

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL EDUCAȚIEI

ORDIN

**privind aprobarea de programe școlare pentru disciplinele/domeniile de studiu obligatorii
din învățământul primar și gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă — discipline
de specialitate artă — muzică, arte vizuale, coregrafie — ciclul primar și gimnazial*)**

În conformitate cu prevederile art. 65 alin. (3) și (4) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 4 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 277/2020 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație,

în baza Ordinului ministrului educației naționale nr. 3.593/2014 pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar — planuri-cadru de învățământ și programe școlare,

în baza Ordinului ministrului educației nr. 3.239/2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național*,

în temeiul art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Teorie—Solfegiu—Dicteu, clasele I—IV, prevăzută în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Vioară, clasele I—IV, prevăzută în anexa nr. 2.

Art. 3. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Pian, clasele I—IV, prevăzută în anexa nr. 3.

Art. 4. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Corzi grave, clasele III—IV, prevăzută în anexa nr. 4.

Art. 5. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Vioară, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 5.

Art. 6. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Pian, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 6.

Art. 7. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Instrumente de suflat, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 7.

Art. 8. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Instrumente de percuție, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 8.

Art. 9. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Corzi grave, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 9.

Art. 10. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Țambal, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 10.

Art. 11. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Acordeon, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 11.

Art. 12. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Pian complementar, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 12.

Art. 13. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Ansamblu coral, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 13.

Art. 14. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Ansamblu orchestral, clasele VII—VIII, prevăzută în anexa nr. 14.

Art. 15. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Desen, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 15.

Art. 16. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Modelaj, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 16.

Art. 17. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Pictură, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 17.

Art. 18. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Ritmică, clasa a IV-a, prevăzută în anexa nr. 18.

Art. 19. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Ritmică, clasa a V-a, prevăzută în anexa nr. 19.

Art. 20. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Dans clasic, clasa a IV-a, prevăzută în anexa nr. 20.

Art. 21. — Se aprobă programa școlară pentru disciplina Dans clasic, clasele V—VIII, prevăzută în anexa nr. 21.

Art. 22. — Programele școlare prevăzute la art. 1—21 se aplică începând cu anul școlar 2022—2023.

Art. 23. — Anexele nr. 1—21 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 24. — Direcția generală învățământ preuniversitar, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 25. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul educației,
Gigel Paraschiv,
secretar de stat

București, 19 august 2022.
Nr. 4.739.

*) Ordinul nr. 4.739/2022 a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 870 din 5 septembrie 2022 și este reprodus și în acest număr bis.

Anexa nr. 1

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

TEORIE - SOLFEGIU - DICTEU

Clasele I – IV

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Teorie - solfegiu - dicteu* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele I - IV din învățământul primar cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 2 ore /săptămână.

Programa disciplinei *Teorie - solfegiu - dicteu* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Teorie - solfegiu - dicteu* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Modul de abordare propus urmărește progresia gradată, față de capacitatea elevilor din ciclul primar de a înțelege și utiliza noțiuni întâlnite și la alte discipline de specialitate, în mod special de la instrument.

Spre exemplu, în primele două clase se utilizează exclusiv noțiunea de gamă, mai simplu de înțeles, pentru ca începând cu clasa a III-a și cu abordarea funcțiilor treptelor, să se treacă și la utilizarea noțiunii de tonalitate, percepută pentru moment la nivel intuitiv.

Sugestiile metodologice includ clarificări conceptuale, recomandări privind prioritățile ce ar trebui urmărite de către profesor, strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Disciplina *Teorie - solfegiu - dicteu* își păstrează caracterul tradițional, cu abordări structurate strategic către dezvoltarea auzului muzical și a capacității interpretative, alături de operarea cu elemente de limbaj specific muzical.

În contextul nevoii de clarificare a unor noțiuni utilizate la instrument, al exercițiilor tradiționale de dezvoltare a auzului, solfegiu și dicteu, momentele de satisfacție artistică au fost

susținute în trecut doar prin abordarea unor cântece din repertoriul național și universal, cu valoare expresivă ridicată, utilizate pentru exemplificarea sau consolidarea anumitor noțiuni teoretice.

Actuala programă propune ca element de noutate de mare importanță o competență generală care abordează aspecte creative, pentru prima oară în învățământul primar muzical. Această competență are ca scop generarea de structuri muzicale, dând ocazia elevilor de a-și manifesta creativitatea în contexte ritmico – melodice simple și diverse, crescând nivelul de satisfacție față de disciplina studiată, ca și respectul față de creațiile marilor compozitori.

Apare, începând cu clasa a doua, în cadrul competenței generale doi, ce vizează operarea cu elementele de limbaj muzical, o competență specifică ce vizează expresivitatea interpretativă în cântul vocal (integrarea gradată a elementelor expresive în redarea unor texte muzicale).

Programa încurajează și utilizarea noilor tehnologii, în mod special a unor softuri și platforme digitale de educare a auzului.

Abordările de conținuturi temperează anumite excese prezente în programe anterioare, ce s-au dovedit nerealiste, spre exemplu utilizarea unor tonalități cu patru alterații constitutive la nivelul clasei a IV-a, actuala programă alocând pentru clasa a VI-a acest nivel.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor, în direcția exprimării artistice, la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce depășește nivelul de „bază teoretică” pentru tinerii interpreți.

Programa se adresează elevilor care parcurg disciplina Teorie - solfegiu - dicteu din clasa I. Pentru elevii de la anumite instrumente, care încep studiul muzicii în clase superioare (a III-a, a IV-a sau a V-a), se propune crearea la nivelul școlii a unei grupe de începători, cu parcurgerea în ritm accelerat a programelor, începând cu cele de ciclu primar și recuperarea pe parcursul ciclului gimnazial și liceal a decalajului față de elevii care au început studiul disciplinei din clasa I, profitând de capacitatea de înțelegere superioară a celor care parcurg programa de la început la o vârstă mai înaintată.

Competențe generale

- 1. Identificarea elementelor de bază ale limbajului muzical**
- 2. Operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**
- 3. Generarea de structuri muzicale simple – aspecte creative**

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Identificarea elementelor de bază ale limbajului muzical**

Clasa I
1.1. Identificarea unor elemente de notație muzicală - Identificarea elementelor de notație muzicală: portativul, cheia sol, cheia fa, bara de măsură, bara finală, semne de repetiție, prima și secunda volta - Recunoașterea notelor do (octava mică) – sol ² (octava a doua) - Identificarea structurii gamelor Do major și la minor natural
1.2. Perceperea auditivă a sunetelor - Exerciții de intonare a înălțimilor - Exerciții de recunoaștere a înălțimilor - Exerciții de intonare a gamelor Do major și la minor natural - Exerciții de intonare a unor fragmente melodice date - Exerciții de intonare, recunoaștere și diferențiere a tonului și semitonului
1.3. Perceperea auditivă a duratelor - Exerciții de reproducere a unor succesiuni de durate - Exerciții de recunoaștere a duratelor de note învățate și a pauzelor corespunzătoare, prin raportare la unitatea de timp - Exerciții de recunoaștere a măsurilor învățate

2. Operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa I
2.1. Reprezentarea grafică a unor elemente ale limbajului muzical - Exerciții de scriere a elementelor de notație învățate - Exerciții de scriere a notelor do (octava mică) – sol ² (octava a doua) pe portativ - Exerciții de completare a unor șiruri ritmice cu duratele lipsă - Exerciții de completare a unor fragmente ritmice cu pauzele necesare - Exerciții de încadrare a duratelor învățate în măsurile de 2,3,4 pătrimi
2.2. Redarea unui text muzical - solfegii, cântece din literatura muzicală - Exerciții de citire ritmică - Solfegierea unor fragmente muzicale simple - Tactarea unor fragmente muzicale simple - Intonarea unui text muzical cu prima volta și secunda volta
2.3. Notarea (inclusiv sub forma dicteului muzical a) unei structuri muzicale elementare - Notarea unor combinații diverse între 3-5 trepte succesive - Notarea unor formule ritmice elementare - Notarea unor formule ritmico-melodice elementare

3. Generarea de structuri muzicale simple - aspecte creative

Clasa I
3.1. Alcătuirea unor structuri ritmice simple - Jocuri de creare a unor combinații ritmice cu anumite durate propuse

- Jocuri de combinare a unor formule ritmice simple prestabilite

3.2. Alcătuirea unor structuri ritmico-melodice simple

- Jocuri de alcătuire a unor structuri ritmico-melodice pe o succesiune prestabilită de înălțimi
- Jocuri de alcătuire a unor structuri ritmico-melodice pe o succesiune prestabilită de durate
- Crearea unor scurte fragmente melodice cu incipit dat

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
Elemente de notație muzicală	Portativ Cheile Sol și Fa Sunetele și notele do (octava mică) – sol (octava a doua) Semne de alterație (diez, bemol, becar) Semnul de repetiție Prima volta și secunda volta Duratele: pătrime, optime, doime, notă întreagă și pauzele corespunzătoare; pauza de măsură întreagă Punctul ritmic (de prelungire) și durata de doime cu punct Legato-ul de prelungire Măsurile de 2, 3 și 4 pătrimi
Gamă	Tonul și semitonul Gama Do major; gama la minor natural

CLASA a II-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Identificarea elementelor de bază ale limbajului muzical

Clasa a II-a
1.1. Perceperea auditivă a sunetelor și duratelor învățate - Exerciții de intonare a unor înălțimi de sunete - Exerciții de intonare a intervalelor muzicale învățate - Exerciții de reproducere a formulelor ritmice învățate
1.2. Recunoașterea elementelor de bază ale limbajului muzical - Exerciții de recunoaștere a unor înălțimi de sunete - Exerciții de recunoaștere a intervalelor muzicale învățate - Exerciții de recunoaștere a formulelor ritmice învățate - Exerciții de recunoaștere a anacruzei - Analiza intervalelor muzicale învățate
1.3. Identificarea diferențelor între gamele majore și cele minore - în variantă naturală, armonică, sau melodică - Exerciții de construcție a gamelor majore cu o alterație constitutivă, după modelul gamei Do major - Exerciții de construcție a gamelor minore cu o alterație constitutivă, după modelul gamei la minor (toate variantele)

2. Operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a II-a
2.1. Corelarea expresiei grafice cu imaginea sonoră - Construirea unui interval de pe un sunet dat - Exerciții de memorare și reproducere a unor structuri ritmico-melodice - Exerciții de scriere a unor structuri ritmice și ritmico-melodice (dicteu ritmic și ritmico-melodic)
2.2. Intonarea expresivă a unui text muzical - solfegii, cântece din literatura muzicală - Utilizarea nuanțelor învățate, în vederea intonării expresive a unui text muzical - Utilizarea termenilor de mișcare învățați în vederea intonării expresive a unor structuri ritmice și melodico-ritmice - Exerciții de modificare a nuanțelor într-un fragment muzical, pentru schimbarea expresivității - Exerciții de diferențiere expresivă a debutului cruzic/anacruzic al unor fragmente din literatura muzicală

3. Generarea de structuri muzicale simple - aspecte creative

Clasa a II-a
3.1. Construirea unor fragmente ritmice - Alcătuirea unor fragmente ritmice utilizând formulele ritmice învățate - Alcătuirea unui acompaniament ritmic simplu pentru o melodie dată
3.2. Generarea unor fragmente melodico-ritmice - Alcătuirea unor melodii pe baza unui ritm dat - Alcătuirea unor melodii pornind de la o structură prestabilită de înălțimi, cu utilizarea formulelor ritmice învățate - Alcătuirea unor melodii utilizând materialul sonor al unei game învățate

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a II-a
Elemente de notație	Durate: șaisprezecimea și pauza corespunzătoare Durate cu punct ritmic de prelungire: pătrimea cu punct, optimea cu punct Nuanțe: f, p, crescendo, decrescendo Termeni de mișcare: Allegro, Moderato, Andante, Adagio
Formule ritmice	Formulele ritmice: grup de 4 șaisprezecimi, optime cu două șaisprezecimi, două șaisprezecimi urmate de o optime, trioletul de optime, optime cu punct urmată de șaisprezecime, pătrimea cu punct urmată de optime Anacruza
Intervale muzicale simple	Intervalele perfecte / mari și mici: prima, secunda, terța, cvarta, cvinta, sexta, septima, octava Intervalele de cvartă mărită și cvintă micșorată
Game	Gama la minor în variantele naturală, armonică și melodică Game relative Gama Sol major; gama mi minor (toate variantele) Gamele Fa major; gama re minor (toate variantele) Intervalul de secundă mărită în contextul variantei armonice a gamelor minore Structura gamelor cu 0-1 alterații constitutive și intervalele formate între treapta I și treptele III, VI și VII ale acestora

CLASA a III-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Identificarea elementelor de bază ale limbajului muzical

Clasa a III-a
1.1. Identificarea auditivă a sunetelor, intervalelor muzicale simple, gamelor - Exerciții de auz (reproducerea/intonarea și recunoașterea unor sunete, a unor intervale melodice și armonice) - Exerciții de intonare și recunoaștere a gamelor majore și minore învățate - Exerciții de recunoaștere a tonalității în funcție de alterațiile întâlnite - Exerciții de diferențiere între gamele majore și minore, respectiv între variantele gamelor minore
1.2. Identificarea auditivă, în diferite contexte, a duratelor și formulelor ritmice învățate - Exerciții de recunoaștere a măsurilor învățate, în funcție de plasarea accentului metric - Exerciții de reproducere și recunoaștere a duratelor învățate, prin raportare la unitatea de timp - Exerciții de reproducere și recunoaștere a formulelor ritmice într-un scurt fragment - Exerciții de recunoaștere a sincopelor (pe timp și jumătate de timp), respectiv a contratimpului (pe timp și jumătate de timp)

2. Operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a III-a
2.1 Construirea unor elemente de limbaj muzical - Construirea și răsturnarea intervalelor simple - Analiza intervalelor melodice și armonice - Construirea gamelor majore cu două alterații constitutive după modelul Do major - Construirea gamelor minore cu două alterații constitutive după modelul la minor (toate variantele)
2.1. Reflectarea imaginii sonore a unui fragment muzical într-o expresie grafică - Exerciții de memorare și reproducere a unui text muzical - Exerciții de scriere a unui text muzical (dicteu ritmic și melodico-ritmic)
2.2. Integrarea elementelor expresive în redarea unui text muzical - solfegii, cântece din literatura muzicală - Exerciții de reproducere expresivă a unui text muzical - Sesizarea diferențelor expresive între două armonizări diferite ale unui scurt fragment muzical

3. Generarea de structuri muzicale simple - aspecte creative

Clasa a III-a
3.1. Utilizarea formulelor ritmice/metro-ritmice învățate în alcătuirea unor mici compoziții - Alcătuirea unor fragmente ritmice combinând formulele ritmice învățate - Completarea unor fragmente ritmice potrivit măsurii date - Realizarea a două versiuni ritmice diferite pentru o structură melodică dată - Crearea unui acompaniament ritmic ostinato la cântecele învățate
3.2. Compunerea unor melodii folosind cunoștințele învățate - Jocuri muzicale după modelul întrebare-răspuns în tonalitățile învățate - Completarea tiparului întrebare-răspuns cu fraza lipsă - Alcătuirea a unor melodii scurte prin combinarea unor fragmente date

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Intervale muzicale	Intervale simple melodice și armonice Intervale complementare Secunda mărită și septima micșorată în context tonal
Ritm și metru	Sincopa pe timp și pe jumătate de timp Contratimpul pe timp și jumătate de timp Măsurile de 2, 3, 4, 6 timpi cu unitatea de timp optime
Tonalitatea	Tonalități cu 0-2 alterații constitutive Funcțiile treptelor I, IV, V și VII în tonalitate Structura gamelor cu 0-2 alterații constitutive și intervalele formate între treapta I și treptele III, VI și VII ale acestora

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Identificarea elementelor de bază ale limbajului muzical

Clasa a IV-a
1.1. Identificarea auditivă a intervalelor muzicale perfecte, mari, mici, mărite și micșorate, a trisonurilor majore și minore, a gamelor, a măsurilor și formulelor metro-ritmice învățate - Exerciții de intonare și recunoaștere a intervalelor perfecte, mari și mici în registre extinse - Exerciții de intonare și recunoaștere a intervalelor mărite și micșorate - Exerciții de comparare și diferențiere a intervalelor din punct de vedere calitativ - Exerciții de recunoaștere și diferențiere a gamelor cu 0-3 alterații constitutive - Exerciții de recunoaștere și diferențiere a trisonurilor majore și minore - Exerciții de recunoaștere și diferențiere a formulelor metro-ritmice învățate
1.2. Recunoașterea elementelor de limbaj muzical - Exerciții de identificare a tonalității într-un text muzical scris - Identificarea intervalelor într-un text muzical scris - Identificarea trisonurilor majore și minore într-un text muzical scris - Exerciții de memorare și reproducere a unor fragmente muzicale - Exerciții de recunoaștere a tonalităților în fragmente muzicale memorate și reproduse - Exerciții de recunoaștere a funcțiilor I, IV, V și VII în tonalitate

2. Operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a IV-a
2.1. Construirea gamelor majore și minore cu 3 alterații constitutive - Exerciții de construcție a gamelor La major și Mi bemol major - Exerciții de construcție a relativelor minore cu 3 alterații (toate variantele)
2.2. Redarea în scris a unui dicteu - Exerciții de scriere a unui dicteu ritmic cu formulele metro-ritmice învățate - Exerciții de scriere a unui dicteu în tonalitățile și măsurile învățate
2.3. Intonarea expresivă a unui text muzical - solfegii, cântece din literatura muzicală - Interpretarea expresivă a unui text muzical - Compararea a două versiuni interpretative diferite ale aceluiași text muzical

- Compararea fragmentelor muzicale interpretate – identitate, asemănare, variație, diferențe concrete
- Observarea unor caracteristici formale ale cântecelor interpretate

2.4. Formarea auzului/gândirii tonal-funcționale

- Exerciții de construire a trisonurilor într-o tonalitate dată, pe treptele principale
- Exerciții de intonare a trisonurilor individual (melodic) și pe grupe (armonic)

3. Generarea de structuri muzicale simple - aspecte creative

Clasa a IV-a
3.1. Integrarea elementelor de limbaj muzical învățate într-o compoziție proprie <ul style="list-style-type: none"> - Completarea unor fragmente melodice date - Crearea unor melodii pe un text literar de mici dimensiuni - Exerciții de creare a unor melodii de tip întrebare și răspuns, care să conțină elementele de limbaj muzical studiate - Alcătuirea unor melodii utilizând materialul sonor al tonalităților nou învățate

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Intervale muzicale	Intervale muzicale de la 1p la 8p, inclusiv intervale mărite și micșorate
Acordul	Trisonurile majore și minore (acordurile de 3 sunete) pe treptele principale Răsturnarea trisonurilor
Tonalitatea	Tonalități majore și minore cu 0-3 alterații constitutive Structura gamelor cu 0-3 alterații constitutive și intervalele formate între treapta I și treptele III, VI și VII ale acestora
Ritmica	Sincopa pe timp și pe jumătate de timp în contexte metrice diverse Contratimpul pe timp și pe jumătate de timp în contexte metrice diverse

MODEL proiectare unitate de învățare

TEORIE - SOLFEGIU - DICTEU

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: FORMULE RITMICE PE O PĂTRIME

Clasa a II-a

Nr. ore alocate: 4 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Împărțirea duratei de pătrime în două optimi și patru șaisprezecimi (1 oră)	1.1. Perceperea auditivă a sunetelor și duratelor învățate 2.1. Corelarea expresiei grafice cu imaginea sonoră	Exerciții de recunoaștere a formulelor ritmice, solfegiu, audiție Exerciții ritmice (pătrimi, grupuri de două optimi și de patru șaisprezecimi) în citirea unor fragmente	- manual, solfegii, fișe Audiție - Fragment din Simfonia Nr. 94, „Surpriza” Partea a II-a de J. Haydn	Observarea sistematică în cadrul grupului de lucru Evaluare prin testare audio și fișe de lucru

		<p>muzicale simple, în audierea și reproducerea altor fragmente;</p> <p>Observarea raportului matematic între durate diferite (exemplificarea cu situații similare din viață, de exemplu împărțirea pizzei în familie)</p> <p>Exerciții de notare proporțională a duratelor</p> <p>Alcătuirea unor fragmente ritmice cu duratele învățate</p>		
<p>2. Combinații de o optime și două șaisprezecimi, adăugate formulelor deja experimentate (1 oră)</p>	<p>1.1. Perceperea auditivă a sunetelor și duratelor învățatei</p> <p>2.1. Corelarea expresiei grafice cu imaginea sonoră</p> <p>3.1. Construirea unor fragmente ritmice</p>	<p>Exerciții ritmice, solfegii și audiții;</p> <p>Exerciții de notare proporțională a duratelor în măsuri de 2 și 3 timpi</p> <p>Observarea diferențelor între formulele cu durate egale și a celor cu două tipuri de durate pe o pătrime (optimeși două șaisprezecimi) în fragmente muzicale interpretate / audiate</p> <p>Exerciții de reproducere a formulelor învățate, în diverse combinații</p> <p>Construirea unui fragment ritmic cu combinații ale duratelor și formulelor învățate</p>	<p>Fragmente din creația bachiană, cuprinzând duratele învățate (corale, preludii, fragmente inițiale ale unor fugi din Clavecinul bine temperat, fișe, dicteu, solfegii, pian</p>	<p>Observarea sistematică în cadrul grupului de lucru</p> <p>Evaluare scrisă prin fragment de dicteu simplu, fișe de lucru și solfegiere</p>
<p>3. Trioletul de optimi și combinarea acestuia cu celelalte formule deja cunoscute (2 ore)</p>	<p>1.1. Perceperea auditivă a sunetelor și duratelor învățatei</p> <p>2.1. Corelarea expresiei grafice cu imaginea sonoră</p>	<p>Exerciții de auz ritmic și melodic-ritmic, pentru recunoașterea trioletului în context preponderent binar</p> <p>Audiții</p> <p>Solfegiu, Dicteu, Exerciții ritmice; exerciții de notare proporțională a</p>	<p>Scurte fragmente din creația universală, fișe, dicteu, solfegii, pian</p>	<p>Observarea sistematică în cadrul grupului de lucru</p> <p>Evaluare scrisă prin scurt dicteu, fișe de lucru, solfegii, exerciții de auz ritmic</p>

	3.1. Construirea unor fragmente ritmice	<p>duratelor; jocuri de compunere a unor ritmuri; observarea grupului de trei optimi de triolet (egale), comparativ cu celelalte formule cu trei durate pe o pătrime în fragmentele audiate și interpretate;</p> <p>Alcătuirea unor fragmente ritmice utilizând formulele învățate și interpretarea lor expresivă</p>		
--	---	---	--	--

Materiale de suport / auxiliare:

- Pașcanu, Alexandru, Colecția *Cântați cu noi*, Ed. Muz București, 1983.
- Bogos, Gabriela, Haralambie, Anca, *Manual de inițiere în tainele muzicii*, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, 2013.
- Râpă, Constantin, Nedelcuț, Nelida, *Solfegiu pentru toți*, vol. 1, Ed. MediaMusica, Cluj-Napoca, 1998
- Furda, A., *Solfegii*, Cluj-Napoca, 1996
- Arnoud, J., *Solfegii*, vol. I-II, Ed. Grafoart, București, 2014
- Neagu, Mircea, *Solfegii*, Ed. Grafoart, București, 2013
- Popescu, Cecilia, *Solfegii din literatura muzicală a genului liric*, Ed. Artes, Iași
- Duțică, Luminița, *Teste de solfegiu și dicteu muzical (grupa A)*, Ed. Artes, Iași
- Demenescu, Veronica, *265 de probleme de teoria muzicii*, 2006
- Marâi, Gh., *Exerciții ritmico-metodice de solfegiere și dictare muzicală*, Ed. Artes, Iași
- Hrubaru, Ilie, *Cântece mici... pentru cei mici*, Ed. Artes, Iași
- Plaian Carmen, *Exerciții de intonație pentru solfegiu/Coursebook intonation exercises for solfège*, Ed. MediaMusica, Cluj-Napoca
- Cristescu, Carmen, *Solfegii*, Ed. Glissando, București, 2005
- *Canoane clasice* - Antal Molnár, Ed. Musica Budapest 1955
- *Culegere de melodii din literatura muzicală*, Dragea Emiliu 1980
- Dragea Emiliu *Solfegii funcționale - tonale* vol. I, 1983
- Dragomirov *Solfegii*
Solfegii din literatura muzicală:
- Bach, J. S. *Album pentru A.M. Bach*
- Bach, J. S. *Culegere solfegii 1,2 voci* vol. I, II
- Bach, J. S. *Invențiuni la 2 voci*
- Bach, J. S. *Invențiuni la 3 voci*
- Bach, J. S. *Preludii mici*
- *Repertoriu de cântece și Coruri școlare – 80 canoane* 1971
- *Solfèges Albert Lavignac vol. 1a, 1d, 2b*,
Dicteu melodic:

- *Dallamírásí feladatok vol.I, II* 250 kétszólamú modulációs dallam 2001
- Simon Petit *Cent Dictées Musicales* vol I
- *Zenediktálás* alsófok Zeneműkiadó 1961
- *Music Theory in Practice* de Eric Taylor grade: 1,2

Sugestii metodologice

Studiul disciplinei *Teorie - solfegiu - dicteu* oferă elevilor mijloacele operării cu un limbaj universal. Prin intermediul solfegiului, dicteului, exercițiilor de recunoaștere a sunetelor, intervalelor, acordurilor, de memorie muzicală, se structurează competențe cu ajutorul cărora elevii pot citi, nota, reda creații muzicale. De asemenea, disciplina studiază elemente ale limbajului muzical din perspectivă științifică, adaptată la nivelul de percepție și cunoaștere specific vârstei elevilor, conceptualizând, clarificând, punând în contexte teoretice și practice noțiunile, elementele de limbaj pe care elevii le întâlnesc pe parcursul educației lor muzicale. Complexitatea fenomenului muzical, derivat în esență din dubla ipostază a muzicii, aceea de artă și de știință, implică multiple domenii specifice de studiu, precum și multiple planuri educative. Prin denumire și tradiție, această disciplină se încadrează în categoria disciplinelor teoretice de specialitate, totuși, la nivelul educației din clasele primare, abordarea intuitivă, în context familiar, urmată de o practică asiduă și din ce în ce mai diversă precede conceptualizarea teoretică, al cărei impact de tip științific devine un fapt semnificativ mult mai târziu.

Activitățile practice, ce trebuie susținute în fiecare săptămână, sunt reprezentate substanțial de solfegiere, dicteu și exerciții de auz muzical. Diversitatea tonală, intervalică și metro-ritmică a dicteelor și solfegiilor este extrem de importantă în dobândirea competențelor de operare cu elementele de limbaj, fiind benefică utilizarea unor manuale, cărți de solfegii, preluări din literatura românească și universală cât mai diferite.

Privitor la exercițiile de auz muzical, recomandăm ca ele să vizeze în clasa I grupuri de 3-5 sunete, cu care elevii să se familiarizeze, apoi să recunoască anumite sunete din grup, urmând schimbarea și apoi amplificarea (ca număr de sunete) a grupului până la cele șapte sunete din Do major. Recomandăm și audierea unor scurte fragmente melodice (3-5 sunete), care să fie reproduse de către elev. Exerciții de atenție și reproducere a unor fragmente ritmice scurte (3-6 durate, cântate cu ta-ta, bătute din palme etc.) sunt de asemenea benefice. De la clasa a II-a, intervin în exersarea auzului și intervalele, atât sub formă melodică, cât și armonică, fără a renunța la identificarea sunetelor, memorarea și reproducerea de scurte melodii, respectiv de scurte fragmente ritmice. Procesul continuă similar și la apariția în clasa a IV-a a acordurilor majore și minore (fără a neglija intervalele, recunoașterea sunetelor sau identificarea sunetelor unor scurte melodii, alături de reproducerea unor fragmente ritmice din ce în ce mai complexe).

Data fiind prezența în multe dintre școli a conexiunii la internet și a laboratoarelor de informatică, anumite ore de teorie - solfegiu - dicteu ar putea fi susținute în aceste spații, care permit utilizarea în activitățile de învățare a unor softuri și platforme digitale destinate dezvoltării auzului, ca de pildă: *www.teoria.com*, *www.musictheory.com*, *Absolute pitch*, *Perfect Ear* etc. În anumite situații, utilizarea unor softuri disponibile pe telefoane și tablete, pentru acordaj (verificarea acurateții intonației), pentru exerciții de auz muzical sau pentru înregistrarea și redarea ulterioară a performanței interpretative poate să aducă o contribuție semnificativă la creșterea calității.

Cooptarea elevilor într-un proces creativ, la început cu un ghidaj substanțial, pornind de la imaginarea unor combinații între fragmente date, în niște jocuri simple, ajungând după patru ani la utilizarea conștientă a materialului unei anumite tonalități și la practicarea unor structuri de tip întrebare - răspuns, necesită atenție și consecvență, având drept consecință o extraordinară deschidere a elevului către disciplină (riscând câteodată să devină irelevantă prin multitudinea de exerciții), prin faptul că îi permite acestuia să se exprime personal, cu o substanțială creștere a respectului față de sine, a încrederii în potențialul său.

În contextul unor cerințe strategice noi, structura și conținutul actual al programei permit de fapt abordări flexibile și implicit o mare libertate profesorului în selectarea demersului didactic, a căilor, metodelor și mijloacelor utilizate.

Noțiunile de limbaj muzical sunt importante ca mijloace de investigare a lucrărilor artistice, ca primi pași către înțelegerea structurii lingvistice a limbajului muzical. Însă ele reprezintă la acest nivel mai mult un suport pentru accesul elevilor la anumite lucrări muzicale, pentru a le înțelege și aprecia, decât obiectivul primordial al programei.

Este de dorit ca evaluarea operării cu elementele de limbaj muzical parcurse să se facă prin soluții practice, bazate pe cânt, audiție, construcție sau analiză scrisă, evitând centrarea pe cerințele de reproducere a unor definiții sau clasificări tehnice.

Evaluarea elevilor se va face diversificat, pe tot parcursul anului școlar, implicând competențele de auz muzical, solfegiu, scrierea dicteului, operarea cu elementele de limbaj studiate. Mai ales în primele două clase, dificultățile create de existența unui ambitus restrâns și a unei complexe coordonări între gesturile de tactare, citirea textului și cântul propriu-zis pot să ducă la o evitare a solfegiului de către elev. Acesta trebuie încurajat să persevereze în efortul complex menționat, urmând a fi evaluat prioritar pentru efort și pentru alte activități din cadrul orei de teorie – solfegiu – dicteu.

Evaluarea activităților de natură creativă (aferente competenței generale 3) vor ține cont de semnificativele diferențe de maturitate, comunicativitate, curaj, experiență muzicală între elevii începători, aceștia fiind încurajați să se manifeste personal și independent în aceste activități, evitând abordările critice și insistând asupra micilor realizări și asupra elementelor de avut în vedere la o proximă activitate.

Stimularea creativității prin activități legate de competența generală 3, precum și alegerea inspirată a unor lucrări și fragmente de lucrări muzicale valoroase din literatura românească și universală (pentru solfegiu, dicteu și exerciții de dezvoltare a auzului muzical) pot crește semnificativ atractivitatea disciplinei și participarea cu o evoluție valorică accelerată a elevilor la activitățile orelor de Teorie – solfegiu – dicteu.

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Amaritei, Nicoleta Camelia	Colegiul Național de Artă „Octav Bancilă”, Iași
Bogos, Gabriela	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”, București
Demian, Flaviu	Liceul de Arte „Sigismund Toduță” Deva
Gyergyai, Barna	Școala Gimnazială „Molnár Józsiás”, Târgu Secuiesc
Haralambie, Anca	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”, București
Hilca, Tatiana	Universitatea Națională de Muzică București
Iacob, Hilda	Colegiul Național de Muzică „Sigismund Toduță”, Cluj-Napoca
Keresztessy, János	Școala Gimnazială „Molnár Józsiás”, Târgu Secuiesc
Lupu, Olga Carmen	Universitatea Națională de Muzică București
Tudoran, Marinela	Liceul de artă „Sabin Drăgoi”, Arad
Vodă, Bogdan	Colegiul Național de Muzică „George Enescu”, București

Anexa nr. 2

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

VIOARĂ

Clasele I-IV

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru instrument principal, disciplina *Vioară* reprezintă oferta curriculară pentru clasele I-IV din învățământul primar cu program integrat și suplimentar de artă - muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu 2 ore pe săptămână.

Programa pentru *Vioară* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar/gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și contribuie la dezvoltarea personalității elevului.

Actuala programă se corelează cu programa corespondentă pentru ciclul gimnazial, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (primar și gimnazial).

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Vioară* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter exemplificativ, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadru didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Elemente de tehnică instrumentală specifică*
- *Elemente de notație/cultură muzicală*
- *Aspecte interpretative*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale.

Programa de față se adresează elevilor care parcurg studiul viorii încă din clasa I. Pentru elevii de la anumite instrumente, care încep studiul muzicii mai târziu (în clasa a III-a, a IV-a sau a V-a), se va utiliza prezenta programă, cu parcurgerea ei de la primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și progresului înregistrat de elevi.

Competențe generale

- 1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**
- 2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale**
- 3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale**

CLASA I

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa I
1.1. Identificarea elementelor de limbaj muzical, valori de note și pauze corespunzătoare <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții cu unitatea de timp pătrimea și pauza corespunzătoare acesteia - Exerciții cu optimi și pauza de optime - Exerciții cu doime și notă întreagă și pauzele acestora
1.2. Observarea măsurilor de 2/4, 3/4, 4/4, a semnelor de repetiție, anacruza <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 - Executarea de lucrări cu semne de repetiție - Interpretarea de lucrări cu anacruză
1.3. Redarea tuturor sunetelor prin articularea celor 4 degete pe toate coardele în poziția 1, extensia degetului 4 <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții cu cele 4 degete - Exerciții cu degetul 4 și coarda liberă superioară - Exerciții cu extensia degetului 4

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa I
2.1. Aplicarea unei ținute corecte în susținerea instrumentului <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru pozarea mâinii drepte - Exerciții pentru pozarea mâinii stângi - Exerciții pentru poziția corpului
2.2. Practicarea deprinderilor elementare ale emisiei sonore instrumentale <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de trăsături de arcuș - Exerciții de trăsături de arcuș detaché - Exerciții de trăsături de arcuș legato

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
Tehnică instrumentală	Pozarea corectă pe instrument, prinderea arcușului și suplețea mâinii drepte și de articulația degetelor mâinii stângi
Elemente de limbaj muzical	Citirea și redarea notelor, a valorilor de note, a pauzelor, alterațiilor (pătrime, optime, doime, notă întreagă) Încadrarea în măsură, semnele de repetiție, voltele
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Elementele ludice combinate cu elemente de folclor (tradiții, obiceiuri, dansuri)

SUGESTII pentru REPERTORIU

Metode	Piese
A. Rodionov – <i>Metodă</i>	A. Huber – <i>Concert în Sol major</i>
A.G. Grigorian – <i>Metoda pentru începători</i>	A. Komarovski – <i>Concertino în Sol major</i>
E. Lepădătescu – <i>Vioara magică, poziția I</i>	A. Vivaldi – <i>Concert în Sol major, poziția I</i>
E. Schmitzer – <i>Cartea cu mărele</i>	Ch. Dancla – <i>Piese ușoare</i>
Geanta – Manoliu, vol. I	F. Kuchler – <i>Concertino Sol</i>
M. Bang – <i>Metoda de vioară, vol. I</i>	N. Baklanova – <i>Opt piese ușoare</i>
Metoda rusească "Micul violonist", caietul I	O. Rieding – <i>Concert si minor</i>
R. Klenck – <i>Studiul poziției I</i>	O. Rieding – <i>Concert Sol major</i>
S. Suzuki – <i>Metoda de vioară, vol. I</i>	P. Nicolici – <i>Concertino</i>
	Uniunea Compozitorilor Români – vol. I, <i>Mici piese românești</i>

CLASA a II-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**

Clasa a II-a
1.1. Descoperirea valorilor de note cu punct și pauzele corespunzătoare
- <i>Exerciții cu legato de prelungire</i>
- <i>Exerciții cu pătrime cu punct, optime cu punct, doime cu punct</i>
- <i>Exerciții cu diviziuni de note</i>
1.2. Perceperea gamelor majore și minore până la 3 alterații
- <i>Exerciții în gamele majore și minore cu diezi</i>
- <i>Exerciții în gamele majore și minore cu bemoli</i>
- <i>Analiza materialului sonor al lucrărilor din game relative</i>
1.3. Reprezentarea semnelor care indică repetarea unui fragment
- <i>D.C. al Fine</i>
- <i>D'al Segno al Fine.</i>
- <i>Bara de repetiție</i>

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a II-a
2.1. Îmbunătățirea emisiei sonore prin utilizarea mâinii drepte
- <i>Exerciții de utilizare a arcușului întreg</i>
- <i>Exerciții de utilizare a porțiunilor de arcuș</i>
- <i>Corelarea valorilor de note cu lungimea (porțiunea) arcușului</i>
2.2. Aplicarea tehnicilor de arcuș
- <i>Exerciții de detaché, martellato, staccato, legato</i>
- <i>Exerciții de extensie inferioară a degetului 1 pe toate corzile</i>
- <i>Exerciții de pizzicato cu mâna dreaptă</i>
2.3. Familiarizarea cu termeni elementari de dinamică
- <i>Accentul ritmic, accentul metric</i>

Clasa a II-a
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții cu elemente de dinamică constantă p, mp, mf, f</i> - <i>Exerciții cu nuanțe dinamice (crescendo, decrescendo)</i>

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a II-a
3.1. Folosirea conștientă a elementelor simple de limbaj muzical <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții de împărțire a textului muzical în fraze</i> - <i>Analiza frazelor</i> - <i>Compunerea de mici fragmente de tipul „întrebare și răspuns”</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a II-a
Tehnică instrumentală	Dobândirea independenței brațelor și a degetelor Suplețea brațelor și a poignet-ului mâinii drepte Întărirea și agilitatea degetelor mâinii stângi Tehnici de arcuș: detaché, martellato, staccato, legato
Elemente de limbaj muzical	Citirea și redarea notelor, a valorilor de note, a pauzelor cu punct Game majore și minore până la 3 alterații
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Prezentarea cursivă a unui program respectând elemente primare de frazare

SUGESTII pentru REPERTORIU

Exerciții tehnice: A.G. Grigorian, <i>Game și arpegii în poziția I</i> B. Garlitzki, <i>Metoda pentru începători</i> H. Schradieck vol I O. Ševčík op.1, caietul I (<i>Tehnica viorii</i>) O. Ševčík op.2, caietul I (<i>Tehnica arcușului</i>) O. Ševčík op.7, caietul I (<i>Trilul</i>) R. Klenck, <i>Game în poziția I</i> V.A. Alexeev, <i>Game și arpegii în poziția I</i>	Studii: A. Fortunatov, <i>Micul violonist</i> , vol. I A. Fortunatov, <i>Studii alese</i> A.G. Grigorian, <i>Metodă pentru începători</i> H. Sitt op.32, <i>Caietul I</i> H.E. Kayser, <i>Studii op.20</i> I. Geantă și G. Manoliu, <i>Manual de vioară</i> , vol. II R. Klenck, <i>Studiul poziției I</i> , caietele I și II
Piese: A. Blumenstengel, <i>Goldene Stunden</i> , caietul II (poziția I) A. Winkler, <i>Ca la Oaș</i> Ch. Dancla, <i>Polka</i> D. Alard, <i>Duete ușoare op.23</i> D. Bughici-A. Gherțovici, <i>Mici piese pentru vioară</i> E. Căteanu, <i>Cinci piese românești</i> E. Jenkinson, <i>Dansul elfilor</i> Fr. Seitz, <i>Gavota</i> J.B. Ch. Dancla, <i>Mici piese</i>	Concerte: A. Komarovski, <i>Concertino în Sol major</i> A. Vivaldi, <i>Concert în Sol major</i> , (poziția I) F Seitz, <i>Concert nr.1 în Sol major</i> , op.13 (poziția I) F Seitz, <i>Concert nr.2 în Re major</i> , op.22 (poziția I) Fr. Seitz, <i>Concert nr. 5 – partea a III-a</i> Fr. Seitz, <i>Concert nr. 2 – partea a III-a</i> O Rieding, <i>Concert în si minor</i> , op.35 (poziția I) O. Rieding, <i>Concert în Re major</i> , op. 36 (poziția I)

J.Ph. Rameau, <i>Rigaudon</i> (poziția I) N. Baklanova, <i>Opt piese ușoare</i> O. Rieding, <i>Gavotă în Do major</i> , op. 42 (poziția I) O. Rieding, <i>Impromptu în mi minor</i> , op. 47 (poziția I) O. Rieding, <i>Marcia în Sol major</i> , op.44 (poziția I) Piese din Metoda de vioară „Geantă Manoliu” S. Stern, <i>Album pentru copii</i> W. Kroll, <i>Donkey Doodle</i>	O. Rieding, <i>Concert în Sol major</i> , op. 34 (poziția I) R. Novaček, <i>Concert în La major</i> (Schuler Konzert) (poziția I)
---	--

CLASA a III-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a III-a
1.1. Perceperea diferențelor ritmice - <i>Exerciții cu dactil și anapest</i> - <i>Exerciții cu sincopă</i> - <i>Exerciții cu triolet</i>
1.2. Studiarea gamelor cu mai multe alterații (patru) - <i>Exerciții în gamele cu 4 diezi</i> - <i>Exerciții în gamele cu 4 bemoli</i> - <i>Exerciții cu schimburi de poziție (pozițiile I-III)</i>
1.3.Utilizarea ornamentelor - <i>Exerciții cu tril, mordent</i> - <i>Exerciții cu apogiaturi, grupet</i> - <i>Exerciții cu Flageolete naturale</i>

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a III-a
2.1. Operarea cu sunete într-o gamă variată de nuanțe - <i>Exerciții de conștientizare a raportului dintre presiunea arcușului și zona de contact a acestuia cu coarda</i> - <i>Exerciții de conștientizare a raportului dintre viteza arcușului și zona de contact a acestuia cu coarda</i> - <i>Exerciții de îmbinare a presiunii arcușului cu viteza acestuia și zona de contact cu coarda</i>
2.2. Observarea permanentă a calității emisiei sonore - <i>Exerciții în pozițiile I-III de comparare a sunetelor cu coarda liberă alăturată</i> - <i>Exerciții pentru perfecționarea intonației pe duble coarde</i> - <i>Exerciții pentru însușirea deprinderii tehnice de vibrato</i>

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a III-a
3.1. Audierea atentă a diferitelor lucrări pentru vioară sau vioară cu acompaniament <ul style="list-style-type: none"> - Recunoașterea elementelor de limbaj ritmic - Recunoașterea elementelor de limbaj sonor - Recunoașterea elementelor de dinamică
3.2. Manifestarea ideilor personale în interpretarea repertoriului ales <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea elementelor tehnice deficitare - Observarea calității interpretative

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Tehnică instrumentală	Dobândirea independenței brațelor și a degetelor Suplețea brațelor și poignet-ului mâinii drepte Articulație și suplețea brațelor și a poignet-ului mâinii stângi Schimburi de poziții I-III Vibrato
Elemente de limbaj muzical	Dactil, anapest, sincopă, triolet Game majore și minore cu 4 alterații Ornamente: tril, mordent, apogiatură, grupet
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Prezentarea cursivă a unui program respectând nuanțele

SUGESTII pentru REPERTORIU

Exerciții tehnice: A. Blumenstengel, caietele I, II A. G. Grigorian, Game și arpegii H. Schradieck, Școala tehnicii viorii, caietul I I. Geantă-G. Manoliu, Gamele din vol II și III O. Ševčík op.1, caietul I (<i>Tehnica viorii</i>) O. Ševčík op.2, caietul I (<i>Tehnica arcușului</i>) O. Ševčík op.7, caietul I (<i>Trilul</i>) R. Klenck, Game până în poziția a III-a	Studii tehnico-melodice: A. Fortunatov, Studii alese caietul II E. Kayser op.20, Studii Fr. Wohlfahrt, 40 de studii elementare, op.54 H. Sitt op.32, caietele II și III I. Geantă-G. Manoliu, vol. II, III și IV J. F. Mazas, Caietul I R. Klenck, Studiul pozițiilor la vioară S. Suzuki, vol. IV
Piese: Bohm, <i>Perpetuum mobile</i> A. Ianșinov, <i>Fusul</i> , op.26 nr.3 (pozițiile I-III) A. Velehorsch, <i>Duete</i> A. Zeman, <i>Excursie</i> Artur Seybold, <i>Arie spaniolă</i> Bach, <i>Bourre</i> C. Dimitrescu, <i>Dans țărănesc</i> C. Porumbescu, 14 Melodii (prelucrare de R. Cionca) (pozițiile I-III) Ch. Dancla, 8 Piese ușoare D. Alard, <i>Duete ușoare</i> , op.23 (poziția I)	Concerte: A. Huber, <i>Concertino în Fa major</i> , op.7 (pozițiile I-III) A. Ianșinov, <i>Concertino în stil rusesc în la minor</i> , op.35 A. Komarovski, <i>Concert în Re major</i> A. Vivaldi, <i>Concert în la minor</i> A. Vivaldi, <i>Concert în Sol major</i> Fr. Seitz, <i>Concert în Re major</i> op.22 Fr. Seitz, <i>Concert în Sol major</i> (pozițiile I-III) Fr. Seitz, <i>Concert în Sol major</i> op.13 (poziția I)

<p>E. Cuteanu, <i>Cinci piese pentru tineret</i> E. Lepadatescu, <i>Vioara magica</i>, caietul II F. Schubert, <i>Serenada</i> Fiocco, <i>Allegro</i> Fr.J. Gossec, <i>Gavota</i> G.B. Martini, <i>Gavota în La major</i> (pozițiile I-III) G.W. Gluck, <i>Gavota</i> Hrestomatia, vol II I.J. Pleyel, <i>6 Duete mici</i>, op. 8 (poziția I) J. Offenbach, <i>Barcarola</i> J.B.Ch. Dancla, <i>Mici piese pentru vioară</i> J.F. Mazas, <i>12 Duete mici</i>, op. 38 (poziția I) M.J. Gebauer, <i>12 Duete</i> op. 10 (poziția I) M.J. Gebauer, <i>12 Duete</i>, op. 10 (poziția I) Mezzacapo, <i>Bolero</i> Mollenhaur, <i>Micul Paganini</i> N. Baklanova, <i>Temă cu variațiuni</i> (pozițiile I-III) O. Rieding, <i>6 Piese ușoare</i> (<i>Gavota, Barcarola, Vals, Impromptu, Berceuse, Baladă</i>) O. Rieding, <i>Impromptu în mi minor</i> op. 47 (poziția I) O. Rieding, <i>Rondino în Re major</i> op. 45 (poziția I) Ober, <i>Tamburina și Presto</i> P. Țipordei, <i>Într-o glumă</i> R. Schumann, <i>Largo</i> R. Stern, <i>Album pentru copii</i> S. Suzuki, vol. IV Suzuki, vol. IV Suzuki, vol. IV</p>	<p>M. Niculescu, <i>Concertino în Sol major</i> (pozițiile I-III) N. Baklanova, <i>Concertino</i> (poziția I) O. Rieding, <i>Concert în si minor</i> (poziția III) O. Rieding, <i>Concert mignon în la minor</i>, op. 49 (pozițiile I-III) O. Rieding, <i>Concert mignon în Sol major</i>, op.48 (pozițiile I-III) S. Albu, <i>Concertino</i> (poziția I)</p>
--	--

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a IV-a
1.1. Reprezentarea diferențelor ritmice - <i>Exerciții cu formule ritmice</i> - <i>Exerciții cu contratimp</i> - <i>Exerciții cu sincopă și contratimp observând mutarea accentului</i>
1.2. Aplicarea elementelor de limbaj muzical specific în alte poziții - <i>Exerciții pozițiile IV-V fixe</i> - <i>Exerciții de schimburi de poziție I-V</i> - <i>Exerciții de trecere peste coarde în pozițiile I-V</i>

Clasa a IV-a
1.3. Aplicarea în interpretarea a elementelor de sintaxă muzicală <ul style="list-style-type: none"> - <i>Recunoașterea figurii muzicale</i> - <i>Recunoașterea celulei muzicale</i> - <i>Recunoașterea motivului muzical</i>

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a IV-a
2.1. Identificarea în interpretare a termenilor de dinamică și agogică muzicală asimilați în concordanță cu repertoriul abordat <ul style="list-style-type: none"> - <i>Nuanțe cu intensitate uniformă și progresivă</i> - <i>Relația tempo și dinamică muzicală</i> - <i>Exerciții de diversificare a vibrato-ului</i>
2.2. Diversificarea trăsăturilor de arcuș <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții de trăsături pe diferite părți ale arcușului</i> - <i>Trăsături de arcuș cu presiune discontinuă</i>

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a IV-a
3.1. Diferențierea prin modalitățile sale tehnice și expresive a stilurilor muzicale variate, cunoscând particularitățile stilistice încadrate în epocă și adecvate vârstei <ul style="list-style-type: none"> - <i>Interpretarea de lucrări preclasice</i> - <i>Interpretarea de lucrări clasice</i> - <i>Compararea unor elemente stilistice adecvate vârstei</i>
3.2. Aplicarea conștientă a elementelor de limbaj <ul style="list-style-type: none"> - <i>Recunoașterea frazelor muzicale din piesele studiate</i> - <i>Descoperirea diferențelor expresive din piesele studiate</i> - <i>Observarea elementelor de caracter din piesele studiate</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Tehnică instrumentală	Dobândirea independenței brațelor și a degetelor Suplețea brațelor și poignet-ului mâinii drepte Întărirea și agilitatea mâinii stângi Pозиțiile IV, V fixe Schimburi de poziție I-V
Elemente de limbaj muzical	Diferențierea dinamică a sunetelor Formule metro-ritmice Elemente de sintaxă: figură, celulă, motiv
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică

SUGESTII pentru REPERTORIU

<p>Exerciții tehnice:</p> <p>A. Blumenstengel, caiete I și II</p> <p>A. A. Sarvaș, <i>Studii pregătitoare pentru duble coarde</i>, op.2</p> <p>A. G. Grigorian, <i>Game și arpegii</i></p> <p>H. Schradieck, <i>Școala tehnicii viorii</i></p> <p>O. Ševčík op.1, caietul I (<i>Tehnica viorii</i>)</p> <p>O. Ševčík op.2, caietul I (<i>Tehnica arcușului</i>)</p> <p>O. Ševčík op.7, caietul I (<i>Trilul</i>)</p> <p>O. Ševčík op.8, <i>Schimburi de poziții</i></p>	<p>Studii tehnico-melodice:</p> <p>A. Fortunatov, caietele I-II</p> <p>H. Kayser, op.20</p> <p>H. Sitt, op.32, caietele II, III, IV și V</p> <p>I. Geantă-G. Manoliu, vol. III și IV</p> <p>J. Dont, op.37</p> <p>J. Mazas, caietele I și II</p> <p>J.F. Mazas, <i>Studii</i> caietele I-II</p> <p>R. Klenck, <i>Studiul pozițiilor la vioară</i></p>
<p>Piese:</p> <p>Hilda Jerea, <i>Suita (Doinași Cântec de joc)</i></p> <p>A. Ianșinov, <i>Fusul</i>, op.26 nr.3 (pozițiile I-III)</p> <p>A. Severn, <i>Dans polonez</i></p> <p>A. Vivaldi, <i>Giga</i></p> <p>Artur Severn, <i>Dans polonez</i></p> <p>Beethoven-Kreisler, <i>Rondino</i></p> <p>C. Porumbescu, <i>14 melodii</i> (prelucrare R. Cionca) (pozițiile I-III)</p> <p>D. Bughici, <i>Suită de dansuri în stil românesc</i></p> <p>Dobosarski, <i>Bătută, Oleandra și Hora</i></p> <p>F. Praht, <i>Piese pentru vioară</i></p> <p>Fl. Eftimscu, <i>Suita pentru vioară și pian</i></p> <p>H. Jerea, <i>Suită (Doină și Cântec de joc)</i></p> <p>H. Wieniawski, <i>Chansson polonez</i></p> <p>Hrestomatia, vol. I-III</p> <p>I. J. Pleyel, <i>Duete</i></p> <p>J. Bloch, <i>Trio-uri ușoare pentru 3 viori</i>, op. 34 (pozițiile I-III)</p> <p>J. B. Ch. Dancla, <i>6 mici arii cu variațiuni</i></p> <p>J. B. Ch. Dancla, <i>Duete</i> op. 61 (pozițiile I-III)</p> <p>J. B. Ch. Dancla, <i>Duete</i>, op. 35 (pozițiile I-III)</p> <p>J. F. Mazas, <i>Duete</i></p> <p>J. H. Fiocco, <i>Allegro</i></p> <p>L. Boccherini, <i>Menuet</i></p> <p>L. Feldman, <i>Suita nr. 2</i></p> <p>L. Jansa, <i>6 Duete progresive</i>, op. 47 (pozițiile I-III)</p> <p>L. van Beethoven, <i>Menuet</i></p> <p>Mlinarscki, <i>Mazurca</i></p> <p>N. Baklanova, <i>Temă cu variațiuni</i> (pozițiile I-III)</p> <p>Nath. Rubinstein, <i>Fusul în sol minor</i></p>	<p>Concerte:</p> <p>A. Huber, <i>Concert în Fa major</i>, op.7 (pozițiile I-III)</p> <p>A. Komarovski, <i>Concert nr. 1 mi minor</i></p> <p>A. Komarovski, <i>Concert nr. 2 în La major</i> (pozițiile I-V)</p> <p>A. Mendelssohn, <i>Concert în stil clasic</i></p> <p>A. Vivaldi, <i>Concert în la major</i></p> <p>A. Vivaldi, <i>Concert în Mi major</i></p> <p>A. Vivaldi, <i>Concert în re minor</i></p> <p>A. Vivaldi, <i>Concert în Sol major</i></p> <p>Ch. Beriot, <i>Concert nr. 9 în la minor</i></p> <p>Fr. Seitz, <i>Concert nr. 3 în sol minor</i> (pozițiile I-V)</p> <p>G. Novaček, <i>Concert în la minor</i></p> <p>G. Szeremi, <i>Concertino în mi minor nr. 2</i>, op. 64 (pozițiile I-III)</p> <p>J. Accolay, <i>Concert în la minor</i></p> <p>L. Jansa, <i>Concertino în si minor</i>, op. 4 (pozițiile I-III)</p> <p>M. Niculescu, <i>Concertino în Sol major</i> (pozițiile I-III)</p> <p>O. Rieding, <i>Concert mignon în la minor</i>, op.49 (pozițiile I-III)</p> <p>O. Rieding, <i>Concert mignon în Sol major</i>, op.48 (pozițiile I-III)</p> <p>O. Rieding, <i>Concertino în la minor</i>, op. 21 (pozițiile I-III)</p> <p>O. Rieding, <i>Concertino în Re major</i>, op. 25 (pozițiile I-V)</p> <p>S. Albu, <i>Concertino</i> (poziția I)</p>

O. Rieding, <i>Melodii ungurești</i>	
O. Rieding, <i>6 Piese ușoare (Gavota, Barcarola, Vals, Impromptu, Berceuse, Balada)</i>	
O. Rieding, <i>Arie cu variațiuni (Air varie)</i>	
W. A. Mozart, <i>Allegretto</i>	
W. M. Kepler, <i>Sonatina</i>	

Sugestii metodologice

Ciclul primar reprezintă o etapă a studiului viorii în care se asimilează elementele de bază ale tehnicii instrumentale, strâns legate de limbajul muzical. Începerea activității va fi determinată de o dezvoltare fizică normală a copilului, de aptitudinile sale muzicale.

Pentru început, se va insista asupra unei poziții corecte a corpului, așezării corecte a viorii și arcușului, pozării corecte a mâinilor, corectând permanent poziția acestora. Ținând seama că vârsta cuprinsă între 6 și 10 ani aduce transformări fizice esențiale, profesorul va observa și va regla continuu poziționarea viorii și a arcușului schimbând pe parcurs măsura acestora, după caz (de la 1/8, 1/4, 1/2, 1/3).

Se va urmări cunoașterea instrumentului și a capacităților sale sonore. Exemplificările profesorului sunt esențiale. Primele exerciții vor fi orientate spre așezarea corectă a viorii pe umăr, ținerea acesteia fără a crispa umărul, brațul mâinii stâng urmărind poziția firească a tuturor componentelor motrice implicate în acest procedeu. Mâna dreaptă, solicitată să folosească arcușul, va fi urmărită cu aceeași atenție, cu scopul de a păstra o poziționare firească a degetelor pe baghetă și preocupare pentru a nu fi crispată. Se recomandă ca exercițiile pentru începători să fie sub formă de joc pentru ca elevul să fie interesat de activitatea destul de dificilă, caracteristică perioadei în care acesta încă nu este pregătit să cânte efectiv la instrument. Așezarea degetelor pe bagheta arcușului este foarte importantă, fiindcă așezarea incorectă poate duce la o poziție greșită a mâinii sau la rigidizarea încheieturii. La fel și pozarea corectă a mâinii stângi, așezarea fiecărui deget pe coardă, poziția corectă a degetului mare și a brațului stâng sunt esențiale pentru formarea deprinderilor de tehnică violonistică, punând bazele necesare pentru performanța la acest instrument. La început se poate studia separat cu fiecare mână în parte (pe corzi libere la mâna dreaptă, coloane și mici exerciții pentru articulații digitale la mâna stângă, însoțite de pizz. la mâna dreaptă). Concomitent se va începe învățarea notelor muzicale, legând aceste cunoștințe de așezarea degetelor pe coarde în poziția 1. Copilul va fi îndemnat să cânte cu vocea mici cântece și ulterior, să reproducă imaginea auditivă formată. Se va evita formarea legăturii vizual-motric, fără o reprezentare auditivă.

Se vor alege Metode pentru începători care să se desfășoare cât mai gradat, prezentând problemele noi în mai multe lecții. La această vârstă, copilul nu are o atenție stabilă și există riscul de a pierde informațiile asimilate. Combinarea mai multor metode, în funcție de evoluția elevului, este o soluție. Asimilarea duratelor muzicale și a raportului dintre ele se va face folosind metode speciale: tactare, bătăi din palme, numărare, exerciții.

De la început se va urmări obținerea unui sunet de calitate, prin mijloace tehnice adecvate. Primele indicații de dinamică vor fi raportate la caracterul micilor piese studiate. Se va stimula imaginația copilului, prin exemplificări și exprimări verbale, sau reprezentări grafice – desene. Memorizarea repertoriului studiat va fi legată de reprezentări auditive, pentru evitarea unei asimilări mecanice, cauza principală a „rupturilor” în execuție.

După însușirea vocabularului muzical – violonistic, se vor adăuga treptat Studii și Piese aparținând diferitelor stiluri. Primele piese vor fi pregătite prin solfegiere, jocuri, exemplificare, cântat în duo cu profesorul, punând bazele unui studiu pe termen lung.

La sfârșitul ciclului primar se vor aborda piese cu o construcție mai amplă – Concert, Rondo, Tema cu variațiuni. Atât în muzica barocă, cât și în cea clasică, apar ornamentele. Se vor face exerciții pentru o execuție clară și transparentă. Evitarea lor, dar și o realizare greoaie sunt erori pedagogice la fel de grave.

Piese de caracter sunt, de obicei, cele mai îndrăgite (în special cele programatice), având calitatea de a stimula fantezia. Repertoriul românesc este foarte bine reprezentat, pe

toate nivelurile de studiu. Ritmul și melodicitatea specifice deschid drumul către o interpretare angajată. Pe parcursul ciclului primar se vor fixa etapele studiului individual. Lecția de vioară trebuie să reprezinte un model de studiu pentru acasă.

Pregătirea pentru scenă este o etapă importantă pe tot parcursul studiului instrumental, fiindcă apariția trebuie pregătită cu minuțiozitate, începând cu una, două piese mici finisate. Un succes va fi stimulat, un eșec îl va inhiba. Sunt necesare discuții elev-profesor pentru analizarea evoluției scenice. Copilului i se vor releva întotdeauna realizările în vederea formării unei atitudini pozitive. Primii patru ani de studiu al viorii, în care elevul s-a familiarizat cu problemele instrumentale de bază, sunt decisivi pentru dorința de a continua sau a renunța.

MODEL proiectare unitate de învățare

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU ROMÂNESC

Clasa a III-a

Nr. ore alocate: 4 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
A. Winkler „Ca la Oaș” – MEMORARE	2.1. Operarea cu sunete într-o gamă variată de nuanțe 2.2. Observarea permanentă a calității emisiei sonore	- solfegierea liniilor melodice respectând indicațiile de dinamică - audierea lucrării - redarea gradată pe fragmente și apoi integral a lucrării fără partitură - înregistrarea audio-video a interpretării elevului - perfecționarea emisiei la duble coarde - vibrato pe valori scurte	- vioară - arcuș - partitură - suport pentru partitură - metronom - aparat audio-video pentru înregistrare	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluarea în baza criteriilor prestabilite
Notă: Memorarea reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii și asimilării elementelor constitutive (melodie, ritm, ornamente, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamică și tempo)				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Baltaga, Elena	Colegiul Național de Muzică <i>George Enescu</i> – București
Cîmpeanu, Liută-Adriana	Școala Gimnazială de Muzică <i>Augustin Bena</i> – Cluj-Napoca
Gheorghe, Florentina	Colegiul Național de Arte <i>Regina Maria</i> – Constanța
Huștiuc Lina-Consuela	Liceul de Artă <i>Ștefan Luchian</i> – Botoșani
Iacob, Lucian-Edelin	Colegiul Național de Artă <i>Octav Băncilă</i> – Iași
Iaru, Virgil	Liceul de Arte <i>Ionel Perlea</i> – Slobozia
Orcula, Hortensia	Școala Gimnazială de Arte Nr.4
Popa Tania	Colegiul Național de Arte <i>Dinu Lipatti</i> – București
Ursu Magdalena	Colegiul Național de Arte <i>Dinu Lipatti</i> – București
Zătu, Veronica	Liceul Vocațional de Muzică <i>Tudor Ciortea</i> – Brașov

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Programa școlară pentru disciplina

PIAN

Clasele I-IV

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru Instrument principal, disciplina Pian reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele I-IV din învățământul primar cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu 2 ore pe săptămână.

Programa pentru Pian este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și contribuie la dezvoltarea personalității elevului.

Actuala programă se corelează cu programa corespondentă pentru ciclul gimnazial, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (primar și gimnazial).

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei Pian jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Elemente de tehnica instrumentală specifică*
- *Elemente de notație/cultură muzicală*
- *Aspecte interpretative*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale.

Competențe generale

- 1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**
- 2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale**
- 3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale**

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**

Clasa I
1.1. Cunoașterea instrumentului - Cunoașterea instrumentului - Poziția corectă la instrument - Exerciții de cădere de braț, mișcări precise, libere, armonioase - Exerciții cu sunete separate non legato - Exerciții de gimnastică pentru asigurarea supleții, căderii de braț pe sunete izolate și pe intervale
1.2. Cunoașterea mișcărilor de bază ale limbajului pianistic - Așezarea corectă la instrument; - Executarea mișcărilor elementare pentru producerea sunetului - Exerciții de independență a mâinilor - Exerciții pentru atac sincron a intervalelor armonice și acordurilor - Exerciții cu diferite moduri de atac: legato, non legato, staccato, portato, etc.
1.3. Corelarea mișcărilor de bază cu efectul sonor vizat (scontat) - Însușirea și diferențierea modurilor de atac - Recunoașterea efectului sonor al mișcărilor elementare - Aplicarea instrumentală a mișcărilor studiate
1.4. Identificarea elementelor de limbaj muzical, valori de note și pauze corespunzătoare - Exerciții cu unitatea de timp pătrimea și pauza corespunzătoare acesteia - Exerciții cu optimi și pauza de optime - Exerciții cu doime și notă întreagă și pauzele acestora
1.5. Observarea măsurilor de 2/4, 3/4, 4/4, a semnelor de repetiție, anacruza - Exerciții în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 - Executarea de lucrări cu semne de repetiție - Interpretarea de lucrări cu anacruză

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa I
2.1. Recunoașterea semnelor grafice - Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe un ambitus restrâns - Identificarea duratelor muzicale - Identificarea indicațiilor dinamice și de tempo
2.2. Redarea corectă a semnelor grafice - Efectuarea conexiunilor între semnele grafice asimilate din textul muzical - Executarea cursivă a unui text muzical cu două mâini, în măsuri simple

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa I
3.1. Recunoașterea caracterului unei piese muzicale - Diferențierea modurilor Major – minor - Diferențierea dinamică (piano – mf – Forte) - Diferențierea termenilor de mișcare (lent – moderat – repede)

Clasa I
3.2. Realizarea expresivă a parcursului sonor - <i>Exprimarea verbală asupra caracterului pieselor studiate</i> - <i>Prezentarea în public a lucrărilor muzicale studiate</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
Tehnică instrumentală	Cunoașterea instrumentului Poziția corectă la instrument Exerciții de cădere de braț, mișcări precise, libere, armonioase Exerciții cu sunete non legato Exerciții de gimnastică pentru asigurarea supleții, căderii de braț pe sunete izolate și pe intervale Așezarea corectă la instrument Executarea mișcărilor elementare pentru producerea sunetului Exerciții de independență a mâinilor Exerciții pentru atac sincron a intervalelor armonice și acordurilor Exerciții cu diferite moduri de atac: legato, non legato, staccato, portato, etc. Însușirea și diferențierea modurilor de atac Recunoașterea efectului sonor al mișcărilor elementare Aplicarea instrumentală a mișcărilor studiate
Elemente de limbaj muzical	Exerciții cu unitatea de timp pătrimea și pauza corespunzătoare acestuia Exerciții cu optime și pauza de optime Exerciții cu doime și notă întreagă și pauzele acestora Exerciții în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe un ambitus restrâns Identificarea duratelor muzicale Identificarea indicațiilor dinamice și de tempo
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Interpretarea de lucrări cu anacruză Executarea de lucrări cu semne de repetiție Efectuarea conexiunilor între semnele grafice asimilate din textul muzical Executarea cursivă a unui text muzical cu două mâini, în măsuri simple Diferențierea modurilor Major – minor Diferențierea dinamică (piano – mf – Forte) Diferențierea termenilor de mișcare (lent – moderat – repede) Exprimarea verbală asupra caracterului pieselor studiate Prezentarea în public a lucrărilor muzicale studiate

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii, metode: Alina-Elena Fotin, <i>Metodă de pian</i> B. Bartok, <i>Microcosmos I</i> Corina Ungureanu, <i>Învățăm să cântăm la pian</i> D. Voiculescu, <i>Album de piese românești, vol. I</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit, vol. I</i> M. Cernovodeanu, <i>Metodă de pian</i>	Piese: A. C. Ionescu, <i>Metoda de pian</i> A. Dumitrescu, <i>Metoda de pian</i> A. Nicolaeva, <i>Metodă de pian</i> A. Pașcanu, <i>Metoda de pian</i> C. Czerny, <i>Primul profesor de pian op. 599</i> C. Muntean, DO, RE, MI – DAR (ED.Grafoart)
---	---

M. Cernovodeanu, <i>Mica metodă de pian</i> O. Popescu, <i>Povestea notelor</i> Paula Bălan, <i>Metodă de pian pentru cei mici</i> Taina Scarlat, <i>Învăţ să cânt la pian</i>	J. Garscia, <i>Abecedar pentru pian (1981)</i> J. Pouillard – J. Herve, <i>Metoda de pian (1991) Ed. Henry Lemoine</i> M. D. Răducanu, <i>Metoda de pian</i>
---	--

CLASA a II-a

Competenţe specifice şi exemple de activităţi de învăţare

1. Cunoaşterea şi operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a II-a
1.1. Să aplice conştient elementele de bază ale limbajului pianistic - Poziţionarea optimă a aparatului pianistic (corp, braţ, mână) faţă de instrument - Rezolvarea problemelor tehnice conţinute de textul muzical
1.2. Elaborarea unei strategii de producere a sunetului - Operarea cu modurile diferite de atac (staccato – legato)

2. Însuşirea deprinderilor tehnice şi interpretative instrumentale

Clasa a II-a
2.1. Operarea cu semnele grafice - Identificarea înălţimii notelor muzicale în cheile Sol şi Fa, pe un ambitus lărgit - Rezolvarea problemelor ritmice întâlnite (formule ritmice) - Diversificarea paletei sonore (semnele de dinamică)

3. Cultivarea sensibilităţii, imaginaţiei şi creativităţii muzicale

Clasa a II-a
3.1. Definirea caracterului unei piese muzicale - Compararea particularităţilor expresive ale pieselor studiate - Identificarea mesajului muzical
3.2. Participarea afectivă în interpretarea instrumentală - Corelarea elementelor tehnice cu mesajul expresiv al lucrărilor muzicale studiate - Realizarea planurilor sonore - Prezentarea lucrărilor studiate în public

Conţinuturi

Domenii de conţinut	Clasa a II-a
Tehnică instrumentală	Poziţionarea optimă a aparatului pianistic (corp, braţ, mână) faţă de instrument Rezolvarea problemelor tehnice conţinute de textul muzical Operarea cu modurile diferite de atac (staccato – legato) Identificarea înălţimii notelor muzicale în cheile Sol şi Fa, pe un ambitus lărgit
Elemente de limbaj muzical	Rezolvarea problemelor ritmice întâlnite (formule ritmice) Diversificarea paletei sonore

Domenii de conținut	Clasa a II-a
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Compararea particularităților expresive ale pieselor studiate Identificarea mesajului muzical Corelarea elementelor tehnice cu mesajul expresiv al lucrărilor muzicale studiate Realizarea planurilor sonore

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: C. Czerny, <i>24 Studii cu cinci degete op. 777</i> J. B. Duvernoy, <i>Studii op. 176</i> J. Fr. Burgmuller, <i>Studii op. 100</i>	Repertoriu preclasic: G. Fr. Haendel, <i>Menuet, Arie, Allemande</i> G. Ph. Telemann, <i>Menuet</i> H. Purcell, <i>Aria</i> J. B. Lully, <i>Menuet</i> J. Ph. Rameau, <i>Menuet</i> J. S. Bach, <i>Album pentru Anna Magdalena</i>
Repertoriu clasic: A. Diabelli, <i>Sonatina în Do Major</i> Fr. Kuhlau, <i>Sonatine</i> J. Haydn, <i>Menuete</i> J. L. Dussek, <i>Sonatina în Do</i> K. D. von Dittersdorf, <i>Sonatina</i> L. Boccherini, <i>Menuet</i> L. Köhler, <i>Polca</i> L. Mozart, <i>Piese pentru copii</i> L. van Beethoven, <i>Sonatina în Sol Major, Menuet</i> M. Clementi, <i>Sonatina în Do Major, Sol Major</i> T. Haslinger, <i>Sonatina în Do</i>	Repertoriu romantic și/ sau modern: A. Grecianinov, <i>Album de piese mici</i> A. Jilinski, <i>30 piese pentru copii, op. 27</i> B. Bartók, <i>Pentru copii (I-II), Microcosmos (I-II)</i> D. Șostakovici, <i>Caietul copiilor, Dansul păpușii</i> E. Gnesina, <i>Piese</i> I. Bercovici, <i>Sonatina, Variațiuni</i> J. Garscia, <i>Piese ușoare pentru copii, op. 3 (1980)</i> P. I. Ceaikovski, <i>Piese ușoare din Albumul pentru copii</i> R. Schumann, <i>Călărețul sălbatic, Tăranul voios, Marș, Melodie din Album pentru tineret op. 68</i> S. Maikapar, <i>Piese</i> S. Prokofiev, <i>Marș</i>
Repertoriu românesc: A. C. Ionescu, <i>Album de piese</i> C. Petra Basacopol, <i>Imagini pitorești</i> D. Popovici, <i>Joc de copii</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit (I-II), Album de piese românești (I-II)</i> F. Lazăr, <i>Piesă</i> Fl. Dimitriu, <i>Fabula, Pe drum de țară</i> L. Comes, <i>Sonatina I</i> L. Dandara, <i>Tren de munte, Libelula și broscuța</i> M. Marbé, <i>Toccatina, Tractorul</i> M. Vlad, <i>Mica Suită</i> P. Rogojină, <i>Joc haiducesc</i> S. Drăgoi, <i>Fa, Marițo</i> T. Ciortea, <i>Cimpoiul</i>	Piese la 4 mâini: A. Diabelli - <i>Piese la patru mâini</i> A. Nicolaeva <i>Album de piese românești pentru pian</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit</i> Fr. Wolfhart - <i>Piese la 4 mâini</i>

CLASA a III-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**

Clasa a III-a
1.1. Operarea cu elementele de limbaj pianistic asimilate - Recunoașterea elementelor tehnice în contexte noi - Utilizarea unor elemente pianistice noi, în funcție de dezvoltarea fizică - Explorarea tehnicii de producere a sonorităților adecvate textului muzical

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a III-a
2.1. Clasificarea reprezentărilor grafice - Executarea notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe întreaga claviatură - Adaptarea problemelor ritmice la contextul muzical - Citire la prima vedere a unui text muzical

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a III-a
3.1. Exprimarea caracterului specific lucrărilor muzicale studiate - Definirea caracteristicilor stilistice repertoriale - Alegerea mijloacelor de exprimare adecvate - Audiții comparate
3.2. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității - Să încadreze elementele de limbaj muzical în fraze - Să desprindă mesaje muzicale simple din piese accesibile - Să se exprime verbal asupra opțiunii interpretative

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Tehnică instrumentală	Recunoașterea elementelor tehnice în contexte noi Utilizarea unor elemente pianistice noi, în funcție de dezvoltarea fizică Explorarea tehnicii de producere a sonorităților adecvate textului muzical Executarea notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe întreaga claviatură Adaptarea problemelor ritmice la contextul muzical Citire la prima vedere a unui text muzical
Elemente de limbaj muzical	Definirea caracteristicilor stilistice repertoriale Alegerea mijloacelor de exprimare adecvate Audiții comparate

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Exerciții de frazare Exerciții de exprimare cu privire la opțiunile interpretative Exerciții de înțelegere a mesajelor simple din piese accesibile

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: C. Czerny, <i>Studii op. 821, 849</i> H. Bertini, <i>Studii op. 100</i> J. B. Duvernoy, <i>Studii op. 176</i> J. Fr. Burgmüller, <i>Studii op. 100</i> St. Heller, <i>Studii op. 45, 46</i>	Repertoriul preclasic: J. S. Bach, <i>Album pentru Ana Magdalena, 12 Preludii Mici</i> G. Fr. Haendel, <i>2 Sarabande</i> G. Ph. Telemann, <i>Album de piese</i>
Repertoriul clasic: J. Haydn, <i>Sonatina în Re Major, Piese</i> L. van Beethoven, <i>Sonatina în Fa Major, Dans German</i> Sonatine de: M. Clementi, J. L. Dussek, A. Diabelli, Fr. Kirnberger, Fr. Kuhlau W. A. Mozart, <i>Sonatine vieneze, Menuete, Piese din copilărie și adolescență</i>	Repertoriul romantic: E. Grieg, <i>Piese lirice, Păsărica, Dansul zânelor, Arietta, Foaie de album</i> Fr. Burgmüller, <i>Piese</i> P. I. Ceaikovski, <i>Album pentru copii</i> R. Schumann, <i>Albumul pentru tineret, op. 68 (piese)</i>
Repertoriul modern: B. Bartók, <i>Microcosmos (II-III), Pentru copii II</i> D. Kabalevski, <i>30 de piese pentru copii, op. 27</i> D. Șostakovici, <i>Caietul copiilor, Dansul păpușii</i> N. Rota, <i>Șapte piese pentru copii</i> Piese de A. Goedike, C. Gurlitt, S. Grecianinov, S. Maikapar (din diferite culegeri și metode) S. Prokofiev, <i>Piese pentru copii</i> Z. Kodály, <i>Canoane</i>	Repertoriul românesc: A. C. Ionescu, <i>Din lumea copiilor</i> D. Nemțeanu Rotaru, <i>Sonatina</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit II, Album de piese românești pentru pian III- IV</i> L. Comes, <i>Sonatina 1, 2</i> L. Dandara, <i>Miniaturi</i> M. Eisikovits, <i>30 Mici piese pentru pian</i> M. Jora, <i>Poze și pozne</i> M. Negrea, <i>Dans românesc</i> N. Chilf, <i>Suita pentru copii</i> S. Drăgoi, <i>Miniaturi</i>

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a IV-a
1.1. Observarea/ Exploatarea capacităților de bază ale instrumentului - Exploatarea resurselor sonore și expresive - Introducerea exercițiilor de pedalizare - Definirea tehnicilor de producere a sonorităților adecvate textului muzical

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a IV-a
2.1. Descrierea reprezentărilor grafice legate de agogica muzicală - Definirea termenilor specifici - Exerciții practice pe texte muzicale

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a IV-a
3.1. Identificarea elementelor de limbaj muzical specifice fiecărui stil în interpretare - Analizarea textului muzical - Diversificarea paletei dinamice
3.2. Afirmarea imaginii personale asupra lucrărilor interpretate - Prezentarea în public - Conștientizarea reușitei ca un rezultat firesc al activității individuale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Tehnică instrumentală	Exploatarea resurselor sonore și expresive Introducerea exercițiilor de pedalizare Definirea tehnicilor de producere a sonorităților adecvate textului muzical
Elemente de limbaj muzical	Definirea termenilor specifici Exerciții practice pe texte muzicale Analizarea textului muzical
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Diversificarea paletei dinamice Prezentarea în public Conștientizarea reușitei ca un rezultat firesc al activității individuale

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: C. Czerny, <i>Studii op. 821, 849</i> H. Bertini, <i>Studii op. 100</i> J. B. Duvernoy, <i>Studii op. 176</i> St. Heller, <i>Studii op. 45, 46</i>	Repertoriul preclasic: G. Fr. Haendel, <i>Aria cu variațiuni, Sarabanda, 16 Piese mici pentru pian</i> J. Ph. Rameau, <i>Album</i> J. S. Bach, <i>Mici preludii, 6 Mici preludii, Invențiuni la 2 voci, Mica fugă în do minor</i>
Repertoriul clasic: J. Haydn, <i>Divertimente, Sonatina în Sol Major, Sonatina Partita, Allegro în Fa Major, Menuete</i> L. van Beethoven, <i>Cinci contradansuri, Variațiuni în Fa Major, Sol Major, Fur Elise</i> Sonatine de: M. Clementi, J. L. Dussek, G. Grazioli, Fr. Kuhlau	Repertoriul romantic: E. Grieg, <i>Piese lirice</i> F. Mendelssohn-Bartholdy, <i>Cântece fără cuvinte</i> Fr. Schubert, <i>Scherzo în Si bemol Major, Landlere, Valsuri</i> P. I. Ceaikovski, <i>Album pentru tineret</i> R. Schumann, <i>Album pentru tineret</i>

W. A. Mozart, <i>Sonatine vieneze, Dansuri germane, Piese din adolescență</i>	
Piese moderne și de caracter: A. Hacıaturian, <i>Piese</i> B. Bartók, <i>Microcosmos (II-III, Pentru copii II, Rondo, Colinde, Mica Suită)</i> B. Smetana, <i>Polca poetică</i> D. Kabalevski, <i>30 de piese pentru copii, op. 27</i> D. Șostakovici, <i>Caietul copiilor, Dansul păpușilor</i> S. Maikapar, <i>Tarantella, Toccatina</i> S. Porokofiev, <i>Marș, Tarantella</i> Z. Kodály, <i>Canoane, Dansuri pe clape negre</i>	Repertoriul românesc: C. Silvestri, <i>Suita I pentru copii</i> D. Constantinescu, <i>Sonatine</i> D. Nemțeanu Rotaru, <i>Sonatina</i> L. Comes, <i>Sonatine</i> M. Jora, <i>Poze și Pozne</i> M. Marbe, <i>Sonatina, Din lumea copiilor</i> R. Paladi, <i>Joc</i> R. Șutzu, <i>Inelușul învârtecuș</i> S. Drăgoi, <i>Hodoroaga, Sălcioara, Miniaturi, 30 Colinde</i>

Sugestii metodologice

Ciclul primar reprezintă o etapă a studiului pianului, în care se asimilează elementele de bază ale tehnicii instrumentale, strâns legate de limbajul muzical. Începerea activității va fi determinată de o dezvoltare fizică normală a copilului. O statură mică sau o mână fragilă se vor adapta cu greutate la efortul necesar pentru acțiunea vizată.

Pentru început, se va insista asupra unei așezări corecte la instrument, folosind scaunul pentru picioare (unde este cazul), potrivit scaunul special pentru pian și corectând permanent poziția brațelor și a spatelui copilului. Ținând seama că vârsta cuprinsă între 6 și 12 ani aduce transformări fizice esențiale, profesorul va observa și va regla continuu această necesitate.

Se va urmări cunoașterea instrumentului și a capacităților sale sonore. Exemplificările profesorului sunt esențiale. Primele exerciții vor fi de orientare pe claviatură și de dezvoltare a rezistenței degetelor. Se vor executa căderi de braț, cu ambele mâini, atât separat cât și împreună, pe fiecare deget, sub formă de joc. Degetele 1 și 5 necesită o atenție specială, fiindcă utilizarea incorectă poate duce la o poziție greșită a mâinii sau la rigidizarea încheieturii. Concomitent se va începe învățarea notelor muzicale, treptat, atât în cheia Sol cât și în cheia Fa. Copilul va fi îndemnat să cânte cu vocea mici cântece și ulterior, să găsească clapele care reproduc imaginea auditivă formată. Se va evita formarea legăturii vizual-motric, fără o reprezentare auditivă.

Se vor alege Metode pentru începători care să se desfășoare cât mai gradat, prezentând problemele noi în mai multe lecții. La această vârstă, copilul nu are o atenție stabilă și există riscul de a pierde informațiile asimilate. Combinarea mai multor metode, în funcție de evoluția elevului, este o soluție.

Asimilarea duratelor muzicale și a raportului dintre ele se va face folosind metode speciale: tactare, bătăi din palme, numărare, exerciții.

De la început se va urmări obținerea unui sunet de calitate, prin mijloace tehnice adecvate. Primele indicații de dinamică vor fi raportate la caracterul micilor piese studiate. Se va stimula imaginația copilului, prin exemplificări și exprimări verbale, sau reprezentări grafice – desene.

Memorizarea repertoriului studiat va fi legată de reprezentări auditive, pentru evitarea unei asimilări mecanice, cauza principală a „rupturilor” în execuție.

După însușirea vocabularului muzical – pianistic se vor adăuga treptat Studii și Piese aparținând diferitelor stiluri. Primele piese polifonice vor fi pregătite prin solfegierea vocilor, jocuri (o voce solfegiată, una cântată, profesorul cântă o voce, elevul alta, etc.) punând bazele

unui studiu pe termen lung. Muzica clasică, abordată prin mici piese (*Menuet, Allegro, Gavotte*, etc.) va fi pregătită prin exerciții de frazare, exerciții pentru operarea cu diferite moduri de atac – *jeu perlé, staccato, non legato, legato*.

Piese clasice cu caracter dansant sunt asimilate cu mai mare ușurință, considerând că, la vârste mici, copiii sunt atrași de mișcarea ritmică.

La sfârșitul ciclului primar se vor aborda piese clasice cu o construcție mai amplă – Sonatina, Rondo-ul, Tema cu variațiuni. Atât în muzica barocă, cât și în cea clasică, apar ornamentele. Se vor face exerciții pentru o execuție clară și transparentă. Evitarea lor, dar și o realizare greoaie sunt erori pedagogice la fel de grave.

Piese de caracter sunt, de obicei, cele mai îndrăgite, în special cele programatice, având calitatea de a stimula fantezia. Repertoriul românesc este foarte bine reprezentat, pe toate nivelurile de studiu. Ritmul și melodicitatea specifice deschid drumul către o interpretare angajată.

Utilizarea pedalei de rezonanță se începe odată cu renunțarea la scăunelul pentru picioare. Există în prezent diverse aparate adaptate copiilor mici, ce facilitează pedalizarea, dar trebuie să se țină seama de complexitatea sarcinilor și de menținerea unei poziții corecte la pian. Se va începe cu exerciții simple de pedalizare pe timp și către sfârșitul ciclului se va folosi, în funcție de necesități, pedala sincopată.

Pe parcursul ciclului primar se vor fixa etapele studiului individual. Lecția de pian trebuie să reprezinte un model de studiu pentru acasă. Este important să se consemneze, toate problemele de rezolvat și modul de abordare. Evaluarea va reflecta atât pregătirea constantă a lecțiilor cât și perspectivele de dezvoltare.

Pregătirea pentru scenă este o etapă importantă pe tot parcursul studiului instrumental, fiindcă apariția trebuie pregătită cu minuțiozitate, începând cu una, două piese mici finisate. Un succes va fi stimulat, un eșec îl va inhiba. Sunt necesare discuții elev - profesor pentru analizarea evoluției scenice. Copilului i se vor releva întotdeauna realizările în vederea formării unei atitudini pozitive.

Primii patru ani de studiu al pianului, în care elevul s-a familiarizat cu problemele instrumentale de bază, sunt decisivi pentru dorința de a continua sau a renunța.

MODEL proiectare unitate de învățare

PIAN PRINCIPAL

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Repertoriul preclasic

Clasa a III-a

Nr. ore alocate: 4 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
1.J. S. Bach - Album pentru A. M. Bach: Menuet, Sol major, nr. 3 MEMORARE	1.1. Operarea cu elementele de limbaj pianistic asimilate 3.1. Exprimarea caracterului specific lucrărilor muzicale studiate 3.2. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității	- solfegierea liniilor melodice, respectând indicațiile de dinamică - audierea lucrării - evidențierea construcției formei muzicale - parcurgerea în auzul interior a elementelor muzicale constitutive (motive, fraze) - redarea gradată, pe fragmente și apoi integral, a lucrării	- pian - partitură - aparatură audio-video	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluare în baza criteriilor de prestabilite

		- înregistrarea audio-video a execuției realizate de elev		
Notă: Memorarea reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii și asimilării elementelor constitutive (melodie, ritm, ornamente, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamică, tempo)				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Coman Lavinia	Universitatea Națională de Muzică – București
Babeș Venera	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” – București
Enoiu-Pânzariu Andrei	Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” – Iași
Noveanu Monica	Colegiul Național de Muzică „Sigismund Toduță” – Cluj-Napoca
Zamfirescu Mihaela Eleonora	Colegiul Național de Muzică „George Enescu” – București

Anexa nr. 4

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

CORZI GRAVE

violă, violoncel, harpă, chitară

Clasele III-IV

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplinele *Corzi grave* reprezintă oferta curriculară pentru clasele III - IV din învățământul cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Aceste discipline sunt prevăzute în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 2 ore /săptămână la nivelul învățământului primar.

Programele disciplinelor aferente catedrei *Corzi grave* sunt elaborate potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programelor este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar/gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Actualele programe se vor corela cu programele corespondente pentru ciclurile gimnaziale și liceale, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele trei niveluri de învățământ (primar, gimnazial și liceal).

Structura programelor școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate în prezenta programă, la nivelul disciplinelor corzilor grave, jalonează achizițiile elevului pentru cei doi ani de studiu din ciclul primar.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Elemente de tehnică instrumentală specifică*
- *Elemente de notație/cultură muzicală*
- *Aspecte interpretative și interdisciplinare*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Disciplinele **violă, violoncel, harpă și chitară** își păstrează caracterul tradițional, cu abordări structurate strategic către dezvoltarea auzului muzical, alături de operarea cu elemente de limbaj specific muzical, având un scop de susținere a eforturilor de profesionalizare a tinerilor interpreți.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale.

Programa de față se adresează elevilor care parcurg disciplinele violă, violoncel, harpă și chitară din clasa a III-a. Pentru elevii care încep studiul muzicii mai târziu (în clasa a IV-a sau a V-a), se va utiliza prezenta programă, cu parcurgerea ei de la primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și progresului înregistrat de elev.

Actuala programă permite, ca element de noutate, posibilitatea de a aborda studiul acestor instrumente începând cu clasa I, pentru elevii care au o dezvoltare fizică corespunzătoare, dacă baza materială a școlii este bine dezvoltată, cu acordul părinților, la recomandarea profesorului îndrumător. Parcurgerea programei se va face începând cu primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și dezvoltare personală.

Competențe generale

- 1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**
- 2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale**
- 3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale**

I. INSTRUMENTE CU COARDE ȘI ARCUȘ

Violă, Violoncel

CLASA a III-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a III-a
1.1. Identificarea elementelor de limbaj muzical, înălțimi și valori de note, pauze corespunzătoare, măsuri de două, trei și patru pătrimi, semne de repetiție, elemente de dinamică <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare a înălțimii notelor muzicale în cheia de alto (do, la violă), respectiv în cheia de bas (fa, la violoncel) - Exerciții cu unitatea de timp pătrimea și pauza corespunzătoare acestora - Exerciții cu optimi și pauza de optime - Exerciții cu doime și notă întreagă și pauzele acestora - Exerciții în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 - Exerciții de diferențiere a dinamicii (piano-mezzoforte-forte)
1.2. Redarea sunetelor prin articularea celor 4 degete pe toate coardele în poziția 1 <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții cu cele 4 degete - Exerciții de trecere de pe o coardă pe cea alăturată

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a III-a
2.1. Aplicarea unei ținute corecte în susținerea instrumentului <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru poziția corpului - Exerciții pentru pozarea mâinii drepte - Exerciții pentru pozarea mâinii stângi
2.2. Practicarea deprinderilor elementare ale emisiei sonore instrumentale <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de trăsături de arcuș - Exerciții de trăsături de arcuș detaché, respectiv legato - Exerciții de uniformizare a sunetului pe toată lungimea arcușului - Exerciții de intonare corectă a înălțimilor și duratelor de note

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a III-a
3.1. Interpretarea diferențiată dinamic a unor fragmente / piese <ul style="list-style-type: none"> - Explorarea diferențelor expresive în interpretarea unui fragment cu soluții dinamice diferite - Exerciții de schimbare a dinamicii propuse de compozitor pentru o piesă - Audierea comparată a mai multor interpretări ale aceleiași piese

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Elemente de tehnică instrumentală	Pozarea corectă pe instrument, prinderea arcușului și suplețea mâinii drepte și de articulația degetelor mâinii stângi Poziția I
Elemente de notație / cultură muzicală	Citirea și redarea notelor, a valorilor de note, a pauzelor, alterațiilor (pătrime, optime, doime, notă întreagă) Utilizarea cheii de alto (do, pentru violă), respectiv de bas (fa, pentru violoncel) Încadrarea în măsură, semnele de repetiție, voltele Nuanțe (p, mf, f)
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Interpretarea diferențiată dinamic Elementele ludice combinate cu elemente de folclor (tradiții, obiceiuri, dansuri)

SUGESTII pentru REPERTORIU

VIOLĂ

Studii: Alexeev, <i>Game și arpegii</i> Brunner, <i>Metodă de violă</i> G.Naumann, <i>Metodă de violă</i> Hohmann, <i>Metodă de violă</i> (transcripție) I.Steiner, <i>Studiul gamelor</i> Kayser, Op. 20 <i>Studii</i> , caietul I Kreuz, <i>Culegere studii</i> , poz. I L.Surujon, <i>Exerciții tehnice și game</i> O. Sevcik, op. 1 caietul 1 O. Sevcik, op. 2 caietul 1 O. Sevcik, op. 7 caietul 1 Rădulescu-Niculescu, <i>Metoda de violă</i> , vol. I, poz. I Schleming, <i>Metodă</i> , caietul I poz. I Sitt, <i>Metodă de violă</i> Sitt, Op. 32, Caietul I St. Sugarev, <i>Metodă de violă</i> , Caietul I poz. I Szeremi, <i>Studii</i> , Caietul I poz. I Waxmann, <i>Game</i>	Piese: Bezrohova: cinci piese ușoare pentru violă și pian Cailley: piese pentru începători (cu pian) ***Culegere de piese vechi Geantă, Manoliu, Roze Stern, Transcripție de la vioară Mendelssohn, <i>Cântec fără cuvinte</i> Rieding, <i>Concert pentru violă și pian</i> Sbornic, <i>Culegere de piese cu pian</i> Suzuki – <i>Culegere de piese și studii</i> , vol. I
--	---

VIOLONCEL

Studii: George Iarosevici – Metoda de violoncel Vol. 1 Alexanian – Metoda de violoncel Friedrick Kummer – Metoda de violoncel (ediția Hugo Becker) Paul Tortellier – Metoda de violoncel Sapojnikov – Studiul practic al violoncelului – Game și exerciții Bernard Romberg – Școala pentru violoncel F. Dotzauer – Studii pentru violoncel Vol. 1 Feuillard – 60 de Studii pentru tineri violonceliști L.R. Feuillard – Etude du jeune violoncelliste 1 - 13 Oscar Bruckner – Studii pentru violoncel op. 30 nr. 1 - 9 Klengel, caietele I și II Kummer op.60 (până la st.18) H. Schlemüller, Etüdenschule, Caietul I Struve, Culegere de studii pentru anul I (Nr. 1-23) Sebastian Lee – Studii pentru violoncel op. 70 nr. 1 – 6 B. Benoy – Prima metodă de violoncel (The First Year Violoncello Method) Maria Petre Mărginean – Manual de violoncel pentru începători Friss Antal – Școala de violoncel – vol. I	Piese: Baclanova – Mici piese Lucrări din metode, manuale Dotzauer, Sonata I Iarosevici – Piese pentru violoncel, vol. I și IV Lebel op.14 Sapoșnicov, 10 cântece și melodii populare Album de muzică veche pentru violoncel (Ungaria) N. Baklanova – Mici piese H. Schlemuller – Piese J. Klengel – Album de piese S. Suzuki – Teorie și practică pentru violoncel Vol. 1 / Volumul cu acompaniament de pian Volumul "Ansamblu pentru două violoncele" Cassia Harvey – Studiul gamelor în prima poziție Cassia Harvey – Tehnica pentru începători Kathy/David Blackwell – Cello Time Joggers (Prima metodă cu piese foarte ușoare pentru Violoncel) vol. 1
---	---

CLASA a IV-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**

Clasa a IV-a
1.1. Utilizarea valorilor de note cu punct și a pauzelor corespunzătoare, a trioletelor - Exerciții cu legato de prelungire - Exerciții cu pătrime cu punct, optime cu punct, doime cu punct - Exerciții cu diviziuni normale și excepționale (triolet) ale duratelor de note
1.2. Familiarizarea cu gamele majore și minore cu una sau mai multe alterații - Exerciții în game majore și minore cu diezi - Exerciții în game majore și minore cu bemoli - Exerciții cu schimburi de poziție - Analiza materialului sonor al lucrărilor din game relative
1.3. Familiarizarea cu termeni elementari de dinamică - Accentul ritmic, accentul metric - Exerciții cu elemente de dinamică constantă p, mp, mf, f - Exerciții cu dinamică graduală (crescendo, decrescendo)

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a IV-a
2.1. Diversificarea emisiei sonore prin utilizarea mâinii drepte <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de utilizare a arcușului întreg și a segmentelor de arcuș - Corelarea valorilor de note cu lungimea (porțiunea) arcușului - Exerciții de conștientizare a raportului dintre viteza arcușului și zona de contact a acestuia cu coarda - Exerciții de îmbinare a presiunii arcușului cu viteza acestuia și zona de contact cu coarda - Exerciții de <i>detaché, martellato, staccato, legato</i>
2.2. Extinderea ambitusului înălțimilor prin utilizarea pozițiilor a IV-a (violoncel), respectiv a II-a (violă), precum și a extensiilor <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de abordare a poziției I cu cele două extensii – inferioară, superioară și ale poziției IV cu extensii inferioară și superioară (la violoncel) - Exerciții de extensie inferioară a degetului 1 pe toate corzile în poziția I și exerciții în poziția a II-a (violă) - Exerciții de schimburi de poziție

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a IV-a
3.1. Folosirea conștientă a elementelor simple de limbaj muzical <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de împărțire a textului muzical în fraze - Observarea construcțiilor de tip „întrebare - răspuns” - Exerciții de diferențiere a debuturilor de tip <i>cruzic</i>, respectiv <i>anacruzic</i> - Observarea diferențierilor dinamice de tip <i>”ecou”</i>
3.2. Utilizarea imaginației muzicale pentru crearea de scurte fragmente melodice <ul style="list-style-type: none"> - Crearea de răspunsuri la scurte fragmente cu profil de întrebare - Combinarea unor fragmente date, de tip <i>bricks</i>, prin ordonare în funcție de alegerea elevului

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Elemente de tehnică instrumentală	Diferențieri ale segmentelor de arcuș utilizate, ale vitezei și presiunii Moduri de atac diferențiate – <i>detache, martellato, staccato, legato</i> Mobilitatea și suplețea încheieturii mâinii drepte Extinderi de ambitus prin adăugarea de noi poziții (a IV-a la violoncel, a II-a la violă) Schimburi de poziție Egalizarea articulației mâinii stângi, elemente de virtuozitate Extensii inferioare și superioare
Elemente de notație / cultură muzicală	Durate cu punct de prelungire <i>Legato</i> de prelungire Diviziuni normale și excepționale până la patru valori pe timp (inclusiv <i>triolet</i>) Game cu armuri având diezi și bemoli în armură Elemente de diferențiere dinamică – accente (metrice și ritmice), diversificarea nuanțelor constante și conștientizarea celor graduale (<i>crescendo, decrescendo</i>)

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Aspecte interpretative și interdisciplinare	<p>Diversificarea dinamicii și a modurilor de atac specifice mâinii drepte</p> <p>Utilizarea binomului întrebare – răspuns în construcția frazelor</p> <p>Utilizarea efectului de tip ecou în repetarea unor segmente</p> <p>Crearea de scurte fragmente melodice prin combinarea unor fragmente date (bricks)</p> <p>Crearea de scurte fragmente melodice prin utilizarea binomului întrebare – răspuns</p> <p>Elemente ludice combinate cu elemente de folclor și audiții comparate de lucrări în genuri și stiluri diferite</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

VIOLĂ

Studii: Alexeerv, <i>Game și arpegii</i> Brun, <i>Metodă</i> Brunner, <i>Metodă</i> Casorti, <i>Tehnica arcușului</i> Consolini, <i>Studii</i> , schimb de poziții G.Naumann, <i>Metodă</i> Hohmann, <i>Metodă</i> (poz. I-III) I.Steiner, <i>Studiul gamelor</i> Kayser, Op. 20 <i>Studii</i> Matz. A, <i>Studii de intonație</i> Schloming, <i>Metodă</i> , caietul II Schradieck, <i>Exerciții tehnice</i> (caietul I) Sevcik, Op. 1,2,7 Sitt, <i>Metodă</i> Sitt, Op. 32, <i>Studii</i> St.Sugarv, <i>Metodă</i> , caietul II Szeremi, <i>Studii</i> , caietul II Waxmann, <i>Game</i>	Piese: Bootnianski, <i>Sonata în Do major</i> Ceaikovski, <i>Cântec fără cuvinte</i> Iașinov, <i>Concert nr. 1</i> Kircov, <i>Nocturnă</i> Mozart, <i>Menuet</i> Sbornic, <i>Culegere de piese</i> Setz, <i>Concert nr. 1</i> Suzuki – Culegere de piese și studii, vol I și II
---	--

VIOLONCEL

Studii: Dinicu, Davidoff, Alexanian, Kummer (primele 4 poziții) Dotzauer, Caietul I Hassel, Lagenwechselübungen Iarosevici, manual vol. II Jules des Swert, Op. 50 caietul I Klengel. Tägliche Übungen, caietele I și II Kummer op 57 Stransky, op 31 W. Schulz-Weimar, Lagenwechsel Klengel – Exerciții zilnice George Iarosevici – Metoda de violoncel Vol. 1 și vol 2 (Capitolele referitoare la Mâna mare inferioară și superioară) Alexanian – Metoda de violoncel Friedrick Kummer – Metoda de violoncel (redacția Hugo Becker) până la studiile 1-18 Paul Tortellier – Metoda de violoncel Carl Schroeder – Școala practică de violoncel Vol 1 Studii nr.1 - 32 Bernard Romberg – Școala pentru violoncel F. Dotzauer – Studii pentru violoncel Vol. 1 (studii neparcurse în anul anterior) Feuillard – 60 de Studii pentru tineri violonceliști Oscar Bruckner – Studii pentru violoncel op. 30 nr. 10 - 20 Sebastian Lee – 40 de Studii pentru violoncel op. 70 nr. 7– 40 David Popper – Studii op. 76 Vol. 1 Hugo Schlemuller – Op. 13, op. 14, op. 22.	Piese: Beethoven, 2 contradansuri Ceaikovski, Cântec trist Corelli, Sarabandă și gavotă, Preludiu, Agagio, Gavotă. Galliard - 6 sonate Iarosevici – Manual vol. II Klassische Stücke vol. I Pergolesi - Tre giorni Sapoșnicov - 10 cântece și melodii populare vol. II Schlemüller, op. 12, 14, 22 Sassmannshaus – Album de 18 piese pentru violoncel în prima poziție Vol. 1 Sassmannshaus – Album de 12 piese pentru violoncel în prima poziție Vol. 2 Sapojnikov – Repertoriul pedagogic pentru școlile de muzică (clasa a II a) S. Suzuki – Teorie și practică pentru violoncel Vol. 2 George Iarosevici – Piese pentru violoncel Vol. 4 nr. 21 – 25/Piese referitoare la mână mare inferioară și superioară N. Backlanova – Romanță N. Backlanova – Tarantella W. Henry Squire – At Morn, At Twilight, Cradle Song, In Dreamland Sassmannshaus – Cello Book nr.1, nr. 2, nr. 3 (duete)
--	--

II. INSTRUMENTE CU COARDE CIUPITE**Harpă, chitară****Clasa a III-a****Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical**

Clasa a III-a
1.1. Identificarea elementelor de limbaj muzical, înălțimi și valori de note, pauze corespunzătoare, măsuri de două, trei și patru pătrimi, semne de repetiție, elemente de dinamică - Exerciții de identificare a înălțimii notelor muzicale în cheia sol și în cheia fa - Exerciții cu unitatea de timp pătrimea și pauza corespunzătoare acestora - Exerciții cu optimi și pauza de optime, - Exerciții cu doime și notă întreagă și pauzele acestora - Exerciții în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 - Exerciții de diferențiere a dinamicii (piano–mezzoforte-forte)

Clasa a III-a
1.2. Redarea sunetelor prin articularea celor 4 degete pe toate coardele în poziția 1 - Exerciții cu cele 4 degete - Exerciții de ciupire a coardelor printr-o articulație corectă și relaxată care să permită emiterea unui sunet calitativ și lipsit de impurități sonore - Exerciții diferențiate de oprire a vibrațiilor coardelor, cu palma și cu degetele

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a III-a
2.1. Aplicarea unei ținute corecte în susținerea instrumentului - Exerciții pentru poziția corectă și relaxată a corpului - Exerciții pentru poziționarea mâinii drepte în vederea formării reflexului de articulare a degetelor cu o poziție corectă, utilizând o presiune adecvată, urmată de relaxarea imediată a întregii articulații - Exerciții pentru poziționarea mâinii stângi în vederea formării reflexului de articulare a degetelor cu o poziție corectă, utilizând o presiune adecvată, urmată de relaxarea imediată a întregii articulații
2.2. Practicarea deprinderilor elementare ale emisiei sonore instrumentale - Exerciții de apăsare a coardei înaintea articulării - Exerciții de ciupire a coardei în manieră staccato și legato - Exerciții de uniformizare a rezonanței sonore pe întregul ambitus al instrumentului - Exerciții de acționare rapidă și corectă a levierelor și/sau a pedalelor

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a III-a
3.1. Interpretarea diferențiată dinamic a unor fragmente / piese - Explorarea diferențelor expresive în interpretarea unui fragment cu soluții dinamice diferite - Exerciții de schimbare a dinamicii propuse de compozitor pentru o piesă - Audierea comparată a mai multor interpretări ale aceleiași piese

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Elemente de tehnică instrumentală	Pozarea corectă pe instrument, formarea reflexului de efectuare a sufeței și a articulării degetelor cu o presiune adecvată registrului mediu al instrumentului
Elemente de notație / cultură muzicală	Citirea și redarea notelor, a valorilor de note, a pauzelor, alterațiilor (pătrime, optime, doime, notă întreagă) Utilizarea cheii de sol, respectiv a cheii fa (pentru mâna stângă la harpă) Încadrarea în măsură, semnele de repetiție, voltele Dinamică (<i>p</i> , <i>mf</i> , <i>f</i>)
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Interpretarea diferențiată dinamic Elementele ludice combinate cu elemente de folclor (tradiții, obiceiuri, dansuri)

SUGESTII pentru REPERTORIU

HARPĂ

Studii: Marie-Hélène Gatinéau, <i>Methode de Harpe - Exercitii</i> Grossi, <i>Metodo per arpa</i> Henriette Rénie, <i>Methode pour harpe</i> Nicholas Charles Bochsa, <i>50 de Exercitii progresive</i> Joseph François Naderman, <i>Exercitii</i> Marcel Grandjany, <i>Studii</i> Nicholas Charles Bochsa, <i>Studii din Caietul 1</i> John Thomas, <i>280 Technical Exercises for the Harp</i>	Piese: Rubin, Piese din Volumul 1 Christoph Pampuch, Piese din <i>Harpa Mundi</i> Déborah Friou, Piese din <i>Baroque Music for the Harp</i> Marcel Grandjany, <i>Barcarolle</i> Marcel Tournier, <i>Soupir</i> Henriette Rénie, <i>Angelus</i> din <i>Feuillets d'album</i> Henriette Rénie, <i>Air de danse</i> , <i>Gavette</i> din <i>Six Pièces brèves</i> Alphonse Hasselmans, <i>Carillon</i> din <i>Trois Petites Bluettes</i> Bernard Andres, <i>Aquatintes 1</i> Carmen Petra-Basacopol, Piesă din <i>Suita Cartea Junglei (Ursul Baloo)</i>
---	---

CHITARĂ

Studii: Matteo Carcassi, <i>Metodă de chitară</i> Fernando Carulli, <i>Metodă de chitară</i>	Piese: Carcassi M., <i>Andantino</i> Carcassi M., <i>Rondo în E-dur</i> Carulli F. <i>Vals</i> Ciufner G., <i>Ecoseză</i> Kalinin V., <i>Polca</i> Rubeț M., <i>Iată o broască pe potecă</i>
---	---

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și operarea cu elementele de bază ale limbajului muzical

Clasa a IV-a
1.1. Utilizarea valorilor de note cu punct și a pauzelor corespunzătoare, a trioletelor - <i>Exerciții cu legato de prelungire</i> - <i>Exerciții cu pătrime cu punct, optime cu punct, doime cu punct</i> - <i>Exerciții cu diviziuni normale și excepționale (triolet) ale duratelor de note</i>
1.2. Familiarizarea cu tonalitățile majore și minore cu una sau mai multe alterații - <i>Exerciții în game și arpegii de trei și patru sunete majore și minore cu diezi</i> - <i>Exerciții în game și arpegii de trei și patru sunete majore și minore cu bemoli</i> - <i>Exerciții cu plasarea degetelor directă și de schimbare a poziționării pe dedesubt și pe deasupra prin legarea pozițiilor</i> - <i>Analiza materialului sonor al lucrărilor din game relative</i>
1.3. Familiarizarea cu termeni elementari de dinamică - <i>Accentul ritmic, accentul metric</i> - <i>Exerciții cu elemente de dinamică constantă p, mp, mf, f</i> - <i>Exerciții cu dinamică graduală (crescendo, decrescendo)</i>

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a IV-a
2.1. Diversificarea emisiei sonore prin utilizarea replasărilor de deget diferențiate pulsatoric <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de adaptare a poziționării instrumentului în funcție de registru - Corelarea valorilor de note cu momentul replasării degetului pe coardă - Exerciții de conștientizare a raportului dintre viteza replasării degetului pe coardă și efectul sonor obținut prin evitarea impurităților sonore - Exerciții de îmbinare a presiunii de ciupire cu viteza de emisie instrumentală în raport cu efectul sonor emis în vederea dobândirii forței articulare naturale - Exerciții de staccato, legato
2.2. Extinderea ambitusului înălțimilor <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de abordare a registrului grav - Exerciții de abordare a registrului acut - Exerciții de schimburi de poziție între registre

3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității muzicale

Clasa a IV-a
3.1. Folosirea conștientă a elementelor simple de limbaj muzical <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de împărțire a textului muzical în fraze - Observarea construcțiilor de tip „întrebare - răspuns” - Exerciții de diferențiere a debuturilor de tip cruzic, respectiv anacruzic - Observarea diferențierilor dinamice de tip ”ecou”
3.2. Utilizarea imaginației muzicale pentru crearea de scurte fragmente melodice <ul style="list-style-type: none"> - Crearea de răspunsuri la scurte fragmente cu profil de întrebare - Combinarea unor fragmente date, de tip bricks, prin ordonare în funcție de alegerea elevului

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Elemente de tehnică instrumentală	Diferențieri ale presiunii și ale vitezei de ciupire prin menținerea pulsatorie constantă a emisiei sonore Moduri de atac diferențiate – <i>staccato</i> , <i>legato</i> Mobilitatea și suplețea încheieturilor Extinderi de ambitus prin adăugarea de noi poziții, registrul grav și acut Schimburi de poziție și maniere de articulare Egalizarea articulației mâinii stângi, elemente de virtuozitate
Elemente de notație / cultură muzicală	Durate cu punct de prelungire Legato de prelungire Diviziuni normale și excepționale până la patru valori pe timp (inclusiv triolet) Game și arpegii cu armuri având diezi și bemoli în armură Elemente de diferențiere dinamică – accente (metrice și ritmice), diversificarea nuanțelor constante și conștientizarea celor graduale (<i>crescendo</i> , <i>decrescendo</i>)

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Aspecte interpretative și interdisciplinare	<p>Diversificarea dinamicii și a manierei de articulare prin viteză și presiune diferențiată</p> <p>Utilizarea binomului întrebare – răspuns în construcția frazelor</p> <p>Utilizarea efectului de tip ecou în repetarea unor segmente</p> <p>Crearea de scurte fragmente melodice prin combinarea unor fragmente date (bricks)</p> <p>Crearea de scurte fragmente melodice prin utilizarea binomului întrebare – răspuns</p> <p>Elemente ludice combinate cu elemente de folclor și audiții comparate de lucrări în genuri și stiluri diferite</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

HARPĂ

Studii: -Marie-Hélène Gatinéau, <i>Methode de Harpe</i> - Exerciții -Grossi, <i>Metodo per arpa</i> -Henriette Rénie, <i>Methode pour harpe</i> -Nicolas Charles Bochsa, <i>50 de Exerciții progresive</i> -Joseph François Naderman, <i>Exerciții</i> -Marcel Grandjany, <i>Studii</i> -Nicholas Charles Bochsa, <i>Studii din Caietul 1</i> -John Thomas, <i>280 Technical Exercises for the Harp</i> -Carlos Salzedo, <i>Daily Dozen</i>	Piese: -Rubin, Piese din Volumul 1 -Christoph Pampuch, Piese din <i>Harpa Mundi</i> -Déborah Friou, Piese din <i>Baroque Music for the Harp</i> -Johann Sebastian Bach, <i>Preludiul în Do Major</i> -Hans Joachim Zingel, Piese din <i>New Harp Instruction</i> -Déborah Friou, Piese din <i>Baroque Music for the Harp</i> -Marcel Grandjany, <i>Nocturne și Reverie și/sau Preludiul 1</i> -Felix Godefroid, <i>Cântec de leagăn</i> -Marcel Tournier, <i>Offrande</i> -Henriette Rénie, <i>Esquisse</i> din Feuillet's d'album -Henriette Rénie, <i>Conte de Noël</i> din Six Pièces brèves -Alphonse Hasselmans, <i>Istorieta, Ländler</i> din Trois Petite Bluettes -Alphonse Hasselmans, <i>Crépuscule</i> din Feuillet's d'automne -Danielle Garella, <i>Reve și Chanson d'Amour</i> din Celtic Suite No5 -Bernard Andres, <i>Aquatintes 2, Danses D'Automne</i> -Carmen Petra-Basacopol, Piese din <i>Suita Cartea Junglei</i>
---	--

CHITARĂ

Studii: Matteo Carcassi, <i>Metodă de chitară</i> A. Andrei, <i>20 Micropréludes</i> Fernando Carulli, <i>Metodă de chitară</i>	Piese: Bach I. S., <i>Menuet în a-moll</i> Carcassi M., <i>Marș</i> Carulli F., <i>Dans</i> Ivanov-Kramskoi A., <i>Piesa</i> Kalinin V., <i>Micul cowboy</i> Krieger I., <i>Menuet</i> Paganini N., <i>Vals spaniol</i> Sor F., <i>Andante în C-dur</i>
---	--

Sugestii metodologice

Pregătirea de specialitate a elevilor de la profilul artistic, specializarea muzică, presupune valorificarea achizițiilor învățării dobândite prin educația de bază (disciplinele din trunchiul comun), ca modalitate de asigurare a egalității de șanse și de întregire a formării intelectuale, estetice și morale ale elevilor.

Parcursul repertoriului nu este un scop în sine, ci un mijloc de orientare a elevului spre trasee ulterioare de pregătire superioară și ca posibilitate de atingere a unui nivel superior de performanță în interpretare.

Acest deziderat reprezintă pentru profesor un scop ce pune accent pe deplasarea accentului de pe acumulările sterile de cunoștințe pe utilizarea acestora în practica muzical-instrumentală, de pe caracterul informativ, aplicativ, centrând procesul didactic pe elev și pe opțiunile sale.

Acestea reprezintă un rezultat al întregului demers didactic cu specific artistic, la care participă elevul.

Sugestiile metodologice ca sprijin pentru cadrul didactic se referă la conținutul învățării, metode, activități didactice și recomandări cu privire la abordarea repertoriului, precum și sugestii privind evaluarea continuă și sumativă în scopul orientării cadrului didactic în procesul de predare-învățare a unui instrument muzical.

Repertoriul este un mijloc de realizare a competențelor. Parcursul acestuia nu constituie un obiectiv în sine, important fiind, de fapt, progresul elevilor în învățare. În procesul de învățământ, atât în cadrul ciclului primar, cât și ulterior, în cadrul ciclului gimnazial (clasele III-VIII) trebuie să se aibă în vedere valorificarea potențialului creativ în interpretare. Din acest moment, formarea unei concepții interpretative asupra operei va motiva demersul de perfecționare a tehnicii interpretative a elevului.

În activitatea didactică se va pune accentul prioritar pe abordarea în interpretare a stilului clasic și baroc. În acest sens, trebuie avute în vedere:

- Utilizarea arcușului mai ales în legato, detache, spiccato
- Redarea ornamentelor după cerințele epocii
- Un grad sporit de viteză
- Ușurință în folosirea tehnicii de schimbare a nuanțelor

Nu trebuie omisă dezvoltarea muzicalității elevului, a gândirii sale muzicale. Aceasta nu exclude utilizarea exercițiilor de memorare a textelor muzicale studiate și de redare a acestora fără ajutorul partiturii.

De asemenea, este absolut necesar ca fiecare operă muzicală să fie interpretată în integralitatea sa, cu acompaniament (pian sau ansamblu orchestral) și obligatoriu în public (audiții de clasă/catedră).

Repertoriul însă are valoare de sugestie, rămânând la aprecierea cadrului didactic să propună alte repertorii, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevului.

Câteva activități speciale vor veni în ajutorul profesorului în scopul realizării competențelor. Astfel, trebuie să se acorde o atenție specială memorizării textului muzical, dar, totodată, memorizarea textului nu trebuie să devină un scop în sine, ci să fie un instrument de facilitare a eliberării de stresul partiturii.

Cadrul didactic trebuie să dovedească disponibilitate pentru pregătirea continuă prin toate mijloacele oficiale. Printre acestea, se va pune accent pe participarea activă a elevului la diferite acțiuni, competiții, finalizând demersul prin adoptarea și implicarea sa responsabilă în pregătirea pentru performanță, eliminând astfel riscul promovării unor false valori.

MODEL proiectare unitate de învățare**VIOLĂ, VIOLONCEL, HARPĂ, CHITARĂ****UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: CONSOLIDARE TEHNICĂ – SCHIMB DE POZIȚIE/REGISTRU****Clasa a IV-a****Nr. ore alocate: 4 ore**

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
a. Studiu cu schimburi de poziție/registru (specific fiecărui instrument) b. Gama Sol major	2.2 Extinderea ambitusului înălțimilor 1.1. Familiarizarea cu gamele majore și minore cu alterații.	a. Învățarea soluțiilor tehnice specifice schimburilor de poziție/registru b. Consolidarea controlului motric al celor 2 mâini în schimburi de poziție/registru c. Învățarea pe fragmente și apoi integral a studiului abordat d. Înregistrarea audio-video a interpretării elevului	- instrument - arcuș - partituri - suport pentru partitură - metronom - aparat audio-video pentru înregistrare	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluarea în baza criteriilor prestabilite
Notă: Consolidarea tehnică a schimburilor de poziție/registru reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii acestor elemente constitutive ale emisiei înălțimilor de sunete				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației Naționale
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Paladi, Ani Marie	Școala gimnazială de muzică nr 1 <i>Iosif Sava</i> – București
Vidican, Miruna Elena	Colegiul Național de Muzică <i>George Enescu</i> – București
Vodă, Camelia Ioana	Colegiul Național de Muzică <i>George Enescu</i> – București

Anexa nr. 5

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

VIOARĂ

Clasele V-VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru *Instrument principal - Vioară* reprezintă oferta curriculară pentru clasele V-VIII din învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 3 ore /săptămână.

Programa pentru *Instrument principal - Vioară* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Actuala programă se corelează cu programa corespondentă pentru ciclul primar, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (primar și gimnazial).

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate în studiul instrumentelor cu coarde jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Elemente de tehnică instrumentală specifică*
- *Elemente de notație/cultura muzicală*
- *Aspecte interpretative*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a V-a
1.1. Aplicarea în mod conștient de diferite combinații ritmice, melodice și dinamice și operarea cu sunetele corespunzătoare celor cinci poziții - Executarea unor exerciții cu schimburi de poziții cu toate degetele pe diferite intervale, pe toate coardele până în poziția a cincea
1.2. Reprezentarea elementelor de dinamică și agogică - Executarea unor exerciții pe corzi libere cu presiuni și viteze de arcuș diferite, în diferite porțiuni de arcuș

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Preocuparea în rezolvarea problemelor tehnice specifice lucrărilor abordate și de perfecționare a emisiei sonore - Executarea unor exerciții sugerate în metodele de studii
2.2. Coroborarea elementelor de frazare asimilate cu participarea afectivă adecvată repertoriului - Executarea unor exerciții de perfecționare a mâinii drepte prin studierea pe fragmente cu aplecare spre îmbunătățirea emisiei sonore

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Combinarea elementelor ritmico-melodice	Redarea textului muzical și de solfegiere mentală a acestuia folosind auzul intern
Elementele de dinamică și agogică	Solfegierea dinamică a textului muzical Obținerea unor sonorități variate
Probleme de tehnică Instrumentală	Schimburi de poziție și duble coarde Stăpânirea tehnicilor de arcuș Noțiuni de acordaj
Participarea afectivă în interpretare	Redarea cu personalitate, înțelegere muzicală și expresivă a repertoriului în studiu Stimularea dezvoltării imaginației artistice

SUGESTII pentru REPERTORIU

<p>Exerciții tehnice:</p> <p>A.A. Sarvaș op. 2, <i>Studii pregătitoare pentru duble coarde</i></p> <p>H. Schradieck, <i>Școala tehnicii vioarei – Caietul I</i></p> <p>O. Ševčík op. 1, caietele I și II (<i>Tehnica vioarei</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 2, caietele I, II și III (<i>Tehnica arcușului</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 7, caietele I și II (<i>Trilul</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 8, Schimburi de poziție</p> <p>O. Ševčík op. 9, <i>Duble coarde</i></p> <p>R. Klenck, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>S. Suzuki, vol. I (<i>Exerciții de realizarea schimburilor de poziții I-V</i>)</p>	<p>Studii tehnico-melodice</p> <p>A. Blumestengel op. 33, 24 <i>Studii</i>, 5 poziții</p> <p>Fortunatov, <i>Studii alese</i></p> <p>H. Kayser op. 20, <i>Studii</i></p> <p>H. Sitt op. 32, <i>Studii</i>, caietul V (<i>Duble coarde</i>)</p> <p>H. Sitt, <i>Studii</i> op. 32 – caietele II și III</p> <p>J. Dont op. 37, <i>Studii</i></p> <p>J.F. Mazas op. 36, <i>Studii</i></p> <p>R. Klenck, <i>Studiul pozițiilor la vioară</i></p>
<p>Piese:</p> <p>A. Rubinstein, <i>Melodie</i>, op. 3 nr.1</p> <p>A. Seybold, <i>Arie din secolul a XVII-lea, Poloneză</i></p> <p>Alte piese românești de dificultate similară, din Catalogul Uniunii Compozitorilor</p> <p>B. Bartok, <i>Sonatina</i></p> <p>B. Dubosarski, <i>Piese</i></p> <p>B. Godard, <i>Berceuse de Jocelyn</i> (pozițiile I-V)</p> <p>C Dimitrescu, <i>Dans țărănesc</i>, op. 15</p> <p>C.C. Nottara, <i>Siciliana</i></p> <p>G. Ellerton, <i>Tarantella</i></p> <p>H. Wieniawski, <i>Mazurci</i></p> <p>I.J. Pleyel, 6 <i>Duete mici</i>, op. 59 (pozițiile I-V)</p> <p>I.J. Pleyel, 6 <i>Duete mici</i>, op. 8 (pozițiile I-IV)</p> <p>J. B. Ch. Dancla, <i>Duete</i>, op. 35 (pozițiile I-III)</p> <p>J. Brahms, <i>Dansuri ungare</i> (ediție ușoară)</p> <p>J. H. Fiocco, <i>Allegro</i></p> <p>J. Ph. Rameau, <i>Tamburina</i></p> <p>J.B. Ch. Dancla, <i>Duete</i>, op. 61 (pozițiile I-III) (<i>Duos faciles et progressifs</i>)</p> <p>J.F. Mazas, 8 <i>Melodii ușoare pentru vioară solo</i>, op.80 (pozițiile I-V)</p> <p>Kreisler, <i>Siciliana și Rigaudon</i></p> <p>L. Feldman, <i>Suita nr. 2</i></p> <p>L. Jansa, 6 <i>Duete progresive</i>, op. 74 (pozițiile I-III)</p> <p>L. van Beethoven-Kreisler, <i>Rondino</i></p> <p>Mlinarski, <i>Mazurca</i></p> <p>Nath. Rubinstein, <i>Fusul în sol minor</i></p> <p>O. Rieding, <i>Arie cu variațiuni în Sol</i> op. 3 nr. 4, (<i>Air varie</i>) (pozițiile I-III)</p> <p>O. Rieding, <i>Bolero</i>, op. 3 nr. 3 (pozițiile I-V)</p>	<p>Sonate:</p> <p>A. Corelli, <i>Sonate</i></p> <p>A: Vivaldi, <i>Sonatele în re minor, Do major, fa minor</i></p> <p>F.M. Veracini, 12 <i>Sonate</i></p> <p>G.F: Haendel, <i>Sonatele a III-a și a IV-a</i></p> <p>S. Suzuki, vol. V</p> <p>Concerte:</p> <p>A. Komarovski, <i>Concert nr. 1 în mi minor</i> (pozițiile I-VII)</p> <p>A. Komarovski, <i>Concert nr. 2 în La major</i> (pozițiile I-V)</p> <p>Fr. Seitz, <i>Concert nr. 3 în sol minor</i>, op. 12 (pozițiile I-V)</p> <p>Fr. Seitz, <i>Concert nr. 4</i></p> <p>Fr. Seitz, <i>Concert nr. 5 în Re major</i> (pozițiile I-VII)</p> <p>G.B. Viotti, <i>Concert nr.23 în Sol major</i> (P.I)</p> <p>J.B. Accolay, <i>Concert în la minor</i> (pozițiile I-V)</p> <p>J.S. Bach, <i>Concertul în la minor</i></p> <p>O. Rieding, <i>Concertino în Re major</i>, op. 25 (pozițiile I-V)</p> <p>O. Rieding, <i>Concertino în Sol major</i>, op. 5 (pozițiile I-V)</p>

Porpora-Kreisler, <i>Tempo di Menuetto</i> S. Suzuki, vol. V V. Monti, <i>Czardas</i> W.M. Keppler, <i>Sonatina</i>	
--	--

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VI-a
1.1. Aplicarea conștientă a diferitelor combinații ritmice, melodice și dinamice. - Executarea unor exerciții de redarea sunetelor corespunzătoare celor 7 poziții - Executarea unor exerciții pentru tehnica schimburilor de poziții până în poziția a VII-a cu diferite degete și intervale
1.2. Aplicarea termenilor de dinamică și agogică. - Înțelegerea termenilor existenți în textul muzical - Executarea unor exerciții pentru realizarea indicațiilor de dinamică și agogică

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1. Îmbinarea elementelor tehnice cu cerințele expresiei repertoriale. - Executarea unor exerciții pentru recunoașterea în textul muzical a dificultăților tehnice și găsirea soluțiilor pentru rezolvare
2.2. Identificarea mesajului muzical al repertoriului studiat. - Executarea unor exerciții de analiză comparată pe diferite stiluri și genuri muzicale sub raport expresiv

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Combinarea elementelor ritmico-melodice	Redarea textului muzical Citire la prima vedere
Elemente de Dinamică și agogică	Diversificarea paletelor de nuanțe dinamice și agogice ajungând până la nuanțe extreme (<i>fff.</i> , <i>ff.</i> , <i>f.</i> , <i>p.</i> , <i>pp.</i> , <i>ppp.</i> , <i>subito f.</i> , <i>subito p.</i>)
Probleme de tehnică instrumentală	Tehnica mâinii drepte: trăsături specifice de arcuș (staccato, spiccato) Tehnica mâinii stângi: vibrato, intonație, emisie sonoră Acorduri de 3 și 4 sunete
Participarea afectivă și interpretativă	Redarea cu personalitate, înțelegerea muzicală și expresivă a repertoriului studiat Stimularea dezvoltării imaginației artistice

SUGESTII pentru REPERTORIU

<p>Exerciții tehnice:</p> <p>A. A. Sarvaș op. 2, <i>Studii pregătitoare pentru duble coarde</i></p> <p>A. A. Sarvaș op. 3, <i>Studiul dublelor coarde</i></p> <p>A. G. Gregorian, <i>Game și arpegii</i></p> <p>Chr. H. Hohmann, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>H. Schradieck, <i>Școala tehnicii viorii – Caietul I</i></p> <p>J. Bloch, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>J. Hrimaly, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>O. Ševčík op. 1, caietele I și II (<i>Tehnica viorii</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 2, caietele I, II și III (<i>Tehnica arcușului</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 3</p> <p>O. Ševčík op. 7, caietele I și II (<i>Trilul</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 8, Schimburi de poziție</p> <p>O. Ševčík op. 9, <i>Duble coarde</i></p> <p>R. Klenck, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>S. Suzuki, vol VI</p>	<p>Studii tehnico-melodice:</p> <p>F. Fiorillo, 36 <i>Studii sau Capricii</i></p> <p>Fortunatov, <i>Studii alese</i></p> <p>H. Sitt op. 32, caietul IV (pozițiile VI și VII)</p> <p>H. Sitt op. 32, caietul V – Duble coarde</p> <p>J. Dont op. 37, 24 <i>Studii</i></p> <p>J.B. Ch. Dancla op. 68, <i>Studii pentru vioară cu acompaniamentul unei a doua viori</i></p> <p>J.F. Mazas op. 36, <i>Studii</i></p> <p>R. Klenck, <i>Studiul pozițiilor</i></p> <p>R. Kreutzer, 42 <i>Studii sau Capricii</i> (primele studii)</p>
<p>Piese:</p> <p>A. Dvořák, <i>Humoresca</i></p> <p>A. Rubinstein, <i>Melodie</i> op. 3 nr. 1</p> <p>Alte piese românești de dificultate similară, din Catalogul Uniunii Compozitorilor</p> <p>C. Porumbescu, <i>Balada, Reverie</i></p> <p>C.C. Nottara, <i>Siciliana</i>, op.1</p> <p>Ch.A. Beriot, <i>Scene de balet</i>, op.100</p> <p>Ch.Beriot, <i>Variațiuni în re minor</i></p> <p>F: Kreisler, <i>Suferința dragostei</i>(<i>Libeslied, Schon Rozmarin</i>)</p> <p>Fr. Kreisler, <i>Siciliană și Rigaudon</i></p> <p>G. Enescu, <i>Adagio, Balada, Nocturna, Pastorală</i></p> <p>G. Pugnani, <i>Largo Espressivo</i></p> <p>H. Wieniawski, <i>Mazurca Dudziar (Le Menetrier)</i>, op. 19 nr.2</p> <p>H. Wieniawski, <i>Mazurca Piesn Polska (Chanson polonaise)</i> op. 12</p> <p>H. Wieniawski, <i>Mazurci</i></p> <p>Hrestomația, pentru clasele a VI-a</p> <p>I. J. Pleyel, 6 <i>Duete mici</i>, op. 59 (pozițiile I-V)</p> <p>J. Brahms, <i>Dansuri ungare</i></p> <p>J. Sibelius, <i>Vals trist</i>, op. 44 (pozițiile I-VI)</p> <p>J. B. Ch. Dancla, <i>Solo de concert nr. 1 în si minor</i>, op. 77</p> <p>L. Feldmann, <i>Suita nr. 2</i></p> <p>M. T. von Paradis, <i>Siciliana</i></p>	<p>Sonate:</p> <p>A. Corelli, Sonate</p> <p>A. Vivaldi, <i>Sonatele în re minor, DO major, fa minor, La major</i></p> <p>ECles, <i>Sonata în sol minor</i></p> <p>F.M. Veracini, 12 <i>Sonate</i></p> <p>G.Fr. Haendel, <i>Sonatele II, III, IV, V, VI</i></p> <p>Concerte:</p> <p>Ch. A. de Beriot, <i>Concert nr. 9 în la minor</i></p> <p>G.B. Viotti, <i>Concert nr. 23 în Sol major</i></p> <p>G.B. Viotti, <i>Concert nr. 28 în la minor</i></p> <p>G.B. Viotti, <i>Concert nr. 29 în mi minor</i></p> <p>G.B: Viotti, <i>Concert nr. 20 în Re major</i></p> <p>Haydn, <i>Concert în Sol major</i></p> <p>J.S. Bach, <i>Concertul în la minor</i></p> <p>P. Castruci, <i>Concert în sol minor</i></p> <p>P. Rode, <i>Concert nr. 6 în Sib major</i></p> <p>P. Rode, <i>Concert nr. 7 în la minor, op. 9</i></p> <p>P. Rode, <i>Concert nr. 8 în mi minor, op. 13</i></p> <p>Sphor, <i>Concertul nr. 2</i></p> <p>W.A. Mozart, <i>Adelaide</i></p> <p>W.A. Mozart, <i>Mic concert</i></p>

P. I. Ceaikovski, <i>Cântec fără cuvinte</i> Porpora-Kreisler, <i>Tempo din Menuetto</i> R. M. Glier, <i>Vals</i> S. Suzuki, <i>vol. VI</i>	
--	--

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VII-a
1.1. Reprezentarea în auzul interior a structurilor ritmico-melodice și dinamice - Executarea unor exerciții de solfegiere mentală a partiturii

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Aplicarea unei tehnici instrumentale fluente în vederea obținerii unei sonorități optime - Executarea unor exerciții pentru obținerea unei cursivități - Executarea unor exerciții pentru expresivitate - Executarea unor exerciții pentru împărțirea corectă a porțiunilor de arcuș

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Structuri ritmico-melodice și armonice	Comparații de formule ritmice și melodice Cântatul în ansamblu (duet, trio)
Elemente de tehnică instrumentală	Asimilarea pozițiilor superioare poziției a VII-a Emisia flageoletelor artificiale Pizzicato de mână stângă
Capacitatea de receptare a muzicii, cultivarea sensibilității și imaginației muzicale	Elemente de sintaxă muzicală în interpretare Interpretare în fața publicului a unui repertoriu variat stilistic Participarea în calitate de auditor în diferite manifestări artistice

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: A. Casorti, <i>Tehnica arcușului la vioară, op.50</i> A. A. Sarvaș op. 3, <i>Studiul dublilor coarde</i> A. G. Gregorian, <i>Game și arpegii</i> Ch. H. Hohmann, <i>Studiul gamelor</i> D. Vlădescu, <i>Tehnica viorii (exerciții pentru mâna stângă)</i> E. Singer, <i>Studii zilnice</i> Fleca, <i>Studiul gamelor</i>	Studii tehnico-melodice: B. Campagnoli, <i>7 Divertimente op.18</i> (pozițiile I-VII) Ch. Dancla, op.3 E. Polo, <i>30 de Studii progresive în duble coarde</i> (poziția I-III) F. Fiorillo, <i>36 Studii sau Capricii</i> H. Sitt, <i>Studii op.32, caietul IV</i> (pozițiile a VI-a și a VII-a) J. Dont, <i>24 Studii, op.37</i>
--	--

<p>H. Schradieck, <i>Școala tehnicii viorii</i> – Caietul I și II</p> <p>J. Bloch, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>J. Hrimaly, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>J.B Ch. Dancla, <i>50 de studii zilnice, op.74</i></p> <p>O. Ševčick op. 1, caietele II și III (<i>Tehnica viorii</i>)</p> <p>O. Ševčik op. 2, caietele II și III (<i>Tehnica arcușului</i>)</p> <p>O. Ševčik op. 7, caietele I și II (<i>Trilul</i>)</p> <p>O. Ševčik op. 8, <i>Schimburi de poziție</i></p> <p>O. Ševčik op. 9, <i>Duble coarde</i></p> <p>R. Klenck, <i>Studiul gamelor</i></p>	<p>J. F. Mazas, <i>Studii, op.36</i></p> <p>P. Rode, <i>24 Capricii</i></p> <p>R. Kreutzer, <i>42 de Studii sau Capricii</i></p>
<p>Piese:</p> <p>A. Corelli – <i>La Folia</i></p> <p>A. Dvořak – <i>Humoresca</i></p> <p>C. Porumbescu – <i>Balada</i></p> <p>Ch. A. Beriot – <i>4 Arie cu variațiuni (op. 5, op. 12, op. 42)</i></p> <p>Ch. A. Beriot – <i>Scene de balet, op.100</i></p> <p>Ch. Beriot – <i>Variațiuni în re minor și Mi major</i></p> <p>D. Bughici – <i>Suită în stil românesc</i></p> <p>Fr. Drdla – <i>Souvenir</i></p> <p>Francoeur-Kreisler – <i>Sicilian și Rigaudon</i></p> <p>G. Enescu – <i>Balada</i></p> <p>G. Enescu – <i>Nocturna</i></p> <p>Granados-Kreisler – <i>Dans spaniol</i></p> <p>H. Schradieck – <i>Perpetuum mobile</i></p> <p>H. Vieuxtemps – <i>Reverie nr. 3 op. 22</i></p> <p>H. Wieniawski – <i>Amintiri din Posen op. 3</i></p> <p>H. Wieniawski – <i>Mazurka Kuyawiak</i></p> <p>I. Scărlătescu – <i>Bagatela</i></p> <p>J. Brahms – <i>Dansuri ungare</i></p> <p>J. Brahms – <i>Vals în La major nr. 15, op. 39</i></p> <p>J.B. Ch. Dancla – <i>Solo de concert nr.2 în Sol major și nr. 3 în la minor, op. 77</i></p> <p>Kreisler – <i>Trilogia</i></p> <p>L. Feldman – <i>Suita nr. 2</i></p> <p>M. Chiriac – <i>Serenada</i></p> <p>M. de Falla – <i>Dans spaniol La vida breve</i></p> <p>M.P. Musorgski – <i>Gopak</i></p> <p>N. Paganini – <i>Sonatine</i></p> <p>P. Constantinescu – <i>Sonatina</i></p> <p>P. de Sarasate – <i>Dans spaniol nr.37</i></p> <p>P. de Sarasate – <i>Malaguena</i></p> <p>P. de Sarasate – <i>Romanță andaluză</i></p> <p>Pugnani-Kreisler – <i>Preludii și Allegro</i></p> <p>Raffa – <i>Cavatina</i></p>	<p>Sonate:</p> <p>A. Corelli – <i>Sonate</i></p> <p>A. Vivaldi – <i>Sonata în La major</i></p> <p>F.M. Veracini – <i>12 Sonate</i></p> <p>G. Tartini – <i>Didona</i></p> <p>G.F. Haendel – <i>Sonatele II, V și VI</i></p> <p>P. Locatelli – <i>Sonate</i></p> <p>Senaille – <i>Sonată în sol minor</i></p> <p>Concerte:</p> <p>Castrucci – <i>Concert în sol minor</i></p> <p>Ch. A. de Beriot – <i>Concert nr. 7 în Sol major, op. 76</i></p> <p>Ch. A. de Beriot – <i>Concert nr. 9 în la minor, op. 104</i></p> <p>G. Tartini – <i>Concert în re minor</i></p> <p>G.B. Viotti – <i>Concerte</i></p> <p>J. Haydn – <i>Concert nr. 2 în Sol major</i></p> <p>J.M. Leclair – <i>Concert nr.1 în re minor, op. 7</i></p> <p>J.S. Bach – <i>Concert în la minor</i></p> <p>J.S. Bach – <i>Concert în Mi major</i></p> <p>Kabalevski – <i>Concert în Do major</i></p> <p>P. Nardini – <i>Concert în mi minor</i></p> <p>P. Rode – <i>Concert nr. 4 în La major</i></p> <p>P. Rode – <i>Concert nr. 7 în la minor</i></p> <p>P. Rode – <i>Concert nr. 8 în mi minor</i></p> <p>R. Kreutzer – <i>Concert nr. 13 în RE major</i></p> <p>R. Kreutzer – <i>Concert nr. 19</i></p> <p>S. Suzuki – <i>vol. VII</i></p> <p>Sphor – <i>Concert nr. 2</i></p>

Tartini-Kreisler – <i>Variațiuni pe o temă de Corelli</i> V. Filip – <i>Capricii pentru vioară solo</i> V. Filip – <i>Suită românească</i> Vitalli – <i>Ciaccona</i> W.A. Mozart – <i>Menuet în Re major</i>	
--	--

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
1.1. Aplicarea elementelor de sintaxă muzicală. - Executarea unor exerciții de analiză a textului studiat (celulă, motiv, frază, perioadă)

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Practicarea la nivel curricular a elementelor de bază ale tehnicii instrumentale. - Game și arpegii pe o singură coardă și în 3 octave - Spiccato și ricochee pe o singură coardă și pe mai multe coarde

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Operarea cu elemente de tehnică și limbaj muzical	Trilul pe duble coarde și pe valori Vibrato stilizat și diferențiat în funcție de lucrarea abordată
Capacitatea de receptare a muzicii	Audiții comparate ale unor interpretări consacrate Redarea cu personalitate a textului muzical
Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității	Înțelegerea muzicală și expresivă a repertoriului studiat

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: A. Casorti, <i>Tehnica arcușului la vioară</i> A. A. Sarvaș op. 3, <i>Studiul dublelor coarde</i> A. A. Sarvaș, <i>Studiul acordurilor, op.5</i> A. G. Grigorian, <i>Game și arpegii</i> C. Flesch, <i>Game și arpegii</i> (1-5) D. Vlădescu, <i>Tehnica viorii</i> (exerciții pentru mâna stângă) Ghilels, <i>Game și arpegii</i>	Studii tehnico-melodice: Ch. Beriot, Vieuxtemps, Alard, <i>Culegere de studii</i> E. Polo, <i>30 de Studii progresive pe duble coarde</i> F. Fiorillo, <i>36 de Studii sau Capricii</i> J.B.Ch. Dancla, <i>20 de Studii, op. 37</i> (cele accesibile) L. Feldman, <i>Studii melodice, Caietele I și II</i> L.J. Massart, <i>Arta exersării studiilor la Kreutzer</i>
--	---

<p>H. Schradieck, <i>Școala tehnicii viorii</i> – Caietul I și II</p> <p>J. Bloch, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>J. Hrimaly, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>M. Iftinchi, <i>Schimbările de poziții duble coarde</i></p> <p>O. Ševčík op. 1, caietele II și III (<i>Tehnica viorii</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 2, caietele III, IV, V (<i>Tehnica arcușului</i>)</p> <p>O. Ševčík op. 8, <i>Schimbări de poziție</i></p> <p>O. Ševčík op. 9, <i>Duble coarde</i></p> <p>R. Cionca, <i>Studiul gamelor</i></p> <p>R. Klenck, <i>Studiul gamelor</i></p>	<p>P. Rode, <i>24 de Capricii</i> (cele accesibile)</p> <p>R. Kreutzer, <i>42 Studii sau Capricii</i></p>
<p>Piese:</p> <p>A. Corelli, <i>La Folia</i></p> <p>Ch.A. de Beriot, <i>Variațiuni op. 15 în Mi major</i></p> <p>H. Wieniawski, <i>Legenda, op. 17</i></p> <p>J. Brahms, <i>Dansuri ungare</i></p> <p>J. Raff, <i>Cavatina nr. 3 în Re major op. 85</i></p> <p>L. van Beethoven, <i>Romanța în Fa major op. 50</i></p> <p>L. van Beethoven, <i>Romanța în Sol major op. 40</i></p> <p>M. de Falla, <i>Dans Spaniol La vida breve</i></p> <p>M.P. Musorgski, <i>Gopak</i></p> <p>Pugnani-Kreisler, <i>Preludiu și Alegro</i></p> <p>S. Suzuki, <i>vol. VIII</i></p> <p>T. Fuchs, <i>Serenada pentru vioară</i></p> <p>T. Vitali, <i>Ciaccona</i></p> <p>Tartini-Kreisler, <i>Variațiuni pe o temă de Corelli</i></p> <p>W.A. Mozart, <i>Rondo în Do major, KV373</i></p>	<p>Sonate:</p> <p>Corelli, Sonate</p> <p>Händel, Sonata în La major</p> <p>Händel, Sonata în Mi major</p> <p>Händel, Sonata în sol minor</p> <p>Concerte:</p> <p>Rode, Concertele 7 și 8 (partea I)</p> <p>Beriot, Concertul nr. 9, 7,1, scene de balet</p>

Sugestii metodologice

Pregătirea de specialitate a elevilor de la profilul artistic, specializarea muzică, presupune valorificarea achizițiilor învățării dobândite prin educația de bază (disciplinele din trunchiul comun), ca modalitate de asigurare a egalității de șanse și de întregire a formării intelectuale, estetice și morale ale elevilor.

Parcursul repertoriului nu este un scop în sine, ci un mijloc de orientare a elevului spre trasee ulterioare de pregătire superioară și ca posibilitate de atingere a unui nivel superior de performanță în interpretare.

Acest deziderat reprezintă pentru profesor un scop ce pune accent pe deplasarea accentului de pe acumulările sterile de cunoștințe pe utilizarea acestora în practica muzical-instrumentală, de pe caracterul informativ, aplicativ, centrând procesul didactic pe elev și pe opțiunile sale.

Acestea reprezintă un rezultat al întregului demers didactic cu specific artistic, la care participă elevul.

Sugestiile metodologice ca sprijin pentru cadrul didactic se referă la conținutul învățării, metode, activități didactice și recomandări cu privire la abordarea repertoriului, precum și

sugestii privind evaluarea continuă și sumativă în scopul orientării cadrului didactic în procesul de predare-învățare a unui instrument muzical.

Repertoriul este un mijloc de realizare a competențelor. Parcurgerea acestuia nu constituie un obiectiv în sine, important fiind, de fapt, progresul elevilor în învățare. În procesul de învățământ gimnazial (clasele V-VIII) trebuie să se aibă în vedere valorificarea potențialului creativ în interpretare. Din acest moment, formarea unei concepții interpretative asupra operei va motiva demersul de perfecționare a tehnicii interpretative a elevului.

În activitatea didactică se va pune accentul prioritar pe abordarea în interpretare a stilului clasic. În acest sens, trebuie avute în vedere:

- Utilizarea arcușului: *spiccato*
- Redarea ornamentelor după cerințele epocii
- Un grad sporit de viteză
- Ușurință în folosirea tehnicii de schimbare a nuanțelor

Nu trebuie omisă dezvoltarea muzicalității elevului, a gândirii sale muzicale. Aceasta nu exclude utilizarea exercițiilor de memorare a textelor muzicale studiate și de redare a acestora fără ajutorul partituri.

De asemenea, este absolut necesar ca fiecare operă muzicală să fie interpretată în integralitatea sa, cu acompaniament (pian sau ansamblu orchestral) și obligatoriu în public (audiții de clasă/catedră).

În perioada învățământului gimnazial, pregătirea de specialitate a elevilor se va axa pe inițierea în și cu familiarizarea cu perioadele stilistice, muzicale în vederea aprofundării perioadelor stilistice importante:

- Baroc
- Clasicism
- Romantism
- Modernism

Repertoriul însă are valoare de sugestie, rămânând la aprecierea cadrului didactic să propună alte repertorii, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevului.

Câteva activități speciale vor veni în ajutorul profesorului în scopul realizării competențelor. Astfel, trebuie să se acorde o atenție specială memorizării textului muzical, dar, totodată, memorizarea textului nu trebuie să devină un scop în sine, ci să fie un instrument de facilitare a eliberării de stresul partituri.

Cadrul didactic trebuie să dovedească disponibilitate pentru pregătirea continuă prin toate mijloacele oficiale. Printre acestea, se va pune accent pe participarea activă a elevului la diferite acțiuni, competiții, finalizând demersul prin adoptarea și implicarea sa responsabilă în pregătirea pentru performanță, eliminând astfel riscul promovării unor false valori.

MODEL proiectare unitate de învățare

VIOARĂ

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU ROMÂNESC

Clasa a VI-a

Nr. ore alocate: 4 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
G. Enescu „Nocturna” – MEMORARE	1.1. Aplicarea conștientă a diferitelor combinații ritmice, melodice și dinamice	2.1. Îmbinarea elementelor tehnice cu cerințele expresive ale piesei - învățarea pe fragmente și apoi	- vioară - arcuș - partitură - suport pentru partitură	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluarea în baza criteriilor prestabilite

	1.2. Aplicarea indicațiilor și agogică - înțelegerea termenilor existenți în textul muzical - utilizarea tehnicilor adecvate	integral al lucrării fără partitură - înregistrarea audio-video a interpretării elevului	- metronom - aparat audio-video pentru înregistrare	
<p>Notă: Memorarea reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii și asimilării elementelor constitutive (melodie, ritm, ornamente, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamică și tempo)</p>				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Baltaga, Elena	Colegiul Național de Muzică <i>George Enescu</i> – București
Cîmpeanu, Liuța-Adriana	Școala gimnazială de muzică <i>Augustin Bena</i> – Cluj-Napoca
Gheorghe, Florentina	Colegiul Național de Arte <i>Regina Maria</i> – Constanța
Huștiuc Lina-Consuela	Liceul de Artă <i>Ștefan Luchian</i> – Botoșani
Iacob, Lucian-Edelin	Colegiul Național de Artă <i>Octav Băncilă</i> – Iași
Iaru, Virgil	Liceul de Arte <i>Ionel Perlea</i> – Slobozia
Orcula, Hortensia	Școala Gimnazială de Arte Nr.4
Popa Tania	Colegiul Național de Arte <i>Dinu Lipatti</i> – București
Ursu Magdalena	Colegiul Național de Arte <i>Dinu Lipatti</i> – București
Zătu, Veronica	Liceul Vocațional de Muzică „ <i>Tudor Ciortea</i> ” – Brașov

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Programa școlară pentru disciplina

PIAN

Clasele V-VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru Instrument principal, disciplina *Pian* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele V-VIII din învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu 3 ore pe săptămână.

Programa pentru *Pian* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și contribuie la dezvoltarea personalității elevului.

Actuala programă se corelează cu programa corespondentă pentru ciclul liceal, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (gimnazial și liceal).

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Pian* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programă școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Elemente de tehnica instrumentală specifică*
- *Elemente de notație/cultură muzicală*
- *Aspecte interpretative*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale.

Programa de față se adresează elevilor care parcurg studiul pianului încă din clasa I. Pentru elevii de la anumite instrumente, care încep studiul muzicii mai târziu (în clasa a III-a, a IV-a sau a V-a), se va utiliza prezenta programă, cu parcurgerea ei de la primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și progresului înregistrat de elevi.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a V-a
1.1. Să aplice conștient combinații melodice, ritmice și armonice - Exerciții pe probleme - Exerciții cu toate gamele majore și minore pe patru octave separat și împreună - Exerciții cu game cromatice separat - Exerciții cu acorduri mici, arpegii pe patru sunet - Exerciții cu arpegii mari pe patru octave
1.2. Să-și reprezinte elemente de dinamică și agogică - Solfejierea dinamică a textului muzical - Aplicarea instrumentală - Redarea corectă a textului - Citire la prima vedere

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Să rezolve problemele de tehnică instrumentală - Reducere la o schemă sau model - Îmbinarea elementelor tehnice în lucrările muzicale din literatura de specialitate
2.2. Să exprime propriile sentimente în repertoriul abordat - Audierea interpretărilor de referință - Interpretarea pe scenă și conștientizarea actului interpretativ

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Exerciții pe probleme Exerciții cu toate gamele majore și minore pe patru octave separat și împreună Exerciții cu game cromatice separat Exerciții cu acorduri mici, arpegii pe patru sunet Exerciții cu arpegii mari pe patru octave
Elemente de notație/cultura muzicală	Solfejierea dinamică a textului muzical Aplicarea instrumentală Redarea corectă a textului Citire la prima vedere
Aspecte interpretative	Reducere la o schemă sau model Îmbinarea elementelor tehnice în lucrările muzicale din literatura de specialitate Audierea interpretărilor de referință Interpretarea pe scenă și conștientizarea actului interpretativ

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: C. Czerny, Studii op. 299, 821 St. Heller, Studii op. 45	Repertoriul preclasic: J. S. Bach, <i>Invențiuni la 2 voci</i> Repertoriul clasic: J. Haydn, 6 <i>Divertimente</i> , <i>Sonatine</i> L. van Beethoven, <i>Sonata op. 49 nr. 2</i> M. Clementi, <i>Sonatine</i> W. A. Mozart, <i>Sonatine vieneze</i>
Repertoriul romantic și modern: A. Hacıaturian, <i>Sonatina</i> , <i>Album pentru copii</i> E. Grieg, <i>Piese lirice</i> F. Mendelssohn-Bartholdy, <i>Cântece fără cuvinte</i> D. Kabalevski, <i>24 de piese pentru copii</i> M. P. Mussorgski, <i>O lacrimă</i> P. I. Ceaikovski, <i>Album pentru copii</i>	Repertoriul românesc: C. Petra Basacopol, <i>Imagini pitorești</i> F. Lazăr, <i>Suita pentru copii</i> P. Constantinescu, <i>Tocco-Toccata</i> S. Drăgoi, <i>Suita de dansuri populare</i> Tudor Ciortea, <i>Rondoletto</i>

CLASA a VI-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a VI-a
1.1. Să realizeze combinații de elemente melodice, armonice, ritmice - Analizarea textelor muzicale și identificarea elementelor melodice, armonice, ritmice - Introducerea elementelor de polifonie - Exerciții pe probleme - Game majore și minore pe patru octave - Exerciții cu game în sexte, terțe și decime - Exerciții cu acorduri mici, arpegii mici și mari
1.2. Să aplice indicațiile de dinamică și agogică - Explicarea termenilor existenți în textul muzical - Executarea indicațiilor de dinamică și agogică - Compararea diferitelor nuanțe - Exerciții cu nuanțe diferite (p, mf, f)

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1. Să îmbine elementul tehnic cu cerințele expresive repertoriale - Exerciții de recunoaștere într-un text muzical a diferitelor elemente tehnice - Exerciții de rezolvare a problemelor tehnice ivite și raportarea acestora la contextul muzical - Prezentarea pe scenă a repertoriilor parcurse
2.2. Să identifice mesajul muzical al repertoriului studiat - Compararea diferitelor stiluri muzicale - Diferențierea caracterului expresiv al lucrărilor muzicale studiate

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Exerciții pe probleme Game majore și minore pe patru octave Exerciții cu game în sexte, terțe și decime Exerciții cu acorduri mici, arpegii mici și mari Explicarea termenilor existenți în textul muzical Executarea indicațiilor de dinamică și agogică Compararea diferitelor nuanțe Exerciții cu nuanțe diferite (f, p)
Elemente de notație/cultura muzicală	Exerciții de recunoaștere într-un text muzical a diferitelor elemente tehnice Exerciții de rezolvare a problemelor tehnice ivite și raportarea acestora la contextul muzical Prezentarea pe scenă a repertoriilor parcurse Analizarea textelor muzicale și identificarea elementelor melodice, armonice, ritmice Introducerea elementelor de polifonie
Aspecte interpretative	Compararea diferitelor stiluri muzicale Diferențierea caracterului expresiv al lucrărilor muzicale studiate

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: C. Czerny, Studii op. 299 M. Clementi, 50 Preludii și studii pentru pian N. Makarova, 6 Studii op. 16 St. Heller, Studii op. 45, 46	Repertoriul preclasic: C. Daquin, <i>Le Coucou</i> G. Fr. Haendel, 6 <i>Fughete, Allemande, Suite (părți)</i> J. S. Bach, <i>Invențiuni la 2 și 3 voci, 6 Mici preludii, Preludii și fughete, Mica Suită în La Major, Fuga în Do Major</i>
Repertoriul clasic: C. Ph. Em. Bach, <i>Solfegietto, 3 Sonate ușoare pentru pian</i> D. Cimarosa, 32 <i>de Sonate</i> J. Haydn, <i>Sonate nr. 1 în Do, nr. 2 în Si bemol, nr. 3 în Do, nr. 7 în Do, nr. 8 în Sol, nr. 9 în Fa, nr. 10 în Do, nr. 11 în Sol</i> L. van Beethoven, <i>Rondo în Do op. 51, Variațiuni în Re, în Sol, Sonata op. 49, Bagatele op. 33, Ecoseze, Contradansuri</i> W. A. Mozart, <i>Andantino în Mi bemol K. V. 283, Sonata facile K. V. 545, Pastorală variată, 6 Deutsche Tanze K. V. 536</i>	Repertoriul romantic: E. Grieg, <i>Tablouri poetice, Piese lirice</i> F. Liszt, <i>Consolations</i> F. Mendelssohn-Bartholdy, <i>Cântece fără cuvinte, 6 Piese pentru copii</i> Fr. Chopin, 3 <i>Ecoseze, Mazurci</i> Fr. Schubert, 3 <i>Marșuri militare op. 51, Andantino în Do, Scherzo-uri, Momente muzicale</i> J. Brahms, <i>Valsuri</i> P. I. Ceaikovski, <i>Bagatelle, Humoresca, Mazurca, Anotimpuri (Mai, Aprilie)</i> R. Schumann, <i>Album pentru tineret, Sonatele pentru tineret op. 118, nr. 1 și 2</i>
Repertoriul modern și de caracter: A. Copland, <i>Pisica și șoarecele</i> A. Hacıaturian, <i>Sonatina</i> B. Bartok, <i>Microcosmos IV, Seara la secui, Sonatina, Dansul ursului, 6 Dansuri românești</i>	Repertoriul românesc: C. Petra Basacopol, <i>Imagini de la Muzeul satului</i> D. Constantinescu, <i>Toccatina</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit, vol. III</i> L. Comes, <i>Cântece și jocuri pentru pian, Sonatine III, IV</i> M. Jora, <i>Poze și pozne</i>

Cl. Debussy, <i>2 Arabesca, Dans boem, Piese din Colțul copiilor</i>	M. Negrea, <i>Impresii de la țară, 3 Dansuri, 3 Schițe românești</i>
D. Kabalevski, <i>Tema cu variațiuni în Re, Sonatina în Do, în la</i>	N. Chilf, <i>Suita pentru copii</i>
I. Bercovici, <i>Toccata</i>	P. Constantinescu, <i>4 Fabule</i>
J. Ibert, <i>Măgărușul alb</i>	R. Șutzu, <i>Vârtelnița</i>
M. Reger, <i>Humoresca, Carte pentru tineret</i>	S. Drăgoi, <i>Miniatuiri, Colinde</i>
S. Prokofiev, <i>Gavota, Viziuni fugitive</i>	S. Toduță, <i>Suita de cântece și dansuri</i>
Z. Kodály, <i>12 Dansuri pe clape negre (1965)</i>	Șt. Mangoianu, <i>Burlesca, Joc din Oaș</i>
	T. Olah, <i>Sonatina</i>

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VII-a
1.1. Aprofundarea elementelor de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare - Exerciții pe probleme - Exerciții cu game majore și minore pe toată claviatura, lucrate în terțe, sexte, decime, în diferiți timpi în forte și piano - Exerciții cu arpegii mici și mari - Exerciții cu acorduri mici și mari separat și împreună - Exerciții pe octave lucrate separat - Exerciții de pedalizare
1.2. Aprofundarea deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj muzical - Aplicarea unor tehnici de tușuri specifice stilului lucrării interpretate - Exerciții specifice de descifrare (solfegiere, redare cu instrumentul, etc) corespunzătoare clasei - Exerciții vizând precizia ritmică

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Utilizarea tehnicii instrumentale în operarea cu elemente de limbaj muzical - Parcurgerea unui repertoriu variat stilistic - Folosirea tehnicii instrumentale ca mijloc de expresie
2.2. Diferențierea prin modalitățile sale tehnice și expresive a stilurilor muzicale variate, cunoscând particularitățile stilistice încadrate în epocă și adecvate vârstei - Interpretarea unor lucrări din epoci diferite - Compararea unor elemente stilistice
2.3. Diversificarea și îmbogățirea paletelor mijloacelor de exprimare în planul nuanțării și expresivității muzicale - Aplicarea corectă a elementelor de ritm, metru, agogică, dinamică și nuanțare naturală în lucrările studiate

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Exerciții pe probleme Exerciții cu game majore și minore pe toată claviatura, lucrate în terțe, sexte, decime, în diferiți timpi în f și p Exerciții cu arpegii mici și mari Exerciții cu acorduri mici și mari separat și împreună Exerciții pe octave lucrate separat Exerciții de pedalizare
Elemente de notație/cultura muzicală	Parcursirea unui repertoriu variat stilistic Folosirea tehnicii instrumentale ca mijloc de expresie Aplicarea unor tehnici de tușuri specifice stilului lucrării interpretate Exerciții specifice de descifrare (solfegiere, redare cu instrumentul, etc) corespunzătoare clasei Exerciții vizând precizia ritmică
Aspecte interpretative	Interpretarea de lucrări din epoci diferite Compararea unor elemente stilistice Aplicarea corectă a elementelor de ritm, metru, agogică, dinamică și nuanțare naturală în lucrările studiate

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: C. Czerny, Studii op. 802, op. 399, op. 335, op. 299 Fr. Liszt, Studii op. 1 J. B. Cramer, Studii, vol. I M. Clementi, 50 Preludii și exerciții	Repertoriul preclasic: D. Scarlatti, <i>Sonate</i> Fr. Couperin, <i>Les petits moulins a vent</i> G. B. Martini, <i>Allegro</i> G. Fr. Haendel, <i>Suite în re minor, sol minor (părți) Variațiuni în Si bemol Major</i> J. S. Bach, <i>Invențiuni la 3 voci, 2 Fugi în Do Major, Preludii și fughete, Suite franceze</i> L. C. Daquin, <i>Le Coucou, L Hirondelle</i> I. Albeniz, <i>Sonata în Re</i>
Repertoriul clasic: Ph. Em. Bach, <i>Allegro în La Major, Sonata în Si bemol</i> J. S. Bach, <i>Invențiuni la 3 voci, 2 Fugi în Do Major, Preludii și fughete, Suite franceze</i> J. Haydn, <i>Sonate nr. 4 în Re Major, nr. 5, în La Major, nr. 12 în La Major, nr. 13 în Mi Major, nr. 14 în Re Major, nr. 22 în Mi Major, nr. 24 în Re Major, nr. 27 în Sol Major, nr. 30 în La Major, nr. 33 în Re Major, nr. 34 în mi minor, nr. 35 în Do Major</i>	Repertoriul romantic: C. M. von Weber, <i>Rondo brillant</i> Ch. Sinding, <i>Vânt de primăvara</i> E. Grieg, <i>Piese lirice, Dansuri norvegiene</i> F. Mendelssohn-Bartholdy, <i>Cântece fără cuvinte, Capriccio op. 33 în la minor</i> Fr. Chopin, <i>Impromptu în La bemol Major, Mazurci, Valsuri</i> Fr. Liszt, <i>Consolation, Vals Capriccio, I Hymne de l enfant a son reveil</i> Fr. Schubert, <i>Allegretto în do op. 915, Momente muzicale op. 94, Impromptus op. 90 nr. 2 și nr. 4, op. 142, nr. 2</i> P. I. Ceaikovski, <i>Anotimpuri, Chanson triste op. 40 nr. 2</i>

<p>L. van Beethoven, <i>Sonata op.2 nr. 1 în fa minor, op. 14 nr. 1 în sol Major, op. 49 în Sol Major, Rondo în Do Major, în Sol Major, Variațiuni în Do Major op. 69, în la minor, Bagatele op. 126 nr. 2</i></p> <p>M. Albeniz, <i>Sonata în Re</i></p> <p>W. A. Mozart, <i>Sonata în Mi bemol Major K.V 282, în Re Major K. V. 284, în Do Major K. V. 279, în Si bemol Major K. V 570, în Fa Major K. V. 332, în La Major K. V. 331, în Sol Major K. V. 283, Rondo în Re Major K. V. 485, Pastorală variată</i></p> <p>P. I. Ceaikovski, <i>Anotimpuri, Chanson triste op. 40 nr. 2</i></p> <p>R. Schumann, <i>Album pentru tineret, Sonata op. 118</i></p>	<p>R. Schumann, <i>Album pentru tineret, Sonata op. 118</i></p>
<p>Repertoriul de piese moderne și de caracter</p> <p>A. Hacıaturian, <i>Sonatina în Do, Aventurile lui Ivan</i></p> <p>B. Bartók, <i>Microcosmos, Sonatina, 6 Dansuri românești</i></p> <p>Cl. Debussy, <i>Colțul copiilor, 2 Arabesca, Clair de lune din Suita bergamască</i></p> <p>D. Șostakovici, <i>3 Dansuri fantastice</i></p> <p>H. Villa-Lobos, <i>Suita pentru copii nr. 1, Camera copilului</i></p> <p>I. Albeniz, <i>Toccata</i></p> <p>S. Prokofiev, <i>Romeo și Julieta (selecții) Viziuni fugitive, Poveștile bunicii</i></p> <p>S. Rachmaninov, <i>Preludiul în do diez minor, Polichinelle</i></p> <p>Z. Kodály, <i>3 Dansuri</i></p>	<p>Repertoriul românesc:</p> <p>A. Hrisanide, <i>Menuet</i></p> <p>A. Stroe, <i>4 Piese pentru pian</i></p> <p>A. Winkler, <i>4 Bagatele pentru pian</i></p> <p>C. Petra Basacopol, <i>Imagini de la Muzeul Satului, Rondo</i></p> <p>D. Bughici, <i>Șase piese pentru pian</i></p> <p>L. Brânduș, <i>Cântec liric</i></p> <p>M. Andricu, <i>Suita pentru copii op. 81</i></p> <p>M. Negrea, <i>Impresii de la țară, Sonatina</i></p> <p>P. Constantinescu, <i>Fabule, Toccata, Joc, Cântec</i></p> <p>P. Vermessy, <i>Schițe pentru pian</i></p> <p>S. Toduță, <i>Suita de cântece și dansuri</i></p> <p>T. Ciorrea, <i>Joc țigănesc</i></p> <p>T. Olah, <i>Sonatina</i></p>

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
<p>1.1. Completarea elementelor de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare</p> <p>- Exerciții cu game majore și minor simple, octave, acorduri mari, arpegii mari, arpeggiu de septimă de dominantă</p> <p>- Exerciții de transpoziție în diferite tonalități și cu diferite formule ritmice</p>
<p>1.2. Reconstrucția și redarea instrumentală a unei forme muzicale prin elemente de limbaj muzical</p> <p>- Analizarea formelor muzicale ale lucrărilor muzicale studiate</p>

Clasa a VIII-a
<ul style="list-style-type: none"> - Solfegierea și frazarea ideilor muzicale - Reprezentarea planurilor dinamic și agogic ale lucrărilor muzicale studiate

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Utilizarea adecvată a tușeului pianistic la stilul repertorial <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea și redarea particularităților tehnice ale diferitelor moduri de atac la stilurile studiate - Execuția în public a lucrărilor muzicale studiate - Exprimarea unor opinii referitoare la repertoriul parcurs
2.2. Autoevaluarea prestației scenice (evoluții în audiții, recitaluri, examene, etc) <ul style="list-style-type: none"> - Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical - Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări - Diferențierea prin audiție a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni
2.3. Interpretarea creativă a lucrării coordonând mijloacele de expresie muzicală cunoscute <ul style="list-style-type: none"> - Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate - Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică - Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	<p>Exerciții cu game majore și minor simple, octave, acorduri mari, arpegii mari, arpeggiu de septimă de dominantă</p> <p>Exerciții de transpoziție în diferite tonalități și cu diferite formule ritmice</p> <p>Analizarea formelor muzicale ale lucrărilor muzicale studiate</p> <p>Solfegierea și frazarea ideilor muzicale</p> <p>Reprezentarea planurilor dinamic și agogic ale lucrărilor muzicale studiate</p>
Elemente de notație/cultura muzicală	<p>Identificarea și redarea particularităților tehnice ale diferitelor moduri de atac la stilurile studiate</p> <p>Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical</p> <p>Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări</p> <p>Diferențierea prin audiție a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni</p>
Aspecte interpretative	<p>Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate</p> <p>Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică</p> <p>Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală</p> <p>Execuția în public a lucrărilor muzicale studiate</p> <p>Exprimarea unor opinii referitoare la repertoriul parcurs</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: C. Czerny, Studii op. 740, op. 399 Fr. Chopin, Studiul op. 25 nr. 2 Fr. Liszt, Studii op. 1 J. B. Cramer, Studii, caietul I și II	Repertoriul preclasic: J. S. Bach, <i>Invențiuni la 3 voci, Suite franceze, Preludii și fughette, Clavecinul bine temperat, nr. 2 în do minor, nr. 21 în Si bemol Major, Fantezia în do minor</i> G. Fr. Haendel, <i>Suite</i> J. Ph. Rameau, <i>Les Niais de Sologne și alte piese</i> D. Scarlatti, <i>Sonate</i>
Repertoriul clasic: C. Ph. Em. Bach, <i>Sonate</i> D. Cimarosa, <i>Sonate</i> J. Chr. Bach, <i>Sonate</i> J. Haydn, <i>Sonate</i> L. van Beethoven, <i>Bagatele op. 33, Sonate op. 2 nr. 1 în fa, op. 10 nr. 2 în Fa, op. 10 nr. 1 în do, op. 14 nr. 1 în Mi, op. 14 nr. 2 în Sol, op. 79 în Sol</i> M. Clementi, <i>Sonate, Re op. 26 nr. 3, Fa op. 6 nr. 2, Re op. 33 nr. 3</i> W. A. Mozart, <i>Sonate, Fa K. V. 280, mi bemol K. V. 282, Sol K. V. 282, Fa K. V. 332, Si bemol K. V. 570, Romanze La bemol K. V. 205</i>	Repertoriul romantic: C. M. von Weber, <i>Rondo brillant, Perpetuum mobile</i> F. Mendelssohn-Bartholdy, <i>Cântece fără cuvinte, Rondo capriccioso</i> Fr. Chopin, <i>Mazurci, Valsuri, Rondo op. 1, Impromptu în La bemol Major op. 29, Fantaisie Impromptu op. 66, Poloneza în La Major, op. 40 nr. 1</i> Fr. Schubert, <i>Momente muzicale, Impromptus op. 90 și op. 142</i> P. I. Ceaikovski, <i>Anotimpuri</i> R. Schumann, <i>Album pentru tineret, Sonate pentru tineret op. 118, Noveleta 1, Arabesca</i>
Repertoriul de piese moderne și de caracter: A. Scriabin, <i>Preludii</i> B. Bartók, <i>Microcosmos V, Bagatele</i> Cl. Debussy, <i>Colțul copiilor, Preludii, Serenada nr. 2</i> H. Villa-Lobos, <i>Polichinelle</i> S. Prokofiev, <i>Romeo și Julieta, Viziuni fugitive</i> S. Rachmaninov, <i>Preludii, Studii tablouri</i>	Repertoriul românesc: Al. Mendelssohn, <i>24 Comentarii pentru pian</i> C. Petra Basacopol, <i>Rondo</i> D. Gheciu, <i>10 Miniaturi</i> E. Tereny, <i>Un poco alla Bartók</i> G. Enescu, <i>Suita în stil vechi</i> G. Jódál, <i>Sonatina</i> L. Dandara, <i>Toccata</i> M. Negrea, <i>Impresii de la țară, Sonatina</i> P. Constantinescu, <i>Trei piese, Fabule</i> S. Toduță, <i>Suita de cântece și dansuri</i> T. Ciornea, <i>Suita pentru pian, Suita pe teme târnave</i> V. Herman, <i>Piese din Opt piese pentru pian</i>

Sugestii metodologice

Ciclul gimnazial se clădește pe acumulările muzicale și instrumentale din clasele primare. Este o etapă importantă în orientarea către liceu, având în vedere dezvoltarea fizică a elevilor și consolidarea trăsăturilor de voință și caracter, decisive în orientarea profesională. Ciclul se încheie cu un concurs de admitere în liceu, unde, pregătirea aprofundată va influența viitorul elevilor.

Se va continua dezvoltarea tehnicii instrumentale prin efectuarea conștientă a unor exerciții de degete, a gamelor Majore și minore, la octavă, terță, sextă și decimă, paralel și contrar, arpegii frânte și lungi, octave, acorduri. Studiile abordate vor viza rezistența la efort fizic și psihic. Se vor aborda și studii artistice, unde tehnica instrumentală devine un mijloc de expresie, dar fără a depăși posibilitățile de exprimare ale elevului.

Muzica polifonică va fi extinsă la scriitura până la trei voci, continuând etapele de studiu utilizate anterior: solfegiere, construirea pe câte două voci a întregului, memorizarea fiecărei voci în parte, diferențierea sonoră a planurilor. Se vor analiza formele lucrărilor studiate. În clasele a VII-a și a VIII-a se pot studia suite de dansuri, ce presupun cunoașterea caracterului fiecăruia. Lucrările se audiază integral, stabilind caracteristicile mișcărilor. Ornamentele vor fi analizate și realizate în funcție de compozitor și caracterul pieselor, urmărindu-se integrarea în fluența discursului muzical.

Sonata clasică ocupă un loc special în studiul instrumental. Construcția formei, diferențierea tonală, între secțiunile componente vor fi însușite gradual în repertoriile abordate. Se va urmări realizarea stilistică: frazare, tușeu, pedalizare dinamică, tempo. Se recomandă studierea integrală a unei sonate, ca gen, pentru diferențierea specificității părților, a tempourilor și caracterului. Se vor audia atât sonate, cât și simfonii, în vederea înțelegerii genului.

Intrarea în adolescență este o etapă de mari transformări, fizice și psihice, de voință și orientare. Muzica romantică oferă un cadru de afirmare a calităților pianistice și muzicale, dezvoltate în anii anteriori. Încurajarea propriilor trăiri și opinii, reprezintă un imbold în manifestarea trăsăturilor de personalitate. În funcție de preferințe și nevoile de exprimare, vor fi abordate piese moderne și românești, utilizând mijloace de expresie specifice.

Se va diversifica utilizarea pedalei, în funcție de stil și efectul dorit. Utilizarea pedalei „una corda” va fi pentru obținerea unor sonorități speciale. Pedala de rezonanță nu înlocuiește un legato obținut prin tușeu, după cum pedala „una corda” nu suplinește obținerea unei nuanțe reduse, executată prin tehnică de producere a sunetului.

Studiul individual devine un instrument de bază în asimilarea problemelor pianistice. Elevul va fi ajutat să proiecteze munca pe termen scurt și lung, pentru a rezolva toate cerințele instrumentale, muzicale și repertoriale. Responsabilizarea elevului față de muncă este o acțiune cu multiple avantaje, fiind o bază a existenței.

MODEL proiectare unitate de învățare

PIAN

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU CLASIC

Clasa a VI-a

Nr. ore alocate: 4

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
W. A. Mozart – Sonata Facile, KV 545, p. I, DESCIFRARE	1.1. Să realizeze combinații de elemente melodice, armonice, ritmice	- audierea lucrării - citirea integrală a lucrării, respectând indicațiile de dinamică - evidențierea	- pian - partitură - aparatură audio-video	- evaluare formativă - autoevaluare în baza criteriilor de prestabilite

	1.2. Să aplice indicațiile de dinamică și agogică	construcției formei muzicale (frazare, articulații, structură) - rezolvarea problemelor tehnice (ornamente, formule ritmice, pasaje cu mâini alternative) - executarea unor exerciții ajutătoare pentru egalizarea articulației degetelor - adaptarea tușeului pianistic la specificul scriiturii mozartiene		
<p>Notă: Se va avea în vedere necesitatea obișnuirii elevilor atât cu respectarea textului muzical cât și cu elemente stilistice și de interpretare creativă.</p>				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Coman Lavinia	Universitatea Națională de Muzică – București
Babeș Venera	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” – București
Enoiu-Pânzariu Andrei	Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” – Iași
Noveanu Monica	Colegiul Național de Muzică „Sigismund Toduță” – Cluj-Napoca
Zamfirescu Mihaela Eleonora	Colegiul Național de Muzică „George Enescu” – București

Anexa nr. 7

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru**

INSTRUMENTE DE SUFLAT

**flaut, oboi, clarinet, fagot, corn, trompetă, trombon, nai,
taragot, saxofon**

Clasele V-VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru *Instrument principal - instrumente de suflat* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele V-VIII din învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 3 ore/săptămână.

Programa pentru *Instrument principal - instrumente de suflat* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii de repertoriu
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate în studiul *instrumentelor de suflat* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programul școlar propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadru didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programul școlar, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării fizico-afective a fiecărui elev.

Sugestiile de repertoriu sunt prezentate pe specificul fiecărui instrument.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Elemente de tehnică instrumentală specifică;
- Elemente de notație/cultură muzicală;
- Aspecte interpretative.

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea elevilor în direcția exprimării artistice la instrument, concretizată în manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și cunoștințe, deprinderi, competențe și de la celelalte discipline muzicale.

În cadrul actualei programe sunt cuprinse următoarele instrumente de suflat: flaut, oboi, clarinet, fagot, corn, trompetă, trombon, nai, taragot, saxofon.

Programul de față se adresează elevilor care studiază un instrument de suflat din clasa a V-a. Aceasta permite, ca element de noutate, posibilitatea de a aborda studiul acestor instrumente mai devreme, pentru elevii care au o dezvoltare fizică corespunzătoare, cu acordul părinților, la recomandarea profesorului îndrumător. Parcurgerea programei se va face începând cu primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și dezvoltare personală.

Studiul tubei începe în cadrul ciclului liceal, însă există posibilitatea de a adapta conținuturile pentru ciclul gimnazial, în funcție de dezvoltarea fizică și posibilitățile psiho-intelectuale ale elevului.

Competențe generale

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

CLASA a V-a

Competențe specifice cu exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a V-a
1.1. Formarea deprinderilor tehnice de bază - Prezentarea descriptivă a instrumentului (construcție, părți componente, evoluție istorică, date teoretice) - Mânuierea (asamblarea, dezasamblarea, întreținerea) instrumentului - Principiile de funcționare a instrumentului - Emisia corectă – sonoritate caracteristică
1.2. Cunoașterea principalelor elemente de limbaj muzical - Redarea cu ajutorul instrumentului a elementelor de tehnică instrumentală (sunetul, articularea, intonația) - Redarea, cu ajutorul instrumentului, a elementelor de limbaj muzical (ritm, metru, tempo); - Explicarea grifurilor/digitațiilor - Exerciții de utilizare a grifurilor/digitațiilor întâlnite în materialul specific anului I de studiu
1.3. Formarea deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj - Exerciții de cunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical - Exerciții cu intervale simple - Descifrarea textelor muzicale simple cu ajutorul instrumentului - Identificarea/înțelegerea raportului matematic între durate - Redarea duratelor cu ajutorul instrumentului în diferite măsuri

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Obținerea deprinderilor tehnice de bază - Exerciții de respirație și de emisie corectă - Exerciții de formare a ambușurii - Emisia, mai întâi doar cu ancia/muștiucul, apoi și cu instrumentul - Exerciții pentru dobândirea unei poziții corecte a corpului în timpul cântatului la instrument - Game majore și minore cu maxim o alterație - Articularea nonlegato și legato
2.2. Folosirea conștientă a elementelor simple de limbaj muzical - Exerciții de împărțire a textului muzical în fraze - Analiza motivelor, frazelor - Recunoașterea formelor muzicale simple (liedul, menuetul și rondoul)
2.3. Familiarizarea cu termeni elementari de dinamică și agogică - Exerciții cu elemente de dinamică constantă: <i>p</i> , <i>mp</i> , <i>mf</i> , <i>f</i> , etc. - Exerciții cu nuanțe dinamice (<i>crescendo</i> , <i>decrescendo</i>)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Prezentarea principalelor date și caracteristici ale instrumentului Exerciții de formare a respirației profesionale Exerciții de formare a ambușurii Explicarea grifurilor Exerciții de utilizare a grifurilor/digitațiilor întâlnite în materialul specific anului I Exerciții de cunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical Exerciții de emisie corectă
Elemente de notație/cultură muzicală	Descifrarea textelor muzicale simple cu ajutorul instrumentului Exerciții cu intervale simple Identificarea raportului matematic între durate Redarea duratelor cu ajutorul instrumentului în diferite măsuri Exerciții de articulare <i>nonlegato</i> și <i>legato</i> a sunetelor Exerciții în tonalități cu maxim o alterație
Aspecte interpretative	Exerciții de împărțire a textului muzical în fraze Analiza motivelor, frazelor <i>Recunoașterea formelor muzicale simple</i> (liedul, menuetul și rondoul) Exerciții cu elemente de dinamică constantă: <i>p</i> , <i>mp</i> , <i>mf</i> , <i>f</i> , etc. Exerciții cu elemente de dinamică fluctuantă (nuanțarea <i>crescendo</i> , <i>decrescendo</i>)

SUGESTII pentru REPERTORIU

FLAUT (anul I de studiu)

Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la flaut; Exerciții cu capul flautului; Game Majore și minore cu o alterație (ambitusul re^1 - re^3). M. Moyse, <i>Metodă de flaut pentru începători</i> ; Taffanel-Gauber, <i>Metodă de flaut pentru începători</i> ; Fr. Carajee, <i>Metoda de flaut</i> ; D. Pop, <i>Metodă de flaut</i> , vol. I; A. I. Oltean-Zehnder și M. Anica, <i>Flautino I</i> , <i>Metoda de flaut pentru începători</i> ; I. Havaletz, <i>Metodă de flaut pentru începători</i> ; T. Wye, <i>Practice books for the Flute</i> , vol. I; Z. Jeney, <i>Metodă de flaut</i> , vol. I; C. Ambach, <i>Die moderne Flötenschule</i> , vol. I; I. Ory, <i>La flute Traversière</i> , vol. I; B. G. Haase, <i>Die neue magic Flute 1</i> (Noul flaut fermecat); D. Cristache, <i>Metodă de studiu pentru începători</i>	Piese: Piese din albumul, <i>Forty little pieces in progressive order for the Beginner Flautist</i> (transcris și adaptat pentru flaut și pian de Louis Moyse): - J. S. Bach, <i>Menuet</i> , - W. A. Mozart, <i>Ariette</i> , <i>Menuet</i> , - R. Schubert, <i>Waltz</i> , - L. v. Beethoven, <i>Scotsch Dance</i> ; D. Hellbach <i>Pictures</i> , vol. I: - <i>Ostinato</i> , <i>Manolo s song</i> ; Piese din <i>Album de piese românești pentru instrumente de suflat</i> : - Carmen Petra Basacopol, <i>Floarea soarelui și Cucu</i> - A. Corelli, <i>Sarabanda</i> , - J. B. Lully, <i>Gavota</i> , - G. Fr. Haendel, <i>Bourre</i> , - J. S. Bach, <i>Menuet in Sol</i> , - C. W. Gluck, <i>Menuet</i> , - W. A. Mozart, <i>Aria</i> , <i>Cântec de leagăn</i> , <i>Dans german</i> ș.a. - R. Schumann, <i>Țăranul vesel</i> .
--	---

OBOI (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la oboi. Exerciții cu ancia. Game Majore și minore cu o alterație. P. Tornea, <i>Metoda pentru oboi (Partea a II-a, Exerciții elementare pentru cunoașterea și deprinderea gamelor)</i>; Wiktor Socewicz – <i>Game, arpegii și intervale pentru oboi</i>; Mendel Andreas, <i>Technical basics of oboe playing</i>. S. Crozzoli, <i>Le prime lezioni di oboe</i>. P. Tornea, <i>Metoda pentru oboi (Partea I, Exerciții elementare pentru cunoașterea și deprinderea grifurilor)</i>; L. Pușcinikov, <i>Metoda pentru oboi</i> vol. I; A. Tolksdorf, F. Rösler, <i>Schuler für Oboe</i>, vol. I; K. Gekeler, <i>Gekeler Method for Oboe</i>; Schaeferdiek Marc, <i>Method for oboe</i>, vol. I.</p>	<p>Piese: L. Pușcinikov, <i>Culegere de piese pentru oboi și pian</i> (la alegere, spre exemplu, piesa <i>Mic vals</i>); E. Căteanu, <i>5 piese pentru tineret</i> (originale pentru vioară): <i>Piesa nr. 1, Allegro</i>, <i>Piesa nr. 2, Rubato-Allegretto</i>; I. Cudalbu, G. Barnea, <i>Album de piese românești pentru instrumente de suflat (flaut, oboi, clarinet, fagot) și pian</i>; D. Szabo-Geza, <i>Mica suită pentru oboi și pian (Bălăioara, Tropotita, Cântec vesel)</i>.</p>
---	---

CLARINET (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la clarinet. Exerciții cu muștiucul. Game Majore și minore cu o alterație. R. Kitzer, <i>Metodă de clarinet</i>, vol. I; D. Ungureanu, <i>Metodă de clarinet</i>, vol. I; E. Koch, <i>Schule für Klarinete</i>; C. Rozanov, <i>Metodă de clarinet</i>; Hovai, <i>Metodă de clarinet</i>; A. Dismacek, <i>Metodă de clarinet</i>. Rudi Reiki, <i>Studii</i>, vol. I.</p>	<p>Piese: Antonio de Cabezón, <i>Pavana Italiană</i>; Girolamo Frescobaldi, <i>Couranta</i>; Bernardo Pasquini, <i>Pastorale</i>; G. Ph. Telemann, <i>Menuet</i>; C. Gervaise, <i>Menuet din Suita în re Nr. 4</i>; L. Marchand, <i>Menuet</i>; J. S. Bach, <i>Musette din Suita Engleză Nr.3</i>; J. Ph. Rameau, <i>Menuet</i>; W. A. Mozart, <i>Romanța K.V. 229</i>; F. Schubert, <i>Vals german</i>; V. Maklakov, <i>Cântec</i>; B. Kliuner, <i>Vals</i>; V. Voloșinov, <i>Marș</i>; A.T. Grecianinova, <i>Cântec</i>; M. Glinka, <i>Cântec</i>; W. A. Mozart, <i>Dans</i>.</p>
--	--

FAGOT (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la fagot. Exerciții cu ancia. Game Majore și minore cu o alterație. J. Weissenborn-Hofmeister, <i>Schulen Nr. 120 – Metodă pentru începători</i></p>	<p>Piese: G. B. Pergolesi, <i>Piesa</i>; B. Bartók, <i>Adagio; Andante</i>; A. Hacıaturian, <i>Andantino</i>; A. Tegnér, <i>Cântec suedez pentru copii</i>; R. Hanmer, <i>Bassoon Bagatelles</i>.</p>
---	---

CORN (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la corn; Exerciții cu muștiucul;</p>	<p>Piese: Mici piese solo sau cu pian S. Kokenyessy, <i>Horn Tutor 1</i> (culegere de piese) D. Kabalevski, <i>Vals, Ținutul meu</i></p>
---	--

<p>Game Majore și minore cu o alterație. Gh. Păunescu, <i>Exercițiile 1-32</i> Charles F. Gouse, <i>Learn to play the french horn</i>, vol. 1; S. Kokenyessy, <i>Horn Tutor 1</i>; S. Dünser și A. Stopfner, <i>Horn fuchs</i>, vol. 1; B. Tuckwell, <i>Fifty first exercises for horn</i>; Pottag-Hovey, <i>Method for french horn</i>, vol. 1.</p>	<p>P. I. Ceaikovski, <i>Piesă veche franțuzească</i> D. Sostakovici, <i>Coliba</i> W. A. Mozart, <i>Piesă veselă</i> J. S. Bach, <i>Menuet</i></p>
--	---

TROMPETĂ (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la trompetă; Exerciții cu muștiucul; Game Majore și minore cu o alterație. D. Ungureanu, <i>Metoda de Trompetă</i> (Vol. I); H. Rapp, <i>Metoda de Trompeta pentru începători</i>; J. Porret, <i>Metoda de Trompetă</i> (Vol. I); H. Clark, <i>Metoda de începători</i>; J. B. Arban, <i>Metoda de Trompetă</i>.</p>	<p>Piese: A. Popa, <i>Ansambluri pentru copii</i> W. A. Mozart, <i>Menuet</i> J. Hook, <i>Sonata (p. I)</i> Ph. Em. Bach, <i>Tema cu variațiuni</i> Ph. Em. Bach, <i>Temă cu variațiuni</i> D. Marinescu, <i>Doină și joc</i> R. Schumann, <i>Plugarul vesel</i> L. van Beethoven, <i>Cântec solemn</i></p>
---	--

TROMBON (anul I de studiu)

<p>Game, studii Exerciții de respirație specifică cântatului la trombon. Exerciții cu muștiucul. Game Majore și minore cu o alterație. A. Bambola, <i>Caietul I, studii pe poziții</i>; T. Dorsey, <i>Lecțiile 1-10</i>; V. Blajevici, <i>Exerciții</i> (pp. 1-19); R. Muller, <i>Caietul 1 (exerciții în poziții 1-3)</i></p>	<p>Piese: Mici piese cu acompaniament de pian transcrise de la diferite instrumente; A. Bambola, <i>duete</i> (elev-profesor).</p>
--	---

NAI (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la nai; Game Majore și minore cu o alterație; Gh. Zamfir, <i>Metodă de nai</i>; Gh. Zamfir, <i>Traite du nai</i>; R. Pătuleanu, <i>Metodă de nai clasic</i>; O. Lianu, <i>Metodă pentru însușirea naiului</i>; V. Iovu, <i>Metodă de nai</i>; Al. Pal, <i>Metoda de nai</i>; C. Pușcoiu, <i>New method for Panpipes</i> (partea I); J. Domide, <i>Lehrgang für panflöte</i>, vol. I; I. Havaletz, <i>Metoda de nai clasic</i>, Vol. I.</p>	<p>Piese: G. Fr. Händel, <i>Menuet</i>; G. Fr. Händel, <i>Largo</i>; G. Fr. Händel, <i>Bourée</i>; G. Fr. Händel, <i>Gavotte</i> G. Fr. Händel, <i>Impertinence</i>; P. I. Ceaikovski, <i>Cântec vechi francez</i>; F. J. Gossec, <i>Gavotta</i>; A. Corelli, <i>Largo</i>; G. B. Somis, <i>Tambourine</i>; L. Boccherini, <i>Scherzo</i>; R. Schumann, <i>Melodie</i>; L. v. Beethoven, <i>Oda bucuriei</i>; L. v. Beethoven, <i>To Joy</i>; J. Haydn, <i>Saint anthony chorale</i>; J. Haydn, <i>Quadrille</i> J. Haydn, <i>Menuet</i>; J. Haydn, <i>Dans lent</i>; W. A. Mozart, <i>Children song</i>; <i>Children song, Frere Jaques</i>; <i>French children song, Au claire la lune</i>; <i>Dutch Folk song, The Farmers</i>;</p>
--	--

	<p><i>French Lullaby, Sleep Well;</i> M. Corrette, <i>Fanfare</i>; J. B. Lully, <i>Andantino</i>; J. B. Rameau, <i>Rondino</i>; N. Miascovski, <i>Mazurka</i> Ch. Petzold, <i>Menuet în Sol Major</i>.</p> <p>LUCRĂRI FOLCLORICE <i>Mociriță cu trifoii;</i> <i>Când eram pe lalomița;</i> <i>Știi tu mândro;</i> <i>Aseară vântul bătea;</i> <i>Foaie verde ca aluna;</i> <i>Trenule mașină mică;</i> <i>Mândra mea-i de la Buzău;</i> <i>Radu mami;</i> <i>Ionel, Ionelule;</i> <i>Cântă cucu bată-l vina;</i> <i>Pe marginea Dunării;</i> <i>Tudorițo nene;</i> <i>Trandafir de la Moldova;</i> <i>Ungurica;</i> <i>Balta;</i> <i>Hora-n două părți;</i> <i>Foaie verde sălcioară</i> <i>Am un leu și vreau să-l beau;</i> <i>Ciuleandra;</i> <i>Barbu lăutaru;</i> <i>Alunelu;</i> <i>Foaie verde lămâiță.</i></p>
--	--

TARAGOT (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Game Majore și minore cu o alterație Ioan Berci și Iulius Havaletz, <i>Metodă</i> (pp. 1-9); Kaldy Gyula, <i>Metodă</i> (pp.7-12)</p>	<p>Piese: <i>Pavele Pavele, Mazarica, Hora miresii, Zorile se varsă;</i> Luca Novac, <i>Cântece din Banat</i>; Marius Cîrnu, <i>Melodii de joc din Banat</i>.</p>
--	---

SAXOFON (anul I de studiu)

<p>Game, studii: Exerciții de respirație specifică cântatului la saxofon. Exerciții cu muștiucul. Game Majore și minore cu o alterație. J. M. Londeix - <i>Le detache și Staccato</i> - <i>Exerciții de mecanica pentru toate saxoanele</i> Rubank, <i>Elementary Method for Beginner</i> Rubank, <i>Intermediate Method for Beginner</i> Cl. Delangle, <i>Metoda pentru începători</i> C. Horceag, <i>Metoda pentru începători</i> Amadeo Russo, <i>Metodă completă de saxofon</i> G. Lacour, <i>50 de studii progresive Vol. I-II</i></p>	<p>Piese: A. Chailleaux, <i>Andante și Allegro</i>; A. Campra, <i>Chanson du Papillon</i>; G. F. Handel, <i>Allegro, Largo și Final</i>. F. Ferran, <i>Sonatina pentru saxofon alto și pian „Baghira”</i>; G. F. Händel, <i>Andate și Bourrée</i> (din <i>Sonata nr. 3</i>). J.B.Singele, <i>Solo de concert</i>, op. 74.</p>
---	--

CLASA a VI-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a VI-a
1.1. Analizarea principalelor elemente de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare - Explicarea grafiei sunetelor - Abordarea noilor grifuri ce derivă din extinderea ambitusului - Exerciții de utilizare a grifurilor nou învățate
1.2. Continuarea formării deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj muzical - Exerciții de cunoaștere/recunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical - Exerciții specifice pentru formarea deprinderilor de citire corectă a textului muzical - Exerciții pentru perceperea și reprezentarea diferențelor ritmice (exerciții cu diviziuni de note, accentul ritmic, accentul metric, sincopa, contratimpul)

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1. Completarea deprinderilor tehnice și interpretative - Exerciții de respirație, emisie, intonație - Exerciții pentru dobândirea unei poziții corecte a corpului în timpul cântatului la instrument - Mânuierea corectă a instrumentului pentru obținerea automatismelor de folosire și întreținere a acestuia - Exerciții de dezvoltare a articulării sunetelor - Exerciții în tonalități până la două alterații (inclusiv)
2.2. Audierea atentă a diferitelor lucrări pentru instrument de suflat cu acompaniament - Recunoașterea elementelor de limbaj ritmic învățate - Recunoașterea elementelor de limbaj sonor învățate - Înțelegerea motivelor/frazelor muzicale
2.3. Exersarea elementelor cu rol determinant în dezvoltarea sensibilității și expresivității muzicale - Utilizarea nuanțelor muzicale (nuanțarea)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Deprinderea unei abuzuri corecte Date teoretico-practice legate de extinderea ambitusului Automatizarea grifurilor învățate Citirea corectă și cursivă a textului musical, spre exemplu: solfegierea cu/fără intonație, citirea notelor folosind grifura, dar fără suflat în instrument („la rece”) ș.a. Aplicarea elementelor de limbaj muzical necesare redării unei

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
	<p>lucrări muzicale</p> <p>Poziția corectă a corpului în timpul cântatului la instrument</p> <p>Formarea tehnicii de respirație corectă (profesională)</p> <p>Locul respirațiilor și al cezurilor în materialul studiat</p> <p>Manierele de articulare: <i>legato, staccato, tenuto/portato</i></p> <p>Game majore și minore cu două alterații</p> <p>Exerciții de respirație, emisie, intonație</p> <p>Exerciții pentru dobândirea unei poziții corecte a corpului în timpul cântatului la instrument</p> <p>Mânuierea corectă a instrumentului pentru obținerea automatismelor de folosire și întreținere a acestuia</p> <p>Exerciții de dezvoltare a articulării sunetelor</p>
Elemente de notație/cultura muzicală	<p>Tipuri de articulare: <i>legato, staccato, tenuto/portato</i></p> <p>Game majore și minore cu două alterații</p> <p>Recunoașterea elementelor de limbaj ritmic învățate</p> <p>Recunoașterea elementelor de limbaj sonor învățate</p> <p>Înțelegerea motivelor/frazelor muzicale</p>
Aspecte interpretative	<p>Elemente simple de structură a melodiei (motivul, fraza, perioada muzicală, tema muzicală)</p> <p>Urmărirea constantă a liniei melodice și analizarea elementelor de limbaj din textul muzical</p> <p>Dinamica, nuanțarea „naturală”</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

FLAUT (anul II de studiu)

<p>Game, studii:</p> <p>Game Majore și minore până la două alterații (inclusiv). Ambitusul do¹-mi³</p> <p>G. Gariboldi, <i>Primele exerciții</i>;</p> <p>D. Pop, <i>Metodă de flaut</i>, vol. II;</p> <p>D. Cristache, <i>Metodă de studiu pentru începători</i> (continuare);</p> <p>A. I. Oltean-Zehnder și M. Anica, <i>Flautino II</i>, Metoda de flaut pentru începători;</p> <p>M. Moyse, <i>Metodă de flaut</i>, Paris;</p> <p>Taffanel-Gauber, <i>Metodă de flaut</i>;</p> <p>Fr. Carajee, <i>Metoda de flaut</i>;</p> <p>T. Wye, <i>Practice books for the Flute</i>, vol. II;</p> <p>Z. Jeney, <i>Metodă de flaut</i>, vol. II;</p> <p>B. G. Haase, <i>Die neue magic Flute 2</i> (Noul flaut fermecat).</p> <p>M. Moyse, <i>24 Petites etudes melodiques avec variations (facile) pour Flute</i></p>	<p>Piese:</p> <p>Piese din albumul, <i>Piese mici pentru flaut și pian</i>, transcripții de Petre Maticiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - C. W. Gluck, <i>Menuet</i>, - C. Dimitrescu, <i>Cântec de leagăn</i>, - J. A. Hasse, <i>Două dansuri</i>, - L. v. Beethoven, <i>Menuet</i>, - G. F. Haendel, <i>Bourrée</i>, - M. Negrea, <i>Sara-n poartă</i>. <p>Piese din albumul <i>Forty little pieces in progressive order for the Beginner Flautist</i>, transcris și adaptat pentru flaut și pian de Louis Moyse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - J. S. Bach, <i>Musette, Polonaise</i>, - W. A. Mozart, <i>Allegro</i>, - J. Haydn, <i>Serenade</i>, - L. v. Beethoven, <i>Adieu</i>. <p>D. Hellbach, <i>Pictures</i>, vol. II (spre exceemplu: <i>Play Seven, Talk, Roadrunner</i>);</p> <p>Piese din albumul <i>Flötenmusik für Anfänger</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - J. S. Bach, <i>Menuet</i>, fragment din <i>Suita în si minor</i>, - W. A. Mozart, <i>Allegretto</i>, fragment din opera <i>Flautul fermecat</i>). <p>L. Weiner, <i>Foxdance</i>;</p> <p>G. Bizet, <i>Menuet</i>;</p> <p>J. B. Loillet, <i>Menuet si Rondo</i>;</p> <p>J. Ph. Rameau, <i>Gavotta</i>;</p> <p>V. Jianu, <i>Pastel, Sarabanda</i>;</p>
--	---

	<p>D. Buciu, <i>Doina</i>; <i>La flûte Classique</i>, vol. I, <i>Culegere de piese pentru flaut și pian</i>. G. F. Haendel, <i>Sonate</i>, în sol minor, în la minor, Do major, Fa major (la alegere); W. A. Mozart, <i>Sonatine nr. 1, 2</i>.</p>
--	---

OBOI (anul II de studiu)

<p>Game, studii: Exercitii de respirație specifică cântatului la oboi Game Majore și minore cu până la două alterații (inclusiv); Wiktor Socewicz, <i>Game, arpegii și intervale pentru oboi</i>; Mendel Andreas, <i>Technical basics of oboe playing</i>; P. Tornea, <i>Metoda pentru oboi (Partea a II-a, Exerciții elementare pentru cunoașterea și deprinderea gamelor)</i>; L. Pușcinikov, <i>Metoda pentru oboi I</i> (continuare) S. Crozzoli, <i>Le prime lezioni di oboe</i>. G. A. Hinke, <i>Studii elementare pentru oboi</i> pp. 3-24 A. Tolksdorf, F. Rösler, <i>Schuler für Oboe</i>, vol. I; L. Wiedemann, <i>45 de Studii</i>, nr. 1-4.</p>	<p>Piese: L. Pușcinikov, <i>Culegere de piese pentru oboi și pian</i> (la alegere); E. Căteanu, <i>5 piese pentru tineret</i>: - nr. 3 – <i>Molto rubato - Piu mosso - Allegro</i> - nr. 4 – <i>Molto rubato - Allegretto</i> - nr. 5 – <i>Molto rubato - Allegro</i>; I. Cudalbu, G. Barnea, <i>Album de piese românești pentru instrumente de suflat (flaut, oboi, clarinet, fagot) și pian</i>; C.W. Gluck, <i>Minuet in F</i>, din opera „Orfeu”; L. Düssek, <i>Menuet</i>; A. Varlamov, <i>Piesă rusă</i>; G. Fr. Haendel, <i>Aria</i> din opera „Rinaldo”. Corelli-Barbirolli, <i>Suita concertantă pentru oboi și pian (Preludiu, Sarabanda, Gavotta)</i>.</p>
--	---

CLARINET (anul II de studiu)

<p>Game, studii: Game Majore și minore cu două alterații (inclusiv). R. Kitzer, <i>Metodă de clarinet vol I</i> D. Ungureanu, <i>Metodă de clarinet vol I</i> E. Koch, <i>Schule für Klarinete</i> C. Rozanov, <i>Metodă de clarinet</i> Hovai, <i>Metodă de clarinet</i> F. Demnitz, <i>Școala elementară pentru clarinet</i> A. Dismacek, <i>Metodă de clarinet</i>. Rudi Reiki, <i>Studii vol. I</i>.</p>	<p>Piese: D. Ungureanu, <i>Album de Mici Piese pentru clarinet și pian</i>; Ion Cudalbu, <i>Culegere de piese pentru clarinet și pian</i>; C. Rozanov, <i>Metodă de clarinet cu acompaniament de pian</i>; Kezdok Szomara, <i>Colecție de piese</i>; Bercles Kalman, <i>Colecție de piese</i>; A. Dismacek, <i>Cântec și joc</i>; A. Dismacek, <i>Joc</i>.</p>
--	--

FAGOT (anul II de studiu)

<p>Game, studii: Game Majore și minore până la două alterații J. Weissenborn, <i>Studii pentru fagot</i> op. 8, Vol. 1</p>	<p>Piese: V. Herman, <i>Trilisestile-Joc moldovenesc</i>; J. Haydn, <i>Menuet</i> din <i>Simfonia Nr. 7</i>; W. A. Mozart, <i>Cântec de primăvară</i>; L.v. Beethoven, <i>Marmota</i>; P. I. Ceaikovski, <i>Lied Italian</i>; Al. T. Grecianinov, <i>Coleg vessel</i>; D. B. Kabalevski, <i>Glia noastră</i>; R. Schumann, <i>Cântecul Secerătorilor</i> (ar. A. Gedike); R. Schumann, <i>Moș Crăciun</i> (ar. A. Gedike); F. Mendelssohn, <i>Cântec fără cuvinte</i> op. 85, nr. 14 (ar. A. Gedike);</p>
---	--

	<p>K. Pivonka, <i>Allegretto din Das Fagott</i>, vol. 5 (Selman/Angerböfer);</p> <p>D. Kabalevsky, <i>Tocatina</i>, op. 27, nr. 12;</p> <p>I. Urcan, <i>Culegere de piese Românești</i> (violoncel).</p> <p>A. Vivaldi, Sonata în Mi minor</p> <p>J. S. Bach, <i>Bourrée</i> din Suita nr. 3 pentru violoncel solo.</p>
--	---

CORN (anul II de studiu)

<p>Game, studii:</p> <p>Exercitii de respirație specifică cântatului la oboi</p> <p>Game Majore și minore până la două alterații (inclusiv).</p> <p>Ambitus extins până la două octave</p> <p>Gh. Păunescu, <i>Exercițiile 31-70</i></p> <p>Stefan Dünser & Andreas Stopfner, <i>Horn fuchs</i>, vol. 1;</p> <p>-Charles F. Gouse, <i>Learn to play the french horn</i>, vol. 1;</p> <p>-Barry Tuckwell, <i>Fifty first exercises for horn</i>;</p> <p>-Pottag-Hovey, <i>Method for french horn</i>, vol. 1</p>	<p>Piese:</p> <p>Piese și prelucrări pentru Corn și Pian;</p> <p>Gh. Păunescu, <i>Duete</i> și piese cu acompaniament de pian;</p> <p>W. A. Mozart, <i>Cântec de Primăvară</i>;</p> <p>Gh. Păunescu, <i>Sincopa</i>;</p> <p>Gh. Păunescu, <i>Menuet nr. 1</i>;</p> <p>Gh. Păunescu, <i>Menuet nr. 2</i>.</p>
--	---

TROMPETĂ (anul II de studiu)

<p>Game, studii</p> <p>Game Majore și minore cu două alterații (inclusiv).</p> <p>D. Ungureanu, <i>Metoda de Trompetă</i> (Vol. II);</p> <p>J. Porret, <i>Metoda de Trompetă</i> (Vol. I-II);</p> <p>J. B. Arban, <i>Metoda de Trompetă</i>.</p> <p>H. J. Krumpfer, <i>Studii de Trompetă</i> (Vol. I)</p>	<p>Piese:</p> <p>Fr. Schubert, <i>Serenade</i></p> <p>T. Brediceanu, <i>Doina și Joc</i></p> <p>G.F. Händel, <i>Sonatina</i></p> <p>W. A. Mozart, <i>Sonatina</i></p> <p>R. Louthe, <i>Concertino de Concurs</i></p> <p>V. Scelokov, <i>Concert Nr. 3</i></p> <p>G. Enescu, <i>Cântec vechi</i></p> <p>J. Brahms, <i>Cântec de leagăn</i></p> <p>G. Fr. Haendel, <i>Sonata în fa</i></p>
---	---

TROMBON (anul II de studiu)

<p>Game, studii:</p> <p>Game Majore și minore cu două alterații.</p> <p>A. Bambula, <i>Caietul I, capitolul III</i>;</p> <p>R. Müller, <i>Caietul I, Capitolul: intervale în gamele Fa, Sib și Mib</i>;</p> <p>T. Dorsey, <i>Lecțiile 10-30</i>.</p> <p>B. Grigoriev, <i>Studiile 1-42</i>;</p> <p>V. Blajevici, <i>Școala pentru trombon, studii</i>.</p>	<p>Piese:</p> <p>Transcripții de la diferite instrumente</p> <p>V. Blajevici, <i>Piese</i>;</p> <p>J. Rameau, <i>Menuet</i>;</p> <p>P. I. Ceaikovski, <i>Arie</i>;</p> <p>F. Chopin, <i>Andante</i>;</p> <p>L. v. Beethoven, <i>Cântec</i>;</p> <p>J.S. Bach, <i>Menuet (transcripție de la corn)</i>.</p>
---	---

NAI (anul II de studiu)

<p>Game, studii: Exercitii de respirație specifică cântatului la NAI</p> <p>Game Majore și minore cu până la două alterații (inclusiv).</p> <p>R. Pătuleanu, <i>Exerciții de tehnică pentru nai</i></p> <p>Gh. Zamfir, <i>Metodă de nai</i>;</p> <p>Gheorghe Zamfir: <i>Traite du nai</i> (nr. 71-90);</p> <p>R. Pătuleanu, <i>Metodă de nai clasic</i>;</p> <p>O. Lianu, <i>Metodă pentru însușirea naiului</i>;</p>	<p>Piese:</p> <p>Fr. Schubert, <i>Moment Musical</i>, op. 94, nr. 3;</p> <p>Ph. Lavigne, <i>Allegro Giocoso</i>, from Sonata <i>La Persana</i>;</p> <p>W. A. Mozart, <i>Minuet</i> from <i>Eine kleine Nachtmusik</i>;</p> <p>G. Ph. Telemann, <i>Gavotta</i>;</p> <p>J. S. Bach, <i>Menuet</i>;</p> <p>J. S. Bach, <i>Chorale</i>;</p>
--	--

<p>V. Iovu, <i>Metodă de nai</i>; Al. Pal, <i>Metoda de nai</i>; C. Pușcoiu, <i>New method for Panpipes</i> (părțile I, II, III, IV, V); J. Domide, <i>Lehrgang für panflöte</i>, vol. II. C. Pușcoiu, <i>Etudes for pan flute</i></p>	<p>R. Schumann, <i>Prima Durere</i>; A. Corelli, <i>Sarabanda</i>; W. A. Mozart, <i>Burlesque</i>; J. Haydn, <i>Andante</i>; J. Haydn, <i>Dans lent</i>; H. Purcell, <i>Trumpet air</i>; J. Kriger, <i>Bourée</i>; G. Ph. Telemann, <i>Minuet</i>; J. S. Bach, <i>Andante</i>; G. Fr. Händel, <i>Alla Hornpipe</i>, from <i>Water Music</i>; G. Fr. Händel, <i>March</i>; G. Fr. Händel, <i>Gavotte</i>; G. Fr. Händel, <i>Largo</i>; A. Corelli, <i>Sarabande</i>; N. Miascovski, <i>Mazurca</i>.</p> <p>LUCRĂRI FOLCLORICE <i>Au plecat olteni la coasă</i>; <i>Doi voinici din Valea Mare</i>; <i>Mă dusei să trec la Olt</i>; <i>Bădiță cu ochii verzi</i>; <i>Bade-al meu de astă vară</i>; <i>Asta e poteca mea</i>; <i>Argeșule apa ta</i>; <i>Sârbă veche din Muntenia</i>; <i>Banu Mărăcine</i>; <i>Bulgăraș de gheață rece</i>; <i>Izvoraș cu apa rece</i>; <i>Cântec vechi din Muntenia</i>; <i>Purtată</i>; <i>Busuioc floare cătată</i>; <i>Pe marginea Dunării</i>; <i>De-aș avea fântână-n curte</i>; <i>Bună seara dragii mei</i>; <i>Hora miresei</i>; <i>Hai mândră la joc</i>; <i>Păscui calul pe răzoare</i>; <i>Coborâi din deal în vale</i>; <i>Ciobănaș cu trei sute de oi</i>; <i>Foaie verde flori mărunte</i>; <i>Frunză verde ș-un dudău</i>; <i>Sunt o fată frumoșică</i>; <i>I-auzi cum răsună valea</i>; <i>Înflorit-a ruguțu</i>; <i>Și-am auzit o minciună</i>; <i>Joc din Maramures</i>.</p>
---	---

TARAGOT (anul II de studiu)

<p>Game, studii: Game Majore și minore cu două alterații Ioan Berci și Iulius Havaletz, <i>Metodă</i> (pp. 10-21); Kaldy Gyula, <i>Metodă</i> (pp.14-16)</p>	<p>Piese: <i>Sorocul banatean</i>, <i>Pe loc</i>, <i>Brau</i>, <i>Ardeleana</i>, <i>Hora mare</i>, <i>De doi</i>; Luca Novac, <i>Cântece din Banat</i>; Marius Cîrnu, <i>Melodii de joc din Banat</i>.</p>
--	---

SAXOFON (anul II de studiu)

Game, studii: Game Majore și minore cu două alterații. M. Mule – Game și arpegii Rubank, <i>Metodă intermediară pentru saxofon</i> L. Mayeur, <i>Grand Method for Saxophone</i> P. de Ville, <i>Metoda universală pentru saxofon</i> H.Klose, <i>25 de Studii</i> ; Guy Lacour, <i>50 Etudes Progressive Vol. II.</i>	Piese: G. F. Händel, <i>Allegro, Largo et Final</i> G. F. Händel, <i>Allegro</i> (M. Mule) G. Bizet, <i>Toreador</i> (din opera <i>Carmen</i>) G. Bizet, <i>L'Arlessienne</i> C. Debussy, <i>Micul Negru</i> C. Debussy, <i>Clar de Lună</i> J. B. Singelée, <i>Fantaisie Brillante</i> , op.86 J. B. Singelee, <i>Concertino</i> , op.78 A. Vivaldi, <i>Concerto</i> op. 3, nr. 6.
---	--

CLASA a VII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a VII-a
1.1. Aprofundarea elementelor de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare - Exerciții de cunoaștere/recunoaștere a grafiei sunetelor care derivă din extinderea ambitusului - Exerciții pentru formarea deprinderilor de utilizare și automatizare a grifurilor învățate și a noilor grifuri
1.2. Aprofundarea deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj muzical - Aplicarea unor tehnici de emisie sonoră specifice stilului lucrării interpretate - Exerciții specifice de descifrare a textului muzical (solfegiere/redare vocală, apoi redare cu instrumentul) corespunzătoare clasei - Exerciții vizând exactitatea ritmică

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Stăpânirea/automatizarea deprinderilor tehnice și interpretative - Exerciții pentru dezvoltarea respirației profesionale - Exerciții de consolidare a emisiei sonore și de susținere a coloanei de aer - Exerciții de sincronizare și dezvoltare a deprinderilor motrice - Exerciții în tonalități până la trei alterații (inclusiv)
2.2. Diferențierea prin modalitățile sale tehnice și expresive a stilurilor muzicale variate, cunoscând particularitățile stilistice încadrate în epocă și adecvate vârstei - Interpretarea de lucrări din epoci diferite - Compararea unor elemente stilistice
2.3. Diversificarea și îmbogățirea paletelor mijloacelor de exprimare în planul nuanțării și expresivității muzicale - Aplicarea corectă a elementelor de ritm, metru, agogică, dinamică și nuanțare în lucrările studiate

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Analizarea aspectelor tehnice întâlnite în lucrările abordate Consolidarea unei poziții corecte a corpului în timpul cântatului la instrument Tehnicile de respirație și de emisie sonoră specifice stilului studiat
Elemente de notație/cultura muzicală	Ornamente Urmărirea constantă a liniei melodice și redarea caracterului acesteia Game majore și minore cu trei alterații
Aspecte interpretative	Observarea și analizarea elementelor de tehnică instrumentală necesare redării artistice a unei lucrări muzicale Audiții comparate; Forme muzicale simple (strofice: <i>lied</i> , <i>rondo</i> , <i>menuet</i>) sau complexe (tematice: sonata, Tema cu variațiuni, concertul) Mijloace tehnice de expresie: cezură, nuanță, accent, agogică

SUGESTII pentru REPERTORIU

FLAUT (anul III de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore până la trei alterații (inclusiv). Ambitusul do ¹ -sol ³ Taffanel-Gaubert, <i>Grand exercices journaliers de mécanisme</i> ; M. Moyse, <i>Exercices journaliers</i> ; T. Wye, <i>Practice Book</i> , no. 2. D. Pop, <i>Metoda de flaut vol. II</i> D. Cristache, <i>Metodă de studiu pentru începători</i> (continuare). B. G. Haase, <i>Die neue magic Flute 3</i> (Noul flaut fermecat). G. Gariboldi, <i>30 Easy and Progressive Studies for Flute</i> ; E. Köhler, <i>20 Easy Melodic Progressive Exercices</i> op.39, vol. I, II; A. Oltean, <i>Flautino 3</i> ; E. Köhler, <i>Studii</i> , op. 33, <i>caiet I</i> ; Culegere de studii, <i>Flautissim/Diving among the studies</i> , vol. I.	Piese: P. Constantinescu, <i>Cântec vechi</i> ; L. Comes, <i>Două dansuri din Apuseni</i> ; V. Jianu, <i>Madrigal, Pastel, Sarabanda și Bourée, Preludiu și Rigaudon</i> ; I. Cudalbu, <i>Amintiri</i> I. Bogar, <i>Rondo</i> ; J. Andersen, <i>Barcarolle</i> ; P. D. Paradisi, <i>Siciliana</i> ; L. Bocherini, <i>Menuet</i> ; Fr. J. Gossec, <i>Tambourin</i> ; Fr. Schubert, <i>Serenada, Andante</i> ; G. Fauré, <i>Siciliana</i> ; S. Prokofiev, <i>Gavota</i> . G. Bizet, <i>Menuet</i> (din <i>Suita Arleziana</i>); J. B. Loeillet, <i>Sonata a IX-a în Sib major, a X-a în la minor</i> (la alegere); G. F. Haendel, <i>Sonate</i> , în <i>Do major</i> , în <i>la minor</i> , <i>sol minor</i> , <i>Fa minor</i> (la alegere); A. Vivaldi, <i>Sonata în Do major</i> ; G. Ph. Telemann, <i>Sonata Fa major</i> ; B. Marcello, <i>Sonata în Sib major</i> ; F. M. Veracini, <i>Sonata în Fa major</i> ; W. A. Mozart, <i>Sonatine</i> . Anonymus, <i>Temă cu variațiuni</i> .
---	---

OBOI (anul III de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu până la trei alterații (inclusiv). Wiktor Socewicz, <i>Game, arpegii și intervale pentru oboi</i> Mendel Andreas, <i>Technical basics of oboe playing</i> P. Tornea, <i>Metoda pentru oboi</i>	Piese: I. Cudalbu, G. Barnea, <i>Album de piese românești pentru instrumente de suflat (flaut, oboi, clarinet, fagot) și pian</i> (spre exemplu, <i>Mica Romanță</i>); V. Jianu, <i>Sarabanda</i> ; C. Petra-Basacopol, <i>Piese de caracter pentru oboi și pian</i> , op. 80 (<i>I Andante con moto e</i>
--	--

<p>- partea a III-a (<i>Studii elementare pentru sonoritate, interpretare și expresivitate</i>);</p> <p>- partea a VI-a (<i>Exerciții pentru egalizarea tehnicii și sonorității</i>);</p> <p>S. Crozzoli, <i>Le prime lezioni di oboe</i>.</p> <p>G. A. Hinke, <i>Studii elementare pentru oboi</i>, pp. 25-31;</p> <p>A. Tolksdorf, F. Rösler, <i>Metodă pentru oboi</i> vol. I, <i>Studiile</i> nr. 146-203;</p> <p>L. Wiedemann, <i>45 de Studii</i> (nr. 5 - 8).</p>	<p><i>rubato</i>);</p> <p>W. A. Mozart, <i>Adagio în Do major K.V. 580a</i>;</p> <p>W. A. Mozart, <i>Kanzonetta</i>;</p> <p>L.v. Beethoven, <i>Menuet</i>;</p> <p>J. Gordon, <i>7 Bagatele solo</i> (la alegere).</p> <p>Corelli-Barbirolli, <i>Suită concertantă în Fa major pentru oboi și orchestra (Preludiu și Allamanda sau Preludiu și Giga)</i>;</p> <p>J. B. Loeillet, <i>Sonata în Do major pentru oboi și pian</i>.</p>
--	--

CLARINET (anul III de studiu)

<p>Game și studii:</p> <p>Game Majore și minore cu trei alterații (inclusiv).</p> <p>R. Kitzer, <i>Metodă de clarinet vol. II</i>;</p> <p>D. Ungureanu, <i>Metodă de clarinet vol. I</i>;</p> <p>E. Koch, <i>Schule für Klarinete</i>;</p> <p>C. Rozanov, <i>Metodă de clarinet</i>;</p> <p>F. Demnitz, <i>Școala elementară pentru clarinet</i>;</p> <p>A. Dismacek, <i>Metodă de clarinet</i>.</p> <p>I. Cudalbu, <i>Studii pentru clarinet</i>;</p> <p>R. Reiki, <i>Studii vol. I</i>.</p>	<p>Piese:</p> <p>I. Cudalbu, <i>Culegere de piese pentru clarinet și pian</i>;</p> <p>D. Ungureanu, <i>Album de piese pentru clarinet și pian</i>;</p> <p>M. Negrea, <i>Suită</i>;</p> <p>C. Debussy, <i>Piesă pentru clarinet și pian</i>;</p> <p>L. Dittersdorf, <i>Scherzzo</i>.</p> <p>V. Tucek, <i>Concert</i>;</p> <p>J. Kozeluh, <i>Concert</i>;</p> <p>K. Stamitz, <i>Concert</i>;</p>
--	---

FAGOT (anul III de studiu)

<p>Game și studii:</p> <p>Game Majore și minore până la trei alterații.</p> <p>Julius Weissenborn, <i>Studii pentru fagot</i>, op. 8, Vol. 2.</p>	<p>Piese:</p> <p>L. v. Beethoven, <i>Contradans</i>;</p> <p>Dmitri Borisovici Kabalevski, <i>Toccata</i>;</p> <p>W. A. Mozart, <i>Dans German</i>;</p> <p>Giovanni Battista Pergolesi, <i>Aria</i>;</p> <p>Mihail Glinka, <i>Cantec spaniel</i>;</p> <p>J. S. Bach, <i>Menuet</i>;</p> <p>C. Dimitrescu, <i>Cântec de leagăn</i> (transcripție);</p> <p>S. Lancen, <i>Romantica</i>;</p> <p>R. Schumann, <i>Iarna</i> (ar. A. Gedike); vol. 5 (Selman/Angerböfer).</p> <p>J. B. de Boismortier, <i>Suite din Das Fagott</i>;</p> <p>J. E. Galliard, <i>Sonate la minor din Das Fagott</i> vol. 5 (Selman/Angerböfer);</p> <p>L. Mercı, <i>Sonata în sol minor</i>.</p> <p>A. Vivaldi, <i>Concert în la minor</i></p>
--	---

CORN (anul III de studiu)

<p>Game și studii:</p> <p>Game Majore și minore până la trei alterații (inclusiv);</p> <p>Transpoziție Es;</p> <p>Gh. Păunescu, <i>Exercițiile</i> (nr. 71-100);</p> <p>Bai-Lin, <i>Lip flexibilities</i> (exerciții);</p> <p>Vincent Cichowicz, <i>Flow Studies</i> (exerciții).</p> <p>John Ericson, <i>Technique Exercises for Horn</i>.</p> <p>Maxime Alphonse, <i>Caletul I</i> (exercițiile 1-10)</p> <p>Charles F. Gouse, <i>Learn to play the french horn</i>, vol. 2;</p>	<p>Piese:</p> <p>Piese cu acompaniament de pian:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gh. Păunescu, <i>Meditație</i>, - Gh. Păunescu, <i>Ciobănașul</i>, - Gh. Păunescu, <i>Romanță</i>, <p>M. Glinka, <i>Steaua Nordului</i> pentru corn și pian;</p> <p>Fr. Schubert, <i>Serenadă din Cântecul lebedelor</i> (aranjament pentru corn și pian de Daniel Kelley).</p> <p>B. Marcello <i>Sonate</i> (transcripție pentru corn și pian);</p>
---	--

V. Bujanovsky, <i>Studii</i> selectate pentru corn.	P. I. Ceaikovski, <i>Arioso</i> K. M. Weber, <i>Cântecul ielelor</i> N. R. Korsakov, <i>Cântec de leagăn</i> S. Rahmaninov, <i>Tema din prima parte a Concertului pentru pian nr. 3</i> (aranjament pentru corn și pian de Daniel Kelley).
---	---

TROMPETĂ (anul III de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu trei alterații (inclusiv). D. Ungureanu, <i>Metoda de Trompetă</i> (Vol. I-II); J. Porret, <i>Metoda de Trompetă</i> (Vol. I-II); J. B. Arban, <i>Metoda de Trompetă</i> . H. J. Krumpfer, <i>Studii de Trompetă</i> (Vol. I-II)	Piese: P. I. Ceaikovski, <i>Dans Napolitan</i> ; P. Baltassari, <i>Sonata (a II-a și a III-a)</i> ; N. Berdaev, <i>Concert Nr. 3</i> ; W. A. Mozart, <i>Concert Nr. 1</i> ; J. S. Bach, <i>Preludiu</i> ; G. Fr. Haendel, <i>Bouree</i> ; I. Cudalbu, <i>Album de piese românești</i> ; Z. Vancea, <i>Piesă românească</i> .
---	---

TROMBON (anul III de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu trei alterații (inclusiv). Exerciții pentru ajustarea sunetelor (47-56) Exerciții pentru lejeritatea și siguranța articulației (57-72) Exerciții în <i>legato</i> pe poziții (73 b-77) A. Bambula, <i>Caieutul I</i> ; R. Müller, <i>Caieutul I</i> , intervale în gamele <i>Do, Sol, Re, La</i> ; T. Dorsey, <i>Lecțiile</i> 40-94. Lafosse, <i>Studii</i> , vol. I, partea 1 (1-46); V. Blajevici, <i>Studii</i> 43-71; B. Grigoriv, <i>Studii</i> (pag. 57-100).	Piese: P. I. Ceaikovski, <i>Arie</i> (din opera <i>Iolanta</i>); M. Glinka, <i>Andante</i> (<i>Steaua nordului</i>); G. F. Händel, <i>Arie</i> (<i>do minor</i>); E. Grieg, <i>Romanță</i> ; J. Rameau, <i>Menuet</i> ; L. Pergolesi, <i>Siciliana</i> ; J. S. Bach, <i>Bourée</i> ; R. Kreisler, <i>Veche piesă franceză</i> ; Alte transcripții. V. Blajevici, <i>Concertino nr. 2, p. I</i> . B. Marcello, <i>Sonată</i> ; F. Galliard, <i>Sonată</i> .
---	--

NAI (anul III de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu trei alterații (inclusiv). J. Domide, C. Pană, <i>Pastorale Kaprizien for panflöte</i> (exercițiile 1-30); Gh. Zamfir, <i>Metodă de nai</i> ; R. Pătuleanu, <i>Metodă de nai clasic</i> ; O. Lianu, <i>Metodă pentru însușirea naiului</i> ; V. Iovu, <i>Metodă de nai</i> ; Al. Pal, <i>Metoda de nai</i> ; C. Pușcoiu, <i>New method for Panpipes</i> (părțile I, II, III, IV, V); J. Domide, <i>Lehrgang für panflöte</i> , vol. III. Gh. Zamfir, <i>Traite du nai</i> (nr. 92-125); Alexandru Pal, <i>Metoda de nai</i> (pp. 162-17); V. Iovu, <i>Metodă de nai</i> (pp. 85-90); J. Domide, <i>Der junge Panflöte virtuose</i> (Studiile 21-31); C. Pușcoiu, <i>Etudes for pan flute</i> ;	Piese: G. Fr. Händel, <i>Largo</i> J. S. Bach, <i>Menuet din Suita în si minor</i> A. Corelli, <i>Preludiu din Sonata în A minor</i> G. Fauré, <i>Berceuse</i> Ph. Lavinge, <i>Musette 1 din Sonata „La Persane”</i> ; W. A. Mozart, <i>Ave Verum</i> ; J. S. Bach, <i>Allegro din Branderbung</i> , concertul nr.5 J. Brahms, <i>Scherzo din Symphony nr. 2</i> G. Fr. Händel, <i>Alla Hornpipe din Water Music</i> G. Fr. Händel, <i>Rondo</i> G. Fr. Händel, <i>Marș din Occasional Oratorio</i> J. Haydn, <i>Serenade din String Quartet nr. 17, în Fa major</i> ; J. Haydn, <i>Menuet</i> ; Fr. Schubert, <i>Ave Maria</i> ; J. S. Bach, <i>Rondeau din Suite nr. 2 în B minor</i> ; L. v. Beethoven, <i>Menuet în Sol major</i> ; J. S. Bach, <i>Simfonia from Cantata, nr. 156</i> ;
--	---

	J. S. Bach, <i>Air from suite nr. 3 în Re major</i> ; L. Boccherini, <i>Menuet</i> ; J. Haydn, <i>Menuet</i> ; N. Miascovski, <i>Mazurca</i> ; R. Schumann, <i>Călărețul sălbatic</i> ; R. Schumann, <i>Plugarul vesel</i> ; Gh. Zamfir, <i>Anna</i> ; Gh. Zamfir, <i>Tarantella</i> ; C. Arvinte, <i>De-a lungu</i> ; B. Buevski, <i>Melodie</i> .
--	--

TARAGOT (anul III de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu trei alterații (inclusiv). I. Berci și Iul. Havaletz, <i>Metodă</i> (pp. 22-27); K. Gyula, <i>Metodă</i> (pp.17-19).	Piese: <i>Pe loc, Sorocuri, Brâuri, Ardelene, De doi</i> ; L. Novac, <i>Cântece din Banat</i> ; M. Cîrnu, <i>Melodii de joc din Banat</i> .
---	---

SAXOFON (anul III de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu trei alterații. M. Mule, <i>30 de exerciții și studii</i> M. Mule, <i>Exerciții zilnice pentru toate tonalitățile</i> . H. Klose, <i>15 studii cantabile</i> H. Klose, <i>25 de studii zilnice</i> H. Klose, <i>25 de studii de mecanisme</i> .	Piese: A. Corelli, <i>Adagio și Giga</i> ; R. Shumann, <i>Adagio și Allegro</i> ; R. Shumann, <i>Fantezia „Scenele Copiilor”</i> ; R. Korsakov, <i>Zborul Cărbășului</i> ; J. B. Singelee, <i>Solo de concert, op. 91</i> ; J. Demersseman, <i>Carnaval de Venice</i> ; J. Demersseman, <i>Serenada Spaniola, op. 9</i> ; E. Bozza, <i>Aria pentru saxofon alto</i> . C. W. Gluck, <i>Scene des Champs-Elysees</i> ; V. Monte, <i>Csardas</i> ; J. Demersseman, <i>Carnaval de Venice</i> ; L. Mayeur, <i>Carnaval de Venice</i> ; G. Kalincovich, <i>Tarantella</i> ; P. Ituralde, <i>Pequena Csardas</i> ; J. Naulais, <i>Petite Suite Latine</i> ; R. Planel, <i>Suita romantică</i> ; G. Ph. Telemann, <i>Sonata pentru saxofon alto</i> ; (adapatare de J.M.Londeix) W. A. Mozart, <i>Sonata, k. 304</i> .
---	---

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
1.1. Completarea elementelor de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare - Explicarea și comunicarea datelor teoretice referitoare la noile elemente de limbaj muzical - Exerciții pentru consolidarea deprinderilor de utilizare și automatizare a grifurilor - Analizarea elementelor de limbaj din textul muzical studiat

Clasa a VIII-a
1.2. Utilizarea fluentă a elementelor de limbaj muzical învățate - Exerciții specifice de descifrare/citire corectă (solfegiere, redare cu instrumentul, etc.) a elementelor de limbaj muzical din textul muzical

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Deținerea lejerității în timpul cântatului la instrument - Exerciții pentru aprofundarea/dezvoltarea respirației profesionale - Exerciții pentru omogenizarea sonoră și timbrală - Exerciții de dezvoltare a articulării sunetelor și pentru agilitatea degetelor - Exerciții în tonalități până la patru alterații (inclusiv)
2.2. Autoevaluarea prestației scenice (evoluții în audiții, recitaluri, examene, etc.) - Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical - Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/variante de interpretări - Diferențierea prin audiere a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni
2.3. Interpretarea creativă a lucrării coordonând mijloacele de expresie muzicală cunoscute - Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate - Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică - Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Obținerea stereotipului dinamic în interpretare Aprofundarea respirației profesionale Emisie-sonoritate, articularea sunetelor, independența degetelor-agilitate Omogenizare sonoră și timbrală pe ambitusul cunoscut
Elemente de notație/cultura muzicală	Elemente de limbaj: tonalități, intonația funcțională, ritm, metru, tempo (egalitatea pulsației metrice), dinamica, nuanțarea „naturală” Game majore și minore cu patru alterații
Aspecte interpretative	Elemente de structură a melodiei (motiv-Temă) Formele specifice ale clasicismului muzical, strofice (<i>lied</i> , <i>rondo</i> , <i>menuet</i>) și tematice (sonata, Tema cu variațiuni, concertul) Audiții, recitaluri, concerte, etc. Cronici de specialitate

SUGESTII pentru REPERTORIU

FLAUT (anul IV de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore până la patru alterații (inclusiv) pe tot ambitusul flautului. Taffanel-Gaubert, <i>Grand exercices journaliers de mécanisme</i> ; M. Moyse, <i>Exercices journaliers</i> ; J. Galway, <i>Warm up</i> ; P. L. Graf, <i>Check-up</i> .	Piese: B. Romberg, <i>Rondo</i> ; G. de Frumerie, <i>Pastorală</i> ; C. W. Gluck, <i>Aria</i> din opera <i>Orpheu</i> ; R. Rosetti, <i>Rondo</i> ; W. A. Mozart, <i>Andante</i> ; F. M. Bartholdi, <i>Fantezie</i> ; W. Popp, <i>Aria boemă rusă</i> ;
---	--

<p>T. Wye - <i>Practice Book</i>, no. 2. Dumitru Pop, <i>Metoda de flaut</i>, vol. II (continuare). E. Köhler, <i>20 Easy Melodic Progressive Exercices</i> op. 39, vol. II; E. Köhler, <i>Studii</i>, op. 33, caiet I; E. Köhler, <i>25 Romantische Etüden für Flöte</i>, op. 66; Culegere de studii, <i>Flautissim/Diving among the studies</i>, vol. II; L. Drouet, <i>25 studii celebre</i>; G. Gariboldi, <i>30 studii ușoare</i> (continuare); M. Moyse, <i>24 studii melodice cu variațiuni</i>; H. Kohler, <i>Studii</i>; N. Platonov, <i>30 Studii</i>.</p>	<p>V. Jianu, <i>Preludiu și Rigaudon</i>, P. Constantinescu, <i>Cântec vechi</i>; T. Brediceanu, <i>Doina și Joc</i>; H. Popescu, <i>Capriciu rustic</i>; P. Elinescu, <i>Elegia română, O idilă, Scenă pastorală română</i>; L. Comes, <i>2 dansuri din Apuseni</i>. C. P. Basacopol, <i>Suita pentru flaut și pian</i>; B. Marcello, <i>Sonate</i>; J. B. Loillet, <i>Sonata în la minor</i>; G. Ph. Telemann, <i>Sonate în Sol major, Re major, si minor</i> (la alegere); G. Ph. Telemann, <i>Sonata în Do major pentru flaut și chitară</i>; G. F. Haendel, <i>Sonate în Re major, Fa major, Sol major</i> (la alegere); L. Vinci, <i>Sonata în Re major</i>; J. Kr. Vanhal, <i>Sonata nr. 2 pentru flaut și pian</i>. A. Vivaldi, <i>Concert în Fa major (La tempesta di mare) și în Re major (Il cardelino)</i>; J. A. Hasse, <i>Concert în Sol major</i>; A. E. Gretry, <i>Concertul în Do major</i>; G. B. Pergolesi, <i>Concert în Sol major</i>; J. Haydn, <i>Concert în Re major</i>. Fr. Chopin, <i>Variațiuni pe o Temă de Rossini</i>; B. Dancla, <i>Variațiuni pe o Temă de Mercadante</i></p>
--	---

OBOI (anul IV de studiu)

<p>Game și studii: Game Majore și minore cu până la patru alterații (inclusiv); Wiktor Soczewicz, <i>Game, arpegii și intervale pentru oboi</i>; Mendel Andreas, <i>Technical basics of oboe playing</i>. P. Tornea, <i>Metoda pentru oboi (Partea a IV-a, Exerciții pentru egalizarea tehnicii și a sonorității)</i>; A. Tolksdorf, F. Rösler, <i>Metodă pentru oboi I</i>. L. Wiedemann, <i>45 studii pentru oboi</i>.</p>	<p>Piese: C. Petra-Basacopol, <i>Piese de caracter pentru oboi și pian</i>, op. 80 (<i>Il Moderato ma con spirito, III Allegro vivo - ben ritmato e giocoso</i>); V. Jianu, <i>Sarabanda și Bourrée</i>; A. Mendelsohn, <i>Pastel</i> (unul la alegere din cele 6); V(ojiteck) Jiroveç, <i>Adagio pentru oboi și pian</i>; R. Schumann, <i>Romanța a III-a pentru oboi și pian</i>; Székely Endre, <i>Rondo</i>; H. Grezki, <i>Dans ruses</i>. G. Fr. Haendel, <i>Sonata a VI-a în Re major</i> (transcripție pentru oboi și pian); G. Donizetti, <i>Sonata în Fa major pentru oboi și pian</i>; T. Albinoni, <i>Concert pentru oboi și orchestră în Sib major</i>, op. VII nr. 3 T. Albinoni, <i>Concert pentru oboi și orchestră în Re major</i>, op. VII, nr. 6; T. Albinoni, <i>Concert pentru oboi și orchestră în re minor</i>, op. IX, nr. 2 (partea I); Al. Marcello, <i>Concert pentru oboi și orchestră în Re minor</i>; D. Cimarosa, <i>Concert pentru oboi și orchestră în Do major</i> (partea a II-a și a III-a); G. Fr. Haendel, <i>Concertul nr. 1</i>, op. 3, nr. 8; W. A. Mozart, <i>Tema și două variațiuni</i> (din din <i>Divertimentul nr. 13</i>).</p>
---	--

CLARINET (anul IV de studiu)

<p>Game și studii: Game Majore și minore cu patru alterații (inclusiv). R. Kitzer, <i>Metodă de clarinet</i> vol. II; D. Ungureanu, <i>Metodă de clarinet</i> vol. I; E. Koch, <i>Schule für Klarinete</i> C. Rozanov, <i>Metodă de clarinet</i> Hovai, <i>Metodă de clarinet</i> F. Demnitz, <i>Școala elementară pentru clarinet</i> A. Dismacek, <i>Metodă de clarinet</i> I. Cudalbu, <i>Studii pentru clarinet</i> R. Reiki, <i>Studii vol. I</i> L. Wiedmann, <i>Studii de clarinet</i> vol. 4</p>	<p>Piese: P. Constantinescu, <i>Cântec vechi</i>; V. Jianu, <i>Preludiu și Rigoudon</i>; K. Dittersdorf, <i>Scherzzo</i>; Liviu Comes, <i>Două dansuri din Apuseni</i>; Ion Cudalbu, <i>Culgere de piese pentru clarinet și pian</i> Ion Cudalbu, <i>Miniatură pentru clarinet și pian</i> G. F. Haendel, <i>Sonatele 1 și 2</i> (transcripți de la oboi); G. F. Haendel, <i>Andante</i> din <i>Sonata I</i> pentru vioară și pian; Johann Baptist Wanhal, <i>Sonata în Si bemol major</i> pentru clarinet și pian; J. B. Wanhal, <i>Sonata în Mi bemol major</i> pentru clarinet și pian. K. Eeber, <i>Concertino</i>; V. Tucek, <i>Concert</i>; J. Kozeluh, <i>Concert</i>; K. Stamitz, <i>Concertele 1 și 2</i>; E. Cavallini, <i>Concert în Mi bemol major</i> pentru clarinet și pian; Fr. Kramar, <i>Concert</i></p>
--	---

FAGOT (anul IV de studiu)

<p>Game și studii: Game Majore și minore până la patru alterații Intervalul de terță în toate gamele studiate J. Weissenborn, <i>Studii pentru fagot</i>, op. 8, Vol. 2.</p>	<p>Piese: W.A. Mozart – <i>Rondo in Fa M</i> Ludwig Milde, <i>Tarantella</i> Benedetto Marcello, <i>Sonata a doua în mi minor</i> Antonio Vivaldi, <i>Concert în Do Major</i>; A. Vivaldi, <i>Concertele în Mi minor, La minor, Re minor</i>; Balys Dvarionas, <i>Tema cu variațiuni</i></p>
--	---

CORN (anul IV de studiu)

<p>Game și studii: Game Majore și minore până la patru alterații (inclusiv); Transpoziție <i>Es, D, C</i>; Bai-Lin, <i>Lip flexibilities</i> (exerciții); - Vincent Cichowicz, <i>Flow Studies</i> (exerciții). John Ericson, <i>Technique Exercises for Horn</i> M. Alphonse, <i>Caietul I</i> (studiile 11-70); Koprasch, <i>Caietul I</i> (studiile 1-10); - V. Bujanovsky, <i>Studii selectate pentru corn</i>.</p>	<p>Piese: <i>Piese ale compozitorilor ruși</i> aranjate pentru corn și pian (Editura „Muzica” Moscovei 1984); Gh. Păunescu, <i>Scherzo</i>; Gh. Păunescu, <i>În excursie</i>; Gh. Păunescu, <i>Intermezzo</i>; Gh. Păunescu, <i>Piesă în stil românesc</i> Saint Saens, <i>Lebăda</i> B. Ed. Muller, <i>Gebet</i> pentru corn și pian, op. 65; B. Ed. Muller, <i>Am Abend</i>, op.71; J. S. Bach, <i>Aria</i> în aranjament pentru corn și pian; R. Glier, <i>Nocturnă</i> pentru corn și pian; E. Grieg, <i>Cântec de leagăn</i> pentru corn și pian; J. Pachelbel, <i>Canon în Re</i> aranjament pentru</p>
--	--

	<p>corn și pian; S. Rahmaninov, <i>Vocalise</i> aranjament pentru corn și pian; A. Scriabin, <i>Romanță</i> pentru corn și pian; Fr. Schubert, <i>Adagio</i> din <i>Octetul în Fa major</i>, op. 166; J. B. (Jean-Baptiste) Loeillet, <i>Sonata</i> nr. 1 W. A. Mozart, <i>Concertul 1 în Re major partea I și II</i> W. A. Mozart, <i>Concertul 3</i> (partea a II-a); J. D. Skroup, <i>Concert în Sib Major</i> pentru corn și orchestră; G. P. Telemann, <i>Concert Re major</i> pentru corn și orchestră.</p>
--	---

TROMPETĂ (anul IV de studiu)

<p>Game și studii: Game Majore și minore cu patru alterații (inclusiv). D. Ungureanu, <i>Metoda de trompetă</i> (Vol. I-II) J. B. Arban, <i>Metoda de trompetă</i> A. Vizutti, <i>Metoda de trompetă</i> C. Colin, <i>Studii de flexibilitate</i>.</p>	<p>Piese: G. Dumitrescu, <i>Dans Tărănesc</i>; N. Petri, <i>Fantezie</i>. P. Baltassari, <i>Sonata</i> (integral); G. Fr. Händel, <i>Sonata a VI-a</i> (partza I și a II-a); G. Ph. Telemann, <i>Sonata</i>. W. A. Mozart, <i>Concert</i>, nr. 3; F. Stolberg, <i>Concert</i>; J. Bull, <i>Giga</i>; T. Albinoni, <i>Concertul nr. 1</i>; W. A. Mozart, <i>Sonatina în Si bemol</i>; G. Ph. Telemann, <i>Sonata în Fa</i>; F. Couperin, <i>Pastorala</i>.</p>
--	--

TROMBON (anul IV de studiu)

<p>Game și studii: Game Majore și minore cu patru alterații. A. Bambula, <i>Caietul I</i> A. Lafosse, <i>Studii în legato</i> vol. 1 (pp. 79-83); V. Blajevici, <i>Studii și duete</i> (școala pentru trombon, pp. 62-83); B. Grigoriev, <i>Studii</i> (pp. 100-138); T. Dorsey, <i>Studii</i> (pp. 94-132).</p>	<p>Piese: F. Weissenberg, <i>Romanța</i>; I. Liadov, <i>Andante</i>; J. S. Bach, <i>Sarabandă</i>; W. A. Mozart, <i>Arie</i>; A. Rubinstein, <i>Melodie</i>; F. Galliard, <i>Siciliana</i> (din <i>Sonata V</i>); L. v. Beethoven, <i>Sonata</i> nr. 2; N. R. Korsakov, <i>Concertino</i>.</p>
---	---

NAI (anul IV de studiu)

<p>Game și studii: Game Majore și minore cu patru alterații (inclusiv). Gh. Zamfir, <i>Metodă de nai</i>; R. Pătuleanu, <i>Metodă de nai clasic</i>; O. Lianu, <i>Metodă pentru însușirea naiului</i>; V. Iovu, <i>Metodă de nai</i>; Al. Pal, <i>Metoda de nai</i>; C. Pușcoiu, <i>New method for Panpipes</i> (părțile I, II, III, IV, V); J. Domide, <i>Lehrgang für Panflöte</i>, vol. IV; J. Domide, C. Pană, <i>Pastorale Kaprizien für Panflöte</i></p>	<p>Piese: E. Grieg, <i>In the Hall of the Mountain King</i>; A. Dvořák, <i>Slavonic Dance</i>, op. 46, nr. 4; G. Fauré, <i>Pavane</i>; A. Borodin, <i>Waltz</i> din opera <i>Tsar Igor</i> Fr. Schubert, <i>Serenade</i>; Gh. Zamfir, <i>Sancta Maria</i>; Gheorghe Zamfir, <i>Tarantella</i>; C. Gounoud, <i>Ave Maria</i>; Fr. Schubert, <i>Ave Maria</i>; G. Bizet, <i>Habanera</i> din opera <i>Carmen</i>; A. Weber, <i>Memory</i> din opera <i>Cat's</i>; J. Offenbach, <i>Barcarolle</i>;</p>
--	---

Gh. Zamfir, *Traite du nai*, (nr. 125-135)
 Al. Pal, *Metoda de nai*, (pp. 173-181)
 Vasile Iovu, *Metodă de nai*, (pp. 90-95)
 J. Domide, *Der junge Panflöte virtuose*
 (Studiile 31-41);
 C. Puşcoiu, *Etudes for pan flute*

J. Haydn, *Menuet*;
 J. S. Bach, *Menuet*;
 C. Franck, *Panis Angelicus*;
 Fr. Schubert, *Serenadă*;
 J. Haydn, *Serenadă*;
 R. Schumann, *Visuri*;
 J. S. Bach, *Arie*;
 W. A. Mozart, *Arie din opera Don Juan*;
 L. v. Beethoven, *Menuet*;
 C. W. Gluck, *Aria din opera Orfeu*
 C. Saint-Saëns, *The Swan*, din *Le carnaval des animaux*;
 B. Buevski, *Melodie*;
 C. Dimitrescu, *Dans Taranesc* op.15.
 Ph. Lavinge, *Allegro din Sonata, La Persane*;
 J. S. Bach, *Allegro*, din *Brandenburg Concerto*,
 nr. 3
 C. P. Stamitz, *Concertul în Sol M pentru flaut*,
 op.29;
 Michel Blave, *Sonata în Sol major*, op. 2, nr. 1,
 „L'Henriette”;
 G. F. Handel, *Sonata în Do major*, op. 1 nr. 7.

LUCRĂRI FOLCLORICE

Laie Chioru;
Foaie verde a bobului;
Hai, hai, cu trăsioara;
Mă sui în dealul Clujului;
Bade de dragostea noastră;
Joc din Ardeal;
Joc din Maramureş
Mierliţa când e bolnavă;
Spune, spune, pui de corb;
Argeşule apa ta;
Sârba fetiţelor;
Sârba lui Pompieru;
Mărie şi Mărioară;
Hora Basarabiei;
Trotuş răușor de munte;
În gară la Leordeni;
Mână Gheorghe boii bine;
De când ne-a aflat mulţimea;
Hora ca la Caval;
Mă uit pe Gilort în sus;
Mă suii în dealul Clujului;
Mărioară de la Gorj;
Sârbă veche lăutărească;
Pe drumul Banatului;
Zărzărică, Zărzărea
Sârba lui Budală;
Sârba lui Fănică Luca;
Sârba de la Argeş;
Imnul lui Iancu Jianu;
Hora pe loc;
Corogheasca;
Hora Moldovei Mari;
Breaza de la Dragodana;

	<i>Brau pe sase;</i> <i>Doina instrumentală de la Dragomirești;</i> <i>Valentin Purice, Doina și Hora;</i> <i>Doina Oltului;</i> <i>Gheorghe Zamfir, Doina de Jale.</i>
--	---

TARAGOT (anul IV de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu patru alterații (inclusiv). Ioan Berci și Iulius Havaletz, <i>Metodă</i> (pp. 28-32); Kaldy Gyula, <i>Metodă</i> (pp.19-22).	Piese: <i>Sorocul bănățean, Axion, Pe loc, Brâu, Ardeleana, Hora mare, Hora mică, De doi;</i> Luca Novac, <i>Cântece din Banat;</i> Marius Cîrnu, <i>Melodii de joc din Banat.</i>
---	--

SAXOFON (anul IV de studiu)

Game și studii: Game Majore și minore cu patru alterații. J. M. Londeix, <i>Game și Intervale</i> M. Mule, <i>Exerciții zilnice în toate tonalitățile</i> H. Klose, <i>Metodă completă pentru saxofon</i> H. Klose, <i>15 studii cantabile;</i> M. Mule, <i>Diverse studii în toate tonalitățile.</i>	Piese: J. Demersseman, <i>Fantezie;</i> S. Joplin, <i>Elite Syncopation;</i> J. B. Singelee, <i>Fantaisie Brillante</i> , op. 75; J. B. Singelee, <i>Fantaisie Billiante</i> , op. 86; L. Vinci, <i>Sonata</i> W. A. Mozart, <i>Concert</i> , K. 207, p. I; R. Binge, <i>Concert</i> J. B. Singelee, <i>Concertino</i> , op.91;
--	--

Sugestii metodologice

În clasa a V- a, elevul începe procesul de cunoaștere și acomodare cu instrumentul muzical ales. În clasele a VI-a și a VII-a, elevul continuă procesul de formare, insistându-se pe latura tehnico-instrumentală generală. Începând cu clasa a VIII-a, formarea unei concepții interpretative asupra operei va motiva demersul de dezvoltare/perfecționare a tehnicii instrumentale.

Alegerea repertoriului se va face în funcție de dezvoltarea particularităților fizice, psihice și intelectuale ale elevului.

În situația unui repertoriu restrâns, privind stilul preclasic sau clasic, se recomandă transpunerea adecvată, din punct de vedere al dificultății, a unor lucrări din repertoriul altor instrumente.

În asimilarea și în redarea corectă a problemelor de natură tehnică, se recomandă:

- **pentru clasa a V-a:**
 - este necesar ca preocuparea de bază a profesorului să fie pregătirea fizică a organismului elevului pentru această activitate (exerciții de respirație, exerciții pentru consolidarea ambușurii, poziția corpului, a brațelor, a degetelor etc.);
 - învățarea emiterii corecte a sunetelor la instrumentul studiat;
 - învățarea articulațiilor simple prin exerciții tehnice specifice fiecărui instrument;
 - exerciții de formare a lejerității degetelor și a brațelor;
 - se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit rezistența fizică și pregătirea tehnică necesară abordării problemelor de repertoriu.
- **pentru clasa a VI-a și a VII-a:**
 - se continuă formarea capacității de efort a organismului, prin exerciții specifice fiecărui instrument;
 - diversificarea articulației simple și formarea articulației duble și triple (pentru instrumentele care permit aceste procedee), prin exerciții tehnice specifice fiecărui instrument;
 - valorificarea altor tipuri de exerciții, care să sprijine dezvoltarea motricității

elevilor;

- se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit pregătirea tehnică corespunzătoare abordării problemelor de repertoriu și de interpretare.

- **pentru clasa a VIII-a:**

- omogenizarea sonorității în registrele grav, mediu, acut;
- utilizarea aceluiași tip de articulare pe durata unei fraze;
- diversificarea nuanțată a articulării, ținând cont de caracterul lucrării abordate;
- valorificarea altor tipuri de exerciții, care să contribuie la dezvoltarea motricității;
- diversificarea dinamică și timbrală – evidențierea contrastelor;
- se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit pregătirea tehnică corespunzătoare abordării problemelor de repertoriu și de interpretare.

Pentru realizarea repertoriului, profesorul trebuie să organizeze activitatea elevului, să planifice studiul individual al acestuia, să ofere o paletă diversă de soluții tehnice și interpretative, să sesizeze și să corecteze eventualele erori, să stimuleze creativitatea elevului, să organizeze manifestări publice de acomodare a elevului cu scena (producții/audiții, recitaluri etc.). De asemenea, profesorul va urmări realizarea dialogului cu elevul, fără a fragmenta prea des discursul muzical.

Profesorul va oferi elevului modele artistice de interpretare și prin utilizarea mijloacelor audio-vizuale.

Conținuturile vor fi valorificate, deopotrivă, pentru:

- formarea/dezvoltarea tehnicii specifice fiecărui instrument; studiul gamelor și arpeggiilor trebuie să fie parte integrantă a studiului zilnic;
- dezvoltarea combinată a tehnicii și a muzicalității prin abordarea unui repertoriu specific.

Pentru a asigura o pregătire de bază a elevului, profesorul trebuie să parcurgă cu acesta:

- game majore și minore cu arpegii, în diferite tipuri de articulație;
- un număr de cel puțin 10-15 studii tehnico-melodice pe an;
- cel puțin 3 lucrări din lista de sugestii de repertoriu acoperind perioade stilistice diferite.

Prin această document/Programă se intenționează orientarea pregătirii de specialitate de bază a elevilor, dincolo de care, fiecare elev, sub îndrumarea cadrului didactic, își poate prefigura un traseu de învățare vizibilă personalizat-performantă. În acest document, repertoriul are valoare de sugestie, rămânând la latitudinea profesorului să propună și alte repertorii, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevilor.

MODEL proiectare unitate de învățare

INSTRUMENTE DE SUFLAT DE LEMN ȘI ALAMĂ

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: ARTICULAREA SUNETELOR ÎN *LEGATO* ȘI *NONLEGATO* (*STACCATO*, *TENUTO/PORTATO*)

Clasa a VI-a

Nr. ore alocate: 3 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Game și arpegii, exerciții, studii și lucrări muzicale	2.1.Continuarea/ evoluarea deprinderilor tehnice de bază	- audierea programului propus - evidențierea modului de articulare utilizat (<i>legato</i> , <i>nonlegato</i>) - exersarea noilor maniere de articulare a sunetelor pe game, arpegii și exerciții specifice	- instrument - caiet - partitură - aparatură audio-video	- autoevaluare în baza criteriilor prestabilite - evaluare formativă

		- aplicarea manierelor de articulare învățate în studiile și lucrările muzicale propuse - rezolvarea problemelor tehnice legate de articularea sunetelor		
--	--	---	--	--

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Albu, Mihăiță	Liceul de Artă „Victor Brauner” Piatra Neamț
Cernătescu, Dalila	Universitatea Națională de Muzică din București
Cîrnu, Marius	Liceul de Artă „Ion Vidu” – Timișoara
Chira, Beniamin	Inspectoratul Școlar Județean Cluj
Gorovei, Ilie	Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” – Iași
Iolan, Gered	Liceul de Arte – Târgu Mureș
Mureșan, Dumitru	Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță” – Cluj-Napoca
Mutihac, Ioan	Liceul de Artă „Ștefan Luchian” – Botoșani
Pasăre, Mitel	Liceul de Arte „Constantin Brăiloiu” – Târgu Jiu
Pețanca, Marcel	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” – București
Sandu, Gina	Liceul de Arte „Dinu Lipatti” – Pitești

Anexa nr. 8

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru
INSTRUMENTE de PERCUȚIE
tobă mică, vibrafon, marimbafon, timpan
Clasele V-VIII**

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru *Instrumente de percuție* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele V-VIII din învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 3 ore /săptămână.

Programa pentru *Instrument principal - percuție* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial, totuși, recomandăm ca studiul *instrumentelor de percuție* să înceapă din clasele primare. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Actuala programă se corelează cu programa corespondentă pentru ciclul liceal, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (gimnazial și liceal).

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate în studiul *instrumentelor de percuție* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Elemente de tehnică instrumentală specifică*
- *Elemente de notație/cultura muzicală*
- *Aspecte interpretative*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale.

În cadrul acestei discipline se studiază ca instrumente de bază:

Toba mică- clasele V-VIII

Vibrafonul - clasele V-VIII

Marimbafonul- clasele V-VIII

Timpanul- clasele V-VIII

Pe lângă aceste instrumente de bază, se vor studia și celelalte instrumente de percuție: cinele, toba mare, tamburină, trianglo, castagnete, toate începând cu clasa a VIII-a.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a V-a
1.1. Formarea deprinderilor tehnice de bază - Istoricul și descrierea instrumentelor de percuție, scopul lor în orchestră - Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele - Poziția la instrument și poziția baghetelor - Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument
1.2. Cunoașterea principalelor elemente de limbaj muzical - Exerciții ritmico-melodice cu baghetele pe instrument - Exerciții ritmico-melodice în diferite valori până la șaisprezecimi - Exerciții tehnice libere pe instrument
1.3. Formarea deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj - Redarea, cu ajutorul instrumentului, a elementelor de limbaj muzical (ritm, metru, tempo) - Identificarea formulelor de dactil, anapest, triolet, sincopa. - Exerciții de cunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical - Descifrarea textelor muzicale simple - Identificarea raportului matematic între durate - Redarea duratelor cu ajutorul instrumentului în diferite măsuri

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Obținerea deprinderilor tehnice de bază - Exerciții cu note egale - Exerciții cu diviziuni normale ale valorilor de note
2.2. Familiarizarea cu termeni elementari de dinamică și agogică - Exerciții cu elemente de dinamică constantă <i>p</i> , <i>mp</i> , <i>mf</i> , <i>f</i> , etc. - Exerciții cu nuanțe dinamice (<i>crescendo</i> , <i>decrescendo</i>)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Istoricul și descrierea instrumentelor de percuție, scopul lor în orchestră
Toba mică	Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note
Marimba	Istoricul și descrierea instrumentelor de percuție, scopul lor în orchestră Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Poziția la instrument și poziția baghetelor

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Vibrafon	<p>Exerciții în cadrul gamei <i>Do – la</i> Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note</p> <p>Istoricul și descrierea instrumentelor de percuție, scopul lor în orchestră Exerciții pentru utilizarea pedalei Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții în cadrul gamei <i>Do – la</i> Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Utilizarea metronomului</p>
Timpane (an I de studiu – opțional)	<p>Istoricul și descrierea instrumentelor de percuție, scopul lor în orchestră Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Utilizarea pedalelor în cadrul acordării instrumentului (opțional) Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții pentru estomparea sunetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note</p>
Multipercuție	<p>Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea, agilitate și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Utilizarea resurselor mișcării corporale în raport cu instrument Exerciții pentru independența mâinilor și picioarelor</p>
Elemente de notație/cultura muzicală	<p>Redarea, cu ajutorul instrumentului, a elementelor de limbaj muzical (ritm, metru, tempo) Exerciții de cunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical Descifrarea textelor muzicale simple Identificarea raportului matematic între durate Redarea duratelor cu ajutorul instrumentului în diferite măsuri Exerciții ritmico-melodice cu baghetele pe instrument Exerciții ritmico-melodice în diferite valori până la șaisprezecimi Exerciții tehnice libere pe instrument</p>
Aspecte interpretative	<p>Exerciții cu elemente de dinamică constantă <i>p</i>, <i>mp</i>, <i>mf</i>, <i>f</i>, etc. Exerciții cu nuanțe dinamice (<i>crescendo</i>, <i>decrescendo</i>)</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

Toba mică:	Metode: E.Keune, H.Knauer, Kupinski (studiile 1-22 – pauze și contratimpi)
Marimba:	N.Zivkovic – <i>Funny Mallets</i>
Vibrafon:	W.Schluter – <i>Solobook for Vibraphone</i> (vol. I), N.Zivkovic – <i>Funny Vibraphone</i>
Timpane:	E.Keune, G.Berlioz – <i>30 Pieces Progressives</i>
Multipercuție:	N.Rosauero – <i>10 Beginning Studies for Multiple Percussion</i> P.Ohl – <i>Setup- Etuden und Duos</i> J.Beck – Istra F.Dupin – <i>Sept Moments Musicaux</i>

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VI-a
1.1. Analizarea principalelor elemente de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare - Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj - Identificarea formulelor de cvintolet și sextolet - Exerciții pentru dezvoltarea tremolo-ului (la toate instrumentele) - Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 4 baghete la marimba - Exerciții de legato, contratimp și sincopă
1.2. Continuarea formării deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj muzical - Descifrarea măsurilor de 2 /4, 3/4, 6/8, 9/8, 12/8 - Măsurile de 2/2, 3/2, alla breve (opțional) - Valori ternare în măsurile 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 - Măsura de 4/8

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1. Completarea deprinderilor tehnice și interpretative - Exerciții de aplicare practică cu ajutorul instrumentului - Exerciții de recunoaștere și comparare a măsurilor în funcție de accent - Dezvoltarea capacității de receptare a muzicii
2.2. Exersarea elementelor cu rol determinant în dezvoltarea sensibilității și expresivității muzicale - Exprimarea propriilor opinii referitoare la maniera și valoarea artistică a interpretării - Audiții muzicale (aceeași lucrare în interpretări diferite)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj Utilizarea formulelor de dactil, anapest, triolet, sincopa, cvintolet și sextolet Exerciții de legato, contratimp și sincopă Exerciții pentru dezvoltarea tremolo-ului (la toate instrumentele; în optimi, triolete, șaisprezecimi și trezecișidoimi) Poziția la instrument, poziția celor 4 baghete și exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 4 baghete. Descifrarea măsurilor de 2 /4, 3/4, 6/8, 9/8, 12/8 Măsurile de 2/2, 3/2, alla breve Valori ternare în măsurile 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 Măsura de 4/8
Toba mică	Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument Exerciții cu note egale

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Marimba	Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Utilizarea metronomului Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Exerciții de citire în cheia <i>fa</i> Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții în cadrul gamei <i>Do – la, Fa – re , Sol – mi</i> Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 4 baghete la marimba
Vibrafon	Exerciții pentru utilizarea pedalei Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de articulare și estompare a sunetelor (<i>dead stroke, mallet dampening</i>) Exerciții de sincronizare și dezvoltare a deprinderilor motrice Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note
Timpane (an I de studiu – opțional)	Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Cheia <i>fa</i> Utilizarea pedalelor în cadrul acordării instrumentului (opțional) Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții pentru estomparea sunetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument Exerciții cu note egale Exerciții de agilitate Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note
Multipercuție	Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea, agilitate și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Utilizarea resurselor mișcării corporale în raport cu instrument Exerciții pentru independența mâinilor și picioarelor
Elemente de notație/cultura muzicală	Exerciții de aplicare practică cu ajutorul instrumentului Exerciții de recunoaștere și comparare a măsurilor în funcție de accent Dezvoltarea capacității de receptare a muzicii
Aspecte interpretative	Exprimarea propriilor opinii referitoare la maniera și valoarea artistică a interpretării Audiții muzicale (aceeași lucrare în interpretări diferite)

SUGESTII pentru REPERTORIU

Toba mică:	Metode: E.Keune, H.Knauer, Kupinski
Marimba:	L.H.Stevens – <i>Method of Movement for Marimba with 590 exercises</i> E.Kopetzki – <i>Marimba Joy</i> R. Wiener – <i>Seven Marimba Songs for Aninya</i>
Vibrafon:	W.Schluter – <i>Solobook for Vibraphone</i> (vol. I), N.Zivkovic – <i>Funny Vibraphone</i>
Timpane:	E.Keune, G.Berlioz – <i>30 Pieces Progressives</i>
Multipercuție:	M.Houllif – <i>Two Dances</i> F.Dupin – <i>Amulettes et Grigris</i> J.Moore – <i>Sonata no. 1</i>

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VII-a
1.1. Formarea deprinderilor tehnice de bază în cântatul la xilofon - Noțiuni generale asupra instrumentului, descrierea și poziția la instrument - Exerciții de lovituri libere de articulație a brațelor cu baghetele - Gama Sol major, Do major, Re major, La major și relativele minore - Exerciții de tremolo
1.2. Aprofundarea deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj muzical - Exerciții vizând precizia ritmică - Apogiatura simplă, dublă, triplă și multiplă - Exerciții de tremolo - Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 2 și 4 baghete

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Stăpânirea deprinderilor tehnice și interpretative - Exerciții de sincronizare și dezvoltare a deprinderilor motrice
2.2. Diversificarea și îmbogățirea paletelor mijloacelor de exprimare în planul nuanțării și expresivității muzicale - Aplicarea corectă a elementelor de ritm, metru, agogică, dinamică și nuanțare naturală în lucrările studiate

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Noțiuni generale asupra instrumentului, descrierea și poziția la instrument (xilofon) Exerciții de lovituri libere de articulație a brațelor cu baghetele
Toba mică	Utilizarea formulelor de dactil, anapest, triolet, sincopa, cvintolet, sextolet, septolet și treizecișidoimi Exerciții de legato și agilitate Exerciții pentru dezvoltarea tremolo-ului (la toate instrumentele) Poziția la instrument, poziția celor 4 baghete și exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 4 baghete. Descifrarea masurilor simple și compuse (omogene și eterogene) Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Utilizarea metronomului
Marimba	Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții în cadrul gamelor

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Vibrafon	<p>Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 4 baghete la marimba</p> <p>Exerciții pentru utilizarea pedalei Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de articulare și estompare a sunetelor (<i>dead stroke, mallet dampening</i>) Exerciții de sincronizare și dezvoltare a deprinderilor motrice Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note</p>
Timpane	<p>Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Utilizarea pedalelor în cadrul acordării instrumentului (opțional) Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții pentru estomparea sunetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument Exerciții cu note egale Exerciții de agilitate Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Exerciții pentru dezvoltarea tremolo-ului</p>
Multipercuție	<p>Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea, agilitate și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Utilizarea resurselor mișcării corporale în raport cu instrument Exerciții pentru independența mâinilor și picioarelor</p>
Elemente de notație/cultura muzicală	<p>Game până la 2 alterații Exerciții de tremolo Exerciții vizând precizia ritmică Apogiatura simplă, dublă, triplă și multiplă Exerciții de tremolo</p>
Aspecte interpretative	<p>Exerciții de sincronizare și dezvoltare a deprinderilor motrice Aplicarea corectă a elementelor de ritm, metru, agogică, dinamică și nuanțare naturală în lucrările studiate Exprimarea propriilor opinii referitoare la maniera și valoarea artistică a interpretării Audiții muzicale (aceeași lucrare în interpretări diferite)</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

Toba mică:	Metode: E.Keune, H.Knauer, Kupinski
Marimba:	L.H.Stevens – <i>Method of Movement for Marimba with 590 exercises</i> E.Kopetzki – <i>Marimba Joy</i> , Ruud Wiener – <i>Seven Marimba Songs for Aninya</i> A.Gomez – <i>Rain Dance</i> M.Peters – <i>Yellow After The Rain</i> E.Kopetzki – <i>Dance of the Witches, Three Elements</i> K.Larson – <i>Suita Mexicana</i>
Vibrafon:	W.Schluter – <i>Solobook for Vibraphone</i> (vol. I și II) N.Zivkovic – <i>Funny Vibraphone</i>
Timpane:	E.Keune, G.Berlioz – <i>30 Pieces Progressives</i>
Multipercuție:	E.Buyle – <i>Roll On</i> , E.Kopetzki – <i>Groove Yard</i> J.Campbell – <i>Tork</i> J.Spears – <i>Introduction and Furioso</i>

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
1.1. Completarea elementelor de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare - Explicarea și comunicarea datelor teoretice referitoare la noile elemente de limbaj muzical - Exerciții pentru consolidarea deprinderilor de utilizare și automatizarea mișcărilor - Analizarea elementelor de limbaj din textul muzical studiat
1.2. Utilizarea fluentă a elementelor de limbaj muzical învățate - Exerciții de tremolo măsurat și liber - Exerciții de tremolo cu nuanțe în crescendo și decrescendo - Exerciții cu piano, subito, fort, forte subito piano, pe diferite valori de note - Game în tonalitățile majore până la 4 alterații și relativele lor (xilofon/ țambal)

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Autoevaluarea prestației scenice (evoluții în audii, recitaluri, examene, etc) - Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical - Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări - Diferențierea prin audiere a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni
2.2. Interpretarea creativă a lucrării coordonând mijloacele de expresie muzicală cunoscute - Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate - Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de frazare, dinamică și agogică - Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Explicarea și comunicarea datelor teoretice referitoare la noile elemente de limbaj muzical Exerciții pentru consolidarea deprinderilor de utilizare și automatizarea mișcărilor Analizarea elementelor de limbaj din textul muzical studiat Exerciții de tremolo măsurat și liber Exerciții de tremolo cu nuanțe în crescendo și decrescendo Exerciții cu piano, subito, forte, forte subito piano, pe diferite valori de note Exerciții cu lovituri în diferite valori de note
Toba mică	Utilizarea diferitelor formule ritmice Exerciții de legato și agilitate Exerciții pentru dezvoltarea tremolo-ului (la toate instrumentele) Poziția la instrument, poziția celor 4 baghete și exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 4 baghete. Descifrarea masurilor simple și compuse (omogene și eterogene) Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Marimba	Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Utilizarea metronomului
Vibrafon	Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții în cadrul gamelor Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de 4 baghete la marimba
Timpane	Exerciții pentru utilizarea pedalei Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții pentru dezvoltarea tehnicii de articulare și estompare a sunetelor (<i>dead stroke, mallet dampening</i>) Exerciții de sincronizare și dezvoltare a deprinderilor motrice Exerciții cu note egale Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note
Multipercuție	Utilizarea pedalelor în cadrul acordării instrumentului (opțional) Poziția la instrument și poziția baghetelor Exerciții pentru estomparea sunetelor Exerciții ritmice cu baghetele pe instrument Exerciții cu note egale Exerciții de agilitate Exerciții cu diviziuni normale și excepționale ale valorilor de note Exerciții pentru dezvoltarea tremolo-ului
Elemente de notație/cultura muzicală	Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea, agilitate și flexibilitatea mâinilor cu baghetele Utilizarea resurselor mișcării corporale în raport cu instrument Exerciții pentru independența mâinilor și picioarelor
Aspecte interpretative	Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical Game în tonalitățile majore până la 4 alterații și relativele lor (xilofon/marimba)
	Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări Diferențierea prin audiție a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală

SUGESTII pentru REPERTORIU

Toba mică:	Metode: E.Keune, H.Knauer, Kupinski
Marimba:	L.H.Stevens – <i>Method of Movement for Marimba with 590 exercises</i> E.Kopetzki – <i>Marimba Joy</i> J.S.Bach – <i>Suita I pentru violoncel</i> D.Friedman – <i>Marshmellow</i> E.Hatch – <i>Furioso and Valse</i>

	B.Wittiber – <i>Rhythm Dance</i> E.Sejourne – <i>Generalife</i> A.Gomez – <i>Marimba Flamenca</i> N.Zivkovic – <i>Funny Mallets</i> (vol.I și II)
Vibrafon:	W.Schluter – <i>Solobook for Vibraphone</i> (vol. I și II) N.Zivkovic – <i>Funny Vibraphone</i>
Timpane:	E.Keune, G.Berlioz – <i>30 Pieces Progressives</i>
Multipercuție:	W.Kraft – <i>Morris Dance</i> , E.Kopetzki – <i>Wild Garden</i> , M.Peters – <i>Rondo for Four Toms</i> , L.Glassock – <i>Motion</i>

Sugestii metodologice

În cadrul acestei discipline se studiază ca instrumente de bază:

Toba mică: clasele V-VIII (anii I-IV de studiu)

Xilofonul: clasele V-VIII

Marimbafonul: clasele V-VIII

Timpanul: clasele V-VIII

În cazul în care în școlile și liceele de muzică există aceste instrumente, studiul marimbafonului și a timpanului poate începe în clase mai mici. Pe lângă acest instrumente de bază se vor studia și celelalte instrumente de percuție: cinele, toba mare, tamburina, triangu, castagnete etc.

Material de studiu:

Kupinski, Wagner, Knauer Heinrich- toba mică

Kupinski, Knauer Heinrich – timpane

În asimilarea și în redarea corectă a problemelor de natură tehnică, se recomandă:

- pentru clasa a V-a:
 - principala preocupare a profesorului este faptul de a se asigura că atât poziția corpului, cât și poziția baghetelor sunt corecte în raport cu instrumentul (exerciții privind: articularea sunetelor, dezvoltarea și consolidarea musculaturii mâinilor, poziția corpului, a brațelor, a degetelor etc.);
 - învățarea emiterii corecte și egale a sunetelor la instrumentele studiate;
 - învățarea tehnicii de 2 baghete prin exerciții tehnice specifice fiecărui instrument;
 - exerciții de formare a lejerității degetelor, încheieturilor și a brațelor;
 - se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit siguranță în ceea ce privește mărirea tehnicii cu 2 baghete (la toate instrumentele studiate) și pregătirea tehnică necesară abordării problemelor de repertoriu.
 - pentru clasa a VI-a, VII-a și VIII-a
 - se continuă formarea, dezvoltarea și consolidarea capacității de efort a degetelor, încheieturilor și mâinilor, prin exerciții specifice fiecărui instrument;
 - diversificarea articulației sunetelor (lovituri din încheietură și degete), prin exerciții tehnice specifice fiecărui instrument;
 - învățarea *tremolo*-ului la fiecare instrument;
 - învățarea tehnicii de 4 baghete prin exerciții tehnice specifice fiecărui instrument;
 - valorificarea altor tipuri de exerciții, care să sprijine dezvoltarea agilității, flexibilității și motricității elevilor, în mărirea baghetelor la instrumentele studiate.
 - se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit pregătirea tehnică corespunzătoare abordării problemelor de repertoriu și de interpretare.
- Pentru realizarea repertoriului, profesorul trebuie să organizeze activitatea elevului, să planifice studiul individual al acestuia, să ofere o paletă diversă de soluții tehnice și interpretative, să sesizeze și să corecteze eventualele erori, să stimuleze creativitatea elevului, să organizeze manifestări publice de acomodare a elevului cu scena (producții/audiții, recitaluri etc.). De asemenea, profesorul va urmări realizarea dialogului cu elevul, fără a fragmenta prea des discursul muzical.

Profesorul va oferi elevului modele artistice de interpretare și prin utilizarea mijloacelor audio-vizuale.

Conținuturile vor fi valorificate, deopotrivă, pentru:

- formarea/dezvoltarea tehnicii specifice fiecărui instrument; exercițiile specifice fiecărui instrument și studiul gamelor și arpeggiilor trebuie să fie parte integrantă a studiului zilnic;
- dezvoltarea combinată a tehnicii și a muzicalității prin abordarea unui repertoriu specific.

Pentru a asigura o pregătire de bază a elevului, profesorul trebuie să parcurgă cu acesta:

- game majore și minore cu arpegii, în diferite tipuri de articulație;
- un număr de cel puțin 10-15 studii tehnico-ritmice și tehnico-melodice pe an;
- cel puțin 4 lucrări din lista de sugestii de repertoriu pe an;

Prin această document/Programă se intenționează orientarea pregătirii de specialitate de bază a elevilor, dincolo de care, fiecare elev, sub îndrumarea cadrului didactic, își poate prefigura un traseu de învățare vizibilă personalizat-performantă. În acest document, repertoriul are valoare de sugestie, rămânând la latitudinea profesorului să propună și alte repertorii, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevilor.

MODEL proiectare unitate de învățare

INSTRUMENTE DE PERCUȚIE

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU UNIVERSAL

Clasa a VII-a

Nr. ore alocate: 3 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
M.Peters Yellow After The Rain APROFUNDARE	1.1. Aplicarea conștientă a frazării 1.2. Aplicarea indicațiilor și agogica - utilizarea tehnicilor adecvate	2.1. Îmbinarea elementelor tehnice cu cerințele expresive ale piesei - înregistrarea audio-video a interpretării elevului	- marimba - partitură (la nevoie) - suport pentru partitură - aparat audio-video pentru înregistrare	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluarea în baza criteriilor prestabilite
Notă: Aprofundarea reprezintă o etapă de lucru ulterioară memorării este momentul când melodia, ritmul, agogica, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamica devin un tot unitar iar piesa se conturează tot mai frumos la care se adăuga și personalitatea interpretului.				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației Naționale
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Filip, Antonella Margo	Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță”, Cluj-Napoca
Păcuraru, Sorin Ioan	Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță”, Cluj-Napoca

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru**

CORZI GRAVE

violă, violoncel, contrabas, harpă, chitară

Clasele V-VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

Notă de prezentare

Programa școlară pentru *Corzi grave* reprezintă oferta curriculară pentru clasele V - VIII din învățământul primar/gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Aceste discipline sunt prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 3 ore / săptămână la nivelul învățământului gimnazial.

Programele disciplinelor aferente catedrei *Corzi grave* sunt elaborate potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programelor este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar/gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Actualele programe se vor corela cu cele corespondente pentru ciclul liceal, dar și cu cele de nivel primar (clasele a III-a și a IV-a pentru violă, violoncel și harpă), asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele trei niveluri de învățământ (primar, gimnazial și liceal).

Structura programelor școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul corzilor grave jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Elemente de tehnică instrumentală specifică
- Elemente de notație/cultură muzicală
- Aspecte interpretative și interdisciplinare

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Disciplinele cuprinse în cadrul catedrei *Corzi grave* își păstrează caracterul tradițional, cu abordări structurate strategic către dezvoltarea auzului muzical, alături de operarea cu elemente de limbaj specific muzical, având un scop de susținere a eforturilor de profesionalizare a tinerilor interpreți.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale.

Programele de față se adresează elevilor care parcurg disciplinele violă, violoncel, harpă, chitară din clasa a III-a și contrabas din clasa a V-a, fiind subîmpărțite în două categorii:

- I. Instrumente cu coarde și arcuș
- II. Instrumente cu coarde ciupite

Actuala programă permite, ca element de noutate, posibilitatea de a aborda studiul violei, violoncelului, al harpei și al chitării începând cu clasa I, pentru elevii care au o dezvoltare fizică corespunzătoare, dacă baza materială a școlii este bine dezvoltată, cu acordul părinților, la recomandarea profesorului îndrumător. Parcurgerea programei se va face începând cu primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și dezvoltare personală. În cazul contrabasului, se recomandă începerea studiului instrumentului în clasa a V-a.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală**

I. INSTRUMENTE CU COARDE ȘI ARCUȘ

Violă, Violoncel

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a V-a
<p>1.1. Aplicarea în mod conștient de diferite combinații ritmice, melodice și dinamice și operarea cu sunetele corespunzătoare mai multor poziții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru explorarea pozițiilor noi (a II-a și a III-a) - Executarea unor exerciții cu schimburi de poziții cu toate degetele pe diferite intervale, pe toate coardele în pozițiile învățate - Exerciții de consolidare a intonației corecte în contextul extinderii ambitusului - Exerciții de conștientizare a trăsăturii de arcuș în coardă și a presiunii constante a arcușului pe coardă - Exerciții de îmbinare a presiunii arcușului cu viteza acestuia pe toată lungimea și pe porțiuni <p>1.2. Reprezentarea elementelor de dinamică și agogică, a termenilor de expresie din text prin diversificarea sonorității</p> <ul style="list-style-type: none"> - Executarea unor exerciții pe corzi libere cu presiuni și viteze de arcuș diferite, în diferite porțiuni de arcuș - Exerciții de vibrato pentru creșterea calității sonore

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
<p>2.1. Preocuparea în rezolvarea problemelor tehnice specifice lucrărilor abordate și de perfecționare a emisiei sonore</p> <ul style="list-style-type: none"> - Executarea unor exerciții pentru consolidarea intonației corecte, cu sunete melodice și armonice (duble corzi) - Exerciții de acordaj - Abordarea unor lucrări din perioade, stiluri și genuri diferite pentru observarea caracteristicilor specifice - Exerciții de citire la prima vedere a unor fragmente în pozițiile învățate <p>2.2. Identificarea mesajului muzical în repertoriile studiate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Audiții comparate ale unor lucrări din perioade, stiluri și genuri muzicale diferite - Exerciții de respirație și articulare a segmentelor muzicale (motive, fraze, perioade) din piesele abordate - Solfegiere mentală a unor fragmente pentru dezvoltarea auzului intern - Exprimarea unor păreri personale asupra opțiunilor interpretative - Improvizarea liberă a unor fragmente diferite expresiv

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de tehnică instrumentală	Extinderi ale pozițiilor abordate (I-IV la violoncel, I-III la violă) Schimburi de poziții: cu ajutorul coardei libere / prin alunecare pe același deget / prin articulare / prin substituie / pe corzi diferite / pe trăsături de arcuș diferite Duble corzi (intervale armonice) Solfegierea mentală a segmentelor muzicale pentru dezvoltarea auzului intern Diferențieri și combinații de elemente expresive în trăsătura de arcuș Vibrato Game (extinderi) și arpegii Executarea flageoletelor naturale, din poz. IV-a cu extensia degetului 3 la violoncel Noțiuni de acordaj
Elemente de notație / cultură muzicală	Elemente de sintaxă muzicală - celulă, motiv, frază, perioadă, aplicate în frazare Semne și termeni de expresie dinamică și agogică
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Participare afectivă în interpretare Utilizarea tehnicilor de arcuș și a vibrato-ului pentru diversificarea expresiei muzicale Exprimarea opiniilor personale față de interpretări comparate

SUGESTII pentru REPERTORIU

VIOLĂ

Studii: Consolini, <i>Studii</i> , schimb de poziții G.Naumann, <i>Metodă</i> Hohmann, <i>Metodă</i> (poz. I-III) I.Steiner, <i>Studiul gamelor</i> Schloming, <i>Metodă</i> , caietul II Schradieck, <i>Exerciții tehnice</i> (caietul I și II) Sevcik, Op. 1,2,7 Sitt, <i>Metodă</i> Sitt, Op. 32, <i>Studii</i> St.Sugarv, <i>Metodă</i> , caietul II Szeremi, <i>Studii</i> , caietul II Waxmann, <i>Game</i> Consolini, <i>Studii</i> , schimb de poziții G.Naumann, <i>Metodă</i> Hohmann, <i>Metodă</i> (poz. I-III) I.Steiner, <i>Studiul gamelor</i> Kayser, Op. 20 <i>Studii</i> Schloming, <i>Metodă</i> , caietul II	Piese: Bulabov, <i>Barcarola</i> , p.2, pentru violă și pian Ceaikovski, <i>Cântec fără cuvinte</i> Ianșinov, <i>Concert nr. 1</i> Kircov, <i>Nocturnă</i> Suzuki – Metodă de violă, vol II Sbornic, <i>Culegere de piese</i> D. Buciu - Ursarii Suzuki – Culegere de piese și studii, vol II Vivaldi, <i>Concert nr. 1 în do, nr. 2 în do</i>
---	--

VIOLONCEL

Studii: Dinicu, Davidoff, Alexanian, Kummer (primele 4 poziții) Sapoșnikov – Tehnica violoncelului Cosmann – Tehnica violoncelului Studii Feuillard – 60 de Exerciții tehnice O. Sevcik – Exerciții	Piese: J.B.Breval – Sonata în Do B. Marcello – 6 Sonate- 1,2 Galliard – 6 Sonate- 1,2 A.Vivaldi – 6 Sonate- 1,2,3 G.B Cirri – Sonata în Do major F.M.Zuccari – Sonate nr.1, nr. 2, nr.3, nr. 4,
---	--

<p>Dotzauer, Caietul II Hassel, Lagenwechselübungen Iarosevici, vol II Studii de sinteză Jules des Swert, Op. 50 caietul I Klengel. Tägliche Übungen, caietele I și II Kummer op 57 Stransky, op 31 W. Schulz-Weimar, Lagenwechsel S. Lee – STUDII op.70 S. Lee – 12 Studii op. 113 S. Lee – 22 studii op.31 Caietul 1 (1-20) S. Lee – 12 Studii-Capricii op.100 Merck – Studii op. 11 Stranski – op.31</p>	<p>nr. 6, nr. 8. J.Offenbach - Mussete G. Goltermann – Studiu Capriciu A. Rubinstein – Melodia Ceaikovski – Barcarola (Anotimpuri) Schlemuller – Motto perpetuo Iakovenco – Scherzo V. Jianu - Joc V. Orlov – Album de piese pentru violoncel și pian Sapoznikov – Album de piese rusești clasele VI Ceaikovski – Vals sentimental Cântec fără cuvinte Klassische Stucke – Vol. I – II H. Squire – Bouree, Dand rustic, Tarantela David Popper – O zi frumoasă Gabriel Marie - La cinquante (arie în stil vechi) J.B. Breval – Concert în Fa major, Concert în La G. B. Cirri – 6 Concerte J.B.Breval – Concertino în La major A.Vivaldi – Concert nr. 8, 9, 11. A. Vivaldi - Concert în Do</p>
--	---

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VI-a
<p>1.1. Utilizarea extinderilor intonaționale și a unor elemente noi de notație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Executarea unor exerciții și pasaje din lucrări, corespunzătoare extinderii înălțimilor în noi poziții (pozițiile a IV-a și a V-a la violă, respectiv a V-a și a VI-a la violoncel) - Executarea unor exerciții pentru tehnica schimburilor de poziții până în noile poziții, cu diferite degete și intervale - Exerciții de utilizare a cheii de tenor (do, la violoncel), respectiv de violină (sol, la violă) - Citire la prima vedere în noile poziții și cu utilizarea noilor chei - Exerciții pentru abordarea dublelor corzi (extinderi) și a acordurilor - Exerciții de acordaj față de pianul acompaniator și față de alte instrumente - Exerciții de interpretare a ornamentelor muzicale (mordent, apogiatură, tril)
<p>1.2. Aplicarea termenilor de expresie, dinamică, tempo și agogică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Înțelegerea diferențiată a termenilor existenți în textul muzical - Executarea unor exerciții pentru realizarea indicațiilor întâlnite în piesele abordate și în cele citite la prima vedere

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
<p>2.1. Îmbinarea elementelor tehnice cu cerințele expresiei repertoriale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de variere a vibrato-ului în context stilistic diferit

Clasa a VI-a
<ul style="list-style-type: none"> - Diversificarea paletei dinamice; cunoașterea și redarea noilor termeni agogici: <i>ritenuto</i>, <i>ritardando</i>, <i>rallentando</i>, <i>accelerando</i>, <i>crescendo</i>, <i>decrescendo</i>. - Elemente de diferențiere a interpretării ornamentelor față de stilul piesei
2.2. Identificarea mesajului muzical al repertoriului studiat. <ul style="list-style-type: none"> - Diferențierea dinamică a pasajelor de virtuozitate cu rol tematic, față de cele cu rol de acompaniament în piesele cu pian - Interpretarea comparativă a unor lucrări/ fragmente din stiluri și epoci diferite, pentru diferențierea sonorității - Exerciții de identificare a problemelor tehnice și expresive prin compararea a două lucrări diferite ca stil și gen muzical
2.3. Afirmarea imaginii personale asupra lucrărilor interpretate <ul style="list-style-type: none"> - Prezentarea în public - Conștientizarea reușitei ca un rezultat firesc al activității individuale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente de tehnică instrumentală	Extinderi ale pozițiilor abordate (I-VI la violoncel, I-V la violă) Schimburi de poziții cu soluții diferite Duble corzi (intervale armonice) și acorduri Solfegierea mentală și vocală a segmentelor muzicale pentru dezvoltarea auzului intern și a respirațiilor firești Diferențieri și combinații de elemente expresive în trăsătura de arcuș Vibrato Game (extinderi) și arpegii Dezvoltări în tehnica de acordaj Elemente de ornamentare muzicală – mordent, apogiatură, tril
Elemente de notație / cultură muzicală	Elemente de sintaxă muzicală - celulă, motiv, frază, perioadă, aplicate în frazare Semne și termeni de expresie dinamică și agogică Diversificarea paletei dinamice; cunoașterea și redarea noilor termeni agogici: <i>ritenuto</i> , <i>ritardando</i> , <i>rallentando</i> , <i>accelerando</i> , <i>crescendo</i> , <i>decrescendo</i>
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Participare afectivă în interpretare și conștientizarea rolului interpretului în spectacolul muzical Aspecte psihologice ale pregătirii și concentrării pentru performanța scenică Utilizarea tehnicilor de arcuș și a vibrato-ului pentru diversificarea expresiei muzicale Exprimarea opiniilor personale față de interpretări personale și ale colegilor

SUGESTII pentru REPERTORIU

VIOLĂ

Studii: A.Matz, <i>Studii de intonație</i> Alexeev, <i>Game și arpegii</i> Bruni, <i>Metodă</i> Consolini, <i>Studii</i> , schimb de poziții Csolti, <i>Tehnica arcușului</i>	Piese: Bach, <i>Sarabanda</i> , Beethoven, <i>Sonatină</i> , Händel, <i>Sonata 2</i> Ipolit Ivanov, Ianșinov, Gasse, Lulli, Corelli, Veracini, C.Cui, Baclanova, Ceaikovski,
---	--

G.Naumann, <i>Metoda</i> Hohmann, <i>Metoda</i> (poz. IV-V) I.Steiner, <i>Studiul gamelor</i> Kayser, <i>Studii</i> , op.20 Kreuz, <i>Studii</i> Popovici, G, <i>Game</i> Schleming, <i>Metodă</i> (poz. IV-V) Schradiack, <i>Exerciții tehnice</i> Sitt, <i>Metodă</i> Sitt, <i>Studii</i> , op. 32 St.Sugarev, <i>Metoda</i> Szeremi, <i>Studii</i> Waxmann, <i>Game</i>	<i>Culegere de piese</i> Marcello, <i>Scherzando</i> Sbornik, <i>Culegere de piese</i> Seidman, <i>Concertino</i> Tartini, <i>Sarabanda</i> Suzuki, <i>Culegere de piese și studii, vol III</i> Telemann, <i>Concert, p I, II</i> Telemann, <i>Sonata în la minor</i> Vivaldi, <i>Concert</i>
--	---

VIOLONCEL

Studii: Klengel. Tägliche Übungen, caietele I - III Dotzauer, Caietul II, Caietul III (nr. 71-18, 80-81) Lee, Op. 131 Grützmacher, Op.38 caietul I Stranski op.39 (pentru daumen), op32. Merk op. 21 și 31 (extrase) Cossmann, Studii tehnice, pag. 1-11 Sapoșnikov – Tehnica violoncelului Cosmann – Tehnica violoncelului Feuillard – 60 de Exerciții tehnice Feuillard – Tehnica violoncelului O. Sevcik – Exerciții op.8 O. Sevcik – Exerciții op. 2 O. Sevcik – op. 1 Alexanian – Metoda de violoncel Fitzenhagen – Exerciții op.28 Fr. Grutzmacher – Exerciții zilnice op. 67 B. Romberg – Școala de violoncel teorie și practică S. Lee – 12 Studii op. 57 S. Lee - Studii op. 31, Vol. I / Vol II fără daumen Franchomme – 12 Studii op.35 extrase fără daumen	Piese: Ceaikovski, <i>Cântec trist, Arioso, Vals sentimental</i> Chopin, <i>Preludiul în si minor (Molert)</i> Goltermann, <i>concert nr. 4 în Sol major</i> Goltermann, <i>Nocturna în re minor</i> Iordan, <i>Tema cu variațiuni</i> Schlemüller, din Op. 18,20,21. Vivaldi – <i>Concerte La major, Fa major, si minor</i> A.Vivaldi – 9 Sonate Marcello - Sonate nr. 3, nr. 4. Corelli – Van Lier Galliard – 6 Sonate – 3,4. Beethoven – Sonatina Ariosti – Sonata în mi minor J.S.Bach – Sonata nr.1 Arutunian - Impromptu J.B.Senaille – Allegro spiritoso G. Goltermann – Studiu Capriciu Klassische Stucke – Vol II, III Goltermann – 6 Nocturne Borodin – Serenada David Popper – Gavota nr. 2 în re minor David Popper – Gnommentanz Maria Therezia von Paradies – Siciliana I. Urcan - Miniaturi Romberg – Concertino în Re Klengel – Concert în Do
--	--

CLASA a VII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a VII-a
1.1. Aprofundarea elementelor de limbaj muzical corelate cu elemente de tehnică instrumentală - Extinderi ale gamelor majore și minore, cu arpegii pe mai multe octave - Exerciții și lucrări cu utilizarea flageoletelor naturale și artificiale - Interpretarea unor lucrări cu duble corzi și acorduri de trei și patru sunete - Explorarea resurselor expresive ale melodiei prin ornamente diverse (tril, grupet, modent, apogiaturi simple și multiple)
1.2. Reprezentarea în auzul interior a structurilor ritmico-melodice și dinamice și transferul lor în interpretarea instrumentală - Executarea unor exerciții de solfegiere mentală a partiturilor - Citire la prima vedere cu soluții dinamice diferențiate, urmare a unor solfegieri mentale - Crearea de scurte fragmente ornamentale, melismatice, cu rol cadențial, pentru integrarea ornamentelor învățate

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Aplicarea unei tehnici instrumentale fluente în vederea obținerea unei sonorități optime - Executarea unor exerciții pentru obținerea cursivității discursului - Exerciții de variere a tehnicilor specifice de mână dreaptă și mână stângă, pentru modificarea expresiei pieselor abordate - Executarea unor exerciții pentru împărțirea corectă a porțiunilor de arcuș - Alegerea personală a arcușelor necesare la fragmentele citite la prima vedere
2.2. Identificarea mesajului muzical al lucrărilor muzicale - Diferențierea importanței diferitelor teme ale unei lucrări ample, față de construcția piesei și de raportul existent cu pianul acompaniator - Audiții comentate față de aspectele interpretative cu rol în transmiterea mesajului dramaturgic, artistic

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de tehnică instrumentală	Game și arpegii în mai multe octave, în tempo-uri diferite, cu utilizarea modurilor de atac legato, staccato, spiccato Acorduri de 3 și 4 sunete Exerciții pentru planurile de coardă (inclusiv bariolaj) Consolidări și extinderi pentru schimburi de poziții și cântul în poziții înalte Extinderea ambitusului și cu poziția a VII-a (violoncel) Abordarea poziției de daumen în diverse contexte (violoncel) Game în poziția fixă de daumen (violoncel)

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de notație și cultură muzicală	Diversificarea paletelor de nuanțe dinamice și agogice ajungând până la nuanțe extreme (<i>fff.</i> , <i>ff.</i> , <i>f.</i> , <i>p.</i> , <i>pp.</i> , <i>ppp.</i> , <i>subito f.</i> , <i>subito pp</i>) Abordarea problemelor de emisie sonoră cu corelarea intonației, vibrato-ului și a trăsăturii de arcuș
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Elemente de analiză macrostructurală a lucrărilor abordate Interpretare în fața publicului a unui repertoriu variat stilistic Participarea în calitate de auditor în diferite manifestări artistice Redarea cu personalitate, înțelegerea muzicală și expresivă a repertoriului studiat Stimularea dezvoltării imaginației artistice

SUGESTII pentru REPERTORIUL

VIOLĂ

Studii: A.Matz, <i>Studii de intonație</i> Alexeev, <i>Game și arpegii</i> Bruni, <i>Metodă</i> C.C.Nottara, <i>6 studii în caracter românesc</i> Consolini, <i>Studii</i> , schimb de poziții Csorti, <i>Tehnica arcușului</i> Flesch, <i>Exerciții tehnice</i> G.Naumann, <i>Metoda</i> Hohmann, <i>Metoda</i> (poz. IV-VII) I.Steiner, <i>Studiul gamelor</i> Kayser, <i>Studii</i> , op.20 Kreuz, <i>Studii</i> Popovici, G, <i>Game</i> Schleming, <i>Metodă</i> (poz. IV-VII) Schradiack, <i>Exerciții tehnice</i> Sitt, <i>Metodă</i> Sitt, <i>Studii</i> , op. 32 St.Sugarev, <i>Metoda</i> Szeremi, <i>Studii</i> Waxmann, <i>Game</i>	Piese: Bach, <i>Couranta</i> Bach, <i>Siciliana</i> Beethoven, <i>Menuet</i> Händel, <i>Sonata 6</i> (p. I-II) Ipolit Ivanov, Ianșinov, Gasse, Lulli, Corelli, Veracini, C.Cui, Baclanova, Ceaikovski, <i>Culegere de piese</i> Marcello, <i>Scherzando</i> Sbornik, <i>Culegere de piese</i> Seidman, <i>Concertino</i> Tartini, <i>Srabanda</i> Telemann, <i>Concert, p III și IV</i> Telemann, <i>Sonata în la minor</i> Vivaldi, <i>Concert</i>
--	--

VIOLONCEL

Studii: Klengel. Tägliche Übungen, caietele I și II Dotzauer, Caietul II, Caietul III (nr. 71-18, 80-81) Lee, Op. 131 Grützmaier, Op.38 caietul I Stranski op.39 (pentru daumen), op32. Merk op.31 (extrase) Cossmann, Studii tehnice, pag. 1-11 Klengel – Exerciții zilnice Vol. I-II – III Bazelaire – Școala de violoncel Sapoșnikov – Tehnica violoncelului Cosmann – Tehnica violoncelului Feuillard – 60 de Exerciții tehnice Feuillard – Tehnica violoncelului O. Sevcik – Exerciții op.8 O. Sevcik – Exerciții op. 2 O. Sevcik – op. 1 Alexanian – Metoda de violoncel Fitzenhagen – Exerciții op.28	Piese: Goltermann, <i>concert nr. 5 în re minor</i> Goltermann, <i>Nocturna în re minor</i> Iordan, <i>Tema cu variațiuni</i> Schlemüller, din Op. 18,20,21. Vivaldi – <i>Concert Re major</i> A.Vivaldi – 9 Sonate Marcello - Sonate nr. 5, nr. 6. Corelli – Van Lier Galliard – 6 Sonate- 5,6 G.Fr.Handel - Sonate J.B.Senaille – Allegro spiritoso C. Saint – Saens – Allegro appassionato Klassische Stucke – Vol II, III Borodin – Serenada David Popper – Gavota nr. 1 în Re major J.S.Bach – Arioso Vivaldi – Concert în Re major
---	--

Fr. Grutzmacher – Exerciții zilnice op. 67 B. Romberg – Școala de violoncel teorie și practică Schroder - Tehnica violoncelului S. Lee - Studii op. 31, Vol. I /nr. 21, 22; Vol II Stranski – op. 39 Studii pentru daumen Battanchon – Studii op. 25 pentru Daumen Franchomme – 12 Studii op.35	Romberg – Concertino în Re Klengel – Concert în Do G. Goltermann – Concert nr. 3 Klengel – Concertino în re Klengel – Concert în Do Breval – Concert nr. 2 în Re
---	---

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
1.1. Aplicarea elementelor de sintaxă muzicală <i>- Executarea unor exerciții de analiză a textului studiat (celulă, motiv, frază, perioadă, temă, secțiune)</i> <i>- Reprezentarea tempo-ului, a planurilor dinamice și agogice în lucrările muzicale studiate</i>
1.2. Utilizarea unor elemente de limbaj muzical și de dezvoltare tehnică instrumentală în interpretare <i>- Game și arpegii pe o singură coardă</i> <i>- Diversificări ale modurilor de atac prin spiccato și ricochee</i> <i>- Extinderea ambitusului până la poziția a VII-a (violă)</i> <i>- Exerciții de consolidare a intonației în poziții înalte</i>

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Practicarea la nivel curricular a elementelor de bază ale tehnicii instrumentale în cadrul interpretării artistice <i>- Identificarea și redarea particularităților tehnice ale diferitelor moduri de arcuș în piesele studiate</i> <i>- Execuția în public a lucrărilor muzicale studiate</i> <i>- Pregătirea psihologică a momentului de scenă</i> <i>- Exprimarea unor opinii referitoare la repertoriul parcurs</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente de tehnică instrumentală	Ornamente extinse Extindere de ambitus până la poziția a VII-a (violă), consolidări ale intonației în poziții înalte Game, arpegii și duble corzi, în mai multe octave, cu două sau mai multe tempo-uri, cu diferite moduri de atac Vibrato stilizat și diferențiat în funcție de lucrarea abordată Moduri de atac – Spiccato și ricochee
Elemente de notație și cultură muzicală	Audiții comparate ale unor interpretări consacrate Redarea cu personalitate a textului muzical

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Înțelegerea muzicală și expresivă a repertoriului studiat, cu elemente de structurare lingvistică Pregătirea psihologică pentru performanța artistică Exprimarea opiniilor față de repertoriul interpretat și față de audițiile comparate

SUGESTII pentru REPERTORIU

VIOLĂ

Studii: Alexeev, <i>Game și arpegii</i> Bruni, <i>Studii</i> C.C.Nottara, <i>Studii</i> Casorti, <i>Tehnica arcușului</i> Consolini, <i>Studii</i> , schimb de poziții Dont, <i>Op. 37 (1-22)</i> Flesch, <i>Exerciții tehnice</i> G.Popovici, <i>Game</i> I.Steiner, <i>Studiul gamelor</i> Kayser, <i>Studii</i> , op.20 Kreuz, <i>60 Studii</i> Krutzer, <i>Studii</i> L.Surujon, <i>Exerciții tehnice și game</i> Mazas, <i>Op. 36</i> , caietul I și II Schleming, <i>Studii în poziții înalte</i> Schradiack, <i>Exerciții tehnice</i> Sevcik, <i>Op. 8</i> Sevcik, <i>Op. 9 (Studiul dublelor)</i> Sevcik, <i>Op.2 (Tehnica arcușului)</i> Szeremi, <i>Studii</i> Waxmann, <i>Game</i>	Piese: A.Matz, <i>Temă cu variațiuni</i> Ariosti, <i>Sonată (sol minor)</i> Bach, <i>Invenție, mic preludiu, arie</i> (pentru 2 viole) Bach, <i>Siciliana, rondo</i> Corelli, Toni, <i>Adagio, Allegro</i> Glier, <i>Preludiu, romanță, rondo</i> Händel, <i>Sonata 10</i> Händel, <i>Sonata 3</i> Händel, <i>Sonata 6</i> Haydn, <i>Concert Sol major</i> (original la oboi) Nardini, <i>Concert</i> Rubinstein, <i>Melodie</i> Sbornik, <i>Culegere de piese</i> Dimitrescu – Dans țărănesc Porumbescu - Balada Telemann, <i>Concert</i> Handel/Cassadesus <i>Concert in si minor, p I</i> Vivaldi, <i>Adagio, allegro</i> Vivaldi, <i>Concert la minor; mi minor; Do major, Sol major</i>
---	--

VIOLONCEL

Studii: Alexanian (exerc. 1-16) Dotzauer, <i>Caietele III și IV</i> Fitzenhagen Grützmacher, <i>Op.38 caietul I</i> Klengen. <i>Tägliche Übungen</i> , caietele I, II, III Lee, <i>Op. 31, caietul II</i> Merck, <i>Op. 21</i> Schräder Stransky, <i>Op. 32, Caietul I și II</i> M. Sadlo - <i>Studii pentru daumen</i> Battanchon – <i>Studii op. 25 pentru Daumen</i> Franchomme – <i>12 Studii op.35</i> Franchomme - <i>Capricii extrase</i> Duport – <i>Studii 1-10</i>	Piese: Aivazian, <i>Studiu de concert</i> Breval, <i>Sonata în Do major</i> Ceaikovski, <i>Nocturna</i> Corelli <i>Grave, Preludiu</i> Couperin, <i>Gavota</i> Davidoff, <i>Romanța fără cuvinte</i> Faure, <i>Siciliana</i> Francome, <i>Variațiuni</i> Goltermann, <i>Capriccio în re minor</i> Klengen, <i>Concertino op. 10 în re minor</i> Klengen, <i>Concertino op. 6 în Do major</i> Marcello, <i>sonate în Do major, Sol major, Re major, La major</i> Matheson, <i>Aria</i> Prokofiev, <i>Gavota</i> Rombert, <i>Concertino în re minor</i> Rubinstein, <i>Melodie (Popper)</i> Saint Saëns, <i>Lebăda</i> De Fesch – <i>Sonata în Re</i> H. Ecles – <i>Sonata in sol minor</i>
---	---

	Samartini – Sonata în Sol D.Hervelois – Suita în re Klassische Stucke – Vol III Godar – Cântec de leagăn D. Popper – Tarantela Dimitrescu – Serenada tristă, Dans țărănesc Glazunov – Serenada spaniolă Goltermann – Capriciu în la C. Ph. Em. Bach – Concert în La B.Romberg – Concert nr. 2 G. Goltermann – Concert nr. 3 J.Ch. Bach – Concert în do minor J.S.Bach – Concert în Sol L.Leo – Concert nr. 3
--	---

Contrabas

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

1.1. Formarea deprinderilor tehnice de bază

- Istoricul instrumentului
- Exerciții de citirea notelor în cheile specifice do și fa
- Exerciții pentru ținuta instrumentului, poziția
- Exerciții de conducerea arcușului, note lungi și diferite valori de note pe coarde libere
- Formarea sunetului
- Exerciții de fixare a degetelor asociat cu conducerea arcușului
- Adaptarea brațelor, mâinilor, degetelor la necesitățile instrumentului (buna poză a mâinilor și trăsătură corectă)

1.2.Utilizarea reprezentărilor grafice ale sunetelor în ambitusul instrumentului corespunzător pozițiilor 1/2 , I, II, respectiv a duratelor de baza

- Exerciții de scriere și citire a notelor muzicale
- Exerciții de intonație
- Identificarea grafică a semnelor în partituri
- Exemplificări prin bătăi de palme și tactări

1.3. Poziționarea corectă față de instrument

- Prezentarea principalelor date și caracteristici ale instrumentului
- Exerciții de poziționare a mâinii drepte
- Exerciții de poziționare a mâinii stângi
- Aplicații instrumentale pe fragmente muzicale

1.4. Practicarea deprinderilor elementare ale emisiei sonore instrumentale

- Exerciții pentru formarea unor automatisme în poziționare și emisie
- Exerciții de emisie și intonare corectă a sunetelor
- Exerciții de trăsături de arcuș, corzi libere cu sau fără tactare, în note întregi, doimi, pătrimi, în combinații de valori; așezarea mâinii strângi în pozițiile 1/2, 1
- Exerciții de cunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical
- Descifrarea textelor muzicale simple cu ajutorul instrumentului
- Exerciții cu intervale simple în gama Do major
- Identificarea raportului matematic între durate
- Redarea duratelor cu ajutorul instrumentului în diferite măsuri

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Utilizarea unor elemente simple de limbaj muzical în redarea unor piese - Parcurgerea unui repertoriu adecvat nivelului de cunoștințe acumulat - Exersarea unor studii pentru nivelul adecvat - Articulare nonlegato și legato
2.2. Exprimarea verbală și instrumentală a diferențelor expresive - Discuții asupra expresivității unor fragmente muzicale - Exerciții de reproducere vocală - Exerciții de diversificare a expresiei sonore în cântul instrumental - Exerciții de împărțire a textului muzical în fraze - Analiza motivelor, frazelor - Recunoașterea formelor muzicale simple (liedul, menuetul și rondoul) - Exerciții cu elemente de dinamică constantă p, mp, mf, f, etc. - Exerciții cu nuanțe dinamice (crescendo, decrescendo)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Exerciții pentru ținuta instrumentului, poziția Exerciții de conducerea arcușului, note lungi și diferite valori de note pe coarde libere Formarea sunetului Exerciții de fixare a degetelor asociat cu conducerea arcușului Adaptarea brațelor, mâinilor, degetelor la necesitățile instrumentului (buna poză a mâinilor și trăsătură corectă) Exerciții de scriere și citire a notelor muzicale Exerciții de intonație Prezentarea principalelor date și caracteristici ale instrumentului Exerciții de poziționare a mâinii drepte Exerciții de poziționare a mâinii stângi Aplicații instrumentale pe fragmente muzicale Exerciții pentru formarea unor automatisme în poziționare și emisie Exerciții de emisie și intonare corectă a sunetelor Exerciții de trăsături de arcuș, corzi libere cu sau fără tactare, în note întregi, doimi, pătrimi, în combinații de valori; așezarea mâinii strângi în pozițiile $\frac{1}{2}$, 1
Elemente de notație/cultura muzicală	Exerciții de citirea notelor în cheile specifice fa și do Identificarea grafică a semnelor în partituri Exemplificări prin bătăi de palme și tactări Exerciții de cunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical Descifrarea textelor muzicale simple cu ajutorul instrumentului Exerciții cu intervale simple în gama Do major Identificarea raportului matematic între durate Redarea duratelor cu ajutorul instrumentului în diferite măsuri Articulare non-legato și legato
Aspecte interpretative	Parcurgerea unui repertoriu adecvat nivelului de cunoștințe acumulat Exersarea unor studii pentru nivelul adecvat Discuții asupra expresivității unor fragmente muzicale Exerciții de reproducere vocală Exerciții de diversificare a expresiei sonore în cântul instrumental Exerciții cu elemente de dinamică constantă p, mp, mf, f, etc. Exerciții cu nuanțe dinamice (crescendo, decrescendo)

SUGESTII pentru REPERTORIU**Studii:**

Fr. Simandl, Metodă pentru contrabas, caietul
 I H. Hermann, Metodă pentru contrabas,
 volumul I Culegere de studii, pozițiile 1/2 - II
 (Kment, Nanny, Storch, Lee)

Piese:

C. Saint-Saëns, Țestoase
 Cântec popular, Iarna a trecut
 D. Dragonetti, Micul vals
 Double Bass Solo, 50 Melodii selectate și
 adaptate de Keith Hartley
 Erhard Ragwitz, Andante op. 39
 Erhard Ragwitz, Largo op. 39
 F. Mendelssohn Bartholdy, Marșul pelerinilor
 Fr. Schubert, Antract
 Fr. Schubert, Păstrăvul
 G. F. Haendel, Allegro
 G. F. Haendel, Marș
 G. Fauré, Cântec de leagăn
 G. Mahler, Canon pe „Frère Jacques”
 G. Mahler, Solo de contrabas, Simfonia I,
 partea III
 J. Brahms, Cântec de leagăn
 J. Eccles, Menuet
 J. Haydn, Andante din Simfonia 94
 J. S. Bach, Fuga în sol minor
 J. Strauss, Vals
 J.S. Bach, Menuet
 Jan Dismas Zelenka, Andante
 John Eccles, Menuet
 L. Kozeluch, Bernoise
 L. van Beethoven, Oda bucuriei
 L.v.Beethoven, Lied
 L.v.Beethoven, Refren final din Simfonia IX,
 partea IV
 M. Mussorgsky, Poarta cea mare a Kievului
 P. I. Ceaikovski, Andante cantabile
 P. I. Ceaikovski, Cântec vechi francez
 Piese pentru contrabas, culegere (W.A.
 Mozart, J.B. Lully, A. Grecianinov, L.van
 Beethoven, J. Brahms, N. Baklanova, D.
 Kabalevski, A. Corelli, B. Bartok)
 R. Schumann, Melodie
 R. Schumann, Țăranul vesel
 W. A. Mozart, Menuet
 W.A.Mozart, Allegro

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VI-a
1.1. Recunoașterea reprezentării grafice a sunetelor în ambitusul instrumentului corespunzător pozițiilor II/ III, III, III/IV, IV - Identificarea sunetelor - Exerciții de redare a sunetelor pe instrument - Exerciții de intonare
1.2. Utilizarea formulelor ritmice diversificate în măsuri simple – exerciții tehnice - Exerciții de tactare - Reproducerea formulelor ritmice pe instrument - Întărirea și dezvoltarea agilității degetelor
1.3 Formarea și dezvoltarea tehnicii instrumentale - Suplețea brațelor și poignet-ului - Exerciții pentru independența brațelor și degetelor
1.4. Aplicarea termenilor de dinamică și agogică - Înțelegerea termenilor existenți în textul muzical - Executarea unor exerciții pentru realizarea indicațiilor de dinamică și agogică

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1. Practicarea conștientă a elementelor de limbaj grupate în fraze muzicale - Exerciții de solfegiere mentală - Elemente de redare vocală - Exerciții de memorizare - Formare a deprinderilor de activitate individuală
2.2. Identificarea și exprimarea muzicală și verbală a caracterului pieselor studiate - Exerciții de citire la prima vedere - Conversații - Exprimarea propriilor opinii - Interpretări în public
2.3. Identificarea mesajului muzical al repertoriului studiat - Executarea unor exerciții de analiză comparată pe diferite stiluri și genuri muzicale sub raport expresiv - Utilizarea nuanțelor muzicale (nuanțarea) - Recunoașterea elementelor de limbaj ritmic învățate - Recunoașterea elementelor de limbaj sonor învățate - Înțelegerea motivelor/frazelor muzicale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Exerciții de intonare Exerciții de tactare Reproducerea formulelor ritmice pe instrument Conducerea arcușului Întărirea și dezvoltarea agilității degetelor Suplețea brațelor și poignet-ului Exerciții pentru independența brațelor și degetelor
Elemente de notație/cultura muzicală	Identificarea sunetelor Exerciții de redare a sunetelor pe instrument Înțelegerea termenilor existenți în textul muzical Executarea unor exerciții pentru realizarea indicațiilor de dinamică și agogică Exerciții de împărțire a textului muzical în fraze Analiza motivelor, frazelor Recunoașterea formelor muzicale simple (liedul, menuetul și rondoul)
Aspecte interpretative	Exerciții de solfegiere mentală Elemente de redare vocală Exerciții de memorizare Formare a deprinderilor de activitate individuală Exerciții de citire la prima vedere Conversații Exprimarea propriilor opinii Interpretări în public Executarea unor exerciții de analiză comparată pe diferite stiluri și genuri muzicale sub raport expresiv. Utilizarea nuanțelor muzicale (nuanțarea) Recunoașterea elementelor de limbaj ritmic învățate Recunoașterea elementelor de limbaj sonor învățate Înțelegerea motivelor/frazelor muzicale

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: Fr. Simandl, Metodă pentru contrabas, caietul I H. Hermann, Metodă pentru contrabas, volumul I G. Bottesini, Method for double bass, part one Culegere de studii, pozițiile 1/2 - IV (Kment, Nanny, Storch, Lee) L. Montag, <i>Mic studiu</i>	Piese: A. Dvořák, <i>Largo</i> C. Saint-Saëns, <i>Elefantul</i> (solo contrabas din Carnavalul animalelor) D. Cimarosa, <i>solo de contrabas</i> E. Chausson, <i>Poème</i> Erhard Ragwitz, <i>Animato pizzicato op.49</i> Erhard Ragwitz, <i>Grave op.49</i> Erhard Ragwitz, <i>Marș op. 39</i> F. Schubert, <i>Cântec de leagăn</i> F. Schubert, Tema din cvintetul <i>Păstrăvul</i> G. F. Haendel, <i>Fierarul armonios, Marș</i> G. F. Haendel, <i>Unde te plimbi</i> G.P. Telemann, <i>Menuet</i> H.D. Zelenka, <i>Furios</i> J. B. Lully, <i>Ariette</i> J. Garscia, <i>Dimineața</i>
---	--

	<p>J. Haydn, <i>Andante, Rondo all'ongarese</i> J. S. Bach, <i>Isus, bucuria dorinței omului</i> J. Sibelius, <i>Finlandia</i> J.M. Sperger, <i>Rondo</i> (Sonatina p. IV) L. van Beethoven, <i>Cântec de mai</i> P. I. Ceaikovski, <i>Andante, Andantino</i> Piese pentru contrabas, culegere (W.A. Mozart, Fr. Schubert, A. Diabelli, A. Alexandrov, A. Grecianinov, P. I. Ceaikovski, D. Arakișvili, B. Bartok, J. Haydn) R. Schumann, <i>Călărețul sălbatic, Fermierul fericit</i></p>
--	---

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VII-a
<p>1.1. Recunoașterea reprezentării grafice a sunetelor în ambitusul instrumentului corespunzător pozițiilor V, V/VI, VI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea sunetelor în pozițiile nou învățate - Exerciții redare a sunetelor pe instrument având în vedere noua poziționare a mâinii stângi - Exerciții cu trecerea de la o poziție la alta pe o coardă și de pe o coardă pe alta
<p>1.2. Învățarea și efectuarea pozițiilor și a schimburilor de poziție</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru articulația egală a degetelor - Game și arpegii pe o întindere adecvată nivelului de studiu - Exerciții vizând precizia ritmică - Exerciții ușoare cu note duble
<p>1.3 Dezvoltarea și perfecționarea tehnicii mâinii drepte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții și studii tehnice pentru mâna dreaptă - Consolidarea trăsăturilor elementare de arcuș - Exerciții cu trăsături de arcuș <i>detaché</i>, <i>legato</i>, <i>staccato</i>, <i>martelato</i> și combinațiile lor (<i>sautillé</i>, <i>spiccato</i>, <i>louree la violoncel</i>), (<i>detaché</i>, <i>legato</i>, <i>staccato la contrabas</i>)

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
<p>2.1. Identificarea și redarea sunetelor într-o gamă lărgită de nuanțe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru diferențierea nuanțelor - Aplicații în repertorii
<p>2.2. Interpretare din memorie a unui repertoriu, respectând toate indicațiile existente în partitură</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de memorizare - Exerciții de analiză - Exemplificări - Audiții - Interpretarea de lucrări din epoci diferite - Compararea unor elemente stilistice - Executarea unor exerciții pentru obținerea unei cursivități - Executarea unor exerciții pentru expresivitate - Executarea unor exerciții pentru împărțirea corectă a porțiunilor de arcuș

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Identificarea sunetelor în pozițiile nou învățate Exerciții redare a sunetelor pe instrument având în vedere noua poziționare a mâinii stângi Exerciții cu trecerea de la o poziție la alta pe o coardă și de pe o coardă pe alta Exerciții pentru articulația egală a degetelor Game și arpegii pe o întindere adecvată nivelului de studiu Exerciții vizând precizia ritmică Exerciții ușoare cu note duble Exerciții și studii tehnice pentru mâna dreaptă Consolidarea trăsăturilor elementare de arcuș
Elemente de notație/cultura muzicală	Exerciții cu trăsături de arcuș detaché, legato, staccato, martelato și combinațiile lor, (detaché, legato, staccato) Exerciții pentru diferențierea nuanțelor
Aspecte interpretative	Aplicații în repertorii Exerciții de memorizare Exerciții de analiză Exemplificări Audiții Interpretarea de lucrări din epoci diferite Compararea unor elemente stilistice Executarea unor exerciții pentru obținerea unei cursivități Executarea unor exerciții pentru expresivitate Executarea unor exerciții pentru împărțirea corectă a porțiunilor de arcuș

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: Fr. Simandl, Metodă pentru contrabas, caietul I H. Hermann, Metodă pentru contrabas, volumul I G. Bottesini, Method for double bass, part one Fr. Simandl, 30 studii Culegere de studii, pozițiile 1/2 - VI (Kment)	Piese: A. Andersen, <i>Rondo</i> Double Bass Solo, 50 Melodii selectate și adaptate de Keith Hartley E. Storch, <i>Concert pentru contrabas și pian</i> F. Amirov, <i>Elegie</i> F. Mendelssohn Bartholdy, <i>Nocturne</i> F. Mendelssohn Bartholdy, <i>Romanță fără cuvinte</i> F. Simandl, <i>Concert pentru contrabas și pian op.34</i> Fr. Schubert, <i>Allegro vivace</i> Fr. Schubert, <i>Păstrăvul</i> G. Bizet, <i>Antract nr. 2</i> G. Bizet, <i>Cântecul toreadorilor</i> G. F. Haendel, <i>Largo</i> G. Fauré, <i>Pavana</i> H. Eccles, <i>Sonata pentru contrabas și pian</i> J. Brahms, <i>St. Anthony chorale</i> J. S. Bach, <i>Menuet</i> J.M. Săerger, <i>Sonata pentru contrabas și pian</i> L. Delibes, <i>Vals</i> N. Rimski-Korsakov, <i>Mazurka</i> P. Mascagni, <i>Intermezzo</i> Piese pentru contrabas, Culegere (K. Dittersdorf, P. I. Ceaikovski, L. van Beethoven, A. Grecianinov, A. Hacıaturian, S. Prokofiev)
---	--

	R. Schumann, <i>Envoi</i> R. Schumann, <i>Le Gai Laboureur</i> R. Schumann, <i>Melodie</i> R. Schumann, <i>Spune-mi săraca rândunică</i>
--	---

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
1.1. Recunoașterea reprezentării grafice a sunetelor în ambitusul instrumentului corespunzător pozițiilor VI/VII, VII - Identificarea sunetelor - Exerciții de redare a sunetelor muzicale în diferite combinații intervalice - Exerciții cu game pe o singură coardă - Exerciții cu diferite trăsături de arcuș și combinațiile lor
1.2. Consolidarea schimburilor de poziție - Exerciții de efectuare a schimburilor de poziție cu precizie cu ajutorul coardei libere, prin alunecare cu același deget și prin articulare și substituie - Game și arpegii pe o întindere adecvată nivelului de studiu - Exerciții de consolidarea pozițiilor - Exerciții de schimb de poziții - Exerciții tehnice cu note duble ușoare

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Diversificarea modalităților de emisie a sunetelor - Trăsăturile de arcuș: <i>detache, legato, portato, staccato, marcato, martellato, spiccato</i> - <i>Pizzicato</i>
2.2. Operarea cu sunete într-o gamă variată de nuanțe - Modalități diverse a trasaturilor de arcus pentru diferențierea dinamică a sunetelor - Exerciții de conștientizare a raportului dintre presiune, viteză a arcușului și zona de contact a acestuia cu coarda - Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical - Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări - Diferențierea prin audiție a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni - Analizarea elementelor de limbaj din textul muzical studiat - Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate - Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică - Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Exerciții de redare a sunetelor muzicale în diferite combinații intervalice Exerciții cu game pe o singură coardă

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
	<p>Exerciții cu diferite trăsături de arcuș și combinațiile lor</p> <p>Exerciții de efectuare a schimburilor de poziție cu precizie cu ajutorul coardei libere, prin alunecare cu același deget și prin articulare și substituie</p> <p>Game și arpegii pe o întindere adecvată nivelului de studiu</p> <p>Exerciții de consolidarea pozițiilor</p> <p>Exerciții de schimb de poziții</p> <p>Exerciții tehnice cu note duble ușoare</p>
Elemente de notație/cultura muzicală	<p>Identificarea sunetelor</p> <p>Trăsăturile de arcuș: detache, legato, portato, staccato, marcato, martellato, spiccato</p> <p>Pizzicato</p>
Aspecte interpretative	<p>Modalități diverse a trăsăturilor de arcus pentru diferențierea dinamică a sunetelor</p> <p>Exerciții de conștientizare a raportului dintre presiune, viteză a arcușului și zona de contact a acestuia cu coarda</p> <p>Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical</p> <p>Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări</p> <p>Diferențierea prin audiție a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni</p> <p>Analizarea elementelor de limbaj din textul muzical studiat</p> <p>Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate</p> <p>Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică</p> <p>Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: Fr. Simandl, Metodă pentru contrabas, caietul I H. Hermann, Metodă pentru contrabas, volumul I G. Bottesini, Method for double bass, part one Fr. Simandl, 30 studii	Piese: Piese pentru contrabas – culegere (G. B. Martini, S. Prokofiev) G. Verdi, <i>Agnus Dei</i> B. Marcello, 6 Sonate pentru contrabas și pian, editura Schirmer's, transcripție Lucas Drew A. Vivaldi, 6 Sonate pentru contrabas și pian, editura Schirmer's, transcripție Lucas Drew G. A. Capuzzi, <i>Concert in Re Major</i> J. E. Galliard, <i>Sonata în si minor</i> J. B. Breval, <i>Sonata în Do Major</i> J. Breval, <i>Concertino in LA Major p.I</i> (transcripție de la violoncel) A. Vivaldi, <i>Concert in SOL Major p.I</i> (transcripție de la vioară) F. Seitz, <i>Concertul nr. 5 in RE Major p. I</i> (transcripție de la vioară)
---	---

	<p>R. Buchwald, <i>Patru piese pentru contrabas și pian</i></p> <p>J. Knauer, <i>Duo-Sonate pentru contrabas și pian</i></p> <p>R. Hraskey, <i>Patru schițe în stil vechi pentru contrabas solo</i></p> <p>M. Weiss, <i>Sonate pentru contrabas solo</i></p>
--	--

II. INSTRUMENTE CU COARDE CIUPITE

Harpă, chitară

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a V-a
<p>1.1. Aplicarea în mod conștient de diferite combinații ritmice, melodice și dinamice și operarea cu sunetele corespunzătoare mai multor poziții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru explorarea pozițiilor noi pentru registrele grav și acut - Executarea unor exerciții cu schimburi de poziții cu toate degetele pe diferite intervale și tipuri de scriitură, treptată sau cu salt - Executarea unor exerciții cu gamă în sexte și decime - Exerciții de consolidare a menținerii rezonatorii unitare în contextul extinderii ambitusului - Exerciții de conștientizare a manierelor de arpeggiere - Exerciții de îmbinare a presiunii și a vitezei de ciupire pe întreg ambitusul instrumentului cu sufețe și tehnici de oprire a vibrațiilor <p>1.2. Reprezentarea elementelor de dinamică și agogică, a termenilor de expresie din text prin diversificarea sonorității</p> <ul style="list-style-type: none"> - Executarea unor exerciții de efecte sonore speciale – glissando, flageolet - Exerciții de observare și autoobservare a calității sonore

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
<p>2.1. Preocuparea în rezolvarea problemelor tehnice specifice lucrărilor abordate și de perfecționare a emisiei sonore</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de acordaj - Exerciții de observare a calității coardelor și de schimbare a acestora - Exerciții de acționare rapidă și corectă a pedalelor - Abordarea unor lucrări din perioade, stiluri și genuri diferite pentru observarea caracteristicilor specifice - Exerciții de citire la prima vedere a unor fragmente în pozițiile învățate <p>2.2. Identificarea mesajului muzical în repertoriile studiate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Audiții comparate ale unor lucrări din perioade, stiluri și genuri muzicale diferite - Exerciții de respirație și articulare a segmentelor muzicale (motive, fraze, perioade) din piesele abordate - Solfegiere mentală a unor fragmente pentru dezvoltarea auzului intern - Exprimarea unor păreri personale asupra opțiunilor interpretative - Improvizarea liberă a unor fragmente diferite expresiv

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de tehnică instrumentală	Extindere ale pozițiilor abordate, registrul grav și registrul acut Schimburi de poziții între registre și între tipul de scriitură, treptat sau cu salt, și în vederea emisiei diferențiate, glissando și flageolet

	Schimburi de pedale Game în sexte și decime Solfegierea mentală a segmentelor muzicale pentru dezvoltarea auzului intern Diferențieri și combinații de elemente expresive prin presiunea și viteza ciupirii coardei Game și arpegii Noțiuni de acordaj Noțiuni de schimbare a coardelor
Elemente de notație / cultură muzicală	Elemente de sintaxă muzicală - celulă, motiv, frază, perioadă, aplicate în frazare Semne și termeni de expresie dinamică și agogică
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Participare afectivă în interpretare Utilizarea tehnicilor de arpeggiere pentru diversificarea expresiei muzicale Exprimarea opiniilor personale față de interpretări comparate

SUGESTII pentru REPERTORIU

HARPĂ

Studii: -Hélène Gatinéau, <i>Methode de Harpe</i> - Exerciții -Grossi, <i>Metodo per arpa</i> -Henriette Rénie, <i>Methode pour harpe</i> -Nicholas Charles Bochsa, <i>50 de Exerciții progresive</i> -Joseph François Naderman, <i>Exerciții</i> -Marcel Grandjany, <i>Studii</i> -Nicholas Charles Bochsa, <i>Studii din Caietul 1, Caietul 2</i> -John Thomas, <i>280 Technical Exercises for the Harp</i> -Carlos Salzedo, <i>Daily Dozen</i> -Charles Oberthür, <i>Studiul La consolation</i>	Piese: -Rubin, Piese din Volumul 1 -Christoph Pampuch, Piese din <i>Harpa Mundi</i> -Joseph François Naderman, <i>Sonatină</i> din 7 Sonatine -Hans Joachim Zingel, Piese din <i>New Harp Instruction</i> -Déborah Friou, Piese din <i>Baroque Music for the Harp</i> -Marcel Grandjany, Preludiile 2 și 3 -Marcel Tournier, <i>Preludiul I</i> -Henriette Rénie, <i>Danse d'autrefois</i> din Feuilles d'album -Henriette Rénie, <i>Reverie, Invention dans le style ancien</i> din Six Pièces brèves -Henriette Rénie, <i>Au bord du rousseau</i> -Alphonse Hasselmans, <i>Calme</i> din Feuilles d'automne -Alphonse Hasselmans, <i>Ronde de nuit, Rouet, Réverie</i> din Trois Petites Pièces -Charles Oberthür, <i>Aeolian Chords 2</i> -Fabio Rizza, <i>Akiko</i> -Daniele Garella, <i>Promedane Romantique și Arabesque</i> din Celtic Suite No5 -Bernard Andres, <i>Aquatintes 3 și 4, Danses D'Automne</i> -Carmen Petra-Basacopol, Piese din <i>Suita Cartea Junglei</i> -Marțian Negrea, <i>Povestioară</i>
---	---

CHITARĂ

Studii: A. Andrei, 20 Micropréludes A. Andrei, 20 regards sur six cordes A. Andrei, Treptele Chitarei	Piese: Anna Magdalena Bach, <i>Bourrée în mi BWV 966</i> Carulli F., <i>Rondo în G-dur</i>
---	---

<p>E. Thorlaksson, <i>Guitar Moments</i> – vol.I</p> <p>J. Kienbaum, <i>Abenteuer Gitarre</i></p> <p>L. Suci, <i>Manual de chitară pentru începători</i></p> <p>La guitare dans tous ses états – vol I – a doua</p> <p>S. Lemay, <i>Guitar Method for Beginners</i></p>	<p>Doga E., <i>Nocturn</i></p> <p>Galilei V., <i>Galiarda în G-dur</i></p> <p>Giuliani M., <i>Sonatina în C-dur</i></p> <p>J. S. Bach, <i>Arie în Fa major, Menuet în Sol și Menuet în sol minor din Klavierbüchlein</i></p> <p>Kalinin V., <i>Seara în curte</i></p> <p>Les Productions d'Oz - <i>La guitare dans tous ses états</i> – vol I – prima serie Les Productions d'Oz</p> <p>S. Tenant, <i>Pumping Nylon</i></p> <p>Tarrega F., <i>Mazurca</i></p> <p>Valcer L., <i>Mică romanță</i></p> <p>Y. Demillac, <i>Images</i></p>
---	---

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VI-a
<p>1.1. Utilizarea extinderilor intonaționale și a unor elemente noi de notație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Executarea unor exerciții și pasaje din lucrările muzicale abordate - Executarea unor exerciții pentru tehnica schimburilor de poziții între mâini prin utilizarea alternativă și îmbinată a cheilor sol și fa - Citire la prima vedere cu utilizarea noilor tehnici instrumentale abordate - Exerciții pentru abordarea arpeggiilor lansate cu schimb de deget - Exerciții de acordaj în raport cu tonalitățile abordate și maniera de efectuare mecanică a instrumentului - Exerciții pentru efectuarea gamelor în octave, sexte și decime și a arpeggiilor în formule ritmice - Exerciții de interpretare a ornamentelor muzicale (mordent, apogiatură, tril) <p>1.2. Aplicarea termenilor de expresie, dinamică, tempo și agogică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Înțelegerea diferențiată a termenilor existenți în textul muzical - Executarea unor exerciții pentru realizarea indicațiilor întâlnite în piesele abordate și în cele citite la prima vedere

3. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
<p>2.1. Îmbinarea elementelor tehnice cu cerințele expresiei repertoriale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de variere a manierei de arpeggiere în context stilistic diferit - Diversificarea paletei dinamice; cunoașterea și redarea noilor termeni agogici: <i>ritenuto</i>, <i>ritardando</i>, <i>rallentando</i>, <i>accelerando</i>, <i>crescendo</i>, <i>decrescendo</i> - Elemente de diferențiere a interpretării ornamentelor față de stilul piesei <p>2.2. Identificarea mesajului muzical al repertoriului studiat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diferențierea dinamică a pasajelor de virtuozitate cu rol tematic, față de cele cu rol de acompaniament în verticalitatea sonoră, între mâini și registre - Interpretarea comparativă a unor lucrări/ fragmente din stiluri și epoci diferite, pentru diferențierea sonorității

Clasa a VI-a
- <i>Exerciții de identificare a problemelor tehnice și expresive prin compararea a două lucrări diferite ca stil și gen muzical</i>
2.3. Afirmarea imaginii personale asupra lucrărilor interpretate
- <i>Prezentarea în public</i>
- <i>Conștientizarea reușitei ca un rezultat firesc al activității individuale</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente de tehnică instrumentală	Îmbinări ale pozițiilor abordate Schimburi de poziții și maniere de articulare cu soluții diferite Arpegiul lansat cu schimb de deget Utilizarea formulelor ritmice în exerciții și studiu individual Solfegierea mentală și vocală a segmentelor muzicale pentru dezvoltarea auzului intern și a respirațiilor firești Diferențieri și combinații de elemente expresive în maniera de ciupire Maniera de arpeggiere Game și arpegii Dezvoltări în tehnica de acordaj Elemente de ornamentare muzicală – mordent, apogiatură, tril
Elemente de notație / cultură muzicală	Elemente de sintaxă muzicală - celulă, motiv, frază, perioadă, aplicate în frazare Semne și termeni de expresie dinamică și agogică Diversificarea paletei dinamice; cunoașterea și redarea noilor termeni agogici: ritenuto, ritardando, rallentando, accelerando, crescendo, decrescendo
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Participare afectivă în interpretare și conștientizarea rolului interpretului în spectacolul muzical Aspecte psihologice ale pregătirii și concentrării pentru performanța scenică Utilizarea manierelor de ciupire, de arpeggiere și de oprire a vibrației coardelor pentru diversificarea expresiei muzicale Exprimarea opiniilor personale față de interpretări personale și ale colegilor

SUGESTII pentru REPERTORIU

HARPĂ

Studii: -Grossi, <i>Metodo per arpa</i> -Henriette Rénie, <i>Methode pour harpe</i> -Joseph François Naderman, Studii din 7 Studii pentru harpă -Nicholas Charles Bochsa, <i>Studii din Caietul 2, Caietul 3</i> -Edmond Larivière, <i>Exerciții</i> -Nicholas Charles Bochsa, <i>Preludii</i> din Fifteen brilliant and Short Preludes -John Thomas, <i>280 Technical Exercises for the Harp</i> -Carlos Salzedo, <i>Daily Dozen</i> -Charles Oberthür, <i>Studiul La Coquette</i>	Piese: -Rubin, Piese din Volumul 1 -Christoph Pampuch, Piese din <i>Harpa Mundi</i> -Joseph François Naderman, <i>Sonatină(e)</i> din 7 Sonatine -Hans Joachim Zingel, Piese din <i>New Harp Instruction</i> -Marcel Tournier, <i>Preludiul II</i> -Déborah Friou, Piese din <i>Baroque Music for the Harp</i> -Alphonse Hasselmans, <i>Sérénade mélancolique</i> din Feuillet's d'automne -Alphonse Hasselmans, <i>Aubade, Au monastère, Confidence</i> -Charles Oberthür, <i>Aeolian Chords 1, 3</i>
---	--

	-Claude Debussy, <i>Reverie</i> -Fabio Rizza, <i>Luminescence</i> -Bernard Andres, <i>Aquatintes 5, Danses D'Automne, La Gimblette</i> -Daniele Garella, <i>Quel bonheur de vous revoir</i> din Celtic Suite No5 -Carmen Petra-Basacopol, <i>Cântec de leagăn, Clopotele</i> din Suita pentru harpă -Marțian Negrea, <i>Cântec de leagăn</i>
--	---

CHITARĂ

Studii: A. Andrei, 20 Micropréludes A. Andrei, 50 études progressives A. Andrei, Treptele chitarei E. Thorlaksson, Guitar Moments – vol. II F. Carulli, Metoda de chitară, opus 27 J. Kienbaum, Abenteuer Gitarre L. Suci, Manual de chitară pentru începători - Editura Todesco Les Productions d'Oz - La guitare dans tous ses états – vol. II și III – prima serie Les Productions d'Oz, La guitare dans tous ses états – vol I și II – a doua serie M. Carcassi, Metoda de chitară S. Iannarelli, 20 Études faciles S. Iannarelli, 20 Études faciles	Piese: Mozzani L., <i>Cântec vechi italian</i> Bootnianski, <i>Sonata în Do major</i> Bulabov, <i>Barcarola, p.2, pentru violă și pian</i> Galilei V., <i>Canțona în a-moll</i> Galilei V., <i>Canțona în a-moll</i> Giuliani M., <i>Studiu nr. 6</i> Ianșinov, <i>Concert nr. 1</i> Ierzunov V., <i>Temă cu variațiuni în stil vechi</i> Kalinin V., <i>Preludiu</i> Kircov, <i>Nocturnă</i> Krieger I., <i>Menuet</i> Lauro A., <i>Vals venesuel nr. 1</i> Mozart, <i>Menuet</i> Mozzani L., <i>Cântec vechi italian</i> P.I. Ceaikovski, <i>Cântec fără cuvinte</i> Roci P., <i>Habanera</i> Sbornic, <i>Culegere de piese</i> Scarlatti A., <i>Gavotă în G-dur</i> Setz, <i>Concert nr. 1</i> Vivaldi, <i>Concert nr. 1 în do, nr. 2 în do</i>
---	---

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VII-a
1.1. Aprofundarea elementelor de limbaj muzical corelate cu elemente de tehnică instrumentală. - Extinderi ale tonalităților majore și minore, cu game în sens contrar și în contratimp și arpegii în cascadă, în răsturnări, cu schimb de deget în manieră placată și arpeggiată - Exerciții și lucrări cu utilizarea flageoletelor duble și a glissandourilor diferențiate în funcție de viteză și înălțimea coardei - Interpretarea unor lucrări cu arpegii în sens melodic ascendent și descendent, cu glissandouri duble și flageoletelor duble - Exerciții de gradare ritmică corelată pulsatoric între pătrime, optime, triolet, șaisprezecime, cvintolet, sextolet aplicate în game și arpegii - Explorarea resurselor expresive ale melodiei prin ornamente diverse (tril, grupet, mordent,

Clasa a VII-a
<i>apogiaturi simple și multiple)</i>
1.2. Reprezentarea în auzul interior a structurilor ritmico-melodice și dinamice și transferul lor în interpretarea instrumentală - Executarea unor exerciții de solfegiere mentală a partiturilor - Citire la prima vedere cu soluții dinamice diferențiate, urmare a unor solfegieri mentale - Crearea de scurte fragmente ornamentale, melismatice, cu rol cadențial, pentru integrarea ornamentelor învățate

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Aplicarea unei tehnici instrumentale fluente în vederea obținerea unei sonorități optime - Executarea unor exerciții pentru obținerea cursivității discursului muzical - Exerciții de variere a tehnicilor specifice pentru modificarea expresiei timbrale specifice pieselor abordate - Executarea unor exerciții pentru împărțirea corectă a porțiunilor de coardă în funcție de înălțimea fixată a coardei de către pedală - Alegerea personală a digitațiilor și a pedalizării necesare la fragmentele citite la prima vedere
2.2. Identificarea mesajului muzical al lucrărilor muzicale - Diferențierea importanței diferitelor teme ale unei lucrări ample, față de construcția piesei și de raportul existent cu pianul acompaniator - Audiții comentate față de aspectele interpretative cu rol în transmiterea mesajului dramaturgic, artistic

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de tehnică instrumentală	Game și arpegii în mai multe octave, în tempo-uri diferite, cu utilizarea modurilor de atac legato, staccato Game în sens contrar și în contratimp Arpegii în cascadă, în răsturnări, cu schimb de deget în manieră placată și arpegiată Gradare ritmică corelată pulsatoric între pătrime, optime, triolet, șaisprezecime, cvintolet, sextolet aplicate în game și arpegii Consolidări pentru schimbul de poziție și manieră de articulare în registrul acut Glissando dublu în sens melodic ascendent și descendent Flajolet dublu
Elemente de notație și cultură muzicală	Diversificarea paletii de nuanțe dinamice și agogice ajungând până la nuanțe extreme (<i>fff.</i> , <i>ff.</i> , <i>f.</i> , <i>p.</i> , <i>pp.</i> , <i>ppp.</i> , <i>subito f.</i> , <i>subito pp</i>) Abordarea problemelor de emisie sonoră cu corelarea calității și a acurateții sonore
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Elemente de analiză macrostructurală a lucrărilor abordate Interpretare în fața publicului a unui repertoriu variat stilistic Participarea în calitate de auditor în diferite manifestări artistice Redarea cu personalitate, înțelegerea muzicală și expresivă a repertoriului studiat Stimularea dezvoltării imaginației artistice

SUGESTII pentru REPERTORIU**HARPĂ**

Studii: -Edmond Larivière, <i>Exerciții</i> -Joseph François Naderman, Studii din 7 <i>Studii pentru harpă</i> -Joseph François Naderman, Studii din <i>Studii și Preludii</i> -Nicholas Charles Bochsa, Studii din Caietul 2, Caietul 3 -Luigi Concone, Studii din Caietul 1 -Alphonse Hasselmans, Studiu de concert -John Thomas, <i>280 Technical Exercises for the Harp</i> -John Thomas, <i>Studii din Studies for the Harp, Seria 1</i> -Carlos Salzedo, <i>Daily Dozen</i> -Charles Oberthür, Studiul <i>La Cascade</i>	Piese: -Rubin, Piese din Volumul 1 -Ottorino Respighi, <i>Siciliana</i> -Déborah Friou, Piese din <i>Baroque Music for the Harp</i> -Joseph François Naderman, <i>Sonatină(e)</i> din 7 Sonatine -Hans Joachim Zingel, Piese din <i>New Harp Instruction</i> -Marcel Tournier, <i>Preludiul III</i> -Alphonse Hasselmans, <i>Chanson de Mai, Guitare, Gondoliera, Mazurka, Menuet</i> -Marcel Tournier, <i>Lolita la danseuse</i> -John Thomas, <i>The Minstrel's Adieu, The Seasons, Echoes of a Waterfall</i> -Fabio Rizza, <i>Tre Brani Magici</i> -Bernard Andres, <i>Duke</i> -Carmen Petra-Basacopol, <i>Preludiu</i> din Suita pentru harpă -Marțian Negrea, <i>Menuet</i>
---	---

CHITARĂ

Studii: A. Andrei, 20 Micropréludes A. Andrei, 50 études progressives D. Aguado, Metodo de Guitarra I, II, III D. Aguado, Metodo de Guitarra I, II, III E. Pujol, Studiu El Abejorro F. Carulli, Metoda de chitară, opus 27 F. Sor, 12 Studii op. 6 F. Carulli, Metoda de chitară, opus 27 J. Kienbaum, Abenteuer Gitarre Julio Sagreras, Caietele 3-7 L. Brouwer, Estudios Sencillos (1-10) Les Productions d'Oz, L'apprenti guitariste Les Productions d'Oz, La guitare dans tous ses états – vol. II, III, IV M. Carcassi, 25 études (1 – 5), Metoda de chitară M. Giuliani, 24 de Studii pentru chitară op. 48 S. Iannarelli, 20 Études faciles	Piese: Gacola A., <i>Dans spaniol</i> A. Mudarra, <i>Fantasia X</i> Bach I. S. <i>Sarabanda în h-moll</i> Cost N., <i>Melancolia</i> Doga E., <i>Cascada din Paris</i> G. Frescobaldi, <i>Dansuri cu Variațiuni</i> G. Sanz, <i>Instrucción sobre la guitarra española – arr. Oscar Caceres (Pavana, Preludio, Paradetas, Passacalles, Folias, Española)</i> Ivanov-Kramskoi A., <i>Impuls</i> J.S.Bach, <i>Preludiul BWV 999</i> Kozlov V., <i>Rumba</i> L. de Milan, <i>Pavanele 1, 2, 3, 4, 5, 6</i> L. de Narvaez, <i>Diferencias Sobre "Guardame las Vacas"</i> N. Paganini, <i>Sonatele nr. 1-5</i> Paganini N., <i>Sonata în C-dur</i> R. de Visée, <i>Menuet</i> Scarlatti D., <i>Larghetto</i> Sor F., <i>Foglia (variațiuni pe tema spaniolă)</i> Tarrega F., <i>polca Rosita</i>
--	--

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a VIII-a
1.1. Aplicarea elementelor de sintaxă muzicală - Executarea unor exerciții de analiză a textului studiat (celulă, motiv, frază, perioadă, temă, secțiune) - Reprezentarea tempo-ului, a planurilor dinamice și agogice în lucrările muzicale studiate
1.2. Utilizarea unor elemente de limbaj muzical și de dezvoltare tehnică instrumentală în interpretare - Exerciții de arpegii cu salt de octavă pe întreg ambitusul instrumentului - Diversificări ale manierei de acționare a pedalelor, cu mutarea piciorului și/sau două cu același picior (harpă) - Extinderea manierei de oprire a vibrației coardelor prin utilizarea procedeelor variate, cu falanga sau muchia degetului - Exerciții de consolidare a presiunii de ciupire a mâinii stângi în registrul grav

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Practicarea la nivel curricular a elementelor de bază ale tehnicii instrumentale în cadrul interpretării artistice - Identificarea și redarea particularităților tehnice ale diferitelor moduri de digitare și pedalizare a textului muzical abordat - Execuția în public a lucrărilor muzicale studiate - Pregătirea psihologică a momentului de scenă - Exprimarea unor opinii referitoare la repertoriul parcurs

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente de tehnică instrumentală	Ornamente extinse Arpegii cu salt de octavă pe întreg ambitusul instrumentului Maniere de acționare a pedalelor, cu mutarea piciorului și/sau două cu același picior (harpă) Maniere de oprire a vibrației coardelor prin utilizarea procedeelor variate, cu falanga sau muchia degetului Exerciții de consolidare a presiunii de ciupire a mâinii stângi în registrul grav
Elemente de notație și cultură muzicală	Audiții comparate ale unor interpretări consacrate Redarea cu personalitate a textului muzical
Aspecte interpretative și interdisciplinare	Înțelegerea muzicală și expresivă a repertoriului studiat, cu elemente de structurare lingvistică Pregătirea psihologică pentru performanța artistică Exprimarea opiniilor față de repertoriul interpretat și față de audițiile comparate

SUGESTII pentru REPERTORIU**HARPĂ**

Studii: -Edmond Larivière, <i>Exerciții</i> -Nicholas Charles Bochsa, Studii din Caietul 3 -Luigi Concone, Studii din Caietul 1 -Albert Zabel, <i>La Source</i> -Felix Godefroid, <i>Studiul de Concert în mib minor</i> -John Thomas, <i>280 Technical Exercises for the Harp</i> -John Thomas, <i>Studii din Studies for the Harp, Seria 1</i> -Carlos Salzedo, <i>Daily Dozen</i>	Piese: -Johann Pachelbel, <i>Chaconne în fa minor</i> -Georg Friederich Händel, <i>Passacaglia</i> -Domenico Scarlatti, <i>Sonată</i> -Joseph François Naderman, <i>Sonatină(e) din 7 Sonatine</i> -Hans Joachim Zingel, <i>Piese din New Harp Instruction</i> -Marcel Tournier, <i>Berceuse Russe</i> -Alphonse Hasselmans, <i>Nocturne, Reverie, Prière, Romance, Berceuse</i> -Albert Zabel, <i>La Source</i> -Felix Godefroid, <i>La Mort D'Orphee</i> -John Thomas – <i>The Seasons, Eolian Sounds</i> -Reinhold Glière - <i>Impromptu</i> -Annie Challan - <i>Cascades</i> -Carmen Petra-Basacopol – <i>Țesătoarea din Suita pentru harpă</i>
---	---

CHITARĂ

Studii: A. Andrei, 50 études progressives D. Aguado, Metodo de Guitarra I, II, III E. Pujol, El Abejorro- studiu, Escuela Rezonada de la Guitarra vol. III, IV, V F. Carulli, Metoda de chitară, op. 27 F. Sor, 12 Études op.60, 24 de Lecții progresive op.31, Siciliana F. Sor, 24 de Lecții progresive op. 3, Siciliana J. Sagreras, Caietele 3-7 L. Brouwer, Estudios Sencillos <i>Les Productions d'Oz, vol. V și VI – prima serie - La guitare dans tous ses états</i> M. Carcassi, 25 études op.60 M. Carcassi, <i>Metoda de chitară</i> M. Giuliani, 121 de Studii pentru chitara op.1, 24 de studii op.100	Piese: A. Andrei, <i>Sept poèmes poliphoniques</i> A. Andrei, <i>Suita în Modo Transilvano</i> A. Mudarra, <i>Fantasia X, Gallarda, Romanesca</i> Bach I. S., <i>Allemanda în a-moll</i> Bach I. S., <i>Burre în D-dur</i> Carulli F., <i>Sonata III op. 56</i> Cost N., <i>Andante în D-dur</i> Fr. Tárrega, <i>Preludios (1 – 12)</i> Frescobaldi G., <i>Arie cu variațiuni</i> G. Frescobaldi, <i>Aria con Variazioni detta "La Frescobalda", Dansuri cu Variațiuni</i> G. Handel, <i>Ciacona</i> G. Sanz, <i>Pavana, Folias, Española, Marizapolos, Rujero y Paradetas, Canarios</i> Giuliani M., <i>Sonatina în C-dur</i> J.S.Bach, <i>Preludiul BWV 999, Suita pentru violoncel solo BWV 1007- Preludiu și Allemanda; Suita pentru lăută solo BWV 996</i> L. de Milan, <i>Pavanele (1- 6)</i> L. de Narvaez, <i>Diferencias Sobre "Guardame las Vacas"</i> Minisetti, <i>Seara în Veneția</i> N. Paganini, <i>Sonatele (1-7)</i> Sans G., <i>Canarios</i> Scarlatti D., <i>Sonata e-moll</i> Tarrega F. <i>Capriccio Arabica</i> Tisserand T., <i>Armor, Vals</i> Villa-Lobos H. <i>Preludiu nr. 1</i> Vinitsky A., <i>Capriciu</i>
--	--

Sugestii metodologice

Pregătirea de specialitate a elevilor de la profilul artistic, specializarea muzică, presupune valorificarea achizițiilor învățării dobândite prin educația de bază (disciplinele din trunchiul comun), ca modalitate de asigurare a egalității de șanse și de întregire a formării intelectuale, estetice și morale ale elevilor.

Parcursul repertoriului nu este un scop în sine, ci un mijloc de orientare a elevului spre trasee ulterioare de pregătire superioară și ca posibilitate de atingere a unui nivel superior de performanță în interpretare.

Acest deziderat reprezintă pentru profesor un scop ce pune accent pe deplasarea accentului de pe acumulările sterile de cunoștințe pe utilizarea acestora în practica muzical-instrumentală, de pe caracterul informativ, aplicativ, centrând procesul didactic pe elev și pe opțiunile sale.

Acestea reprezintă un rezultat al întregului demers didactic cu specific artistic, la care participă elevul.

Sugestiile metodologice ca sprijin pentru cadrul didactic se referă la conținutul învățării, metode, activități didactice și recomandări cu privire la abordarea repertoriului, precum și sugestii privind evaluarea continuă și sumativă în scopul orientării cadrului didactic în procesul de predare-învățare a unui instrument muzical.

Repertoriul este un mijloc de realizare a competențelor. Parcursul acestuia nu constituie un obiectiv în sine, important fiind, de fapt, progresul elevilor în învățare. În procesul de învățământ primar și gimnazial (clasele III-VIII) trebuie să se aibă în vedere valorificarea potențialului creativ în interpretare. Din acest moment, formarea unei concepții interpretative asupra operei va motiva demersul de perfecționare a tehnicii interpretative a elevului.

În activitatea didactică se va pune accentul prioritar pe abordarea în interpretare a stilului clasic și baroc. În acest sens, trebuie avute în vedere:

- Utilizarea arcușului mai ales în legato, detache, spiccato
- Redarea ornamentelor după cerințele epocii
- Un grad sporit de viteză
- Ușurință în folosirea tehnicii de schimbare a nuanțelor

Nu trebuie omisă dezvoltarea muzicalității elevului, a gândirii sale muzicale. Aceasta nu exclude utilizarea exercițiilor de memorare a textelor muzicale studiate și de redare a acestora fără ajutorul partituri.

De asemenea, este absolut necesar ca fiecare operă muzicală să fie interpretată în integralitatea sa, cu acompaniament (pian sau ansamblu orchestral) și obligatoriu în public (audiții de clasă/catedră).

În perioada învățământului gimnazial, pregătirea de specialitate a elevilor se va axa pe inițierea în și cu familiarizarea cu perioadele stilistice, muzicale în vederea aprofundării perioadelor stilistice importante:

- Baroc
- Clasicism
- Romantism
- Modernism

Repertoriul însă are valoare de sugestie, rămânând la aprecierea cadrului didactic să propună alte repertorii, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevului.

Câteva activități speciale vor veni în ajutorul profesorului în scopul realizării competențelor. Astfel, trebuie să se acorde o atenție specială memorizării textului muzical, dar, totodată, memorizarea textului nu trebuie să devină un scop în sine, ci să fie un instrument de facilitare a eliberării de stresul partituri.

Cadrul didactic trebuie să dovedească disponibilitate pentru pregătirea continuă prin toate mijloacele oficiale. Printre acestea, se va pune accent pe participarea activă a elevului la diferite acțiuni, competiții, finalizând demersul prin adoptarea și implicarea sa responsabilă în pregătirea pentru performanță, eliminând astfel riscul promovării unor false valori.

În cazul disciplinei **Contrabas**, elevul începe procesul de cunoaștere și acomodare cu instrumentul muzical în clasa a V-a. În clasele a VI- a și a VII- a, elevul continuă procesul de

formare și dezvoltare, insistându-se pe latura tehnico-instrumentală generală, iar din clasa a VIII-a se urmărește formarea unei concepții interpretative asupra operei va motiva demersul de perfecționare a tehnicii instrumentale.

Alegerea repertoriului se va face în funcție de dezvoltarea psihosomatică a elevului. De asemenea este esențială optimizarea condiției instrumentului astfel ca elevul să nu depună un efort fizic exagerat la studiu. În situația unui repertoriu restrâns, privind stilul preclasic sau clasic, se recomandă transpunerea adecvată din punct de vedere al dificultății a unor repertorii aparținând altor instrumente.

În asimilarea și în redarea corectă a problemelor de natură tehnică, se recomandă:

- **pentru clasa a V-a:**
 - preocuparea de bază a profesorului trebuie să fie pregătirea fizică a organismului pentru această activitate (poziția corpului, a brațelor, a degetelor etc.);
 - învățarea emiterii corecte a sunetelor la instrument;
 - întărirea articulațiilor degetelor prin exerciții tehnice specifice;
 - exerciții de formare și dezvoltare a lejerității degetelor și a brațelor;
 - se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit rezistența fizică și pregătirea tehnică necesară abordării problemelor de repertoriu.
- **pentru clasa a VI-a și a VII-a:**
 - se continuă dezvoltarea capacității de efort a organismului, prin exerciții specifice;
 - diversificarea tipurilor de exerciții, care să sprijine dezvoltarea motricității elevilor;
 - se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit pregătirea tehnică corespunzătoare abordării problemelor de repertoriu și de interpretare.
- **pentru clasa a VIII-a:**
 - omogenizarea sonorității în registrele grav, mediu, acut;
 - valorificarea altor tipuri de exerciții, care să contribuie la dezvoltarea motricității;
 - diversificarea dinamică și timbrală - evidențierea contrastelor;
 - se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit pregătirea tehnică corespunzătoare abordării problemelor de repertoriu și de interpretare.

Pentru realizarea repertoriului, profesorul trebuie să organizeze activitatea elevului, să planifice studiul individual al acestuia, să ofere o paletă diversă de soluții tehnice și interpretative, să sesizeze și să corecteze eventualele erori, să stimuleze creativitatea elevului, să organizeze activități de acomodare a elevului cu scena (producții/audiții, recitaluri, etc.) De asemenea, profesorul va urmări realizarea dialogului cu elevul, fără a fragmenta prea des discursul muzical.

Profesorul va oferi elevului modele artistice de interpretare și prin utilizarea mijloacelor audio-vizuale;

Conținuturile vor fi valorificate, deopotrivă, pentru:

- dezvoltarea tehnicii instrumentale (studiul gamelor și arpeggiilor trebuie să fie parte integrantă a studiului zilnic);
- dezvoltarea combinată a tehnicii și a muzicalității prin abordarea unui repertoriu specific;

Pentru a asigura o pregătire de bază a elevului, profesorul trebuie să parcurgă cu acesta:

- game majore și minore cu arpegii, în diferite trăsături de arcuș;
- un număr de cel puțin 10 - 15 studii tehnico-melodice pe an;
- cel puțin 3 lucrări din lista de sugestii de repertoriu acoperind perioade stilistice diferite;

Prin acest document se intenționează asigurarea pregătirii de specialitate de bază a elevilor, dincolo de care fiecare elev, sub îndrumarea cadrului didactic, își poate prefigura un traseu de evoluție performantă.

Atât repertoriul cât și planificarea studiului pozițiilor pe an școlar au valoare de sugestie, rămânând la latitudinea profesorului să propună și alte repertorii sau o altă repartizare a studiului pozițiilor, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevilor.

MODEL proiectare unitate de învățare – Corzi grave

VIOLĂ/ VIOLONCEL**UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU ROMÂNESC****Clasa a VIII-a****Nr. ore alocate: 4 ore**

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
C. Dimitrescu "Dans țărănesc" – MEMORARE	1.1. Aplicarea conștientă a diferitelor combinații ritmice, melodice și dinamice 1.2. Aplicarea indicațiilor și agogică - înțelegerea termenilor existenți în textul muzical - utilizarea tehnicilor adecvate	2.1. Îmbinarea elementelor tehnice cu cerințele expresive ale piesei - învățarea pe fragmente și apoi integral al lucrării fără partitură - înregistrarea audio-video a interpretării elevului	- instrument - arcuș - partitură - suport pentru partitură - metronom - aparat audio-video pentru înregistrare	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluarea în baza criteriilor prestabilite
Notă: Memorarea reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii și asimilării elementelor constitutive (melodie, ritm, ornamente, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamică și tempo)				

CONTRABAS**UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU CLASIC****Clasa a VIII-a****Nr. ore alocate: 6 ore**

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
G. A. Capuzzi – Concert in Re Major, p. I	1.1. Aplicarea elementelor de sintaxă muzicală	- audiția lucrării - descifrarea textului muzical - rezolvarea elementelor de intonație, ritm, dinamică și tempo - Executarea unor exerciții de analiză a textului studiat (celulă, motiv, frază, perioadă, temă, secțiune)	Metronom, partitură, instrument, aparatură audio-video	- evaluare formativă - autoevaluare

HARPĂ/CHITARĂ
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU ROMÂNESC
Clasa a VIII-a
Nr. ore alocate: 4 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Carmen Petra-Basacopol <i>Cântec de leagăn</i> din <i>Suita pentru harpă</i> – MEMORARE	1.1. Aplicarea conștientă a diferitelor combinații ritmice, melodice și dinamice 1.2. Aplicarea indicațiilor dinamice și agogice - înțelegerea termenilor existenți în textul muzical - utilizarea tehnicilor adecvate	2.1. Îmbinarea elementelor tehnice cu cerințele expresive ale piesei - învățarea pe fragmente și apoi integral al lucrării fără partitură - înregistrarea audio-video a interpretării elevului	- instrument - acordaj - partitură - suport pentru partitură - metronom - aparat audio-video pentru înregistrare	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluarea în baza criteriilor prestabilite
Notă: Memorarea reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii și asimilării elementelor constitutive (melodie, ritm, ornamente, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamică și tempo)				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației Naționale
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Paladi, Ani Marie	Școala gimnazială de muzică nr 1 <i>Iosif Sava</i> – București
Smărăndescu, Săndel	Colegiul Național de Muzică " <i>Dinu Lipatti</i> " – București
Vidican, Miruna Elena	Colegiul Național de Muzică <i>George Enescu</i> – București
Vodă, Camelia Ioana	Colegiul Național de Muzică <i>George Enescu</i> – București

Anexa nr. 10

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

ȚAMBAL

Clasele V-VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru *Țambal* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele V-VIII din învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 2/3 ore /săptămână.

Programa pentru *Instrument principal - țambal* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Actuala programă se corelează cu programa corespondentă pentru ciclul liceal, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (gimnazial și liceal).

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate în studiul instrumentului *țambal* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Elemente de tehnică instrumentală specifică*
- *Elemente de notație/cultura muzicală*
- *Aspecte interpretative*

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale vocaționale.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a V-a
1.1. Formarea deprinderilor tehnice de bază - Istoricul și descrierea țambalului și a ciocănelului - Exerciții de gimnastică pentru maleabilitatea și flexibilitatea mâinilor cu și fără ciocănele - Poziția la instrument și acomodarea ciocănelului - Exerciții pentru simetria mâinilor - Exerciții pentru însușirea numerotării mâinilor
1.2. Cunoașterea principalelor elemente de limbaj muzical - Exerciții ritmice cu ciocănelele, urmărindu-se o articulație corectă și o egalitate sonoră - Exerciții ritmice în diferite valori până la șaisprezecimi - Exerciții tehnice libere care vor consta în lovituri: ordinare, duble, triple și câte patru pentru fiecare mână în parte
1.3. Formarea deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj - Redarea elementelor de limbaj muzical (ritm, metru, tempo) - Exerciții de cunoaștere a reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical - Descifrarea textelor muzicale simple - Identificarea raportului matematic între durate - Redarea duratelor în diferite măsuri - Exerciții folosind diverse formule ritmice de la rar spre repede

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Obținerea deprinderilor tehnice de bază - Formarea deprinderilor elementare de emisie a sunetului cu ciocănelul în diferite registre ale țambalului - Analiza calitativă a sunetului emis - Exerciții în tonalități până la trei semne de alterație, în diferite formule ritmice, inclusiv gamele minore în variantele natural, armonic, melodic - Exerciții cu note egale - Exerciții cu diviziuni normale ale valorilor de note
2.2. Familiarizarea cu termeni elementari de dinamică și agogică - Exerciții cu elemente de dinamică constantă <i>p</i> , <i>mp</i> , <i>mf</i> , <i>f</i> , etc. - Exerciții cu nuanțe dinamice (<i>crescendo</i> , <i>decrescendo</i>)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Istoricul și descrierea tipurilor de țambal, scopul lor în orchestră Poziția la instrument și acomodarea ciocănelului Descifrarea textelor muzicale simple Diviziuni normale ale valorilor de note

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente de notație/cultura muzicală	Elemente de limbaj muzical (ritm, metru, tempo) Raportul matematic între durate, utilizând valori până la șaisprecizimi Cunoașterea reprezentărilor grafice ale elementelor simple de limbaj muzical Descifrarea textelor muzicale simple Tonalități până la trei semne de alterație, inclusiv gamele minore în variantele natural, armonic, melodic, arpegii
Aspecte interpretative	Elemente de dinamică constantă p, mp, mf, f, etc. Nuanțe dinamice (crescendo, decrescendo)

SUGESTII pentru REPERTORIU

<p>Game, exerciții studii: V.Brada, "30 de studii pentru țambal" (Brno, 1997) - <i>Studiile Nr. 1 - 6.</i></p> <p>I.T.Toth, I.Falka, "Cimbalomiskola" (Budapest, 1958 sau 1967) <i>Partea I: Studiile Nr. 56; 65; 66; 132; 150; 151; 152; 162 - 165; 196(a,b); 197; 223 - 227.</i> <i>Partea II: Studiile Nr. 4; 7; 11; 12; 19; 20.</i></p> <p>V.Sîrbu, V. Crăciun, "Metodă de țambal" (Chișinău, 1982) - <i>Paginile Nr. 44-46; 48; 49; 52; 55; 58; 59.</i></p>	<p>Piese folclorice: L.Berov, "Melodii populare moldovenești" (Chișinău, 1974) "<i>Hora ciobănească</i>"; "<i>Hora și bulgărească</i>"; "<i>Jocul fierarilor</i>".</p> <p>G.Ceaikovski-Mereșanu, "Doine, cântece, jocuri" (Chișinău, 1972) <i>Nr.12 (Dansul miresei);</i> <i>Nr.23 (Vine lelea de la moară);</i> <i>Nr.27 (Cât îi Codru);</i> <i>Nr.46 (Și-am zis verde păpușoi);</i> <i>Nr.66 (La mândruța sub cerdac);</i> <i>Nr.107 (Iese lelea din bordei);</i> <i>Nr.140 (Foaie verde trandafir);</i> <i>Nr.148 (Hora moldovenească);</i> <i>Nr.151 (Hora de mână).</i></p> <p>V.Crăciun, V. Sîrbu, "Metodă de țambal" (Chișinău, 1982) <i>Pag.4 – "Joc", muz.populară;</i> <i>Pag.49 – "Joc", V.Crăciun;</i> <i>Pag.52 – "Sârba", muz. populară;</i> <i>Pag.56 – "Joc bătrânesc", V.Sîrbu;</i> <i>Pag.59 – "Trandafirul", muz. populară;</i> <i>Pag.77 – "Brăulețul", V.Sîrbu.</i> <i>Pag.84 – "Coasa"; "Bocănească", muz. populară;</i> <i>Pag.85 – "Joc țărănesc", muz. populară;</i> <i>Pag.93 – "Sârba", V.Sîrbu;</i> <i>Pag.93 – "Hora", V.Sîrbu.</i></p> <p>S.Crețu, "Piese pentru țambal și pian" (Chișinău, 1990) <i>Nr.1(Sârba); Nr.2(Rața);</i> <i>Nr.3(Hora); Nr.4(Cimburelul); Nr.6 (Sârba veche);</i> <i>Nr.7(Cântă-mi pui de cuc); Nr.8(Zefirul);</i> <i>Nr.9(Bocănească); Nr.10(Scrânciobul);</i> <i>Nr.11(Joc); Nr.15(Bucovineasca).</i></p> <p>E. Croitoru, "Melodii populare pentru acordeon" (Chișinău, 1983) <i>"Tropoțica"; "Sârba"; "Bulgărească"; "Hangul";</i></p>
---	---

	<p><i>"Hora mărunțică", "Brâul"; "Sârba"; "Joc".</i></p> <p>C.Rusnac, "Ca la noi în sat" (Chișinău, 1981) <i>Cântec de masă; Sara bună; Sârba; Coasa; Ciuleandra; La scos dansul; Hangul; Dans bulgar; Țigăneasca.</i></p> <p>V. Curbet, "Așa-i jocul pe la noi" (Chișinău, 1985)</p> <p>I. Vizitiu, "Fluierașul", ("Timpul", 1974) <i>"Hora"; "Ciobăneasca"; "Fantezie pentru fluier"; "Cântecul prieteniei"; "Rapsodie moldovenească".</i></p> <p>E. Vișcauțan, "Crestomație pentru vioară, violoncel și pian. Cl. 1 - 4" ("Lumina", 1977) <i>Nr. 8 (Vine lelea); Nr. 12 (Trageți hora); Nr. 36 (Cucoșelul); Nr. 52 (Cântec de leagăn); Nr. 54 (Cântec de leagăn); Nr. 59 (Cucul).</i></p> <p>P. Stoianov, "500 de melodii și jocuri din Moldova" (Chișinău, 1972) <i>Nr. 55 (Sârba); Nr. 250 (Cârligul); Nr. 278 (Cărăselul).</i></p>
<p>Piese:</p> <p>V. Crăciun, V. Sîrbu, "Metodă de țambal" (Chișinău, 1982) <i>Pag. 45 – Galop, D. Kabalevski;</i> <i>Pag. 48 – Țăranul vesel, R. Schumann;</i> <i>Pag. 52 – Dispoziție de primăvară, N. Miaskovski;</i> <i>Pag. 66 – Gavotte, J. S. Bach;</i> <i>Pag. 69 – Gavotte, A. Corelli;</i> <i>Pag. 85 – Vals lent, A. Goedike;</i> <i>Pag. 86 – Patru piese mici, D. Turc.</i></p> <p>S. Crețu, "Piese pentru țambal și pian" (Chișinău, 1990) <i>I. Grosu, "În grădină", "Zefirul".</i></p> <p>I. T. Toth, I. Falka, "Cimbalomiskola" (Budapest, 1958 sau 1967) <i>Partea I: Nr. 235-239; 250; 251; 253-264.</i> <i>Partea II: Nr. 2; 3; 5; 6; 8; 13; 23; 24; 29; 34; 35; 39.</i></p> <p>E. Vișcauțan, "Piese pentru vioară" ("Cartea moldovenească", 1975) <i>Mulear, "Ecoul codrilor"; Z. Tkaci, "Joc".</i></p> <p>E. Vișcauțan, "Crestomație pentru vioară, violoncel și pian. Cl. 1 - 4", ("Lumina", 1977) <i>T. Zgureanu, "În april"; E. Vișcăuțan, "În excursie"; Iu. Țibulski, "Cântec de adormit păpușa"; Z. Tkaci, "Ceasul".</i></p>	<p>Forme ample:</p> <p>D. Cimarossa-V. Luță, <i>Sonatina</i></p> <p>A. Vivaldi, <i>Concert in G-dur, pentru vioară și pian, mișcarea I</i></p> <p>G. Fr. Handel, <i>Gavotă cu variațiuni</i></p>

CLASA a VI-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a VI-a
1.1. Analizarea principalelor elemente de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare - Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj - Citirea la prima vedere - Solfegierea melodiilor - Interpretarea pe două portative - Identificarea formulelor de dactil, anapest, triolet, sincopă - Exerciții de legato, contratimp și sincopă
1.2. Continuarea formării deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj muzical - Descifrarea măsurilor de 2/4, 3/4, 6/8, 9/8, 12/8 - Măsurile de 2/2, 3/2, allabreve - Valori ternare în măsurile 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 - Măsura de 4/8

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1. Completarea deprinderilor tehnice și interpretative - Perfecționarea deprinderilor elementare de emisie a sunetului cu ciocănelul în diferite registre ale țambalului - Exerciții pentru însușirea numerotării mâinilor în diferite registre - Exerciții de aplicare practică a procedeelor tehnice de emisie a sunetului: flageolet, pizzicato, col legno, tremolo. - Exerciții de aplicare a tehnicii ricoșetului - Aplicarea sistemului de pedalizare în diferite registre - Exerciții de aplicare a ornamentelor: mordent, tril. - Exerciții în tonalități până la patru semne de alterație, cu relativele lor și arpeggiile lor - Exerciții de recunoaștere și comparare a măsurilor în funcție de accent.
2.2. Exersarea elementelor cu rol determinant în dezvoltarea sensibilității și expresivității muzicale - Exprimarea propriilor opinii referitoare la maniera și valoarea artistică a interpretării - Audiții muzicale (aceeași lucrare în interpretări diferite)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj muzical Interpretarea pe două portative Contratimpul și sincopa Măsuri: 2/4, 3/4, 6/8, 9/8, 12/8 Măsurile de 2/2, 3/2, allabreve Valori ternare în măsurile 3/8, 6/8, 9/8, 12/8 Măsura de 4/8
Elemente de notație/cultură muzicală	Numerotarea mâinilor în diferite registre Flageolet, pizzicato, col legno, tremolo Tehnică ricoșetului Ornamente: mordent, tril

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
	Sistemul de pedalizare în diferite registre Tonalități până la patru alterații constitutive, arpegii
Aspecte interpretative	Audiții muzicale comparate

SUGESTII pentru REPERTORIU

<p>Game, exerciții studii: V.Sîrbu, V.Crăciun, "Metodă de țambal" (Chișinău, 1982) - <i>Paginile Nr.51; 54; 55; 61; 62; 63; 65; 68; 74; 77; 89.</i></p> <p>I.T.Toth, I.Falka, "Cimbalomiskola"(Budapest, 1958 sau 1967) <i>Partea I: Studiile Nr.226;228;229;230;238 - 245.</i> <i>Partea II: Studiile Nr.7;9;12;16;18–22;24.</i></p> <p>V.Brada, "30 de studii pentru țambal" (Brno, 1997) - <i>Studiile Nr.1 - 9.</i></p> <p>Allaga Geza, "18 Studii pentru țambal"(Budapesta, 1990) - <i>Studiile Nr.1; 2; 3.</i></p>	<p>Piese folclorice: L.Berov, "Melodii populare de joc" (Chișinău, 1974) <i>Hora țânțarilor; Doina.</i></p> <p>E.Croitoru, "Folclor lăutăresc pentru acordeon"(Chișinău, 1979) <i>Hora lăutărească; Brâul; Hostropăț.</i></p> <p>V.Crăciun, V. Sîrbu, "Metodă de țambal" (Chișinău, 1982) <i>Pag.58 – Hora, V.Crăciun;</i> <i>Pag.62 – Sârba, V.Crăciun;</i> <i>Pag.69 – Sârba, muz. populară;</i> <i>Pag.72 – Hora, muz. populară;</i> <i>Pag.74 – Hora, prelucrare de V.Crăciun;</i> <i>Pag.77 – Brăulețul, prelucrare de V.Sîrbu;</i> <i>Pag.79 – Hora, prelucrare de V.Sîrbu;</i> <i>Pag.90 – Piesă, muz. populară;</i> <i>Pag.92 – Hora, muz. populară;</i> <i>Pag.93 – Hora, muz. populară;</i> <i>Pag.96 – Sârba, muz. populară.</i></p> <p>G.Ceaikovski-Mereșanu, "Doine, cântece, jocuri"(Chișinău, 1972) <i>Nr.149(Hora bătută); Nr.153(Joc); Nr.156(Sârba); Nr.162(Polca); Nr.163(Ungureasca).</i></p> <p>S.Crețu, "Piese pentru țambal și pian"(Chișinău,1990) <i>Nr.1 (Sârba); Nr.5 (În grădină);Nr.12 (Joc); Nr.17 (Sârba); Nr.21(Învârtita).</i></p> <p>Aranjament V.Luță, "Horă", "Sârbă transilvăneană", "Din bătrâni".</p> <p>C.Rusnac, "Ca la noi în sat"(Chișinău,1981) <i>Polca; Hangul; Hora; Sârba; Moldoveneasca; Hora moldovenească; Sârba.</i></p> <p>P. Stoianov, "500 de melodii și jocuri din Moldova" (Chișinău, 1972) <i>Nr.7 (Brâul); Nr.8 (Joc); Nr.18 (Sârba); Nr.22 (Sârba); Nr.35 (Trandafirul);Nr.38 (Sârba izbeștenilor);Nr.42 (Bocăneasca); Nr.54 (Sârba haiducilor); Nr.63 (Sârba); Nr.110 (Zbuciumul); Nr.136 (Repezita); Nr.156 (Hora); Nr.172 (Rusasca); Nr.180 (Joc); Nr.182 (Joc); Nr.183 (Hora); Nr.256 (Mărunțica); Nr.257 (Joc); Nr.279</i></p>
---	--

	<p>(Bătuta); Nr.292 (Bobul); Nr.310 (Jocul); Nr.344 (De pahar); Nr.353 (Hora); Nr.478 (Hora); Nr.481 (Krivo horo); Nr.493 (Rujnița).</p> <p>I.Vizitiu, "Fluierașul", ("Timpul", 1974) "Hangu-n bătăi"; "Doina basarabească".</p> <p>E.Vîșcauțan, "Crestomație pentru vioară, violoncel și pian. Cl.1 - 4", ("Lumina", 1977) Nr.52(Cântec de leagăn); Nr.54(Cântec de leagăn); Nr.59 (Cucul).</p>
<p>Piese: V.Crăciun, V. Sîrbu, "Metodă de țambal" (Chișinău, 1982) Pag.69 – Gavotte, A.Corelli; Pag.76 – Marș, S.Maikapar; Pag.79 – Menuett, W.A.Mozart; Pag.86 – Patru piese mici, D.Turc; Pag.90 – Piesă, muz. populară; Pag.91 – Joacă, V.Crăciun; Pag.94 – Menuett, I.Klarc; Pag.99 – Allegro, M.Giuliani; Contradans, autor necunoscut.</p> <p>E.Vîșcauțan, "Culegere de piese pentru vioară" (Chișinău, 1961) Gh.Neaga, Dans; Gavott neterminat; D.Gherșfeld, Despre ce-a cîntat Ileana; S. Lungul, "Spic de grîu"; S. Buzilă, "Pe un picior de plai"; P.Rivilis, "Vacanța mare".</p> <p>I.T.Toth, I.Falka, "Cimbalomiskola"(Budapest, 1958 sau 1967) Partea I: Nr.247–251;252;262;265;267. Partea II: Nr. 10;15;27;30;31;38;41;44;45;51.</p> <p>E.Vîșcauțan, "Piese pentru vioară" ("Cartea moldovenească", 1975) Z.Tkaci, Dans; Batuta.</p> <p>Transcripții de V. Luță: P.I.Ceaikovski, Cântec vechi francez; D.Kabalevski, O polcă mică; R.Rowly, În țara piticilor; J.S Bach, Menuet; J. Haydn, Menuet.</p> <p>M.Sokolov, "Piese – dansuri vechi pentru pian" (Moscova, 1973) J.Saint-Luk, Bourree; J.Ph.Rameau, Menuett; M.Glinka, Polcă.</p> <p>V.Luță, "Caiet pentru țambal. Vol.5", ("Grafema Libris", Chișinău, 2015) I. Haydn, Menuet, duo țambale.</p>	<p>Piese de formă amplă: Alcătuitor Iu.Utkin, "Hrestomatia dlea skripki" (Moscova,1981) A.Vivaldi, Concert in G-dur, pentru vioară și pian</p> <p>O.Nezovibatico, "Șkola igrî na ukrainski țimbal" (Kiev, 1966) F.Gossec, Gavota; G.Fr.Handel, Menuett.</p> <p>Alcătuitor A.Nicolaev, "Școla igrî na fortepiano"(Moscova, 1971) I. Berkovici, Sonatina (în prelucrare). A.Nicolaev, "Muzîka dlea fortepiano"(Moscova, 1977) F. Dussek, Sonatina, mișcările I și III; Bartok, Variațiuni (în prelucrare).</p>

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VII-a
1.1. Formarea deprinderilor tehnice de bază în cântatul la țambal - Exerciții pentru consolidarea deprinderilor tehnico-interpretative acumulate anterior - Formarea noțiunilor elementare despre acompaniament
1.2. Aprofundarea deprinderilor de utilizare a elementelor de limbaj muzical - Apogiatura simplă, dublă, triplă și de 4 note, urmărindu-se dexteritatea de a trece de la o mână la alta - Dezvoltarea procedeeleor de emiterie a sunetului la țambal: flageoletul, pizzicato, col legno, sul ponticello - Însușirea noțiunilor de stil și epocă - Însușirea septacordului de dominantă D ₇

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Stăpânirea deprinderilor tehnice și interpretative - Exerciții de sincronizare și dezvoltare a deprinderilor motrice - Perfecționarea articulației (staccato și legato) - Exerciții cu gama cromatică (terțe mari și mici) - Exerciții în tonalități până la cinci semne de alterație, în diferite formule ritmice (pe un sunet și în desfășurare) și arpegiul gamelor (simplu și frânt)
2.2. Diversificarea și îmbogățirea paletelor mijloacelor de exprimare în planul nuanțării și expresivității muzicale - Aplicarea corectă a elementelor de ritm, metru, agogică, dinamică și nuanțare naturală în lucrările studiate - Interpretarea notelor ornamentale, ținând cont de specificul și caracterul melismelor

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Noțiuni elementare despre acompaniament
Elemente de notație/cultura muzicală	Apogiatura simplă, dublă, triplă și de 4 note Articulația (staccato și legato) Gama cromatică (terțe mari și mici) Caracteristicile diferitelor stiluri și epoci Tonalități până la cinci semne de alterație Arpegiul simplu și frânt
Aspecte interpretative	Specificul și caracterul melismelor

SUGESTII pentru REPERTORIU

Game, exerciții, studii: V.Brada, "30 de studii pentru țambal"(Brno, 1997) <i>Studiile Nr.1 – 15.</i> Allaga Geza, "18 Studii pentru țambal"	Piese folclorice: V.Crăciun, V. Sîrbu, "Metodă de țambal" (Chișinău, 1982) Pag. 91 - Joacă, V. Crăciun; Pag. 92 - Hora, muz. populară;
---	--

<p>(Budapesta, 1990) <i>Studiile Nr.4; 5; 6; 8.</i></p> <p>Transcripție de V.Luță I.F.Mazas, <i>Studiu in G-dur</i> M.Dvileanski, <i>Studiu.</i></p> <p>O.Nezovibatico, “Șkola igrî na ukrainski țîmbal” (Kiev, 1966) <i>Studiile Nr.39; 54; 57; 60; 96; 98; 99; 101; 109; 110.</i></p> <p>V.Sîrbu, V.Crăciun, “Metodă de țambal” (Chișinău, 1982) <i>Paginile Nr. 74; 77; 84; 89; 106 - 110;</i></p> <p>I.T.Toth, I.Falka, “Cimbalomiskola”(Budapest, 1958 sau 1967) <i>Partea I: Studiile Nr. 229; 246; 248; 249.</i> <i>Partea II: Studiile Nr.12; 16; 18; 20; 21; 25; 26; 28; 30; 32; 33; 40; 42; 43; 48; 55; 58; 62; 63; 64; 65.</i></p> <p>Kesmarky Arpad, “Czimbalom-iskola”, (Budapesta, 1896) <i>Studiile Nr.136;137;141;148;151;156;182.</i></p>	<p><i>Pag.100 - Hora, prelucrare de V.Crăciun;</i> <i>Pag.101 - Doină, prelucrare de V.Sîrbu;</i> <i>Pag.102 - Geamparale, prelucrare de V.Sîrbu;</i> <i>Pag.103 - Geamparale, prelucrare de V.Crăciun.</i></p> <p>S.Crețu, “Piese pentru țambal și pian” (Chișinău, 1990) <i>Nr.12 (Joc bătrânesc); Nr.13 (Joc moldovenesc); Nr.14(Dans popular armean);Nr.17 (Sârba); Nr.18(Cadînja); Nr.21(Învârtita); Nr.24(Voiniceasca); Nr.27(O horă ca la nord).</i></p> <p>E.Croitoru, “Folclor lăutăresc pentru acordeon” (Chișinău, 1979) <i>Sârba ca la nord; Hora veche; Hostropăț; Bulgăreasca.</i></p> <p>Aranjament V.Luță “<i>Din bătrâni</i>”; “<i>Gopac</i>”.</p> <p>C.Rusnac, “Ca la noi în sat”(Chișinău,1981) <i>Hangul; Hora; Polcă; Sârba.</i></p> <p>Aranjament V.Sîrbu “<i>Trei melodii</i>”.</p> <p>Aranjament V.Crăciun“<i>Hora in si-moll</i>”.</p> <p>P. Stoianov, “500 de melodii și jocuri din Moldova” (Chișinău, 1972) <i>Nr.12 (Sârba); Nr.17 (Sârba); Nr.22 (Sârba); Nr.26 (Sârba lui Tudos); Nr.54 (Sârba Haiducilor); Nr.95 (Bulgăreasca); Nr.119 (Sârba); Nr.129(Brăul); Nr.167 (Hangul în bățăi); Nr.168 (Țigăneasca); Nr.173(Hora); Nr.191 (Florica Moldovei); Nr.202 (Hora); Nr.295 (Rusasca); Nr.319(Învârtită); Nr.320 (Polcă); Nr.322(Șarampoiul); Nr.372 (Oleandă); Nr.389 (Hora ciobănească);</i></p> <p>V.Crăciun, V. Sîrbu, “Metodă de țambal” (Chișinău, 1982) <i>Pag.113 – Cântec bucovinean, prelucrare de V.Crăciun;</i> <i>Pag.114 – Suită, V.Crăciun;</i> <i>Pag.141 – Doina și hora, V.Crăciun;</i> <i>Pag.146 – Ca la țambal, V.Crăciun.</i></p>
<p>Piese: V.Crăciun, V. Sîrbu, “Metodă de țambal” (Chișinău, 1982) <i>Pag.111 – Dans, W.A.Mozart;</i> <i>Pag.138 – Gavotte, J.Ph.Rameau.</i></p> <p>Transcripție V.Luță A.Greceaninov, <i>Mazurca;</i> J.B.Lully, <i>Gavotte;</i> J.Haydn, <i>Gavotte;</i> P.I.Ceaikovski, <i>Cântec napolitan;</i> J.Brahms, <i>Dans ungar Nr.2;</i> S.Rachmaninov, <i>Polca italiană.</i></p>	<p>Piese de formă amplă: A. Corelli <i>Sarabanda și giga;</i> Ch.Dancla <i>Variațiuni în G-dur;</i> G.Fr.Handel <i>Variațiuni;</i> A. Vivaldi <i>Concert în a-moll, pentru vioara și pian;</i></p>

<p>V.Luță "Caiet pentru țambal", Vol.5" ("Grafema Libris", Chișinău, 2015) <i>L.C.Daquin - V.Luță, "Cucu", duo țambale.</i></p> <p>O.Nezovibatico, "Șkola igrî na ukrainski țimbal" (Kiev, 1966) <i>J.S.Bach, Menuett; R.Danko, Cântec unguresc; O.Dargomîjski, Vals; M.Musorgski, Gopac; O.Nezovibatico, Hulubița.</i></p> <p>V.Roșcovan, "Piese pentru țambal și pian", ("Lumina", Chișinău, 1993) <i>V.Andreev, Mazurcă; P.I.Ceaikovski, Melodie; V.Monti, Ceardaș.</i></p> <p>Transcripție V.Sîrbu - A.Haciaturian, <i>Lezghinca.</i></p> <p>I.T.Toth, I.Falka, "Cimbalomiskola"(Budapest, 1958 sau 1967) <i>Partea I: Nr.266; 268. Partea II: Nr.57; 66.</i></p>	
---	--

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
<p>1.1. Completarea elementelor de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții pentru perfecționarea deprinderilor de utilizare și automatizarea mișcărilor, în vederea obținerii autocontrolului</i> - <i>Analizarea elementelor de limbaj din textul muzical studiat</i> - <i>Noțiuni elementare despre acordajul țambalului</i>
<p>1.2. Utilizarea fluentă a elementelor de limbaj muzical învățate</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții de însușire a formulelor de acompaniament (horă, sârbă)</i> - <i>Exerciții de tremolo măsurat și liber</i> - <i>Exerciții de tremolo cu nuanțe în crescendo și decrescendo</i> - <i>Exerciții pentru perfecționarea agilității la instrument (tușeul)</i> - <i>Exerciții cu piano, subito, forte, subito piano, pe diferite valori de note</i> - <i>Exerciții în tonalități cu 7 semne de alterație, în diferite formule metro-ritmice (pe un sunet și în desfășurare), gamele (terțe); arpegiile lor (simplu și frânt)</i> - <i>Gama cromatică (terțe mari și mici)</i> - <i>Exerciții cu septacordurile de sensibilă (D_{VII}) și septacordul de dominantă (simplu și frânt)</i>

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Autoevaluarea prestației scenice (evoluții în audiții, recitaluri, examene, etc) - Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical - Formularea judecăților de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări - Diferențierea prin audiție a diverselor interpretări, în scopul formării propriei versiuni
2.2. Interpretarea creativă a lucrării coordonând mijloacele de expresie muzicală cunoscute - Analizarea și utilizarea cursivă a aspectelor timbrale întâlnite în lucrările abordate - Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică - Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente de tehnică instrumentală specifică	Automatizarea mișcărilor la țambal și obținerea autocontrolului Analizarea elementelor de limbaj din textul muzical studiat Acordajul țambalului Acompianament: Hora și sârba Tremolo măsurat și liber, în crescendo și decrescendo Nuanțe: piano, subito, forte, forte subito piano Tușeul
Elemente de notație/cultura muzicală	Recunoașterea apartenenței lucrărilor muzicale audiate la un anumit gen și stil muzical Game în tonalitățile majore până la 7 alterații și relativele lor
Aspecte interpretative	Judecăți de valoare despre lucrări audiate/ variante de interpretări Audiții comparate în scopul formării propriei versiuni Aspecte timbrale întâlnite în lucrările abordate Prezentarea cursivă a unui program respectând termenii de dinamică și agogică Memorarea și interpretarea creativă a lucrării, coordonând mijloacele de expresie muzicală

SUGESTII pentru REPERTORIU

Game, exerciții studii: Allaga Geza, „18 Studii pentru țambal” (Budapesta, 1990) <i>Studiile Nr. 6 – 12.</i> V.Brada, „30 de studii pentru țambal” (Brno, 1997) <i>Studiile Nr.15 – 30.</i> V.Crăciun, V. Sîrbu, „Metodă de țambal” (Chișinău, 1982) Pag.117 – V.Crăciun, <i>Studiu în G-dur</i> ; Pag.128 – V.Crăciun, <i>Studiu (Fanfară)</i> . I.T.Toth,I.Falka,“Cimbalomiskola” (Budapest, 1958 sau 1967) Partea II: <i>Studiile Nr.67;68;69.</i> O.Nezovibatico, “Șkola igrî na ukrainski țimbal”, (Kiev, 1966) <i>Studiile Nr.67 – 70; 111 – 114.</i> Allaga Geza, “Cimbalom-iskola”, (Budapesta) <i>Studiile Nr.1;2;6;7.</i>	Piese folclorice: V.Crăciun, V. Sîrbu, “Metodă de țambal” (Chișinău, 1982) Pag.114 – <i>Suită</i> , V.Crăciun; Pag.125 – <i>Variațiuni pe tema “Zis-a badea”</i> , V.Sîrbu; Pag.141 – <i>Doină și horă</i> , V.Crăciun; Aranjament V.Crăciun, “ <i>Ca la noi la Vânători</i> ”. S.Crețu, “Piese pentru țambal și pian”, (Chișinău,1990) Nr.16 (<i>Sârba</i>); Nr.19 (<i>Eu sînt vomicele de frunte</i>); Nr.20 (<i>La căsuța părintească</i>); Nr.25 (<i>Joc</i>); Nr.26 (<i>Kosiv iasi coniușinu</i>); Nr.28 (<i>Hostropățul ca la nord</i>); Nr.29 (<i>Sârba cu noroc</i>). Aranjament A.Golomoz, “ <i>Variațiuni pe tema “S-a dus cucul de pe-aici”, “Hora”</i> ”. T. Iordache “ <i>Horă</i> ”; “ <i>Cântă cucul primăvara</i> ”;
---	---

<p>Transcripție de V.Luță, <i>I.F.Mazas, Studiu in d-moll;</i> <i>A.L.Starck, Studiu in f-moll;</i> <i>I.F.Mazas, Studiu in fis-moll.</i></p>	<p>“Călușul”; <i>“Hora in fis-moll”;</i>“Sârba lui Floarea Cioacă”.</p> <p>V.Luță, “Caiet pentru țambal”, Vol.I, (“Ruxanda”, Chișinău, 1997) <i>T.Iordache, “Hora de la Bolintin”;</i> <i>T.Iordache, “Doina de jale”;</i> <i>T.Iordache, “Sârba oltenească”;</i> <i>T. Iordache, “Ciobănașul din Sirețel”.</i></p> <p>V.Luță, “Caiet pentru țambal”, Vol.IV, (“Ruxanda”, Chișinău, 2006) <i>S.Crețu, “Balada haiducului”;</i> <i>S.Crețu, “Muzicuța”;</i> <i>S.Crețu, “Fantezie”;</i> <i>S. Crețu, “Săltăreața”;</i> <i>S. Crețu, “Sîrba de concert”;</i> <i>S.Crețu, “Brâu”;</i> <i>S.Crețu, “Doina și hora”;</i> <i>S.Crețu, “Ostropăț”.</i></p> <p>V.Roșcovan, “Culegere de piese pintru țambal și pian”, (“Lumina”, Chișinău, 1993) <i>C.Arvințe, Piesă de concert;</i> <i>Gh.Platon, Horă bătrânească;</i> <i>Gh.Platon, Ciobănească;</i> <i>Gh.Zamfir, Mult mă-ntreabă inima;</i> <i>S.Duja, Suită pentru taragot și pian;</i> <i>P.Neamțu, Joc bătrânesc;</i> <i>C.Rusnac, Horă și sârbă;</i> <i>V.Eșanu, Bătuta din Sărata.</i></p> <p>Aranjament V.Sîrbu, “<i>Variațiuni de concert</i>”.</p>
<p>Piese: I.Burdin, “Piese de concert pentru țambal”, (Cartea moldovenească, 1976) <i>I.S.Bach, Presto;</i> <i>A.Haciaturian, Toccata.</i></p> <p>V.Crăciun, V. Sîrbu, “Metodă de țambal”, (Chișinău, 1982) <i>T.Chiriac, Două meditații;</i> <i>J.S.Bach, Preludiul Nr.1;</i> <i>R.Glier, Preludiu.</i></p> <p>A.Haciaturian <i>Nocturnă (pentru vioară).</i></p> <p>M.Jora <i>Mica suită (pentru vioară).</i></p> <p>F.Kreisler <i>Trei valsuri (pentru vioară).</i></p> <p>V.Luță, “Caiet pentru țambal”, Vol.2, (“Ruxanda”, Chișinău, 1999) <i>A.Pahulski-V.Luță, Preludiu;</i> <i>S.Lobel-V.Luță, Poveste;</i> <i>P.I.Ceaikovski-V.Luță, Octombrie;</i> <i>L.Boccherini-V.Luță, Menuetto.</i></p>	<p>Piese de formă amplă: Transcripție V.Luță, <i>L.van Beethoven, Sonatină;</i> <i>M.Klementi, Sonatina.</i> <i>A.Corelli, Sonata in G-dur;</i> <i>K.Stamitz, Concert in F-dur, pentru clarinet.</i> <i>J.S.Bach, Concert in a-moll, pentru vioară și pian.</i></p> <p>Iu.Utkin, “Hrestomatia dlea skriпки”, (Moscova, 1981) <i>Gr.Bacewicz, Concertino, mișcărilor 2 - 3;</i> <i>L.van Beethoven, Rondo.</i> <i>A.Accolay, Concert in a-moll, pentru vioară.</i> <i>D.Kabalevski Concert, pentru vioară.</i> W.A.Mozart <i>Concert Nr. 1, pentru flaut;</i> <i>Concert Nr. 7, pentru vioară.</i></p>

<p><i>R.Iliina-V.Luță, În scrânciob.</i></p> <p>V.Luță, "Caiet pentru țambal", Vol.3, ("Grafema Libris", Chișinău, 2004) V.Vilinciuc, <i>Nouă preludii-improvizații, Nr. 1;2;3.</i></p> <p>V.Luță, "Caiet pentru țambal", Vol.5, ("Grafema Libris", Chișinău, 2015) F.Couperen-V.Luță, <i>"Micile mori de vânt", duo țambale.</i></p> <p>Transcripție V.Luță P.I.Ceaikovski, <i>Visări duioase;</i> P.I.Ceaikovski, <i>Mazurcă;</i> W.A.Mozart, <i>Rondo alla turca;</i> D.Jenkinson, <i>Dans;</i> F.Kreisler, <i>Siciliana și rigodon;</i> Fr.Schubert, <i>Albinuța;</i> J.Leclair, <i>Sarabanda și tamburina.</i></p> <p>V.Roșcovan, "Culegere de piese pentru țambal și pian", ("Lumina", Chișinău, 1993) A.Dvorak, <i>Humorescă;</i> V.Novotnii, <i>Temă cu variațiuni;</i> J.B.Senaille, <i>Adagio și allegretto</i></p>	
---	--

Sugestii metodologice

În clasa a V- a, elevul începe procesul de cunoaștere și acomodare cu instrumentul, iar în clasele a VI- a și a VII- a, elevul continuă procesul de formare și dezvoltare, insistându-se pe latura tehnico-instrumentală generală.

Începând cu clasa a VIII-a, formarea unei concepții interpretative asupra operei va motiva demersul de perfecționare a tehnicii instrumentale.

În decursul fiecărui an de gimnaziu, evaluarea va consta în interpretarea a două studii, două piese (dintre care una folclorică) și a unei piese desfășurate, iar alegerea repertoriului se va face în funcție de dezvoltarea fizică, psihică și intelectuală a elevului.

În asimilarea și redarea corectă a problemelor de natură tehnică, se recomandă:

Pentru clasa a V-a și a VI-a:

- învățarea emiterii corecte a sunetelor cu ciocănelul, în diferite registre ale țambalului și de aplicare a sistemului de pedalizare;
- învățarea loviturilor ordinare, duble, triple și câte patru, prin exerciții tehnice;
- exerciții de formare și dezvoltare a citirii la prima vedere;
- repertoriul constă în parcurgerea a 6-8 studii și 7-8 piese pe an;
- se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit rezistența fizică și pregătirea tehnică necesară abordării problemelor de repertoriu.

Pentru clasa a VII-a:

- se continuă dezvoltarea capacității de efort a organismului, prin exerciții specifice fiecărui instrument;
- diversificarea articulării simple și dezvoltarea articulării duble și triple (pentru instrumentele care permit aceste procedee), prin exerciții tehnice specifice fiecărui instrument;

- valorificarea altor tipuri de exerciții, care să sprijine dezvoltarea motricității elevilor;
- repertoriul aferent anului trei de studiu constă în parcurgerea a 6-8 studii, 7-10 piese și 1-2 piese desfășurate, de formă amplă, selectate în conformitate cu posibilitățile interpretative ale elevului;
- se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit pregătirea tehnică corespunzătoare abordării problemelor de repertoriu și de interpretare.

Pentru clasa a VIII-a:

- omogenizarea sonorității în registrele grav, mediu, acut;
- utilizarea aceluiași tip de articulare pe durata unei fraze;
- diversificarea nuanțată a articulării, ținând cont de caracterul lucrării abordate;
- valorificarea altor tipuri de exerciții, care să contribuie la dezvoltarea motricității;
- diversificarea dinamică și timbrală - evidențierea contrastelor;
- repertoriul pentru anul IV de studiu constă în 6–8 studii; 8–10 piese; 2–3 piese desfășurate, de formă amplă.
- se va evita aglomerarea elevului cu sarcini noi, înainte ca acesta să fi dobândit pregătirea tehnică corespunzătoare abordării problemelor de repertoriu și de interpretare.

Pentru realizarea repertoriului, profesorul trebuie să organizeze activitatea elevului, să planifice studiul individual al acestuia, să ofere o paletă diversă de soluții tehnice și interpretative, să sesizeze și să corecteze eventualele erori, să stimuleze creativitatea elevului și să organizeze activități de acomodare a elevului cu scena (producții/audiții, recitaluri, etc.). Pentru a asigura o pregătire de bază a elevului, profesorul trebuie să parcurgă cu acesta:

- game majore și minore cu arpegii, în diferite forme de articulare;
- un număr de cel puțin 10 - 15 studii tehnico-melodice pe an;
- cel puțin 3 lucrări din lista de sugestii de repertoriu acoperind perioade stilistice diferite;

De asemenea, profesorul va urmări realizarea dialogului cu elevul, fără a fragmenta prea des discursul muzical. Profesorul va oferi elevului modele artistice de interpretare și prin utilizarea mijloacelor audio-vizuale.

Conținuturile vor fi valorificate, deopotrivă, pentru:

- dezvoltarea tehnicii instrumentale (studiul gamelor și arpeggiilor trebuie să fie parte integrantă a studiului zilnic);
- dezvoltarea combinată a tehnicii și a muzicalității prin abordarea unui repertoriu specific;

Prin acest document se intenționează asigurarea pregătirii de specialitate de bază a elevilor, dincolo de care, fiecare elev, sub îndrumarea cadrului didactic, își poate prefigura un traseu de evoluție performantă.

În acest document, repertoriul are valoare de sugestie, rămânând la latitudinea profesorului să propună și alte repertorii, ținând cont de particularitățile de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală a elevilor.

MODEL proiectare unitate de învățare

ȚAMBAL

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU CLASIC

Clasa a VI-a

Nr. ore alocate: 6 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
L Boccherini “Menuet”	<i>1.1. Analizarea principalelor</i>	<i>Citirea la prima vedere</i>	- țambal -ciocănele	evaluare formativă

Descifrare Memorare	<p><i>elemente de limbaj din textul muzical, corelate cu tehnica instrumentală corespunzătoare</i></p> <p><i>2.1. Completarea deprinderilor tehnice și interpretative</i></p> <p><i>2.2. Exersarea elementelor cu rol determinant în dezvoltarea sensibilității și expresivității muzicale</i></p>	<p><i>Solfegierea melodiilor</i> <i>Interpretarea pe două portative</i></p> <p><i>Perfecționarea deprinderilor elementare de emiteră a sunetului cu ciocănelul în diferite registre ale țambalului</i> <i>Exerciții pentru însușirea notației mâinilor în diferite registre</i> <i>Exerciții de aplicare a tehnicii ricoșetului</i> <i>Aplicarea sistemului de pedalizare</i> <i>Exerciții de aplicare a ornamentelor: mordent, tril, tremolo.</i></p> <p><i>Exprimarea propriilor opinii referitoare la maniera și valoarea artistică a interpretării</i> <i>Audiții muzicale (aceeași lucrare în interpretări diferite)</i></p>	<p>- partitură - metronom - aparat audio-video pentru audiții</p>	<p>autoevaluarea în baza criteriilor prestabilite</p>
--------------------------------	--	---	---	---

AUTORI

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației Naționale
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Duminică, Vladimir	Colegiul Național de Arte „Octav Băncilă” - Iași
Luță, Valeriu	Liceul Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu” - Chișinău

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

ACORDEON

Clasele V-VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă - Muzică

Notă de prezentare

Programa școlară pentru *Instrument principal - disciplina Acordeon* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele V-VIII din învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu 3 ore pe săptămână.

Programa pentru **Acordeon** este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și contribuie la dezvoltarea personalității elevului.

Actuala programă se corelează cu programa corespondentă pentru ciclul gimnazial, asigurând astfel continuitatea structurării competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (gimnazial și liceal).

Structura programei școlare include, pe lângă *Nota de prezentare*, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi repertorialr specifice fiecarui an școlar
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul *disciplinei Acordeon* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Elemente de tehnica instrumentală specifică
- Elemente de notație/cultură muzicală
- Aspecte interpretative

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la instrument și în alte manifestări muzicale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale vocaționale.

Programa de față se adresează elevilor care parcurg studiul *acordeonului* din clasa a V-a. Pentru elevii de la anumite instrumente, care încep studiul muzicii mai târziu, se va utiliza prezenta programă, cu parcurgerea ei de la primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și progresului înregistrat de elevi.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a V-a
1.1. Cunoașterea instrumentului - Cunoașterea instrumentului - Poziția corectă la instrument - Poziția corectă a corpului, mâinilor și degetelor - Exerciții de tehnică pentru asigurarea unei interpretări corespunzătoare - Notarea degetelor (digația) - Exerciții de mânăuire a burdufului (deschiderea-închiderea)
1.2. Cunoașterea mișcărilor de bază ale limbajului - Executarea mișcărilor elementare pentru producerea sunetului - Exerciții de independență a mâinilor - Exerciții pentru atac sincron al intervalelor armonice și acordurilor - Exerciții cu diferite moduri de atac: legato, non legato, staccato, portato, etc. - Exerciții care pun probleme de trecere a degetului 1 (game studii)
1.3. Corelarea mișcărilor de bază cu efectul sonor vizat (scontat) - Însușirea și diferențierea modurilor de atac; - Recunoașterea efectului sonor al mișcărilor elementare - Aplicarea instrumentală a mișcărilor studiate. - Realizarea independenței mâinilor
1.4. Identificarea elementelor de limbaj muzical, valori de note și pauze corespunzătoare - Exerciții cu unitatea de timp pătrimea și pauza corespunzătoare acesteia - Exerciții cu optimi și pauza de optime - Exerciții cu doime și notă întreagă și pauzele acestora
1.5. Observarea măsurilor de 2/4, 3/4, 4/4, a semnelor de repetiție, anacruza - Exerciții în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 - Executarea de lucrări cu semne de repetiție - Interpretarea de lucrări cu anacruza

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Recunoașterea semnelor grafice - Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe un ambitus restrâns - Identificarea duratelor muzicale - Identificarea indicațiilor dinamice și de tempo
2.2. Redarea corectă a semnelor grafice - Efectuarea conexiunilor între semnele grafice asimilate din textul muzical - Executarea cursivă a unui text muzical cu două mâini, în măsuri simple - Exerciții în gamele Do major, Sol major, Re Major cu relativele lor minore
2.3. Recunoașterea caracterului unei piese muzicale - Diferențierea modurilor Major – minor - Diferențierea dinamică (piano – mf – Forte) - Diferențierea termenilor de mișcare (lent – moderat – repede)

Clasa a V-a
2.4. Realizarea expresivă a parcursului sonor - <i>Exprimarea verbală asupra caracterului pieselor studiate</i> - <i>Prezentarea în public a lucrărilor muzicale studiate</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Tehnică instrumentală	Cunoașterea instrumentului Poziția corectă la instrument Poziția corectă a corpului, mâinilor, degetelor Exerciții de gimnastică pentru asigurarea supleții Notarea degetelor(digitația) Exerciții de mănuiere a burdufului (deschiderea-închiderea) Executarea mișcărilor elementare pentru producerea sunetului Exerciții de independență a mâinilor Exerciții pentru atac sincron a intervalelor armonice și acordurilor Exerciții care pun probleme de trecere a degetului 1 (game studii) Însușirea și diferențierea modurilor de atac Recunoașterea efectului sonor al mișcărilor elementare Aplicarea instrumentală a mișcărilor studiate Realizarea independenței mâinilor Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe un ambitus restrâns Identificarea duratelor muzicale Identificarea indicațiilor dinamice și de tempo Efectuarea conexiunilor între semnele grafice asimilate din textul muzical Executarea cursivă a unui text muzical cu două mâini, în măsuri simple
Elemente de limbaj muzical	Exerciții cu diferite moduri de atac: legato, non legato, staccato, portato, etc. Exerciții cu unitatea de timp pătrimea și pauza corespunzătoare acestuia Exerciții cu optimi și pauza de optime Exerciții cu doime și notă întreagă și pauzele acestora Exerciții în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 Executarea de lucrări cu semne de repetiție Interpretarea de lucrări cu anacruză Exerciții în gamele Do major, Sol major, Re major și relativele lor minore.
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Diferențierea modurilor Major – minor Diferențierea dinamică (piano – mf – Forte) Diferențierea termenilor de mișcare (lent – moderat – repede) Exprimarea verbală asupra caracterului pieselor studiate Prezentarea în public a lucrărilor muzicale studiate

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: E. Dvileanski, <i>Studii pentru acordeon</i> I. Blinov, <i>Studii pentru acordeon</i> P. Neamțu, <i>Studii, Metodă de acordeon</i>	Piese și cărți: R. Galliano -Methode Complete D'accordeon Akkordeon Workshop 1 si 2 – Martina
--	---

Czerny, <i>Studii adaptate pentru acordeon</i>	Schumechers A. Ivanov, <i>Polca</i> A. Telemann, <i>Piesa</i> Ana Magdalena Bach, <i>Piese</i> J.S. Bach – <i>Menuete, Preludii mici</i> D. Kabalevsky, <i>Polca mică</i> F. Schubert, <i>Lendler</i> I. Guriliov, <i>Cântec</i> P. Neamțu, <i>Copila mamei, Vals, Joc, Ilenuța</i> W. A. Mozart, <i>Menuet</i> J. Haydn - <i>Menuet</i>
--	--

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VI-a
1.1. Să aplice conștient elementele de bază ale limbajului artistic - Exerciții de egalitate ritmică și dinamică - Rezolvarea problemelor tehnice conținute de textul muzical - Exerciții de gimnastică pentru egalitatea ritmică și dinamică
1.2. Elaborarea unei strategii de producere a sunetului - Operarea cu modurile diferite de atac (<i>staccato – legato</i>) - Exerciții tehnice pe game și arpegii pentru obținerea lejerității degetelor - Exerciții de dezvoltare a agilității

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1. Operarea cu semnele grafice - Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa - Rezolvarea problemelor ritmice întâlnite (formule ritmice) - Exerciții cu diferit formule ritmice utilizate în acompaniament - Exerciții în game majore și minore până la patru alterații
2.2. Definirea caracterului unei piese muzicale - Compararea particularităților expresive ale pieselor studiate - Identificarea mesajului muzical.
2.3. Participarea afectivă în interpretarea instrumentală - Corelarea elementelor tehnice cu mesajul expresiv al lucrărilor muzicale studiate - Realizarea planurilor sonore - Prezentarea lucrărilor studiate în public - Interpretarea de piese populare în măsurile de 5,6,7 și 10 timpi specifice zonei

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Tehnică instrumentală	Exerciții de egalitate ritmică și dinamică; Rezolvarea problemelor tehnice conținute de textul muzical. Exerciții de gimnastică pentru egalitatea ritmică și dinamică Operarea cu modurile diferite de atac (staccato – legato). Exerciții tehnice pe game și arpegii pentru obținerea lejerității degetelor Exerciții de dezvoltare a agilității
Elemente de limbaj muzical	Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa Rezolvarea problemelor ritmice întâlnite (formule ritmice) Exerciții cu diferit formule ritmice utilizate în acompaniament Interpretarea de piese populare în măsurile de 5,6,7 și 10 timpi spe zonei Exerciții în game majore și minore până la 4 alterații
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Compararea particularităților expresive ale pieselor studiate Identificarea mesajului muzical Corelarea elementelor tehnice cu mesajul expresiv al lucrărilor muzicale studiate Realizarea planurilor sonore Prezentarea lucrărilor studiate în public

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: A. Bertini, <i>Crestomația acordeonistului</i> B. Damian, <i>Metodă de acordeon</i> L. Șhitte, <i>Crestomația acordeonistului</i> M. Iancu-P. Romea, <i>Metodă de acordeon</i> Czerny – Studii adaptate pentru acordeon Metoda Farfisa - Studii Piese folclorice: <i>Ciocârlanul</i> , cântec popular, prelucrare P. Neamțu <i>Ciocârlanul</i> , cântec popular <i>Hora nunții</i> , melodie populară <i>Hora</i> , dans popular, prelucrare P. Neamțu <i>M-a trimis mama la vie</i> , melodie populară <i>Radu, mamei, Radu</i> , cântec popular <i>Sârba veche</i> , melodie populară	Piese și cârți: A. Dorensky, <i>Sonatina în stil clasic</i> I. Pachelbel, <i>Fuga</i> J. S. Bach, <i>Menuet</i> I. Saulsky, <i>Cearston</i> L. Beethoven, <i>Hârciog</i> M. Glinka, <i>Polca</i> N. Ceaikin, <i>Dansul Crăciuniței</i> N. Rotta, <i>Cântec</i> P. Brandini, <i>Arietta</i> R. Bajilin, <i>Vals</i> <i>Sârba veche</i> , melodie populară W. A. Mozart, <i>Bouree, Menuet</i> Martina Schumechers - <i>Accordion Workshop 1 si 2</i> Wonderful world of accordion vol1-4
---	---

CLASA a VII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale**

Clasa a VII-a
1.1. Operarea cu elementele de limbaj artistic asimilate - Exerciții tehnice cu intervale armonice și acorduri - Exerciții de tactare și interpretare - Exerciții cu ornamente - Explorarea tehnicii de producere a sonorităților adecvate textului muzical

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Clasificarea reprezentărilor grafice - Executarea notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe întreaga claviatură - Adaptarea problemelor ritmice la contextul muzical - Citire la prima vedere a unui text muzical - Articulația corectă a sunetelor - Exerciții în game majore și minore până la 5 alterații
2.2. Exprimarea caracterului specific lucrărilor muzicale studiate - Definirea caracteristicilor stilistice repertoriale - Alegerea mijloacelor de exprimare adecvate - Audiții comparate - Acompanierea de piese ușoare
2.3. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității - Să încadreze elementele de limbaj muzical în fraze - Să desprindă mesaje muzicale simple din piese accesibile - Să se exprime verbal asupra opțiunii interpretative - Interpretarea de piese populare în diferite mișcări

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Tehnică instrumentală	Exerciții tehnice cu intervale armonice și acorduri Exerciții de tactare și interpretare Exerciții cu ornamente Explorarea tehnicii de producere a sonorităților adecvate textului muzical
Elemente de limbaj muzical	Executarea notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe întreaga claviatură Adaptarea problemelor ritmice la contextul muzical Citire la prima vedere a unui text muzical Articulația corectă a sunetelor Exerciții în game majore și minore până la 5 alterații

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Definirea caracteristicilor stilistice repertoriale Alegerea mijloacelor de exprimare adecvate Audiții comparate Acompanierea de piese ușoare Să încadreze elementele de limbaj muzical în fraze Să desprindă mesaje muzicale simple din piese accesibile Să se exprime verbal asupra opțiunii interpretative Interpretarea de piese populare în diferite mișcări

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: I. Paschil, <i>Curs practic și progresiv pentru acordeon</i> G. Kanter, <i>Metodă de acordeon vol. 3</i> H. Luders, <i>Metodă de acordeon vol. 2</i> B. Herold, <i>Metodă de acordeon</i> P. Londonov, <i>Metodă de acordeon</i> Obrabotka, <i>Metode pentru acordeon vol.1-3.</i> Piese folclorice: <i>Baba mea</i> , melodie populară <i>Bulgăreasca</i> , melodie populară <i>Cu mândrele</i> , melodie populară <i>Hora</i> , melodie populară <i>Joc</i> , melodie populară <i>Turturica</i> , melodie populară	Piese și cărți: A. Diabelli, <i>Rondo</i> A. Goedike, <i>Sarabanda</i> F. Schubert, <i>Vals</i> I B. Akafiev, <i>Dans</i> J. Haydn, <i>Final din sonata D dur</i> I. Plieni, <i>Sonatina D dur, P. I</i> J. S. Bach, <i>Aria</i> J. S. Bach, <i>Preludiu</i> L. Beethoven, <i>Menuet</i> R. Gliere, <i>Rondo</i> R. Schumann, <i>Călărețul curajos</i> W. A. Mozart, <i>Sonatina</i> Obrabotka – Metode pentru acordeon vol.1-3 Wonderful world of accordion vol.2-4.
---	--

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elementele limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
1.1. Observarea/Exploatarea capacitățile de bază ale instrumentului - Exploatarea resurselor sonore și expresive - Exerciții de mânăuire a burdufului - Exerciții cu acorduri la ambele mâini - Definirea tehnicilor de producere a sonorităților adecvate textului muzical

2. Însușirea deprinderilor tehnice și interpretative instrumentale

Clasa a VIII-a
2.1. Descrierea reprezentărilor grafice legate de agogica muzicală <ul style="list-style-type: none"> - Definierea termenilor specifici - Exerciții practice pe texte muzicale - Exerciții în game majore și minore până la 7 alterații
2.2. Identificarea elementelor de limbaj muzical specifice fiecărui stil în interpretare <ul style="list-style-type: none"> - Analizarea textului muzical - Diversificarea paletei dinamice - Interpretarea lucrărilor respectând cerințele partituri, frazare
2.3. Afirmarea imaginii personale asupra lucrărilor interpretate <ul style="list-style-type: none"> - Prezentarea în public - Exerciții de citire la prima vedere - Conștientizarea reușitei ca un rezultat firesc al activității individuale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Tehnică instrumentală	Exploatarea resurselor sonore și expresive Exerciții de mânuire a burdufului Exerciții cu acorduri la ambele mâini Definierea tehnicilor de producere a sonorităților adecvate textului muzical
Elemente de limbaj muzical	Definierea termenilor specifici Exerciții practice pe texte muzicale Exerciții în game majore și minore până la 7 alterații
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	Analizarea textului muzical Diversificarea paletei dinamice Interpretarea lucrărilor respectând cerințele partituri, frazare Prezentarea în public Exerciții de citire la prima vedere

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii: M. Iancu, <i>Acordeonistul virtuos</i> C. Mahr, <i>Studii pentru acordeon vol 2</i> P. Frieș, <i>Studii melodice pentru 1 sau două acordeoane vol 2</i> Hanon, <i>Studii pentru pian (adaptate)</i> C. Czerny, <i>Op. 599-selectiv Op.899 – selectiv</i> Metoda Farfisa – <i>Studii pentru acordeon</i>	Piese și cărți: D. Cimarosa, <i>Sonata g moll</i> D. Zipolli, <i>Giga</i> E. Derbenko, <i>Tramvaiul vechi</i> E. Doga, <i>Suita Paris Cascade</i> G. Sviridov, <i>Vals</i> <i>Hora</i> , melodie populară I. Cati, <i>Triptic de concert</i> G. Fr. Haendel, <i>Sarabanda</i> I. Iașkevici, <i>Sonatina</i> J. S. Bach, <i>Aria</i> <i>Moldova</i> , melodie populară S. Rachmaninov, <i>Polca italiana</i> Wonderful world of accordion vol.2-5 Obrabotka–Metode pentru acordeon vol.1-5
--	--

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au în vedere deplasarea accentului de pe conținuturi pe competențe.

Considerarea elevului ca subiect al activității educaționale și orientarea acestuia spre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile printre care:

- 1 Observarea
- 2 Exersarea
- 3 Prezentarea
- 4 Analiza, sinteza
- 5 Verificarea
- 6 Elaborarea
- 7 Problematizarea
- 8 Stimularea imaginației

Una din formele de bază în proiectarea de lungă durată în clasa de *specialitate (interpretare instrumentală)* o constituie selectarea și alcătuirea planurilor individuale ale elevilor pe un semestru și pe anul de învățământ.

Cerințele curriculare de evaluare a competențelor muzical-interpretative a elevului (examele, colocviile, concertele academice) prevăd viziuni unice în selectarea repertoriului interpretativ. După regulă, acest repertoriu include: creație de forma amplă, creație polifonică, piese originale ale compozitorilor naționali, creații de virtuozitate, piese de caracter diferit, creații în stil popular, material tehnic (studii de tehnică diferită, game în diversitatea lor tehnică).

Materialul didactic va fi selecționat și planificat de către profesor în funcție de particularitățile psiho-fizice individuale și de nivelul general de pregătire al elevului, încât să-i asigure acestuia o evoluție concomitentă și uniformă a factorilor tehnici și artistici.

Studierea acestui instrument se face la fel ca studiul instrumentelor clasice (game, studii, exerciții) diferențiindu-se în mare parte de acestea prin repertoriul abordat, elementele de muzică ușoară, jazz și lucrări de mare popularitate din creația cultă, constituind cerințe actuale față de instrumentist.

Piese populare eșalonate de la simplu la complex, permit cunoașterea și aprecierea tezaurului muzicii populare românești ca „limbă muzicală maternă” cât și integrarea acestuia în marile valori culturale ale umanității.

În realizarea studiilor se va urmări:

- Corectitudinea și exactitatea interpretării
- Virtuozitatea interpretării
- Calitatea executării a diferitor tipuri de tehnici în diferite mișcări de tempo
- Executarea în tempo cu respectarea digitației și menținerii dinamice

În interpretarea creațiilor muzicale se va urmări:

- Simțirea și transmiterea prin interpretare a particularităților mesajului muzical
- Nivelul de dezvoltare a competențelor muzicale personale în crearea imaginii muzical – interpretative
- Exactitatea, expresivitatea și virtuozitatea interpretării
- Articularea și respectarea ritmului și metrului artistic
- Redarea contrastantă din punct de vedere al timbrului articulației
- Menținerea integralității formei cu respectarea tempoului, melismaticii, articulării
- Calitatea emisiei sonore, nivelului tehnic, artistic
- Simțirea și trăirea prin interpretare a particularității muzicii naționale.

MODEL proiectare unitate de învățare

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIUL ROMANTIC

Clasa a VI-a

Nr. ore alocate: 4

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Repertoriu romantic Ceaikovski, Lacul lebedelor	1.1. Să aplice conștient elementele de bază ale limbajului artistic 2.1. Operarea cu semnele grafice 2.3. Participarea afectivă în interpretarea instrumentală	- solfegierea liniilor melodice, respectând indicațiile de dinamică - audierea lucrării - evidențierea construcției formei muzicale - parcurgerea în auzul interior a elementelor muzicale constitutive (motive, fraze) - redarea gradată, pe fragmente și apoi integral, a lucrării - înregistrarea audio-video a execuției realizate de elev	- acordeon - partitură - aparatură audio-video	- feedback oferit în urma vizionării înregistrării - autoevaluare în baza criteriilor de prestabilite
Notă: Memorarea reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii și asimilării elementelor constitutive (melodie, ritm, ornamente, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamică, tempo)				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Mihalache, Fernando	Universitatea Națională de Muzică din București

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina
PIAN COMPLEMENTAR
Clasele V-VIII**

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Pian complementar* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele V-VIII din învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă – muzică, înscriindu-se în aria curriculară Arte. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 1oră / săptămână și se studiază de către elevii care sunt înscriși la specialități principale vocale sau instrumentale nonarmonice. Scopul principal al disciplinei este de a oferi și acestor elevi contactul direct cu diversitatea limbajelor armonice, omofonice și polifonice, cu multitudinea de structuri formale și stiluri muzicale, precum și cu modul în care acestea trebuie să fie evidențiate în interpretarea artistică.

Programa disciplinei *Pian complementar* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial și se corelează cu programa corespondentă din ciclul liceal, asigurând astfel continuitatea competențelor și o abordare coerentă între cele două niveluri de învățământ (gimnazial și liceal). Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului învățării și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Pian complementar* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar - sunt derivate din competențele generale - și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, un tip de activitate de învățare care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplul activității de învățare pe care îl propune programa școlară, de a-l completa sau de a-l înlocui, astfel încât acesta să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Elemente specifice de tehnică pianistică
- Elemente de notație și cultura muzicală
- Aspecte interpretative

Sugestiile metodologice includ recomandări privind strategiile didactice și elementele de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt prezentate diferite strategii de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Disciplina *Pian complementar*, deși în mare parte își păstrează caracterul tradițional, are ca scop susținerea eforturilor de profesionalizare a tinerilor interpreți în dezvoltarea capacităților de accesare corectă din punct de vedere stilistic a diversității elementelor de limbaj specifice principalelor curente muzicale. Construcția programei permite susținerea evoluțiilor elevilor în direcția exprimării artistice la pian și în alte manifestări muzical-instrumentale, constituind un demers complex ce integrează și competențe, deprinderi, cunoștințe de la celelalte discipline ale educației muzicale vocaționale.

Programa de față se adresează elevilor care parcurg disciplina *Pian complementar* începând cu clasa a V-a. Pentru copiii care sunt admiși în învățământul vocațional începând cu o altă clasă se va utiliza prezenta programă, cu parcurgerea ei de la primul an de studiu, într-un ritm adaptat nivelului de vârstă și progresului înregistrat.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elemente de bază ale limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elemente de bază ale limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări**

Clasa a V-a
1.1. Executarea conștientă a mișcărilor de bază ale interpretării pianistice - Prezentarea principalelor caracteristici ale pianului - Așezarea corectă la instrument - Prezentarea modului de utilizare a mijloacelor pianistice - Executarea mișcărilor elementare pentru producerea sunetului
1.2. Corelarea mișcărilor de bază cu efectul sonor vizat - Însușirea și diferențierea modurilor de atac - Recunoașterea efectului sonor al mișcărilor elementare - Aplicarea instrumentală a mișcărilor studiate
1.3. Recunoașterea semnelor grafice - Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe un ambitus restrâns - Identificarea duratelor muzicale - Identificarea indicațiilor dinamice și de tempo
1.4. Redarea corectă a semnelor grafice - Efectuarea conexiunilor între semnele grafice asimilate din textul muzical - Executarea cursivă a unui text muzical cu două mâini, în măsuri simple

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a V-a
2.1. Recunoașterea caracterului unei piese muzicale - Diferențierea modurilor major- minor - Diferențierea dinamică (piano – mezzo forte – forte) - Diferențierea termenilor de mișcare (lent – moderat – repede)
2.2. Realizarea expresivă a parcursului sonor - Identificarea caracterului pieselor studiate - Prezentarea în public a lucrărilor muzicale studiate

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Tehnică instrumentală	- Poziția la pian și folosirea corectă a mijloacelor pianistice - Exerciții cu mișcări orizontale și verticale ale brațului pe claviatură - Exerciții simple de tehnică pianistică: atacuri succesive și simultane ale clapelor, atacuri legato, non legato, staccato
Elemente de limbaj muzical	- Portativul simplu și dublu - Notația înălțimii sunetelor în cheile sol și fa - Gamele do major și la minor, pe două octave, acorduri și arpegii de 3 sunete - Alterațiile muzicale: diezul, bemolul și becarul - Notația duratelor și pauzelor (notă întreagă, doime, pătrime,

Domenii de conținut	Clasa a V-a
	<p>optime, șaisprezecime)</p> <p>-Măsuri binare și ternare simple și măsura pe patru părți</p> <p>-Notația unor elemente de dinamică muzicală (nuanțe fixe și progresive): p, mp, mf, f, accent, crescendo, decrescendo</p> <p>-Notația semnelor de repetiție și a voltelor</p>
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	<p>- Compararea caracteristicilor timbrale ale pianului cu ale celorlalte categorii de instrumente</p> <p>- Explorarea legăturii între folosirea mijloacelor pianistice și rezultatul sonor</p> <p>- Audiții muzicale</p> <p>- Citire la prima vedere</p>

SUGESTII pentru REPERTORIU

Metode M. Cernovodeanu, <i>Metodă de pian</i> C. Czerny, <i>Primul profesor de pian op. 599</i> Al. Dumitrescu, <i>Metoda de pian</i> A. C. Ionescu, <i>Metoda de pian</i> A. Pașcanu, <i>Metoda de pian</i> J. Pouillard – J. Herve, <i>Metoda de pian</i> (1991) Ed. Henry Lemoine O. Popescu, <i>Povestea notelor</i> Taina Scarlat, <i>Învăț să cânt la pian</i> Corina Ungureanu, <i>Învățăm să cântăm la pian</i> Alina-Elena Fotin, <i>Metodă de pian</i> Paula Bălan, <i>Metodă de pian pentru cei mici</i>	Piese B. Bartok, <i>Microcosmos I</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit, vol. I</i> Album de piese românești, vol. I Maria Hayward, <i>A New Tune a Day</i>
--	---

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de bază ale limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări

Clasa a VI-a
1.1 Aplicarea conștientă a elementelor de bază ale limbajului pianistic - Poziționarea optimă a aparatului pianistic (corp, braț, mână) față de instrument - Identificarea și rezolvarea problemelor tehnice conținute de textul muzical
1.2 Proiectarea unor strategii simple de producere a sunetului. - Operarea succesivă și simultană cu moduri diferite de atac (staccato – legato) în succesiuni pianistice simple
1.3 Operarea cu semnele grafice - Identificarea înălțimii notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe un ambitus lărgit - Rezolvarea problemelor ritmice întâlnite (formule ritmice cu grad de dificultate ușor) - Diversificarea paletei sonore

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VI-a
2.1 Definirea caracterului unei piese muzicale - Compararea particularităților expresive ale pieselor studiate - Identificarea mesajului muzical. (din perspectiva personală)
2.2. Participarea afectivă în interpretarea instrumentală - Corelarea elementelor tehnice cu mesajul expresiv al lucrărilor muzicale studiate - Realizarea planurilor sonore

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Tehnică instrumentală	-Adaptarea firească a poziției mâinii pe claviatură -Exerciții de obținere a mobilității și supleții degetului 1 -Demonstrații didactice -Characterizarea verbală a sonorităților -Exerciții de recunoaștere și reproducere pianistică a înălțimii sunetului -Exerciții de recunoaștere și reproducere a formulelor ritmice cu grad de dificultate mediu -Aplicații instrumentale -Citare la prima vedere
Elemente de limbaj muzical	-Gamele sol major și mi minor, pe două octave, acorduri și arpegii de 3 sunete -Exerciții de recunoaștere auditivă a indicațiilor dinamice -Exerciții de redare a dinamicii -Jocuri muzicale -Prezentarea în public – facultativ
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	- Elemente simple de structură a melodiei (motivul, fraza, perioada muzicală, tema muzicală) - Urmărirea constantă a liniei melodice și analizarea elementelor de limbaj din textul muzical

SUGESTII pentru REPERTORIU

Metode M. Cernovodeanu, <i>Metodă de pian</i> C. Czerny, <i>Primul profesor de pian op. 599</i> A. Dumitrescu, <i>Metoda de pian</i> A. C. Ionescu, <i>Metoda de pian</i> A. Pașcanu, <i>Metoda de pian</i> J. Pouillard – J. Herve, <i>Metoda de pian</i> (1991) Ed. Henry Lemoine	Repertoriu preclasic, clasic J. S. Bach, <i>Album pentru Anna Magdalena</i> Bach G. Fr. Haendel, <i>Menuet, Arie, Allemande</i> J. Ph. Rameau, <i>Menuet</i> H. Purcell, <i>Aria, Rigodon</i> G. Ph. Telemann, <i>Menuet</i> J. B. Lully, <i>Menuet</i> L. Boccherini, <i>Menuet</i> J. Haydn, <i>Menuete</i> M. Clementi, <i>Sonatina în do major, sol major</i> A. Diabelli, <i>Sonatina în do major</i> Fr. Kuhlau, <i>Sonatine</i> L. Mozart, <i>Piese pentru copii</i> L. van Beethoven, <i>Sonatina în sol major, Menuet</i>
---	---

Repertoriu internațional Maria Hayward, <i>A New Tune a Day</i> K. D. von Dittersdorf, <i>Sonatina</i> J. L. Dussek, <i>Sonatina în do major</i> T. Hanslinger, <i>Sonatina în Do</i> L. Kohler, <i>Polca</i> P. I. Ceaikovski, <i>Piese ușoare din Albumul pentru copii</i> R. Schumann, <i>Album pentru tineret op. 6</i> (<i>Călărețul sălbatic, Țăranul voios, Marș, Melodie, Siciliana, Mic studiu</i>) I. Bercovici, <i>Sonatina, Variațiuni</i> E. Gnesina, <i>Piese</i> A. Grecianinov, <i>Album de piese mici</i> A. Jilinski, <i>30 piese pentru copii, op. 27</i> S. Maikapar, <i>Piese</i> S. Prokofiev, <i>Marș</i> D. Șostakovici, <i>Caietul copiilor, Dansul păpușii</i> B. Bartok, <i>Microcosmos I-II</i> A. Bartok, <i>Pentru copii I-II</i>	Repertoriu românesc L. Dandara, <i>Miniaturi pentru pian</i> A. C. Ionescu, <i>Album de piese pentru pian</i> Album de piese românești (vol. I-II) A. Dumitrescu, <i>Piese pentru copii</i> L. Comes, <i>Sonatina I</i> T. Ciortea, <i>Cimpoiul</i> L. Dandara, <i>Tren de munte, Libelula și broscuța</i> Fl. Dimitriu, <i>Fabula, Pe drum de țară</i> S. Drăgoi, <i>Fa, Marișo</i> A. C. Ionescu, <i>Album de piese</i> A. Pașcanu, <i>Pe apă, Bate vesel clapa neagră</i> F. Lazăr, <i>Piesă</i> M. Marbe, <i>Toccatina, Tractorul</i> C. Petra Basacopol, <i>Imagini pitorești</i> D. Popovici, <i>Joc de copii</i> P. Rogojină, <i>Joc haiducesc</i> M. Vlad, <i>Mica Suită</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit (I-II),</i>
Piese la 4 mâini: A. Nicolaeva, <i>A cânta la pian</i> Album de piese românești pentru pian D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit</i> Fr. Wohlfahrt, <i>L'ami des enfants</i>	

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de bază ale limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări

Clasa a VII-a
1.1. Operarea cu elementele de limbaj pianistic asimilate - Recunoașterea elementelor tehnice dobândite în contexte pianistice noi - Definirea verbală a caracteristicilor stilistice repertoriale - Alegerea unor strategii pianistice în funcție de dezvoltarea fizică - Explorarea tehnicii de producere a sonorităților adecvate textului muzical
1.2. Clasificarea reprezentărilor grafice - Executarea notelor muzicale în cheile Sol și Fa, pe întreaga claviatură și a formulelor ritmice cu grad de dificultate redus - Adaptarea practică a mijloacelor pianistice la contextul muzical cu grad de dificultate redus - Citire la prima vedere a unui text muzical ușor

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VII-a
2.1. Exprimarea caracterului specific al lucrărilor muzicale studiate - Realizarea caracteristicilor stilistice repertoriale - Alegerea mijloacelor de exprimare adecvate - Audiții comparate
2.2. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității - Să încadreze elementele de limbaj muzical în fraze - Să desprindă mesaje muzicale simple din piese accesibile - Să se exprime verbal asupra realizării interpretative

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Tehnică instrumentală	- Exerciții pentru dezvoltarea independenței de atac a vârfurilor - Exerciții pentru dezvoltarea independenței brațelor - Exerciții de formare a deprinderilor de activitate independentă - Exerciții de recunoaștere pe claviatură a înălțimii notelor muzicale dintr-un ambitus de 6 octave - Lărgirea ambitusului dinamic, Nuanțe fixe și progresive - Accesarea semnificației termenilor agogici progresivi
Elemente de limbaj muzical	- Game cu o alterație la armură, cântate pe 2 octave cu ambele mâini, în mers paralel și contrar - Arpegii și acorduri de 3 sunete - Diversificarea notației duratelor cu suprapunerea formulelor ritmice ușoare de tip diferit - Accesarea semnificației termenilor agogici progresivi
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	- Audiții muzicale - Citire la prima vedere - Exprimarea verbală asupra caracterului pieselor muzicale - Demonstrații didactice - Prezentarea în public - facultativ

SUGESTII pentru REPERTORIU

Metode J. Fr. Burgmuller, <i>Studii op. 100</i> J. B. Duvernoy, <i>Studii op. 176</i> A. C. Ionescu, <i>Metoda de pian</i>	J. S. Bach, <i>Preludii, Menuete</i> C. Ph. E. Bach, <i>Menuete</i> J. Ph. Rameau, <i>Menuete</i> G. Ph. Telemann, <i>Menuete</i> G. Fr. Haendel, <i>Menuete, Arie, Impertinență</i> J. B. Lully, <i>Menuet</i> H. Purcell, <i>Arie</i> M. Clementi, <i>Sonatine</i> J. Haydn, <i>Menuete</i> W.A.Mozart, <i>Menuete</i> L. van Beethoven, <i>Sonatina în sol major, 6 Contradansuri, Ecoseze</i>
--	---

Repertoriu internațional P. I. Ceaikovski, <i>Piese ușoare din Albumul pentru copii</i> R. Schumann, <i>Album pentru tineret op. 68</i> A. Bartok, <i>Pentru copii vol. II - III</i> B. Bartok, <i>Microcosmos vol. II - III</i> D. Șostakovici, <i>Caietul copiilor</i>	Repertoriu românesc L. Dandara, <i>Tren de munte</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit vol. I</i> A. C. Ionescu, <i>Album de piese Album de piese românești vol. II – III</i> S. Drăgoi, <i>Cimpoiașul, Miniaturi</i> D. Rotaru, <i>De-a joaca, Colind</i> C. P. Basacopol, <i>Sonatina</i> C. Cezar, <i>Cântec din bătrâni</i>
Piese la 4 mâini: <i>Christmas Music, piano 4 hands</i> A. Diabelli, <i>Studii melodice</i> <i>Easy Original Piano Duets</i> Album de piese românești pentru pian	

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de bază ale limbajului muzical în vederea interpretării unor lucrări

Clasa a VIII-a
1.1. Observarea și explorarea capacităților de bază ale instrumentului - Identificarea paletelor sonore și expresive specifice perioadelor moderne și contemporane - Explorarea tehnicilor de producere a sonorităților adecvate textului muzical - Introducerea exercițiilor de pedalizare
1.2. Descrierea reprezentărilor grafice legate de agogica și dinamica muzicală - Definirea sonoră a termenilor specifici - Exerciții practice pe texte muzicale

2. Valorificarea capacităților tehnice și de interpretare instrumentală

Clasa a VIII-a
2.1. Identificarea elementelor de limbaj muzical specifice fiecărui stil în interpretare abordat - Analizarea textului muzical - Diversificarea paletei dinamice și agogice - Citire la prima vedere
2.2. Crearea imaginii personale asupra lucrărilor interpretate - Conștientizarea reușitei ca un rezultat firesc al activității individuale - Prezentarea în public - facultativ

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Tehnică instrumentală	<ul style="list-style-type: none"> - Diferențieri de atac și tușeu - Exerciții de control auditiv - Demonstrații didactice - Exerciții aplicate pe text
Elemente de limbaj muzical	<ul style="list-style-type: none"> - Game cu două alterații la armură, cântate cu ambele mâini, pe 2 octave, în mers paralel și contrar, cu arpegii și acorduri de 4 sunete - Exerciții de recunoaștere a semnelor agogice - Citire la prima vedere
Aspecte culturale muzicale și interdisciplinare	<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de analiză - Audiții comparate - Exerciții de imaginație sonoră - Identificarea mesajului muzical regăsit în piesele studiate - Exprimarea verbală asupra mesajului muzical - Prezentarea pe scenă - facultativ

SUGESTII pentru REPERTORIU

Studii J. Fr. Burgmuller, <i>Studii op. 100</i> J. B. Duvernoy, <i>Studii op. 176</i>	Repertoriu preclasic și clasic J. S. Bach, <i>6 Mici preludii, Invențiuni la două voci</i> C. Ph. E. Bach, <i>Menuete, Solfeggietto</i> G. Fr. Haendel, <i>16 Mici piese pentru pian, Sarabande</i> J. Ph. Rameau, <i>Album</i> M. Clementi, <i>Sonatine</i> A. Diabelli, <i>Sonatine</i> W. A. Mozart, <i>6 Sonatine vieneze</i> L. van Beethoven, <i>Sonatina în sol major, 6 Variațiuni pe o melodie elvețiană</i>
Repertoriu internațional P. I. Ceaikovski, <i>Album pentru copii</i> R. Schumann, <i>Album pentru tineret op. 68, Scene din copilărie op. 15</i> D. Șostakovici, <i>Caietul copiilor</i> D. Kabalevski, <i>30 de piese pentru copii, op. 27</i> A. Hacıaturian, <i>Piese</i> D. Kabalevski, <i>30 de piese pentru copii, op. 27</i> Z. Kodaly, <i>Canoane</i> B. Bartok, <i>Colinde</i> J. Massenet, <i>Elegie op. 10, nr 5</i> E. MacDowell, <i>Woodland Sketches, op. 51</i>	Repertoriu românesc F. Lazăr, <i>Piesă</i> S. Drăgoi, <i>Miniaturi</i> M. Jora, <i>Poze și Pozne</i> M. Marbe, <i>Toccatina, Tractorul, Din lumea copiilor</i> C. Petra Basacopol, <i>Imagini pitorești</i> D. Nemțeanu Rotaru, <i>Sonatina</i> L. Comes, <i>Sonatine</i> D. Constantinescu, <i>Sonatine</i> R. Paladi, <i>Joc</i> R. Paladi, <i>Suită pentru pian</i> D. Voiculescu, <i>Carte fără sfârșit vol. II</i> A. C. Ionescu, <i>Album de piese pentru pian</i> Album de piese românești vol. III - IV
Piese la 4 mâini: <i>Album de piese românești pentru pian</i> <i>4-Hands for Christmas</i> <i>Easy Original Piano Duets</i>	

Sugestii metodologice

Ciclul gimnazial pentru specialitatea PIAN COMPLEMENTAR reprezintă o etapă a educației muzicale instrumentale în care se asimilează elementele de bază ale tehnicii pianistice cu scopul înțelegerii evoluției limbajului și gândirii muzicale. Alegerile repertoriale și desfășurarea activităților vor avea în vedere atât bagajul de cunoștințe muzicale ale elevului cât și posibilitatea materială a acestuia de a studia la pian.

Pentru început, se va insista asupra unei așezări corecte la instrument, corectând permanent poziția brațului și a spatelui copilului. Profesorul va observa și va regla continuu folosirea adecvată a mijloacelor pianistice.

Se va urmări cunoașterea instrumentului și a capacităților sale sonore. Exemplificările profesorului sunt esențiale. Primele exerciții vor fi de orientare pe claviatură și de dezvoltare a rezistenței degetelor. Se vor executa căderi de braț, cu ambele mâini, atât separat cât și simultan, pe fiecare deget, sub formă de joc. Degetele 1 și 5 necesită o atenție specială, fiindcă utilizarea incorectă poate duce la o poziție greșită a mâinii sau la rigidizarea încheieturii. Pentru evitarea formării automatismelor vizual-motric, fără o reprezentare auditivă, elevul va fi îndemnat să cânte cu vocea mici cântece și ulterior, să găsească clapele care reproduc imaginea auditivă creată. Concomitent se va începe învățarea notelor muzicale în cheia Sol cât și în cheia Fa, folosind solfegiul ca element de descifrare ritmico-melodică a textului.

Se vor alege Metode pentru începători în care predarea să se desfășoare gradat, prezentând și exersând problemele noi în mai multe contexte de învățare. Combinarea mai multor metode, în funcție de evoluția și interesul muzical al elevului, este o soluție.

Asimilarea duratelor muzicale și a raportului dintre ele se va face folosind metode specifice: tactare, bătăi din palme, numărare, exerciții pe claviatură.

De la început se va urmări obținerea unui sunet de calitate, prin mijloace tehnice adecvate. Primele indicații de dinamică vor fi raportate la caracterul micilor piese studiate. Se va stimula imaginația elevului, prin exemplificări și exprimări verbale, sau reprezentări grafice – desene.

În paralel cu însușirea vocabularului muzical – pianistic se vor adăuga treptat Studii și Piese aparținând diferitelor stiluri. Primele piese polifonice vor fi pregătite prin solfegierea vocilor, jocuri (o voce solfegiată, una cântată, profesorul cântă o voce, elevul alta, etc.) punând bazele unui studiu pe termen lung. Muzica clasică, abordată prin mici piese (*Menuet, Allegro, Arie*, etc.) va fi pregătită prin exerciții de frazare, exerciții pentru operarea cu diferite moduri de atac – *jeu perlé, staccato, legato*.

Piese clasice dansante sunt asimilate cu mai mare ușurință, considerând că elevii sunt atrași de mișcarea ritmică.

La sfârșitul ciclului gimnazial se vor aborda piese clasice cu o construcție mai amplă – Sonatina, Rondo-ul, Tema cu variațiuni. Atât în muzica barocă, cât și în cea clasică, apar ornamentele. Se vor face exerciții pentru o execuție clară și transparentă. Evitarea lor, dar și o realizare greoaie sunt erori pedagogice la fel de grave.

Piese de caracter sunt, de obicei, cele mai îndrăgite, în special cele programatice, având calitatea de a stimula fantezia. Repertoriul universal - romantic, modern, contemporan – ca și cel românesc sunt foarte bine reprezentate, pe toate nivelurile de studiu. Ritmul și melodicitatea specifice deschid drumul către o interpretare angajată.

Utilizarea pedalei de rezonanță se începe odată cu menținerea poziției corecte la pian și cu abilitatea elevului de a-și distribui atenția pe mai multe sarcini de lucru. Se va începe cu exerciții simple de pedalizare pe timp și către sfârșitul ciclului se va folosi, în funcție de necesități, pedala sincopată.

Pe parcursul fiecărui an școlar din ciclul gimnazial se vor fixa etape ale studiului, ținându-se cont de timpul disponibil al elevului și de ritmul său de învățare. Este important să se

consemneze la fiecare oră, toate problemele de rezolvat și modul de abordare. Aceste aspecte sunt determinante în fixarea obiectivelor lecției, timpul acordat consolidării deprinderilor și evaluarea demersului didactic.

Elevii cu abilități pianistice deosebite pot fi încurajați și prin apariții scenice. Pregătirea pentru scenă este o etapă importantă pe tot parcursul educației instrumentale. Un succes va fi stimulat, un eșec îl va inhiba. Din acest motiv apariția scenică trebuie pregătită cu minuțiozitate, începând cu alegerea corectă a repertoriului și încheind cu pregătirea psihologică a elevului prin simulări interpretative repetate ale evenimentului muzical. La final sunt necesare discuții elev – profesor pentru analizarea evoluției scenice și, întotdeauna, vor fi evidențiate realizările în vederea formării unei atitudini pozitive.

Lecția de pian complementar trebuie să reprezinte o sinteză a cunoștințelor dobândite la celelalte specialități muzicale și o bază de informații pentru înțelegerea limbajelor muzicale și a modurilor de abordare interpretativă a acestora.

MODEL proiectare unitate de învățare

PIAN COMPLEMENTAR

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU PRECLASIC

Clasa a VI-a

Nr. ore alocate: 6 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
1.J. S. Bach - Album pentru A. M. Bach: Musette	1.1. Operarea cu elementele de limbaj pianistic asimilate 2.1. Exprimarea caracterului specific al lucrărilor muzicale studiate 2.2. Cultivarea sensibilității, imaginației și creativității	- solfegierea liniilor melodice, respectând indicațiile de dinamică - audierea lucrării - evidențierea construcției formei muzicale - parcurgerea în auzul interior a elementelor muzicale constitutive (motive, fraze) - redarea gradată, pe fragmente și apoi integral, a lucrării - facultativ înregistrarea audio-video a execuției realizate de elev pentru analiza interpretării împreună cu profesorul	- pian - partitură - aparatură audio-video	- dialog profesor-elev privind interpretarea realizată (autoevaluare realizată de elev- feedback oferit de profesor).
Notă: Eventuala memorare pentru prezentarea pe scenă a piesei reprezintă o etapă de lucru ulterioară parcurgerii și asimilării elementelor constitutive (melodie, ritm, ornamente, tehnica emisiei sonore, înțelegerea formei, dinamică, tempo, stil)				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației Naționale
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Băcioiu, Georgeta	Inspectoratul școlar București
Baltazar, Loredana	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” - București
Săveanu, Oltea	Liceul de Arte „Aurel Popp” – Satu Mare

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

ANSAMBLU CORAL

Clasele V-VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Ansamblul coral* reprezintă oferta curriculară pentru clasele V – VIII din învățământul gimnazial – filiera vocațională, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 1 oră / săptămână.

Programa disciplinei *Ansamblul coral* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea și completarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Ansamblul coral contribuie la dezvoltarea muzicală a elevilor prin formarea auzului melodic, armonic și polifonic, prin dezvoltarea spiritului colectiv de muncă în ansamblu și prin disciplina pe care o impune lucrul în echipă. De asemenea, ajută la stimularea sensibilității și a afectivității elevilor.

Această programă vizează să optimizeze și să eficientizeze sistemul de pregătire artistică de specialitate atât în desfășurarea activității față în față, cât și online, ceea ce constituie o noutate și reprezintă un instrument de lucru pentru cadrele didactice.

Deoarece ansamblul coral este o materie exclusiv practică, accentul se pune pe interdisciplinaritate / transdisciplinaritate prin utilizarea în cântul coral a cunoștințelor ce au fost dobândite la alte materii: teorie-solfegiu-dicteu, limba maternă sau limbi străine, geografie, istorie, religie etc.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Ansamblu coral* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

Sugestiile metodologice includ clarificări conceptuale, recomandări privind prioritățile ce ar trebui urmărite de către profesor, strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora. Tot în această secțiune se oferă și un exemplu de proiectare didactică.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creațiilor muzicale de gen**
- 2. Transferarea cunoștințelor și a tehnicilor de cânt coral în contextul situațiilor specifice**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creațiilor muzicale de gen**

Clasa a V-a
1.1. Identificarea tehnicilor de cultură vocală - Exerciții pentru conștientizarea respirației corecte în cânt - Exerciții vocale pentru emisie - Exerciții vocale pentru dicție - Exerciții vocale pentru acordaj - Exerciții vocale pentru omogenizarea vocilor - Exerciții vocale pentru sincronizarea vocilor
1.2. Compararea relațiilor dintre text și muzică - Solfegierea cu fiecare voce separat - Solfegierea pe două voci - Citirea silabică a textului - Citirea textului cu fiecare voce, respectând ritmului melodiei

2. Transferarea cunoștințelor și a tehnicilor de cânt coral în contextul situațiilor specifice

Clasa a V-a
2.1. Aplicarea tehnicilor de cântare vocală în lucrări omofone cu sau fără acompaniament - Citirea textului cu ambele voci, respectând ritmul melodiei - Interpretarea lucrării corale cu text și melodie
2.2. Interpretarea partiturilor corale cu respectarea indicațiilor dirijorale - Identificarea indicațiilor dirijorale - Conștientizarea importanței indicațiilor dirijorale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Tehnici de interpretare vocală	Poziție corectă în cânt, respirație și emisie corectă, intonarea corectă a înălțimii sunetelor, exerciții de tehnică vocală (vocalize)
Elemente de limbaj muzical	Solfegiu ritmico-melodic
Elemente de interpretare muzicală	Respectarea indicațiilor dirijorale
Elemente de conduită corală	Disciplină, autocontrol

SUGESTII pentru REPERTORIU

Lucrări din literatură românească, pe 1-2 voci, fără acompaniament T. Popovici, <i>Marșul lui Iancu</i> P. Mezetti, <i>Bardul din Mircești</i> D.G. Kiriace, <i>Revedere</i> T. Popovici, <i>La oglindă</i> I. Cartu, <i>Limba românească</i> Colinde populare	Lucrări din literatură românească, pe 1 - 2 voci cu acompaniament instrumental Alexandru Pașcanu, <i>Cântă!</i> Alexandru Pașcanu, <i>Suntem mici</i> Al. Pașcanu, <i>Ah, ce bucurie!</i> Al. Pașcanu, <i>Cartea</i> Al. Pașcanu, <i>Vara</i> Al. Pașcanu, <i>Din vacanță ne-amintim</i>
--	---

<p><i>Hora mare (Frunză verde de cicoare)</i> <i>Mândru-i jocul Hațegana</i> T. Teodorescu, <i>Fata de păstor</i> T. Popovici, <i>Moara</i> D.G. Kiriac, <i>A ruginit frunza din vii</i> I.D. Chirescu, <i>Răsună codrul</i> I.D. Chirescu, <i>Cucule, pasăre sură</i> Liviu Comes, <i>Grivei și Azorel</i> Liviu Comes, <i>Cântec de primăvară</i> Liviu Comes, <i>Izvorul</i> Temistocle Popa, <i>Am găsit o literă</i> Timotei Popovici, <i>A trecut iarna geroasă</i> Timotei Popovici, <i>Înfloresc grădinile</i> Timotei Popovici, <i>Drum bun!</i> Timotei Popovici, <i>Moara</i> N. Popescu, <i>Cântecul de drumeție</i> N. Popescu, <i>Câți ca voi</i> Max Eisikovits, <i>Cântec de leagăn</i> Max Eisikovits, <i>Rața</i> Max Eisikovits, <i>Cântec de leagăn</i> Max Eisikovits, <i>Haia, haia</i> Max Eisikovits, <i>Foaie verde de pe deal</i> Max Eisikovits, <i>Ivai-vas</i></p>	<p>Al. Pașcanu, <i>Țara cea mai frumoasă</i> Radu Șerban, <i>Săniuță, draga mea</i> Aurel Giroveanu, <i>Lumea copiilor</i> Vinicius Grefiens, <i>În grădina casei mele</i> Temistocle Popa, <i>Copiii</i> Aurel Giroveanu, <i>Cântecul gamei</i> Aurel Giroveanu, <i>Sania vacanței</i></p> <p>Lucrări din literatură universală * * * <i>Dona Nobis Pacem</i> * * * <i>Viva, Viva la Musica</i> J.Holdstoch, <i>Calypso</i> W.A. Mozart, <i>Cântec de primăvară</i> J. Brahms, <i>Copilul și floarea</i> R. Rogers, <i>Cântecul gamei</i> Dominico Maria Melli, <i>Pastorală</i></p>
---	---

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creațiilor muzicale de gen

Clasa a VI-a
<p>1.1. Observarea elementelor de cultură vocală și operarea cu ele - Exerciții pentru realizarea respirației corecte în cânt - Exerciții vocale pentru emisie sonoră - Exerciții vocale pentru dicție corectă - Exerciții vocale pentru acordaj - Exerciții vocale pentru omogenizarea vocilor - Exerciții vocale pentru sincronizarea vocilor</p>
<p>1.2. Reprezentarea relațiilor dintre text, ritm și melodie - Solfegierea cu fiecare voce separat - Solfegierea pe două voci - Citirea silabică a textului - Citirea textului cu fiecare voce, respectând ritmului melodiei</p>

2. Transferarea cunoștințelor și a tehnicilor de cânt coral în contextul situațiilor specifice

Clasa a VI-a
<p>2.1.Optimizarea cântării vocale în repertoriu la două voci -Intonarea cântecelor cu text și melodie -Identificarea legăturilor muzicale ce se stabilesc între voci</p>
<p>2.2.Interpretarea partiturilor corale prin relaționare cu celelalte voci -Identificarea indicațiilor dirijorale -Conștientizarea importanței indicațiilor dirijorale</p>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Tehnici de interpretare vocală	Poziție corectă în cânt, respirație și emisie corectă, intonarea corectă a înălțimii sunetelor, exerciții de tehnică vocală (vocalize)
Elemente de limbaj muzical	Solfegiu ritmico-melodic
Elemente de interpretare muzicală	Respectarea indicațiilor dirijorale
Elemente de conduită corală	Disciplină, autocontrol

SUGESTII pentru REPERTORIU

Lucrări pe 1-2 voci, fără acompaniament A. Pann, <i>Deșteaptă-te, române!</i> D.D. Stancu – Cavalul I.D. Chirescu – Cântecul cucului I.D. Chirescu – De prin iarbă, de prin flori A. Matora-Ionescu – Făt-Frumos Ion Nicorescu – Izvorășul X X X – Florică de bujor Aurel Ivășcanu – La mare Marin Constantin – Pomișorul Nicolae Oancea – Pitpalacul Doina Nemțeanu – Rotaru – Steaua-n iarbă Carmen Petra Basacopol – Anotimpurile Doina Nemțeanu – Rotaru- Albinele Cântec de leagăn – D.D. Stancu C. Romășcanu – Cântec de leagăn Ștefan Andronic – O mie de flori Ștefan Andronic – Bătuta N. Oancea – Are mama fată mare G. Vancu – Fluier, fluieraș	Lucrări pe 1 - 2 voci cu acompaniament instrumental
	Lucrări din literatura universală G. Gastoldi -Madrighal W.A. Mozart – Primăvara J. Strauss – Primăvara Al. Greceaninov – Cântec de leagăn W.A. Mozart – Repetiție de concert X X X – În poiana verde

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creațiilor muzicale de gen

Clasa a VII-a
1.1. Perceperea relațiilor de corelare a vocilor - Exerciții de respirație pentru identificarea posibilităților respiratorii în cânt - Exerciții pentru realizarea respirației corecte în cânt - Exerciții vocale pentru emisie sonoră - Exerciții vocale pentru dicție corectă - Exerciții vocale pentru acordaj - Exerciții vocale pentru omogenizarea vocilor - Exerciții vocale pentru sincronizarea vocilor - Exerciții vocale pentru susținere
1.2. Descoperirea relațiilor dintre voci în cântarea polifonică

Clasa a VII-a
<ul style="list-style-type: none"> - Solfegierea cu fiecare voce în parte a partiturilor corale - Solfegierea pe două și trei voci - Citirea silabică a textului - Citirea textului pe două și trei voci cu respectarea ritmului melodiei (pentru cântecele polifonice)

2. Transferarea cunoștințelor și a tehnicilor de cânt coral în contextul situațiilor specifice

Clasa a VII-a
2.1. Sincronizarea emisiei sonore în lucrări la trei voci <ul style="list-style-type: none"> - Citirea textului cu toate vocile în același timp, cu respectarea ritmului melodiei - Intonarea lucrării corale cu text și melodie
2.2. Interpretarea partiturilor corale prin observarea fenomenului de omogenizare a vocilor <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea indicațiilor dirijorale - Conștientizarea importanței indicațiilor dirijorale - Utilizarea elementelor de agogică și dinamică muzicală în interpretare - Identificarea legăturilor muzicale ce se stabilesc între voci

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Tehnici de interpretare vocală	Poziție corectă în cânt, respirație și emisie corectă, intonarea corectă a înălțimii sunetelor, exerciții de tehnică vocală (vocalize)
Elemente de limbaj muzical	Solfegiu ritmico-melodic, agogică și dinamică
Elemente de interpretare muzicală	Respectarea indicațiilor dirijorale
Elemente de conduită corală	Disciplină, autocontrol
Cronici de specialitate	Analiza prestației artistice după concerte și spectacole Identificarea modalităților de îmbunătățire a prestației artistice

SUGESTII pentru REPERTORIU

Lucrări pe 2-3-4 voci din creația românească Cornel Arion, <i>Măicuța mea</i> Nicolae Lungu, <i>Cântec de leagăn</i> Tudor Jarda, <i>Mă luai, luai</i> Pretorian Voiculescu, <i>Brăul amestecat</i> Dan Buciu, <i>Mică suită</i> Dan Buciu, <i>Gâri, gâri</i> Valentin Timaru, <i>Coborât-o, coborât</i> Dan Bălan, <i>Oaspete la drum de seară</i> Eugen Petre Sandu, <i>Câți ca voi!</i> Eugen Petre Sandu, <i>Sticletele</i> Eugen Petre Sandu, <i>Balada unui greier mic</i> Eugen Petre Sandu, <i>Aș vrea</i> Eugen Petre Sandu, <i>Rugă</i> Constantin Râpă, <i>Concertul animalelor pentru cor de copii și solist</i> Dan Mihai Goia, <i>Suită în melodii de joc</i> I.D. Chirescu, <i>Dorulețul</i> V. Popovici, <i>Cucule, peană galbină</i>	Lucrări pe 2-3-4 voci din creația universală Goran Bregovici, <i>Erdelesi</i> Richard Rodges, <i>Do, re, mi</i> Siyahamba, <i>folclor sud-african</i> Johannes Weyrauch, <i>E dalba primăvară</i> J. Strauss, <i>Primavara</i> R. Schumann, <i>Noaptea</i> Fr. Schubert, <i>Morarul (La drum)</i> Claude de Jeune, <i>Violete mici gingase</i> W.A. Mozart, <i>Repetitive de concert</i> X X X (cântec polonez), <i>In poiana verde</i> W.A. Mozart, <i>Cântec de leagăn</i> X X X <i>Alta Trinita</i> X X X <i>Beata Ay Linda Amiga</i> X X X <i>Tourdion</i> Fr. Schubert, <i>Teiul</i> Mac Huff, <i>Sing joy</i> J. Strauss, <i>Fuerfest – polka francaise op.269</i> Pharell Williams, <i>Happy</i>
---	--

Max Eizikovits, <i>Toconecele</i> D.G. Kiriac, <i>Revedere</i> Ion Vidu, <i>Salutare primăvară</i> Doina Marian, <i>In grădină</i> D.D. Stancu, <i>Unde-o fi puiul?</i> Dan Buciu, <i>Suită mică de iarnă</i> Eugen Petre Sandu, <i>Scoborî Domnul din cer</i> Vasile Timiș, <i>Mărire-ntru cele nalte</i> Vasile Timiș, <i>Peisaj de iarnă</i> Achim Stoia, <i>Țarina cu strigături</i> Ghe. Danga, <i>Sârba pe loc</i> Gh. Cucu, <i>Haz de necaz</i> Nicolae Lungu, <i>Cântec de leagăn</i> Doina Rotaru Nemteanu, <i>Albinele</i> Doina Rotaru Nemteanu, <i>Steaua-n iarbă</i> A. Zeman, <i>Voci de primăvară</i>	Oscar Peterson, <i>Hymn to freedom</i> Thord Gummesson, <i>Singing all together</i>
---	--

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de limbaj specific, în abordarea creațiilor muzicale de gen

Clasa a VIII-a
1.1. Rezolvarea problemelor de sincronizare a vocilor - Exerciții de respirație pentru identificarea posibilităților respiratorii în cânt - Exerciții pentru realizarea respirației corecte în cânt - Exerciții vocale pentru emisie sonoră - Exerciții vocale pentru dicție corectă - Exerciții vocale pentru acordaj - Exerciții vocale pentru omogenizarea vocilor - Exerciții vocale pentru sincronizarea vocilor - Exerciții vocale pentru susținere
1.2. Explorarea partiturii corale în cântarea armonică și polifonică - Solfegierea partiturilor corale cu fiecare voce separat - Solfegierea partiturilor corale pe două, trei sau patru voci - (S+A / T+B / S+T / A +B; I + II / III + IV / I + III / I + IV / II + III / II + IV) - Citirea textului pe două, trei, patru voci cu respectarea ritmului melodiei (pentru cântecele polifonice)

2. Transferarea cunoștințelor și a tehnicilor de cânt coral în contextul situațiilor specifice

Clasa a VIII-a
2.1. Experimentarea cântatului la patru voci - Citirea textului în ansamblu, cu respectarea ritmului - Intonarea lucrării corale cu text și melodie
2.2. Perceperea relațiilor de sincronizare a elementelor de interpretare - Identificarea indicațiilor dirijorale - Conștientizarea importanței indicațiilor dirijorale - Utilizarea elementelor de agogică și dinamică muzicală în interpretare - Identificarea legăturilor muzicale ce se stabilesc între voci

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Tehnici de interpretare vocală	Poziție corectă în cânt, respirație și emisie corectă, intonarea corectă a înălțimii sunetelor, exerciții de tehnică vocală (vocalize)
Elemente de limbaj muzical	Solfegiu ritmico-melodic, agogică și dinamică
Elemente de interpretare muzicală	Respectarea indicațiilor dirijorale
Elemente de conduită corală	Disciplină, autocontrol
Cronici de specialitate	Analiza prestației artistice după concerte și spectacole Identificarea modalităților de îmbunătățire a prestației artistice

SUGESTII pentru REPERTORIU

Lucrări pe 2-3-4 voci din creația românească Tudor Jarda, <i>Mă luai, luai</i> Pretorian Voiculescu, <i>Brâul amestecat</i> Dan Buciu, <i>Mică suită</i> Eugen Petre Sandu, <i>Câți ca voi!</i> Eugen Petre Sandu, <i>Sticletele</i> Eugen Petre Sandu, <i>Balada unui greier mic</i> Eugen Petre Sandu, <i>Aș vrea</i> Eugen Petre Sandu, <i>Rugă</i> Constantin Râpă, <i>Concertul animalelor pentru cor de copii și solist</i> Dan Mihai Goia, <i>Suită în melodii de joc</i> Teodor Zgureanu, <i>Clopote astrale</i> I.D. Chirescu, <i>Dorulețul</i> D.G. Kiriak, <i>Revedere</i> Ion Vidu, <i>Salutare primăvară</i> Doina Marian, <i>În grădină</i> D.D. Stancu, <i>Unde-o fi puil?</i> D.D. Stancu, <i>Spune Argeș</i> Dan Buciu, <i>Suită mică de iarnă</i> Eugen Petre Sandu, <i>Scoborî Domnul din cer</i> Vasile Timiș, <i>Mărire-ntru cele nalte</i> Vasile Timiș, <i>Peisaj de iarnă</i> Achim Stoia, <i>Țarina cu strigături</i> Ghe. Danga, <i>Sârba pe loc</i> Gh. Cucu, <i>Haz de necaz</i> Nicolae Lungu, <i>Cântec de leagăn</i> Doina Rotaru Nemteanu, <i>Albinele</i> Doina Rotaru Nemteanu, <i>Steaua-n iarbă</i> A. Zeman, <i>Voci de primăvară</i> Dan Buciu, <i>Mărie, Mărie</i> Dan Buciu, <i>Culcă-mi-te mîtitel</i> Dan Buciu, <i>Balada florii</i> G.Cudalbu, <i>Trecui dealu la Băiuț</i> Eugen Petre Sandu, <i>Leagăn fără cântec</i> Eugen Petre Sandu, <i>Fantezie</i>	Lucrări pe 2-3-4 voci din creația universală Goran Bregovici, <i>Erdelesi</i> P. Attainant, <i>Tourdion</i> Siyahamba, <i>folclor sud-african</i> Johannes Weyrauch, <i>E dalba primăvară</i> J. Strauss, <i>Primavara</i> R. Schumann, <i>Noaptea</i> Fr. Schubert, <i>Morarul (La drum)</i> Claude de Jeune, <i>Violete mici gingase</i> W.A. Mozart, <i>Repetitive de concert</i> X X X (cântec polonez), <i>În poiana verde</i> W.A. Mozart, <i>Cântec de leagăn</i> X X X <i>Alta Trinita</i> X X X <i>Beata Ay Linda Amiga</i> X X X <i>Tourdion</i> Fr. Schubert, <i>Teiul</i> Mac Huff, <i>Sing joy</i> J.Strauss, <i>Fuerfest – polka francaise op.269</i> Pharell Williams, <i>Happy</i> Oscar Peterson, <i>Hymn to freedom</i> Thord Gummesson, <i>Singing all together</i> Rimski-Korsakov – <i>Norul</i> Fr. Schumert – <i>Cântec de leagăn</i>
--	---

Sugestii metodologice

La clasele V – VI, organizarea corurilor se face pe clase de cultură generală. Normarea cadrelor didactice se face cu câte o oră pentru fiecare clasă, pe săptămână.

La clasele VII – VIII organizarea corurilor se face pe nivel de studiu. Normarea cadrelor didactice se face cu câte o oră pentru clasa a VII-a și o oră pentru clasa a VIII-a.

Seleționarea vocilor se face în funcție de ambitusul și timbrul vocii, având o grijă deosebită în alegerea corectă a vocii la care va cânta fiecare elev.

În vederea atingerii scopurilor instructiv – educative propuse, elevii vor fi așezați pe voci, iar buna desfășurare a repetiției trebuie să cuprindă următoarele momente:

- Exerciții ritmice
- Exerciții de cultură vocală
- Intonarea unui cântec (fragment) cunoscut
- Învățarea unui cântec (fragment) nou

Exercițiile ritmice cu utilizarea diferitelor instrumente de percuție, a jucăriilor muzicale (boomwhackers, clopoței muzicali) sau a percuției corporale ajută la trezirea interesului elevilor, la dezvoltarea simțului ritmic, la dezvoltarea atenției și la obținerea sincronizării între coriști. Pentru realizarea acestei activități sunt suficiente 1-2 două exerciții ritmice care să nu depășească 5 minute.

La clasele la care se cântă pe 2 sau mai multe voci, se pot face exerciții ritmice pe 2 sau mai multe voci. Fiecare voce va reda singură câte un ritm. Apoi ritmurile se vor suprapune.

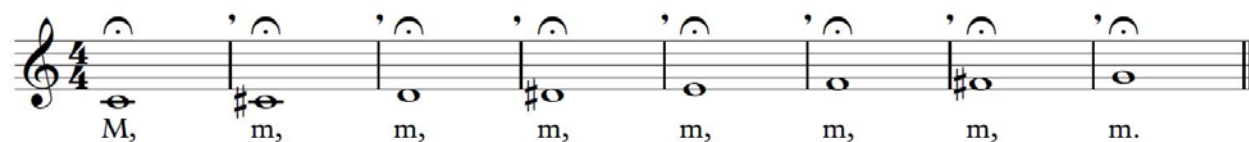
Exercițiile de respirație sunt deosebit de importante în dezvoltarea capacității pulmonare. Din acest motiv recomandăm realizarea a cel puțin un exercițiu de respirație la fiecare oră.

Exercițiile de dicție ajută la pronunțarea corectă a textului.

Vocalizele urmăresc obținerea unei imparații normale a sunetelor, pronunțarea corectă a vocalelor și consoanelor în timpul cântării, acordajul, sincronizarea, intonarea corectă a intervalelor, etc.

Exemple de vocalize:

Vocaliza I

Vocaliza se face cu gura închisă, urmărind așezarea corectă a sunetului. Se respiră după fiecare sunet. În intonarea vocalizei se va ține cont de întinderea vocii.

Vocaliza II

Scopul vocalizei este de a obține o imparație normală a vocalelor, urmărind trecerea naturală de la consoana m spre vocale.

Vocaliza III

Scopul vocalizei este de intonare corectă a secunde mari în urcare și de obținere a agilității vocale.

Vocaliza IV

Cu ajutorul acestei vocalize se obține deprinderea intonației corecte a terței mari, datorită celor două secunde mari succesive, în urcare. Vocaliza se face în urcare și în coborâre, din semiton în semiton.

Vocaliza V

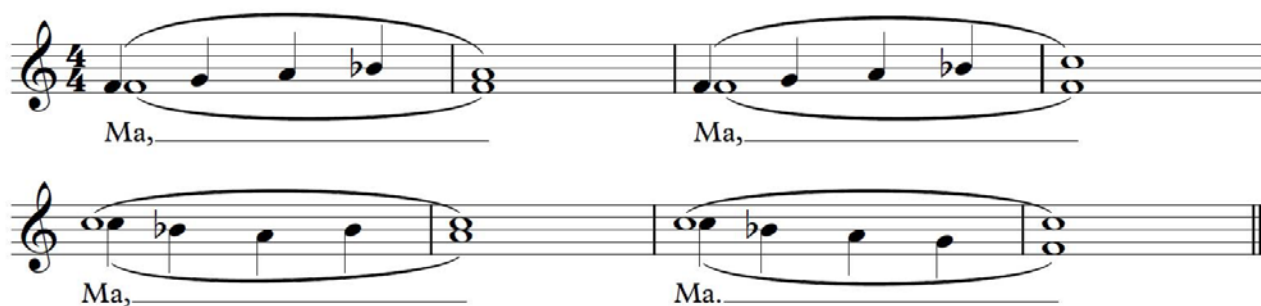

Vocaliza ajută la pronunțarea corectă a consoanelor.

Vocaliza VI

Vocaliza VII

Vocalizele VI și VII ajută la acordaj și dezvoltă auzul armonic și polifonic.

Exercițiile de cultură vocală au rolul de a obține o bună sonoritate corală, la realizarea unui înalt nivel artistic în interpretarea pieselor corale.

După exercițiile de cultură vocală se vor cânta 1-2 lucrări cunoscute, având ca scop fixarea liniei interpretării, a frazării pieselor respective și memorarea liniilor melodice.

Apoi se va trece la învățarea unui nou cântec sau fragment muzical. Deoarece elevii sunt la o unitate școlară vocațională, este de preferat ca de la primele ore, elevii să se obișnuiască să învețe cântecele după partituri și nu după știmate. Aceștia trebuie să se obișnuiască să se orienteze într-o partitură corală.

Pentru învățarea unui cântec, fiecare fragment va fi solfegiat separat de fiecare voce. Apoi se va cânta cu solfegiu, în ansamblu. După învățarea fragmentului melodic cu solfegiu, se va citi textul silabic, apoi cu respectarea ritmului din cântec. La sfârșit se va intona cântecul cu text.

Asamblarea se lucrează pe fragmente corespunzătoare sensurilor poetico-muzicale. Se assemblează primul fragment, apoi cel de-al doilea fragment. Când cel de-al doilea fragment este foarte bine știut, se cânta ambele fragmente. Apoi se trece la asamblarea celui de-al treilea fragment, urmând a fi adăugat primelor două fragmente. În același timp, elevii vor încerca să memoreze fragmentele, astfel încât în momentul în care se poate cânta întregul cântec, acesta să poată fi redat parțial din memorie.

Se recomandă memorarea cântecelor deoarece astfel, elevii vor fi atenți la gestică dirijorului și se vor putea concentra în obținerea sonorităților dorite.

Dirijorul trebuie să se rezume la o gestică simplă, cât mai apropiată tactării măsurilor.

Activități online

Ansamblul coral presupune participarea fizică a coriștilor la repetiții. În cazul în care este necesară trecerea în online a activității, aceasta se reduce substanțial. Repetițiile devin imposibil de realizat, dar cu toate acestea, profesorul are posibilitatea de a trimite elevilor imprimările audio ale liniei melodice, suportul armonic sau imprimări ale unor coruri, astfel încât, până la următoarea repetiție față în față, coriștii să poată repeta partiturile.

În cazul în care este necesară ascultarea elevilor pentru note, aceștia pot fi puși să cânte singuri sau împreună cu imprimarea audio a altei voci.

În lecțiile online se pot audia diferite interpretări ale pieselor studiate, diferite video-uri despre aparatul fonator, modalități de rezolvare a problemelor vocale sau diferite concerte susținute de coruri de copii. Pe baza materialelor vizionate se pot susține discuții despre piesele corale, compozitor, interpretare etc.

REPERTORIUL CORAL

Alegerea unui repertoriu adecvat trebuie să țină cont de următoarele aspecte:

1. Posibilitățile tehnico-interpretative ale formației (lucrările corale nu trebuie să depășească posibilitățile formației dar trebuie să contribuie la ridicarea progresivă a nivelului formației):

- să respecte ambitusul vocilor
- linia melodică să fie accesibilă
- dificultățile metro-ritmice să nu depășească posibilitățile corului
- tempouri și nuanțe ușor de realizat de formație

2. Tipul de cor: repertoriul diferă în funcție de tipul corului

- corurile mici vor aborda un repertoriu alcătuit în cea mai mare parte din miniaturi corale. Tempouri care să nu solicite susținere.
- corurile mari pot aborda lucrări care solicită susținere vocală în diferite tempouri. Lucrări în care pot să apară diferențe mari de nuanțe.

3. Variatatea de genuri și stiluri

Alcătuirea repertoriului va ține seama de vârsta și preocupările elevilor. Tematica abordată va fi despre preocupările copiilor, natură, școală, excursii, jocuri.

Concretizarea muncii se va face prin prezentarea unui repertoriu de aproximativ 10 – 12 lucrări corale într-un concert la sfârșitul anului școlar sau prin prezența la diferite competiții corale.

- La clasa a V-a se cântă pe 1 - 2 voci egale astfel:
 - Piese pe o singură voce cu acompaniament instrumental sau negativ
 - Cântat în dialog / canon
 - Cântat armonic / polifonic cu sau fără acompaniament
- La clasa a VI –a se cântă pe 2 - 3 voci egale, armonic și polifonic, cu sau fără acompaniament
- La clasa a VII –a se cântă pe 3 - 4 voci egale, armonic și polifonic, cu sau fără acompaniament
- La clasa a VIII –a se cântă pe 3 - 4 voci egale/mixte (S, A fete + băieți cu vocea în schimbare), armonic și polifonic, cu sau fără acompaniament

MODEL proiectare unitate de învățare

ANSAMBLU CORAL**UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU ROMÂNESC**

Clasele a VII-a și a VIII-a

Nr. ore alocate: 8

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
„Mă luai, luai” - Tudor Jarda	1.1.Perceperea relațiilor de corelare a vocilor 1.2.Explorarea partiturii corale în cântarea armonică și polifonică 2.1.Experimentarea cântatului la patru voci 2.2.Interpretarea partiturilor corale prin observarea fenomenului de omogenizare a vocilor	- audierea lucrării - citirea integrală a partiturii pe voci, respectând indicațiile de dinamică - evidențierea construcției formei muzicale (frazare, articulații, structură) - rezolvarea problemelor tehnice (formule ritmice, rostirea clară a cuvintelor) - cântatul pe patru voci, sincronizarea atacurilor și a emisiei sonore, susținerea sunetelor, respectarea dinamicii - sublinierea disonanțelor și rezolvarea lor - realizarea ritmică a pasajului polifonic în stretto - realizarea de crescendo și decrescendo treptat - audierea lucrării - exprimarea propriilor impresii cu privire la scriitura muzicală și sonoritatea realizată.	- pian - partitură - aparatură audio-video	- evaluare formativă - autoevaluare în baza criteriilor de prestabilite
Notă: Se va avea în vedere necesitatea obișnuirii elevilor atât cu respectarea textului muzical cât și cu elemente stilistice și de interpretare creativă.				

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației Naționale
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Pauliuc, Lăcrămioara Ana	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” București
Sandu, Eugen Petre	Universitatea din Craiova

Anexa nr. 14

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina
ANSAMBLU ORCHESTRAL
Clasele VII-VIII**

Învățământ integrat și suplimentar de artă - Muzică

București, 2022

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Ansamblu orchestral* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele VII – VIII din învățământul gimnazial – filiera vocațională, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 1 oră / săptămână.

Programa disciplinei *Ansamblu orchestral* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competente. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea și completarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial.

Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Premisele acestei programe sunt:

- cerințele învățământului actual în strânsă corelație și interdependență cu tradițiile și experiența acumulată în decursul a peste șapte decenii de învățământ muzical preuniversitar instituționalizat;
- continuitatea și progresul pe diverse stadii ale procesului de învățare;
- eficientizarea activităților de învățare în funcție de competențele generale și specifice;
- adaptarea la posibilitățile medii de asimilare ale elevilor, cu deschidere spre marea performanță pentru cei dotați;
- favorizarea creativității și sensibilității elevilor.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Ansamblu orchestral* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului pentru cei doi ani de studiu din ciclul gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar. Acestea sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului.

Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de a le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete. Se asigură, în acest fel, premisele aplicării contextualizate a programei școlare și proiectării unor parcursuri de învățare personalizate, pornind de la specificul dezvoltării elevilor.

Conținuturile învățării reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Modul de abordare propus urmărește progresia gradată,

astfel încât elevii să poată utiliza noțiuni întâlnite și la alte discipline de specialitate, în mod special de la instrument.

Sugestiile metodologice includ clarificări conceptuale, recomandări privind prioritățile ce ar trebui urmărite de către profesor, strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Disciplina *Ansamblu orchestral* are ca scop final formarea unor artiști instrumentiști de calitate, conștienți, prin crearea și dezvoltarea deprinderilor acestora de a cânta într-un ansamblu orchestral de diverse tipuri și dimensiuni și de a se integra ansamblului organic, firesc și creator.

Subliniem că această programă constituie punctul de pornire a viitoarei profesii de instrumentiști de ansamblu. Conform statisticilor, marea majoritate a celor care vor profesa în domeniul artei sunetelor, va activa în diverse tipuri de ansambluri orchestrale.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elementele de limbaj muzical ale ansamblului instrumental**
- 2. Valorificarea capacităților tehnice și interpretative in ansamblul instrumental**

CLASA a VII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele de limbaj muzical ale ansamblului instrumental**

Clasa a VII-a
1.1. Familiarizarea cu noțiunea de ansamblu - Poziția / așezarea în ansamblului instrumental: poziția pe scaun, poziția pupitrului, dispunerea partidelor, distanța între instrumentiști, accesorii indispensabile (instrument, știmă, creion, gumă etc.) - Conștientizarea importanței acordajului și realizarea acestuia
1.2. Recunoașterea, înțelegerea și aplicarea elementelor de limbaj muzical în lucrările studiate - Formarea sonorității și omogenizarea sunetului ansamblului prin game, exerciții de dinamică, prin exerciții (adaptări de game, arpegii și acorduri cu diverse formule ritmice) - Exerciții pentru diferite forme de atac (tenuto, portato, staccato) și legato - Recunoașterea temelor muzicale și a elementelor principale de orchestrație - Conștientizarea diferențierii între vocile / temele principale și secundare

2. Valorificarea capacităților tehnice și interpretative în ansamblul instrumental

Clasa a VII-a
2.1. Interpretarea pieselor în corelare cu gestică dirijorală - Integrarea în ansamblul instrumental - Corelarea interpretării individuale cu partenerii de ansamblu - Exerciții de coordonare față de gesturile dirijorale ale profesorului (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice, ascultarea celorlalte partide, urmărirea liniilor melodice) - Interpretare alternativă, apoi simultană a pieselor, pe partide / combinații de partide
2.2. Exprimarea propriilor impresii privind muzica audiată/studiată - Discuții libere asupra conținutului afectiv și ideatic al unor lucrări - Asocierea mesajului în lucrări muzicale audiate sau vizionate, descrierea unor detalii care sporesc expresivitatea și îmbogățesc imaginația - Căutarea unor informații relevante despre contextul istoric în care au fost create operele muzicale - Audierea unor variante interpretative comparate

Domenii de conținut	
1. Practica instrumentală:	- Poziția / așezarea în ansamblului instrumental - Conștientizarea importanței acordajului și realizarea acestuia - Formarea sonorității și omogenizarea sunetului ansamblului - Exerciții pentru diferite forme de atac (tenuto, portato, staccato)

Domenii de conținut	
	<p>și legato</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recunoașterea temelor muzicale și a elementelor principale de orchestrație - Conștientizarea diferențierii între vocile / temele principale și secundare - Integrarea în ansamblul instrumental - Corelarea interpretării individuale cu partenerii de ansamblu - Exerciții de coordonare față de gesturile dirijorale ale profesorului (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice, ascultarea celorlalte partide, urmărirea liniilor melodice) - Interpretare alternativă, apoi simultană a pieselor, pe partide / combinații de partide
2. Aspecte de cultură muzicală de ansamblu	<ul style="list-style-type: none"> - Discuții libere asupra conținutului afectiv și ideatic al unor lucrări - Asocierea mesajului în lucrări muzicale audiate sau vizionate, descrierea unor detalii care sporesc expresivitatea și îmbogățesc imaginația - Căutarea unor informații relevante despre contextul istoric în care au fost create operele muzicale

SUGESTII pentru REPERTORIU:

<p>Lucrări:</p> <p>B. Bartok, Dansuri românești pentru orchestră de cameră L. van Beethoven, Contradansuri B. Britten, Simfonia simplă pentru orchestră de coarde A. Corelli, Concerto grosso G. F. Haendel, Pasacaglia</p> <p>W. A. Mozart, 6 dansuri câmpenești KV 606 W. A. Mozart, Mica serenadă J. Pachelbel, Canon D. Popovici, Dans zglobiu fin suitea Codex Caioni C. Porumbescu, opereta Crai Nou, Fragmente (dansuri) R. Rodgers, Edelweiss, vals din filmul Sunetul Muzicii G. P. Telemann, Suite</p>	<p>Prelucrări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prelucrări folclorice reprezentative pentru anumite regiuni geografice ale României (hora, sârba, brâul, alunelul, geamparaua, etc.) - prelucrări, aranjamente muzicale de dansuri medievale (allemande, courante, sarabanda, giga, bourrée, gavota, musette, menuet); - prelucrări ale unor lucrări din creația de muzică de film, operă, operetă, musical; - prelucrări ale unor creații valoroase din muzica pop, jazz, rock etc.
---	---

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elementele de limbaj muzical ale ansamblului instrumental**

Clasa a VIII-a
1.1. Crearea treptată a capacității de interpretare în ansamblul orchestral - Autocontrolul propriei interpretări - Conștientizarea indicațiilor dirijorale privind agogica, dinamica și frazarea - Exerciții comparative, cu soluții diferite de frazare, de diferențiere dinamică, ce au ca scop rezolvarea problemelor dinamice, de frazare, de tempo și timbrale - Formularea unor observații proprii asupra problemelor tehnice și interpretative - Utilizarea înregistrării audio-video pentru observarea aspectelor ce trebuie îmbunătățite
1.2. Analiza pieselor din punct de vedere al tonalității și al ritmului - Analiza pieselor din punct de vedere al traseului tonal - Conștientizarea formulelor ritmice existente în repertoriu - Recunoașterea și interpretarea, conform cunoștințelor dobândite la celelalte materii de specialitate

2. Valorificarea capacităților tehnice și interpretative în ansamblul instrumental

Clasa a VIII-a
2.1. Înțelegerea unor lucrări muzicale din perspectiva lor istorică, stilistică, afectivă - Audiții muzicale: audierea pieselor din repertoriu - interpretare model - Explicarea unor elemente de bază ale limbajului muzical (noțiuni formale, armonice, polifonice, ritmice etc.) - Interpretarea pieselor cu sensibilitate și expresivitate - Corelarea interpretării cu mesajul piesei - Analiza comparată a diferitelor genuri muzicale - Discuții asupra unor impresii privind interpretarea pieselor
2.2. Cultivarea sensibilității și imaginației prin abordarea creativă a fenomenului muzical - Cunoașterea pieselor studiate/ audiate sesizând diferențe sau similitudini - Încurajarea aportului personal al instrumentiștilor mai ales în cadrul pasajelor solistice, urmărind în același timp conexiunea cu ansamblul cu viziunea interpretativă a dirijorului - Reliefarea rolului în funcție de contextul muzical al fiecărui instrumentist în cadrul unui parteneriat de personalități sub îndrumarea dirijorului

Domenii de conținut	
1. Practica instrumentală:	<ul style="list-style-type: none"> - Autocontrolul propriei interpretări - Conștientizarea indicațiilor dirijorale privind agogica, dinamica și frazarea - Exerciții comparative, cu soluții diferite de frazare, de diferențiere dinamică, ce au ca scop rezolvarea problemelor dinamice, de frazare, de tempo și timbrale - Formularea unor observații proprii asupra problemelor tehnice și interpretative - Utilizarea înregistrării audio-video pentru observarea aspectelor ce trebuie îmbunătățite - Conștientizarea formulelor ritmice existente în repertoriu - Recunoașterea și interpretarea, conform cunoștințelor dobândite la celelalte materii de specialitate - Audiții muzicale: audierea pieselor din repertoriu - interpretare model - Explicarea unor elemente de bază ale limbajului muzical (noțiuni formale, armonice, polifonice, ritmice etc.)
2. Aspecte de cultură muzicală de ansamblu	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza pieselor din punct de vedere al traseului tonal - Interpretarea pieselor cu sensibilitate și expresivitate - Corelarea interpretării cu mesajul piesei - Analiza comparată a diferitelor genuri muzicale - Discuții asupra unor impresii privind interpretarea pieselor - Cunoașterea pieselor studiate/ audiate sesizând diferențe sau similitudini - Încurajarea aportului personal al instrumentiștilor mai ales în cadrul pasajelor solistice, urmărind în același timp conexiunea cu ansamblul cu viziunea interpretativă a dirijorului - Reliefarea rolului în funcție de contextul muzical al fiecărui instrumentist în cadrul unui parteneriat de personalități sub îndrumarea dirijorului

SUGESTII pentru REPERTORIU:

Lucrări: B. Bartok, 10 piese din seria „Pentru copii” (aranj. pentru orchestră de coarde de Leo Weiner) G. Bizet, Chanson bohème din opera Carmen E. Elgar, Salut d’amour (aranjament pentru orch. de coarde) G. Gershwin, Lullaby for Strings E. Grieg, Dansul Anitrei din suita Peer Gynt nr. 1, op. 46 G. F. Haendel, Concerto grosso W. A. Mozart, primele Simfonii W. A. Mozart, Mica serenadă S. Pautza, Jocuri I C Porumbescu, Baladă	Prelucrări: - prelucrări folclorice reprezentative pentru anumite regiuni geografice ale României (hora, sârba, brâul, alunelul, geamparaua, etc.); - prelucrări, aranjamente muzicale de dansuri medievale (allemande, courante, sarabanda, giga, bourrée, gavota, musette, menuet); - prelucrări ale unor lucrări din creația de muzică de film, operă, operetă, musical; - prelucrări ale unor creații valoroase din muzica pop, jazz, rock etc.
---	--

Sugestii metodologice

Având în vedere numărul insuficient al elevilor și componența, în genere, aleatorie a distribuției acestora în ansamblul instrumental, organizarea orchestrei reprezintă o activitate extrem de dificilă, profesorii care predau această disciplină fiind obligați să facă față la situații dintre cele mai complexe.

Profesorul de orchestră va ține cont de esența acestei programe, de competențele generale, de cele specifice și de conținuturi pentru a îi familiariza pe elevi cu elementele de bază, trecând prin etapele firești, obligatorii, ale asimilării noțiunilor reprezentative ale cântatului în ansamblul instrumental. Este știut că a cânta într-un ansamblu orchestral este o activitate aparte, care se face cântând la instrument, dar în corelare cu numeroși factori, extrem de dificil de cuantificat.

Ceea ce este în mod imperativ necesar este obligativitatea pregătirii, inclusiv la orele de instrument, a repertoriului de la disciplina ansamblul instrumental. În ceea ce privește învățarea știmelor individuale, este esențial ca elevii să cunoască impecabil aceste știme pentru a se concentra asupra problematicei de ansamblu și nu asupra dificultăților individuale (în orice caz, infinit mai mici în lucrările pe care le studiază la orele de instrument).

O atenție deosebită va fi destinată acordajului și preciziei intonaționale, cunoscută fiind calitatea mediocră a instrumentelor disponibile în școli, dar și acurateții ritmice.

MODEL proiectare unitate de învățare

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: REPERTORIU UNIVERSAL

Clasa a VII-a

Nr. ore alocate: 6 ore

Detalii de conținut	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
W. A. Mozart 6 Dansuri Țărănești KV 606	1.2.Recunoașterea, înțelegerea și aplicarea elementelor de limbaj muzical în lucrările studiate 2.1.Interpretarea pieselor în corelare cu gestică dirijorală	- <i>Corelarea interpretării individuale cu partenerii de ansamblu</i> - <i>Exerciții de coordonare față de gesturile dirijorale ale profesorului (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice, ascultarea celorlalte partide, urmărirea liniilor melodice)</i> - <i>Interpretare alternativă, apoi simultană a pieselor, pe partide / combinații de partide</i>	sală, pupitre, scaune, instrumente	oferire de feedback, analiza rezultatelor

		<p>- <i>Exerciții de coordonare față de gesturile dirijorale ale profesorului (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice, ascultarea celorlalte partide, urmărirea liniilor melodice)</i></p> <p>- <i>Interpretare alternativă, apoi simultană a pieselor, pe partide / combinații de partide</i></p>		
<p>Notă: În cazul în care unele instrumente nu există, se fac transpoziții pentru alte instrumente.</p>				

Resurse bibliografice online

<https://imslp.org>
<https://www.free-scores.com/>
<http://www.libriamuzicala.ro/>
<https://www.halleonard.com/>
<https://www.youtube.com/>

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației Naționale
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Drăgoi, Eugen Dan	Facultatea de Arte a Universității „Dunărea de Jos” Galați
Racu, Andrei Ștefan George	Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”, București

Anexa nr. 15

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Programa școlară pentru disciplina

DESEN

Clasele V – VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Arte vizuale

București, 2022

Notă de prezentare

Programa de *Desen* pentru clasele V – VIII, pentru învățământ integrat și/sau suplimentar de artă pune bazele unei abordări sistematice și comprehensive a gramaticii limbajului grafic.

Aceasta își propune să ofere elevilor cu aptitudini în domeniul artistic - vizual și care intenționează să participe la dezvoltarea culturii vizuale, contexte de învățare cu o perspectivă de educație aprofundată. Disciplina este prevăzută în planul - cadru de învățământ cu un buget de timp de 2 ore/ săptămână pentru toți cei patru ani de școlaritate.

Prin statutul său, obiectul de studiu *Desen* promovează alături de *Pictură* și *Modelaj* cultivarea disponibilităților creative individuale în scopul comunicării cu și prin artă și crează premisele unui transfer cognitiv și senzorial către celelalte discipline și în viața socială, prin receptarea formelor în desen ca o componenta esențială interdisciplinară în dezvoltarea imaginației.

Programa disciplinei *Desen* este elaborată conform modelului de proiectare didactică centrat pe competențe. Demersul didactic promovat de programă contribuie la profilul de formare al absolventului prin utilizarea mijloacelor specifice disciplinei: extinderea posibilităților de comunicare interumană prin imagini și forme artistice, prin apelul la trăirea totală și prin exprimarea liberă și creativă.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri de cunoștințe structurate, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Desen* jalonează achizițiile de cunoaștere și de comportament ale elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului, integrând strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Exemplele de activități au doar valoare orientativă. Pentru formarea competențelor specifice, profesorul este cel care își alege și proiectează activitățile de învățare în funcție de specificul disciplinei, de particularitățile de vârstă ale elevilor și de interesele fiecărui copil, de mijloacele și de materialele pe care le are la dispoziție. Toate acestea presupun personalizarea demersului didactic, prin implicarea activă și creativă a profesorului.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului de studiu și sunt mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

Sugestiile metodologice includ elemente de proiectare a activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă. Este necesară o abordare specifică vârstei, bazată în esență pe stimularea învățării prin joc, pe individualizarea învățării, pe dezvoltarea interesului copilului și pe implicarea în activitate.

Competențe generale

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice desenului

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific desenului în contexte variate

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a V-a
1.1. Determinarea spațiului natural prin observarea caracteristicilor obiectelor care constituie imaginea <i>- exerciții de diferențiere a formelor prin puncte, linii, pete valorice și prin contrastul închis-deschis</i> <i>- exerciții de observare și schițare sumară a realității obiective prin semne grafice</i>
1.2. Orientarea spațială a privirii în observarea formelor prin puncte, linii și pete valorice în cadrul imaginii plastice <i>- observarea raporturilor dintre formele din natură și identificarea modalităților de transpunere în spațiul plastic</i> <i>- organizarea spațiului plastic cu ajutorul formelor fundamentale</i> <i>- compunerea formelor prin raportul mare-mic, mic-mare</i> <i>- studii de forme dispuse orizontal și vertical</i> <i>- studii de forme dispuse oblic ascendente sau descendente</i> <i>- compunerea formelor pe axe orizontale și verticale în compoziția statică</i> <i>- compunerea formelor pe axe diagonale ascendente, descendente, curbe, în compoziția dinamică</i>

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice desenului

Clasa a V-a
2.1. Identificarea potențialului de exprimare a elementelor de limbaj grafic cu ajutorul instrumentelor specifice desenului în creion <i>- exerciții de obținere a punctelor prin diferite procedee și tehnici ale desenului</i> <i>- trasare a unor linii drepte de diferite dimensiuni</i> <i>- exerciții cu linii curbe închise, deschise</i> <i>- trasarea unor linii subțiri, groase în duct continuu și/sau întrerupte</i> <i>- trasarea unor linii orizontale, verticale, oblice simple și paralele</i> <i>- gruparea liniilor paralele drepte, curbe, frânte în diferite poziții</i> <i>- intersectarea și gruparea liniilor paralele drepte, curbe, frânte în diferite poziții</i> <i>- exerciții de obținere a liniei modulate subțire-groasă</i> <i>- obținerea unor tipuri de hașură orizontală, verticală, oblică și intersectată</i> <i>- obținerea petei de valoare prin hașură (grupare contopită de linii paralele)</i> <i>- exerciții de diferențiere a formelor prin hașură</i>
2.2. Valorificarea posibilităților variate de exprimare a elementelor de limbaj plastic prin tehnici specifice <i>- exerciții de diferențiere și trecere treptată de la lumină la umbră prin degradeuri de valoare în cadrul studiului după natură</i> <i>- structurarea diferitelor suprafețe prin procedeul hașurării</i> <i>- realizarea de schițe și studii după natură, utilizând tehnica desenului în creion</i>

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific desenului în contexte variate

Clasa a V-a
3.1 Alcătuirea spațiului plastic pe baza posibilităților variate de generare a formelor plastice conform unor opțiuni personale <i>- exerciții de sugerare a luminii și umbrei prin gruparea punctelor aerate – aglomerate</i> <i>- sugerarea unei forme tridimensionale prin gruparea punctelor pe dimensiuni și poziții-</i>

Clasa a V-a
<ul style="list-style-type: none"> - <i>sugerarea grafică a stărilor de concentrare/dispersare</i> - <i>exerciții de organizare a spațiului plastic cu ajutorul liniei ca element de limbaj</i> - <i>sugerarea unei forme tridimensionale prin gruparea liniilor</i> - <i>studii după natură (construcție și valorație)</i>
3.2. Structurarea liniară a unor forme naturale corelată cu nevoile de constituire a spațiului plastic <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de construcție a formelor plastice în sugerarea unor forme naturale</i> - <i>realizarea de crochiuri în compunerea imaginii plastice cu ajutorul punctelor, a liniilor și a petelor de valoare</i> - <i>exerciții de proporționare a unor forme orizontale, verticale oblice</i> - <i>redarea unor forme fundamentale în diferite poziții: singure și/sau într-un ansamblu</i> - <i>exerciții de sugerarea luminii și umbrei prin linie valorată și/sau hașurare, în creion</i>
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a propriilor lucrări <ul style="list-style-type: none"> - <i>analiză de imagine a lucrării realizate</i> - <i>exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate</i> - <i>analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii stabilite anterior</i>
3.4. Realizarea de produse artistice originale, expresive <ul style="list-style-type: none"> - <i>realizarea de schițe și studii după natură</i> - <i>realizarea de schițe de compoziție pe teme echilibru și dinamism folosind minimum de elemente de limbaj</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Materiale utilizate pentru desen	Hârtie format A3, A4; Instrumente utilizate pentru desen: de exemplu, creioane de diferite tării, gumă de șters.
Tehnicile desenului <ul style="list-style-type: none"> - desenul în creion 	Generarea elementelor de limbaj: <ul style="list-style-type: none"> - tehnici de generare a punctului/punctelor - tehnici de generarea liniei/liniilor - tehnici de hașurare
Elemente de limbaj grafic	Punctul ca formă și dimensiune Linia; Dominantele liniare ale realității obiective Tipuri de linii pe baza posibilităților de trasare și valoare (subțire, groasă, egală, vibrată, simplă, complexă); Grupări liniare, hașura, pata de valoare și forma
Forme de expresie grafică	Crochiul, studiul după natură în desen, compoziția. Sugerarea formelor și a volumelor prin linie; Sugerarea formelor și a volumelor prin valoare Structurarea expresivă a spațiului plastic bidimensional Contraste specifice expresiei grafice <ul style="list-style-type: none"> - Contraste de formă; - Contraste de poziție; - Contrastul clar-obscur (închis-deschis).
Compoziția. Noțiuni elementare	Ipostaze compoziționale ale elementelor de limbaj: Punctele ca staticitate, dinamism și orientare

	<p>Ritm și spațiu prin grupări liniare Împărțirea expresivă a spațiului. Compoziția liberă. Dominanta compozițională orizontală, verticală, oblică Articularea întregului pe un singur centru compozițional Articularea întregului pe mai multe centre compoziționale Compoziția închisă Compoziția deschisă Simetrie. Proportii, direcții- tensiuni Opoziție de tensiuni marcată prin valoare Echilibru de suprafețe valorate</p>
--	---

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VI-a
1.1. Transpunerea din spațiul natural în spațiului plastic a realității obiective prin punct, linie, pată <i>- exerciții de compunere - recompunere a spațiului plastic prin linii și pete valorice</i>
1.2. Identificarea modurilor de articulare a formelor din natură și corespondențele acestora în spațiul plastic <i>- exerciții de observare a relației lumină și umbră în sugerarea volumului și a spațiului prin valoare</i>

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice desenului

Clasa a VI-a
2.1. Diversificarea modalităților de exprimare plastică cu ajutorul caracteristicilor instrumentelor folosite <i>- exerciții de obținere a punctelor prin diferite procedee și tehnici ale desenului în creion și/sau cărbune de desen</i> <i>- exerciții de redare a formelor folosind linia modulată</i> <i>- exerciții de obținere a unor tipuri de hașură orizontală, verticală, oblică și intersectată</i> <i>- exerciții de hașură-pată valorică în redarea formelor</i> <i>- redarea formelor pe structuri orizontale, verticale, oblice</i> <i>- exerciții de poziționare a petelor valorice în redarea și sugerarea volumului și a spațiului</i> <i>- obținerea unei diversități de forme prin sensuri de pete valorice</i>
2.2. Amplificarea potențialului de exprimare plastică cu ajutorul tehnicilor specifice <i>- accentuarea graduală a contrastelor valorice prin hașură</i> <i>- obținerea, pe baza procedeelor tehnice valențe expresive amplificate ale elementelor de limbaj plastic în cadrul unor studii după natură și/sau compoziții</i>

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific desenului în contexte variate

Clasa a VI-a
3.1 Alcătuirea imaginii plastice prin articularea elementelor structurale ale unei realități obiective - dispunerea formelor bidimensionale pe direcții orizontale și verticale în compoziția statică - dispunerea formelor bidimensionale pe direcții diagonale ascendente, descendente, curbe în compoziția dinamică - compunerea unor suprafețe cu forme bidimensionale pe baza raportului gol - plin, plin - gol
3.2 Structurarea spațiului plastic prin forma și pata valorică - realizarea de schițe și studii după natură - realizarea de compoziții grafice pe o temă dată
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a propriilor lucrări - analiză de imagine a lucrării realizate - exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate - analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii stabilite anterior
3.3. Implicarea în proiecte de punere în valoare a unor produse originale, realizate în tehnici grafice - realizarea de expoziții cu lucrări originale în spații diverse - expunerea unor lucrări/ produse originale în cadrul unor expoziții tematice

Conținuturi

Domenii de conținut	CLASA a VI-a
Tehnicile desenului:	Hașura în creion, Hașura cărbune. Structurarea suprafețelor cu aspecte diferite prin hașurare. Posibilități de expresie plastică a suprafeței (petei) Tehnica mixtă
Elemente de limbaj grafic	Forma ca element de limbaj: mărime, poziție, textură. Construcția formei: Forma bi și tridimensională, modalități de generare, valorare și texturare Valoarea; Scala valorilor (tonală). Valori apropiate. Valori contrastante
Forme de expresie grafică	Studiul după natură Sugerarea volumului și spațiului prin linie și valoare
Compoziția	Spațiul natural și spațiul plastic Transpunerea formelor naturale în forme plastice prin punct, linie și pată valorică. Golul - formă în raportul dintre forme Organizarea spațiului expresiv prin punct, linie și pete valorice. Expresivitatea în compoziția bidimensională Geometria formelor compoziționale: <ul style="list-style-type: none"> - Spirala, piramida - Arcul, cercul compoziția statică și compoziția dinamică în expresie grafică

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VII-a
1.1. Evidențierea atributelor expresive ale formelor din lumea reală prin sublinieri plastice - compunerea spațiului plastic bidimensional prin puncte, linii, forme și pete valorice - exerciții de structurare a petelor valorice - amplificarea expresivității formelor bidimensionale prin texturarea suprafețelor
1.2. Valorificarea mesajelor comunicate în limbaj vizual pentru obținerea de noi compoziții figurative sau abstracte - compunerea spațiului plastic bidimensional pe baza relației plin – gol în sugerarea volumului - exerciții de observare și redare a formelor în compunerea și sugerarea spațiului plastic - exerciții de echilibrare a unor forme contrastante ca mărime, valoare și textură

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice desenului

Clasa a VII-a
2.1. Utilizarea în contexte multiple a instrumentelor, materialelor și tehnicilor diverse specifice desenului, pe baza caracteristicilor acestora - realizarea de schițe și studii în tehnici adecvate subiectului și dimensiunilor suportului ales - exerciții de trasare a liniei modulate în redarea unor forme - exerciții de valorație în diferite moduri în funcție de particularitățile instrumentelor folosite - obținerea unei diversități de-suprafețe valorate prin procedee tehnice diverse - obținerea contrastului valoric prin linie modulată și/ sau pată valorică (hașurată) - redarea graduală a luminii și umbrei prin valorație în sugerarea volumetrică a formelor
2.2. Valorificarea potențialului expresiv al elementelor de limbaj grafic în obținerea de compoziții intenționate - exerciții de și compunere a formelor echilibrate în prin linii, pete valorice - redarea și compunerea unor forme și ale unor structuri pe axe orizontale și verticale în compoziția statică - exerciții de obținere a formelor pe trasee ascendente, descendente în compoziția dinamică

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific desenului în contexte variate

Clasa a VII-a
3.1. Explorarea modalităților de exprimare a mesajelor în compoziții noi, originale - realizarea echilibrului compoziției prin repartizarea simetrică sau asimetrică a formelor - exerciții de compunere a formelor pe centre de interes în compoziția închisă - compunerea formelor pe centre de interes în compoziția deschisă - exerciții de configurare a unor forme echilibrate și expresive pe verticală, orizontală, diagonală - dispunerea și intersectarea bidimensională a unor forme configurate geometric sau negeometric
3.2. Constituirea spațiului plastic pe baza expresivității limbajului plastic - realizarea de schițe și studii după natură - realizarea de compoziții grafice pe o temă dată
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operelor de artă - analiza de imagine

Clasa a VII-a
<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate - analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii stabilite anterior
3.4. Implementarea de proiecte ce pun în evidență produse artistice noi, creative <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de schițe și studii după natură în spațiul plastic bidimensional - realizarea de schițe și studii de documentare după lucrări/opere de artă ale artiștilor plastici de referință români și străini - propuneri de proiecte în expresie grafică pentru un spațiu dat

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Tehnicile desenului:	Accepțiuni ale conturului în desen: <ul style="list-style-type: none"> a) Suprafața spațiului plastic b) Suprafața pată de valoare (forma) Tehnica desenului în tuș/laviu
Elemente de limbaj specific	Morfologia imaginii plastice: de la subiect la lucrarea de studiu Construcția formei prin valoare: Forme tridimensionale definite prin: <ul style="list-style-type: none"> - linie valorată - contrastul valoric clar-obscur
Forme de expresie grafică	Compoziția grafică Rolul compoziției în cadrul studiului după natură
Compoziția	Dezordine și ordine prin punct, linie, pată; Concentrare-dispersare prin punct, linie, pată; Organizarea spațiului plastic: împărțirea suprafeței, prin linii drepte și linii curbe Mișcare în spațiul nedeterminat de gravitație prin linie, pată și punct Dispunerea compozițională orizontal, vertical ca structurare statică; Sensul ascendent, descendent ca structurare compozițională dinamică; Compoziția grafică închisă. Compoziția grafică deschisă; Simetria, asimetria și echilibrul. Ritmul formelor statice, ritmul formelor dinamice.

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă**

Clasa a VIII-a
1.1. Constituirea unui spațiu plastic original prin opțiuni personale în dialogul cu realitatea vizibilă - exerciții de constituire a spațiului plastic bidimensional și a formelor expresive prin puncte linii, pete valorice - elaborarea de schițe(crochiuri) după corpul uman în poziții statice și în mișcare după model și/sau din memorie - elaborarea de schițe(crochiuri) după figura umană: construcție și expresie
1.2. Remodelarea spațiilor și formelor printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici specific desenului - recunoașterea unor structuri naturale transcodate în forme bidimensionale, decorative - realizarea de variante compoziționale originale, pe baza unei forme din natură, stilizate - studiul formelor mari, funcționale, din categoriile: vegetal, animal mineral după natură și din memorie

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice desenului

Clasa a VIII-a
2.1. Punerea în valoare a atributelor specifice tehnicilor desenului în creion și/sau cărbune - exerciții de hașurare pentru obținerea petelor valorice diferit structurate/ texturate - accentuarea contrastelor valorice realizată prin aplicarea de tehnici grafice combinate
2.2. Amplificarea posibilităților de expresie grafică prin utilizarea tehnicilor mixte specifice desenului - accentuarea expresivității formei prin aplicarea de tehnici grafice mixte - exerciții de obținere a unei forme-modul și repetarea ei în obținerea ritmului decorativ - compunerea prin intersectarea, structurarea și sugerarea volumelor formelor configurate geometric

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific desenului în contexte variate

Clasa a VIII-a
3.1. Explorarea modalităților de exprimare a mesajelor prin compoziții originale - echilibrarea formelor între ele prin raportul de cantitate, mare-mic, mic-mare - echilibrarea formelor bidimensionale prin raportul valoric de greutate - exerciții de sugerare a ritmului prin repetiția unor forme în diverse direcții - sugerarea ritmului în echilibrul static prin repetiția formelor orizontale, verticale - sugerarea mișcării prin repetiția formelor diagonale ascendente, descendente - utilizarea simetriei și asimetriei în compoziții - obținerea unui modul și repetarea lui pe o suprafață dată - studii după fragmente ale corpului uman și raportarea lor la întreg - exerciții de proporționare a corpului uman - compunerea formelor pe axe orizontale și verticale în compoziția statică - compunerea formelor pe axe diagonale ascendente, descendente, curbe, în compoziția dinamică - realizarea centrului de interes în cadrul unei compoziții închise - exerciții de compunere a formelor pe centre de interes în compoziția deschisă - trasare de axe în stabilirea centrului de greutate al proporțiilor formelor corpului uman - raportarea diversității formelor la unitatea și armonia compoziției

3.2. Valorificarea comunicării prin imagini pe baza expresivității limbajului grafic - realizarea de schițe și studii după natură - realizarea de compoziții grafice pe o temă dată
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operelor de artă - analiza de imagine - exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate - analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii stabilite anterior
3.4. Dezvoltarea capacității de a ocroti și a pune în valoare patrimoniul artistic național și internațional - realizarea de schițe și studii de documentare după lucrări/opere de artă ale artiștilor de referință români și străini - realizarea de schițe și studii proprii noi în compoziții plastice și/ sau decorative bidimensionale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Tehnicile desenului:	Tehnici de subliniere expresivă a unor repere în cadrul studiului după natură și a compozițiilor grafice
Elemente de limbaj grafic	Expresivitatea și firescul prin structuri de exaltare optică în determinarea compozițiilor cu caracter figurativ Forma și expresia ornamentală; Stilizarea
Forme de expresie grafică	Portretul – expresia grafică a corpului și figurii umane
Compoziția	Ritm – forme bidimensionale: ritmul plin-gol, mare-mic; Ritmul, linia și accentul Ritmuri pe direcții ascendente și descendente; Ritmul și mișcarea; repetiția Simetria – asimetria și echilibrul; Relația forme bidimensionale-repetiție-structuri; Verticala și diagonală în sugerarea volumelor; Axele și centrul de greutate Proporția corpului uman în compoziție Proporția corpului uman; Canonul, expresie a proporției ideale Diversitatea formelor în unitatea și armonia compoziției

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Desen*.

În receptarea mesajului artistic prin studii se va pune accent pe observarea directă, analiza și atitudinea critică în exprimarea originală a ideilor, a mesajelor prin tehnici grafice.

Materialele și instrumentele de lucru vor fi adecvate tehnicilor specifice pentru obținerea unei performanțe artistice plastice.

Domeniile de conținut corespund temelor plastice, iar exemplele de învățare corespund unităților de învățare.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Desen*.

Programa școlară permite o abordare didactică flexibilă, adaptată particularităților de vârstă și intereselor elevilor din ciclul gimnazial și lasă libertatea cadrului didactic de a propune teme și subiecte dorite de către aceștia.

Subiectul aplicativ este pretext al temei plastice. Se va urmări atât înțelegerea conceptelor, cât și utilizarea practică a acestora. Se vor dezvolta competențe de analiză de imagine și de susținere orală a lucrărilor proprii.

Dobândirea competențelor generale și specifice stabilite în programă se realizează prin activități predominant practice. Se recomandă implicarea în proiecte, realizate individual și în grup și participarea la cât mai multe concursuri de artă și expoziții.

Pentru dezvoltarea creativității și imaginației artistice, alături de utilizarea tehnicilor specifice este recomandată folosirea de metode prin care experimentul artistic să fie acceptat și încurajat. Demersul didactic trebuie să nu fie unul rigid, care să impună un anumit rezultat sau o anumită soluție. Este nevoie să se bazeze pe anumite criterii, însă astfel încât să nu descurajeze libertatea artistică, inovația și exprimarea creativității. Experimentarea permanentă trebuie sprijinită, astfel încât preocuparea majoră să fie aceea de a formula întrebări, nu neapărat de a obține un anumit produs finit. Înțelegerea faptului că într-o creație artistică rezultatul final, cât și răspunsul artistic sunt importante, însă traseul parcurs de elev, prin încercare și eroare, este fundamental, conduce la formarea unui anumit tip de gândire și abordare artistică.

Pentru o mai bună organizare, este oferită o listă orientativă a materialelor și a instrumentelor de lucru:

- hârtie de desen albă și nuanțată de diferite grosimi și texturi diferite, carton;
- creioane, cărbune de desen, cărbune presat;
- foarfece, cutter, adezivi.

În funcție de subiect, de unitatea de învățare sau de perioada din an (sărbători religioase, sărbători din folclor, zile din calendarul naturii, zile cu importanță pentru anul școlar etc.), pot fi organizate activități în afara școlii care susțin demersul didactic derulat la clasă, precum:

- vizite la Muzeul de Artă, la galerii de artă pentru vizionarea expoziției permanente sau pentru a participa la diferite ateliere;
- vizite la expoziții organizate cu diferite ocazii;
- participarea la expoziții stradale;
- participarea la ateliere tematice (de exemplu, reciclarea hârtiei, realizarea de colaje/afișe/panouri etc.);
- organizarea de întâlniri cu artiști plastici consacrați, oameni de cultură, specialiști în domeniu etc.;
- participarea la festivaluri de arte plastice pe diferite teme;
- participarea la concursuri școlare sau la simpozioane pentru elevi;

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și a învățării. Este recomandată cu prioritate abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare. Astfel, sunt potrivite metode precum: urmărirea progresului personal, observarea sistematică, autoevaluarea, interevaluarea, realizarea de proiecte care să valorifice achizițiile copiilor, dar să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei, construirea de portofolii sau mape de lucrări. Procesul de evaluare va pune, de asemenea, accent, de asemenea, pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevii în mediul nonformal sau informal. Se recomandă evaluarea lucrărilor pe baza unor criterii specifice, cunoscute de către elevii sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Constantin, Ioana	Institutul de Științe ale Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Conț Adriana	Liceul de Arte Plastice <i>Nicolae Tonitza</i> - București

Anexa nr. 16

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Programa școlară pentru disciplina

MODELAJ

Clasele V-VIII

învățământ integrat și suplimentar de artă – Arte vizuale

București, 2022

Notă de prezentare

Programa de *Modelaj* pentru clasele V- VIII continuă perspectiva promovată încă de la clasa pregătitoare la disciplina *Arte vizuale și abilități practice* și la clasele I-IV la disciplina *Educație plastică*. Aceasta își propune să ofere elevilor contexte de învățare cu o perspectivă de educație aprofundată, prin descoperirea de aptitudini de a se exprima în forme tridimensionale și care intenționează să participe la dezvoltarea culturii artistice - vizuale.

Disciplina este prevăzută în planul - cadru de învățământ cu un buget de timp de 1 oră/săptămână pentru toți cei patru ani de școlaritate.

Prin statutul său, obiectul de studiu *Modelaj* promovează cultivarea sensibilității, a disponibilităților creative individuale în scopul comunicării cu și prin artă și crează premisele unui transfer de aptitudini și cunoștințe către celelalte discipline și în viața socială, prin receptarea formelor în spațiu ca o componentă esențială interdisciplinară în dezvoltarea imaginației.

Programa disciplinei *Modelaj* este elaborată conform modelului de proiectare didactică centrat pe competențe. Demersul didactic promovat de programă contribuie la profilul de formare al absolventului prin utilizarea mijloacelor specifice disciplinei: extinderea posibilităților de comunicare interumană prin imagini și forme tridimensionale, prin apelul la trăirea artistică și prin exprimarea liberă și creativă.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri de cunoștințe structurate, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Modelaj* jalonează achizițiile de cunoaștere și de comportament ale elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului, integrând strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Exemplele de activități au doar valoare orientativă. Pentru formarea competențelor specifice, profesorul este cel care își alege și proiectează activitățile de învățare în funcție de specificul disciplinei, de particularitățile de vârstă ale elevilor și de interesele fiecărui copil, de mijloacele și de materialele pe care le are la dispoziție. Toate acestea presupun personalizarea demersului didactic, prin implicarea activă și creativă a profesorului.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului de studiu și sunt mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

Sugestiile metodologice includ elemente de proiectare a activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă. Este necesară o abordare specifică vârstei, bazată în esență pe stimularea învățării prin joc, pe individualizarea învățării, pe dezvoltarea interesului copilului și pe implicarea în activitate.

Competențe generale

- 1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă**
- 2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice modelajului**
- 3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific modelajului în contexte variate**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a V-a
1.1. Determinarea spațiului natural prin observarea caracteristicilor obiectelor care constituie imaginea tridimensională <i>- modelarea părților componente ale unei figuri și asamblarea într-un întreg prin sudarea părților componente</i> <i>- realizarea unui obiect simplu cu ajutorul degetelor prin apăsare și deformare fără a completa cantitatea inițială de material</i>
1.2. Observarea raporturilor dintre formele din natură și identificarea modalităților de transpunere în spațiul plastic modelat <i>- organizarea spațiului plastic cu ajutorul formelor fundamentale tridimensionale</i> <i>- compunerea formelor în spațiu prin raportul mare-mic, mic-mare</i> <i>- obținerea, prin modelare, de forme tridimensionale dominant orizontal și vertical inspirate de forme naturale</i> <i>- obținerea, prin modelare, de forme tridimensionale dominant oblice, ascendente/descendente</i>

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice modelajului

Clasa a V-a
2.1. Identificarea potențialului de exprimare în limbaj tridimensional cu ajutorul tehnicilor specifice modelajului <i>- inițierea în tehnica modelării prin amprentare și deformarea lutului, prin rupere și prin adăugare cu mâna</i> <i>- exerciții de eliminare a unor părți din forma compactă de lut, folosind eboșorul</i> <i>- exerciții de modelare prin combinarea celor două tehnici</i> <i>- inițierea în realizarea unei suprafețe plane (placă) modelate, din lut</i> <i>- aplicarea pe o placă de lut a unor fâșii de forme curbate</i> <i>- exerciții cu puncte pozitive de diferite dimensiuni pe o suprafață plană</i> <i>- modelarea unei suprafețe cu forme pozitive, curbe închise, deschise</i> <i>- exerciții cu linii scobite curbe închise, deschise</i> <i>- trasarea în negativ și pozitiv a unor linii subțiri, groase, orizontale, verticale, oblice simple și paralele</i> <i>- exerciții în pozitiv și negativ cu forme liniare paralele drepte, curbe, frânte în diferite poziții</i> <i>- exerciții de obținere a liniei modulate subțire-groasă în negativ și/ sau pozitiv</i> <i>- exerciții de obținere a unor muchii cu ajutorul eboșorului</i>
2.2. Valorificarea posibilităților variate de exprimare volumetrică prin tehnici specifice modelajului <i>- obținerea de forme expresive tridimensionale prin deformare, adăugare și eliminare dintr-un volum compact</i> <i>- exerciții de obținere a unor forme tridimensionale prin relația formă-volum</i> <i>- obținerea unor forme tridimensionale în sugerarea volumului, prin relația plan-muchie</i> <i>- realizarea de schițe și studii după natură, utilizând diverse tehnici specifice modelajului</i>

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific modelajului în contexte variate

Clasa a V-a
3.1 Alcătuirea spațiului plastic pe baza posibilităților variate de generare a formelor

Clasa a V-a
expresive prin modelare - organizarea unei suprafețe plane modelate (placă) cu ajutorul grupărilor de forme liniare în pozitiv sau negativ (relief), pe o temă dată - organizarea unei suprafețe plane modelate (placă) cu ajutorul grupărilor de forme simple, elementare, recognoscibile în pozitiv sau negativ (relief), după natură - exerciții de generare a unor forme expresive cu suprafețe cu aspect diferit - accentuarea contrastului între lumină și umbră prin accentuarea înălțimii formelor în pozitiv – negativ, în relief - modelare expresivă, adaptată temei plastice abordate
3.2. Structurarea volumetrică a unor forme naturale corelată cu nevoile de constituire a spațiului plastic tridimensional - exerciții de orientare în spațiul plastic volumetric sugerat de spațiul natural - exerciții de proporționare a unor forme tridimensionale orizontale, verticale oblice în negativ sau pozitiv
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a propriilor lucrări - analiză de imagine a formei tridimensionale create - analiza comparativă a imaginii plastice - studiul evoluției structurii compoziționale în demersul artistic propriu
3.4. Realizarea de produse artistice originale, expresive - realizarea în volum a unor crochiuri și studii modelate în volum - expunerea lucrărilor realizate în spații nonformale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Materiale și instrumente utilizate în modelaj	Lut Eboșoare
Tehnicile modelajului	Inițiere în tehnica modelării cu ajutorul mâinii Realizarea unui obiect simplu cu ajutorul degetelor prin apăsare și deformare fără a completa cantitatea inițială de material Crearea de grupări de amprente obținute în lut prin presarea unor obiecte de forme diferite Modelarea părților componente ale unei figuri și asamblarea într-un întreg prin sudarea părților componente Tehnica adăugării Tehnica eliminării din bloc Tehnica deformării Tehnica mixtă Incizia
Elemente de limbaj	Planul Punctul (forma punctului) Despre formă și volum Muchia Amprenta
Forme de expresie Relieful plat	Adâncimea și înălțimea reliefului Repetiția Forma statică și forma dinamică în relief Mijloace elementare de expresie tridimensională Proporția volumelor
Compoziția	Dominante compoziționale ale volumelor Verticala, orizontala, oblica, arcul, sfera

CLASA A VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VI-a
1.1. Transpunerea din spațiul natural în spațiului plastic a realității obiective prin forme tridimensionale <i>- exerciții de alcătuire a spațiului plastic tridimensional prin forme în negativ, puncte și linii</i> <i>- exerciții de alcătuire a spațiului plastic tridimensional prin plane, muchii și volume, plin și gol</i>
1.2. Identificarea modurilor de articulare a formelor din natură și corespondențele acestora în spațiul plastic tridimensional <i>- exerciții de linie modulată în basorelief</i> <i>- exerciții de observare a relației volum - spațiu prin relația plin - gol</i>

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice modelajului

Clasa a VI-a
2.1. Diversificarea modalităților de exprimare plastică în modelaj cu ajutorul caracteristicilor instrumentelor folosite, a eboșoarelor <i>- obținerea unei diversități de volume prin modelare</i> <i>- obținerea contrastului de mărime (mare-mic, mic-mare)</i> <i>- modelarea unui ansamblu de forme configurate geometric în basorelief</i>
2.2. Amplificarea potențialului de exprimare plastică cu ajutorul tehnicilor specifice <i>- redarea volumelor prin accentuarea contrastului plin – gol</i> <i>- obținerea unor suprafețe, muchii și forme tridimensionale prin contraste variate de suprafață</i> <i>- redarea expresivității basoreliefului prin raportul volumetric mare-mic și prin contrastul de lumină-umbră</i>

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific modelajului în contexte variate

Clasa a VI-a
3.1. Alcătuirea imaginii plastice în volum prin articularea elementelor structurale <i>- exerciții de alăturare a unor forme intenționate dispuse în relația aglomerat- dispersat pe o placă de lut</i> <i>- dispunerea formelor tridimensionale pe direcții orizontale și verticale în compoziția statică</i> <i>- dispunerea formelor tridimensionale pe direcții diagonale ascendente, descendente, curbe în compoziția dinamică, în sugerarea mișcării</i> <i>- compunerea unor suprafețe cu forme volumetrice pe baza raportului plin- gol în basorelief</i> <i>- exerciții de compunere a volumelor în forme statice sau dinamice în compoziții</i>
3.2. Structurarea spațiului plastic bazată pe observarea formelor naturale și a diferitelor moduri de articulare a acestora în volum <i>- obținerea spațiului plastic expresiv prin structurarea în volume modelate a unor forme naturale</i> <i>- obținerea expresivității formelor tridimensionale pe baza studiului diferitelor moduri de articulare a formelor din natură</i>
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a propriilor lucrări <i>- analiză de imagine a formei tridimensionale realizate</i>

Clasa a VI-a
<ul style="list-style-type: none"> - analiza comparativă a imaginii plastice - studiul evoluției structurii compoziționale în demersul artistic propriu
3.4. Implementarea de proiecte ce pun în evidență produse artistice noi, creative <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de schițe și studii după natură în volum - expunerea lucrărilor realizate în spații nonformale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Tehnicile modelajului	Tehnica deformării Tehnica adăugării Tehnică mixtă Amprenta
Elemente de limbaj. Clasificări	Planul-muchia și alăturarea de forme tridimensionale în redarea volumelor Punctul ca formă: -punctul pozitiv; punctul negativ Linia ca formă: -linia pozitivă – muchia -linia negativă – incizia Forma. Forme geometrice conținute în structuri naturale Volumul. Volumul în configurări geometrice sau plastice Proporțiile și raporturile între volume (raportul mare-mic, mic-mare) Geometria volumelor: -Spirala, arcul de cerc
Forme de expresie tridimensională Basorelieful	Suprafața (aspectul suprafeței, structuri ale suprafeței, rolul suprafeței cu aspecte diferențiate) Relația suprafață – plan, formă – volum, plan – muchie Proporția volumelor prin raportul mare - mic Adâncimea și înălțimea basoreliefului
Compoziția	Compoziția statică în basorelief Compoziția dinamică în basorelief Alăturarea unor volume oblice, curbe în sugerarea mișcării Centrul de interes încorporat în interiorul volumului sau în afara lui Aglomerat-dispersat în basorelief

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VII-a
1.1. Evidențierea caracteristicilor categoriilor de limbaj plastic tridimensional în compoziții plastice noi, prin exprimarea clară a mesajelor intenționate <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de configurare a unui spațiu plastic în relief, prin forme plane, stilizate, pe baza relației plin-gol - exerciții de obținere a spațiului plastic tridimensional prin plane, muchii și volume, plin și gol, prin forme în relief înalt (mezorelief)

Clasa a VII-a
1.2. Valorificarea opiniilor proprii referitoare la mesaje comunicate prin limbaj vizual în obținerea de noi compoziții plastice prin studiu după natură - exerciții de redare a volumelor prin contrastul mare – mic în mezorelief - exerciții de observare a formelor în redarea volumelor și a spațiului prin relația plin-gol, concav-convex

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice modelajului

Clasa a VII-a
2.1. Utilizarea în contexte multiple a instrumentelor, materialelor și tehnicilor diverse specifice modelajului, prin evidențierea caracteristicilor acestora - obținerea unei diversități de forme tridimensionale și texturi de suprafață - realizarea de forme tridimensionale prin tehnica traforului - obținerea contrastului de mărime a volumelor, accentuarea expresivității acestora prin procedee tehnice
2.2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic prin studiu după natură în obținerea de compoziții plastice intenționate - exerciții de configurare a unor forme după natură în volume echilibrate și expresive pe verticală, orizontală, oblic - modelarea unor volume după natură cu semnificație ascendentă sau descendentă - exerciții de compunere a volumelor în echilibru în forme statice sau dinamice

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific modelajului în contexte variate

Clasa a VII-a
3.1. Exprimarea modalităților de transmitere a mesajelor în compoziții tridimensionale noi - exerciții de compunere a unor forme tridimensionale dispuse spațial stabilind un raport plin-gol intenționat - obținerea unor structuri în forme tridimensionale dispuse spațial - exerciții de obținere a unor volume dispuse spațial în compoziții închise cu centru de interes - obținerea unor volume dispuse spațial în compoziții deschise cu centru de interes - proporționarea generală a geometriei corpului uman
3.2. Aprecierea critică a operelor de artă - analiza de imagini și/ sau a formei tridimensionale create - analiza comparativă a unor imagini plastice, utilizând limbajul de specialitate - evidențierea structurii compoziționale în cadrul unui demers artistic propriu
3.3. Inițierea capacității de a pune în valoare patrimoniul artistic național și internațional - realizarea de schițe după lucrări/opere de artă ale unor sculptori de referință români și străini - studii de documentare după teme date
3.4 Realizarea de proiecte ce pun în evidență produse artistice noi - realizarea de schițe și studii în volum după natură - expunerea lucrărilor în spații nonformale
3.5 Transformarea spațiilor și formelor tridimensionale printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici specifice modelajului - exerciții de compunere – descompunere a unor forme tridimensionale în scopul obținerii de noi expresivități - propuneri de proiecte de lucrări / forme volumetrice spațiale pentru un spațiu dat

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Tehnicile modelajului	Tehnică mixtă Crearea expresivității prin tehnici ale modelajului Amprenta Expresivitatea modelajului prin accentuarea tehnicilor
Elemente de limbaj	Armonizarea elementelor de limbaj Relația volum – spațiu (golul- plinul) Volumul poziție și echilibrul orizontal sau vertical Poziționarea volumului în echilibru orizontal sau vertical Geometria volumelor
Forme de expresie Relieful înalt (mezorelieful). Altorelief	Structuri ale suprafeței, rolul suprafeței cu aspecte diferențiate Relația suprafață – volum Contraste de volume: contrastul de dimensiune mare-mic, mic-mare, contrastul concav-convex în relief Adâncimea și înălțimea reliefului
Compoziția	Expresivitate în compoziția tridimensională Compoziții orizontale și compoziții verticale Compoziția închisă în tridimensional Compoziția deschisă în tridimensional Centrul de interes Aglomerat-dispersat în relief Intersecția volumelor Proporțiile corpului uman în poziție statică și în mișcare (crochiuri de mișcare și compoziție)

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VIII-a
1.1. Relaționarea categoriilor de limbaj plastic în compoziții plastice tridimensionale noi, printr-un demers coerent - exerciții de configurare a unui spațiu plastic în relief(altorelief) prin plane și muchii pe baza relației plin-gol - exerciții de configurare a unui spațiu plastic în ronde-bosse cu ajutorul limbajului și tehnica modelajului
1.2. Maximizarea potențialului de exprimare a elementelor de limbaj plastic cu ajutorul tehnicilor specifice - exerciții de redare a volumelor în ronde-bosse prin contrastele plin – gol, neted – vibrat - studii de observare a formelor în redarea volumelor și a spațiului prin relaționarea elementelor de limbaj cu mijloacele de expresie: contrastele mare-mic, plin – gol, concav -convex, neted- vibrat

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice modelajului

Clasa a VIII-a
2.1. Modelarea formelor și a suprafețelor netede specifice artei decorative, cu ajutorul instrumentelor <ul style="list-style-type: none"> - obținerea de forme geometrice, a unor forme plane netede, a unor ritmuri prin repetiție în volum în basorelief/ altorelief/ rondebosse - exerciții de modelare a unor forme tridimensionale ornamentale și evidențierea geometriei lor prin stilizare
2.2. Valorificarea caracteristicilor expresive ale elementelor decorative în compoziții plastice intenționate, în contexte variate <ul style="list-style-type: none"> - obținerea unor structuri geometrice în forme tridimensionale dispuse spațial - exerciții de obținere a unei forme-modul și repetarea lui în basorelief sau în ronde-bosse - compunerea prin intersectarea spațială a unor volume configurate geometric

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul specific modelajului în contexte variate

3.1. Explorarea modalităților de exprimare a mesajelor în compoziții noi <ul style="list-style-type: none"> - compunerea formelor pe axe orizontale și verticale în compoziția statică - exerciții de compunere a formelor pe axe diagonale ascendente, descendente, curbe, în compoziția dinamică - obținerea unor volume dispuse spațial în compoziții închise cu centru de interes în interior - exerciții de obținere a unor volume dispuse spațial în compoziții deschise cu centru de interes în exterior - raportarea diversității formelor la unitatea și armonia compoziției - modelarea unor volume cu semnificație ascendentă sau descendentă pe o armătură - proporționare generală a geometriei corpului uman prin modelare în volum - exerciții de modelare prin raportare a segmentelor corpului uman la întreg, a proporției capului, a expresiei - trasare de axe în stabilirea centrului de greutate al proporțiilor formelor corpului uman
3.2. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operelor de artă <ul style="list-style-type: none"> - analiza de imagini și/ sau a formei tridimensionale create - analiza comparativă a unor imaginii plastice, utilizând limbajul de specialitate - evidențierea structurii compoziționale în cadrul unui demers artistic propriu
3.3. Dezvoltarea capacității de a ocroti și a pune în valoare patrimoniul artistic național și internațional <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de schițe și studii de documentare după lucrări/ opere de artă ale sculptorilor de referință români și străini
3.4. Implementarea de proiecte ce pun în evidență produse artistice noi, prin valorificarea conținuturilor parcurse <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de schițe și studii proprii noi în compoziții decorative și plastice tridimensionale în basorelief sau ronde-bosse - expunerea lucrărilor în spații nonformale
3.5. Remodelarea spațiilor și formelor prin demersuri plastic intenționate și prin tehnici specifice <ul style="list-style-type: none"> - propuneri de proiecte, de lucrări modelate în forme volumetrice pentru un spațiu dat - compunerea prin intersectarea spațială a unor volume prin contrastul plin- gol, configurate geometric sau negeometric

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Tehnicile modelajului	Tehnică mixtă Rolul adăugării, eliminării și deformării în cadrul tehnicilor modelajului Expresivitatea modelajului
Elemente de limbaj	Volumul în configurări geometrice și negeometrice Înglobarea spațiului în volum
Forme de expresie Ronde-bosse	Verticala și diagonală în ronde-bosse
Mijloace de expresie	Unitate compozițională Armonie compozițională Echilibru compozițional Ritm- relief Expresivitate în compoziția tridimensională
Compoziția	Verticala și diagonală în ronde-bosse și relief Monumentalitate în sculptură Proporția în compoziție (proportia corpului uman) Compoziția decorativă – principiile artei decorative Compoziții orizontale și compoziții verticale în sculptură Compoziția închisă și compoziția deschisă în tridimensional Compoziția statică, dinamică și închisă, deschisă, compoziția simbolică, compoziție modulară în toate tipurile de relief sau în ronde-bosse Geometria corpului uman, a capului Proporția capului și expresia Caricatura Expresivitatea modelajului Basorelieful și relieful înalt Structuri tridimensionale

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Modelaj*.

Programa propune parcurgerea conținuturilor prevăzute, într-o abordare graduală, care să permită înțelegerea fundamentată, logică, bazată pe percepție, excluzând redarea mecanică și exprimările proprii superficiale. De asemenea, programa permite o abordare didactică flexibilă, adaptată particularităților de vârstă și intereselor elevilor din ciclul gimnazial și lasă libertatea cadrului didactic de a propune teme și subiecte dorite de către aceștia.

În receptarea mesajului artistic prin studii se va pune accent pe observarea directă, analiza și atitudinea critică în exprimarea originală a ideilor, a sentimentelor în forme tridimensionale.

În redarea mesajelor artistice se va avea în vedere corelarea studiului după natură cu exprimarea intenționată a acestora.

În formarea atitudinii critice a elevilor se recomandă utilizarea analizei propriilor lucrări, a operelor de artă și dezvoltarea capacității de a pune în valoare patrimoniul artistic național și internațional.

Materialele și instrumentele de lucru vor fi adecvate tehnicilor specifice disciplinei *Modelaj* în obținerea unei performanțe artistice plastice.

Domeniile de conținut corespund temelor plastice, iar exemplele de activități corespund unităților de învățare.

Subiectul aplicativ este pretext al temei plastice. Se va urmări atât înțelegerea conceptelor, cât și utilizarea practică a acestora. Se vor dezvolta competențe de susținere orală a lucrărilor proprii.

Dobândirea competențelor generale și specifice stabilite în programă se realizează prin activități predominant practice. Se recomandă implicarea în proiecte, realizate individual și în grup și participarea la cât mai multe concursuri de artă și expoziții.

Pentru dezvoltarea creativității și imaginației artistice, alături de utilizarea tehnicilor specifice este recomandată folosirea de metode prin care experimentul artistic să fie acceptat și încurajat. Demersul didactic trebuie să nu fie unul rigid, care să impună un anumit rezultat sau o anumită soluție. Este nevoie să se bazeze pe anumite criterii, însă astfel încât să nu descurajeze libertatea artistică, inovația și exprimarea creativității. Experimentarea permanentă trebuie sprijinită, astfel încât preocuparea majoră să fie aceea de a formula întrebări, nu neapărat de a obține un anumit produs finit. Înțelegerea faptului că într-o creație artistică rezultatul final, cât și răspunsul artistic sunt importante, însă traseul parcurs de elev, prin încercare și eroare, este fundamental, conduce la formarea unui anumit tip de gândire și abordare artistică.

Pentru o mai bună organizare, este oferită o listă orientativă a materialelor și a instrumentelor de lucru:

- hârtie de desen albă de diferite dimensiuni;
- lut de modelaj sau ceramic, ipsos;
- creioane, eboșoare, inele, compas, ;
- sârmă maleabilă, de diferite grosimi, rigle din lemn;
- șpaclu, daltă, ciocan, ceară de izolație, săpun;
- vase pentru preparat ipsosul.

În funcție de subiect, de unitatea de învățare sau de perioada din an (sărbători religioase, sărbători din folclor, zile din calendarul naturii, zile cu importanță pentru anul școlar etc.), pot fi organizate activități în afara școlii care susțin demersul didactic derulat la clasă, precum:

- vizite la Muzeul de Artă, la galerii de artă pentru vizionarea expoziției permanente sau pentru a participa la diferite ateliere;
- vizite la expoziții organizate cu diferite ocazii;
- participarea la expoziții stradale;
- participarea la târgurile cu produse tradiționale, realizate manual (de exemplu, târgul Sărbătorilor de Iarnă, târgul de Ziua Națională a României, târgul de măștișor etc.);
- participarea la ateliere tematice (de exemplu, confecționarea de măștișoare, negative pentru butaforie etc.);
- organizarea de întâlniri cu artiști plastici consacrați, meșteri populari, oameni de cultură etc.;
- participarea la festivaluri de arte plastice pe diferite teme;
- participarea la concursuri școlare sau la simpozioane pentru elevi;
- participarea la activități de tip șezătoare alături de artiști sau specialiști în domeniu.

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și a învățării. Este recomandată cu prioritate abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare. Astfel, sunt potrivite metode precum: urmărirea progresului personal, observarea sistematică, autoevaluarea, interevaluarea, realizarea de proiecte care să valorifice achizițiile copiilor, dar să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei, construirea de portofolii sau mape de lucrări. Procesul de evaluare va pune, de asemenea, accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevii în mediul nonformal sau informal. Se recomandă evaluarea lucrărilor pe baza unor criterii specifice, cunoscute de către elevii sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Gheorghe, Gheorghită - Vornicu	Colegiul de Națioanl de Arte „Octav Băncilă”, Iași
Curcan, Adrian	Liceul de Arte Plastice „Nicolae Tonitza”, București
Gavril, Zmicala	Liceul de Arte Vizuale “Romulus Ladea”, Cluj Napoca
Iulian, Asimionesei	Colegiul de Arte “Ciprian Porumbescu” Suceava
Marian, Predoiu	Colegiul National de Arte “Regina Maria” Constanta

Anexa nr. 17

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

**PICTURĂ
Clasele V – VIII**

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Arte vizuale

București, 2022

Notă de prezentare

Programa de Pictură pentru clasele V - VIII, pentru învățământ integrat și/ sau suplimentar de artă pune bazele unei abordări sistematice și comprehensive a gramaticii limbajului plastic.

Aceasta își propune să ofere elevilor cu aptitudini în domeniul artistic- vizual și care intenționează să participe la dezvoltarea culturii vizuale, contexte de învățare cu o perspectivă de educație aprofundată. Disciplina este prevăzută în planul- cadru de învățământ cu un buget de timp de 2 ore/ săptămână pentru toți cei patru ani de școlaritate.

Prin statutul său, obiectul de studiu Pictură promovează alături de disciplinele Desen și Modelaj cultivarea disponibilităților creative individuale în scopul comunicării cu și prin artă și creează premisele unui transfer cognitiv și senzorial către celelalte discipline și în viața socială, prin receptarea formelor în desen ca o componentă esențială interdisciplinară în dezvoltarea imaginației.

Programa disciplinei Pictură este elaborată conform modelului de proiectare didactică centrat pe competențe. Demersul didactic promovat de programă contribuie la profilul de formare al absolventului prin utilizarea mijloacelor specifice disciplinei: extinderea posibilităților de comunicare interumană prin imagini și forme artistice, prin apelul la trăirea totală și prin exprimarea liberă și creativă.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri de cunoștințe structurate, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei Pictură jalonează achizițiile de cunoaștere și de comportament ale elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului, integrând strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Exemplele de activități au doar valoare orientativă. Pentru formarea competențelor specifice, profesorul este cel care își alege și proiectează activitățile de învățare în funcție de specificul disciplinei, de particularitățile de vârstă ale elevilor și de interesele fiecărui copil, de mijloacele și de materialele pe care le are la dispoziție. Toate acestea presupun personalizarea demersului didactic, prin implicarea activă și creativă a profesorului.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului de studiu și sunt mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

Sugestiile metodologice includ elemente de proiectare a activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă. Este necesară o abordare specifică vârstei, bazată în esență pe stimularea învățării prin joc, pe individualizarea învățării, pe dezvoltarea interesului copilului și pe implicarea în activitate.

Competențe generale

- 1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă**
- 2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice picturii**
- 3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul cromatic în contexte variate**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare clasa a V-a

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a V-a
1.1. Determinarea spațiului natural prin observarea caracteristicilor obiectelor care constituie imaginea - exerciții de diferențiere a formelor prin puncte, linii, pete cromatice - schițarea realității obiective folosind cu precădere elementul de limbaj culoarea
1.2. Identificarea raporturilor dintre formele din natură și transpunerea lor în spațiul plastic - alcătuirea imaginii plastice pornind de la elementele realului - identificarea componentelor imaginii prin diferențieri valorice și cromatice în natură și în spațiul plastic - exerciții creative cu forme obținute spontan

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice picturii

Clasa a V-a
2.1. Identificarea potențialului de exprimare a elementelor de limbaj cromatic cu ajutorul instrumentelor specifice - exerciții de obținere a elementelor de limbaj prin diferite procedee și tehnici ale picturii în culori de apă - explorarea diverselor tipuri de tratare picturală în/ prin exerciții libere - exerciții de utilizare a varietății nuanțelor și al atributelor acestora
2.2. Valorificarea posibilităților variate de exprimare în culoare prin tehnici specifice - explorarea valențelor impresiv- expresive ale culorilor prin tehnici diverse - exersarea diferitelor tehnici în compoziții aplicative/ tematice

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul cromatic în contexte variate

Clasa a V-a
3.1 Alcătuirea spațiului plastic pe baza posibilităților variate de generare a formelor plastice conform unor opțiuni personale - organizarea spațiului plastic ritmat cu ajutorul culorii ca element de limbaj - structurarea spațiului plastic pornind de la elementele realului - obținerea echilibrului compozițional prin culoare - exerciții de stimulare ale valențelor impresiv- expresive ale culorilor
3.2. Structurarea expresivă prin culoare a unor forme naturale corelată cu nevoile de constituire a spațiului plastic - obținerea unei noi expresivități prin descompunerea și recompunerea formelor - exerciții de obținere a amestecurilor cromatice și acromatice - evidențierea prin culoare a centrului/centrelor de interes - construcția formelor expresive prin culoare - exerciții de sugerare a spațiului și volumului prin contraste de culoare
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a propriilor lucrări - analiză de imagine a lucrării realizate - exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate - analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii stabilite anterior
3.4. Realizarea de produse artistice originale, expresive - realizarea de schițe și studii după natură - realizarea de schițe de compoziție pe teme echilibru și dinamism folosind minimum de elemente de limbaj

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Materiale utilizate pentru pictură	Instrumente și materiale utilizate pentru pictură : de exemplu, diferite culori de apă, pensule de diferite dimensiuni, paletă, culori acuarelă, tușuri colorate, etc
Tehnicile picturii în culori de apă	Generarea elementelor de limbaj prin tehnici de pensulație (difuzie, diluție, suprapunere, amestec), amprentare, de obținere a formelor spontane și elaborate, etc Tratarea decorativă și tratarea picturală
Limbajul plastic	Clasificarea culorilor (după I. Itten) Amestecuri cromatice și acromatice Contrastele cromatice (după I. Itten) Dominantele cromatice ale realității obiective Percepția - moment cheie al relației cu vizibilul Sugerarea formelor și a volumelor prin culoare
Compoziția cromatică. Noțiuni elementare	Tipuri de compoziție Rolul culorii în compoziție Echilibru calitativ și cantitativ prin culoare Efectul termodinamic al culorii

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare clasa a VI-a

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VI-a
1.1. Transpunerea din spațiul natural în spațiului plastic a realității obiective prin punct, linie, pată cromatică - exerciții de compunere - recompunere a spațiului plastic cu ajutorul culorii - exerciții de observare a caracteristicilor cromatice ale formelor din realitatea obiectivă - exerciții de schițare prin culoare a realității obiective - exerciții de obținere a nuanțelor și tonurilor din natură
1.2. Analizarea/ identificarea raporturilor dintre formele din natură și transpunerea lor în spațiul plastic - exerciții de observare a relației lumină și umbră în sugerarea volumului prin culoare - exerciții de observare și analizarea efectelor impulsive ale dominantelor cromatice - exerciții de sugerare a spațialității prin culoare

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice picturii

Clasa a VI-a
2.1. Diversificarea modalităților de exprimare plastică cu ajutorul caracteristicilor instrumentelor folosite - exerciții de obținere a elementelor de limbaj prin diferite procedee și tehnici ale picturii în culori de apă - exerciții de obținere a punctelor prin diferite procedee și tehnici picturale - exerciții de redare a formelor și a liniei modulate cu ajutorul pensulei - exerciții de obținere a petei picturale (vibrate) - exerciții de sugerare a formei și volumului obiectelor prin culoare - exerciții de poziționare a petelor cromatice în redarea și sugerarea volumului obiectelor

Clasa a VI-a
2.2. Valorificarea posibilităților variate de exprimare în culoare prin tehnici specifice - obținerea, pe baza procedeelor tehnice valențe expresive amplificate ale elementelor de limbaj plastic în cadrul unor studii după natură și/ sau compoziții - exerciții de experimentare a mijloacelor de expresivizare a petei cromatice - obținerea, pe baza procedeelor tehnice, a valențelor expresive amplificate ale elementelor de limbaj plastic în cadrul unor compoziții libere - exerciții de generare a expresivității cromatice în compozițiile proprii

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul cromatic în contexte variate

Clasa a VI-a
3.1 Alcătuirea spațiului plastic pe baza posibilităților variate de generare a formelor plastice conform unor opțiuni personale - exerciții de alcătuire a imaginii plastice pe baza unei structuri compoziționale coerente (intenționate) - organizarea imaginii plastice utilizând culori contrastante - compunerea imaginii plastice în culori apropiate - organizarea spațiului plastic pe direcții compoziționale diverse pe baza traseelor compoziționale (ascendent, descendent, centrifug, centripet, etc.)
3.2. Structurarea spațiului plastic prin formă și culoare - exerciții creative de obținere a unei noi expresivități prin descompunerea și recompunerea formelor (colaj/ decolaj, suprapuneri, restructurări cromatice) - obținerea amestecurilor cromatice și acromatice - exerciții de evidențiere prin culoare a centrului/centrelor de interes - exerciții de construcție a formelor expresive prin culoare - sugerarea spațiului și volumului prin contraste de culoare - realizarea de schițe și studii de culoare după natură
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a propriilor lucrări - analiză de imagine a lucrării realizate - exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate - analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii stabilite anterior
3.3. Implicarea în proiecte de punere în valoare a unor produse originale, realizate în tehnici artistice-plastice - realizarea de expoziții cu lucrări originale în spații diverse - expunerea unor lucrări/ produse originale în cadrul unor expoziții tematice

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Materiale utilizate pentru pictură	Instrumente și materiale utilizate pentru pictură : de exemplu, diferite culori de apă, pensule de diferite dimensiuni, paletă, culori acuarelă, guașe, tempera, tușuri colorate, etc
Tehnicile picturii	Tratarea decorativă și tratarea picturală Generarea elementelor de limbaj plastic prin tehnici de pensulație (difuzie, diluție, suprapunere, amestec), amprentare, de obținere a formelor spontane și elaborate, etc.
Limbajul plastic	Cercul cromatic Strălucirea și luminozitatea culorilor

	Amestecuri cromatice și acromatice Juxtapunerea și suprapunerea culorilor Armonizarea culorilor Dominantele cromatice ale realității obiective Sugerarea formelor și a volumelor prin culoare
Compoziția cromatică	Tipuri de compoziție Direcții compoziționale prin culoare (trasee compoziționale) Griurile colorate- rol în compoziția cromatică Echilibru de suprafețe colorate Accentuarea expresivității formelor prin culoare Evidențierea centrului/ centrelor de interes prin diferite modalități plastice

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VII-a
1.1. Transpunerea din spațiul natural în spațiului plastic a realității obiective prin punct, linie, pată <i>- exerciții de structurare a spațiului plastic prin culoare</i> <i>- exerciții de amplificare a expresivității formelor prin culoare și procedee tehnice specifice</i> <i>- exerciții de înțelegere a elementelor de crochiu după figura umană</i>
1.2. Transpunerea raporturilor dintre formele din natură în spațiul plastic <i>- exerciții de analizare și alcătuire a imaginii plastice pornind de la elementele realului, inclusiv figura umană</i> <i>- exerciții de analiză a componentelor imaginii prin diferențieri cromatice în natură și în spațiul plastic</i> <i>- exerciții de reprezentare echilibrată a formelor din natură prin elementele de contrast, proporții, textură, etc</i>

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice picturii

Clasa a VII-a
2.1. Utilizarea în contexte multiple a instrumentelor, materialelor și tehnicilor diverse specifice picturii, pe baza caracteristicilor acestora <i>- realizarea de schițe și studii în tehnici adecvate subiectului și dimensiunilor suportului ales</i> <i>- obținerea unei diversități de structuri compoziționale prin dirijarea experimentelor tehnice cu ajutorul culorilor</i> <i>- exerciții de redare a luminii și umbrei prin diverse procedee tehnice și de limbaj plastic</i>
2.2. Valorificarea posibilităților variate de exprimare în culoare prin tehnici specifice <i>- exerciții de compunere a formelor echilibrate în prin linii, puncte și pete cromatice</i> <i>- realizarea de compoziții statice/ dinamice cu dominante cromatice expresive (adecvate subiectului propus)</i>

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul cromatic în contexte variate

Clasa a VII-a
3.1. Explorarea modalităților de exprimare a mesajelor în compoziții noi, originale <i>- realizarea echilibrului cromatic al compoziției prin repartizarea cantităților/ calităților</i>

Clasa a VII-a	
<i>suprafețelor colorate</i> - exerciții de compunere a formelor colorate pe centre de interes în compoziția închisă - compunerea formelor colorate pe centre de interes în compoziția deschisă - exerciții de configurare a unor forme colorate echilibrate și expresive pe verticală, orizontală, diagonală - dispunerea și intersectarea bidimensională a unor forme colorate configurate geometric sau negeometric	
3.2 Constituirea spațiului plastic pe baza expresivității limbajului pictural - realizarea de schițe și studii în tehnici picturale după natură - realizarea de compoziții picturale pe o temă dată	
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operelor de artă - analiza de imagine - exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate - analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii estetice stabilite anterior	
3.4 Implementarea de proiecte ce pun în evidență produse artistice noi, creative - realizarea de schițe și studii după natură în spațiul plastic bidimensional - realizarea de schițe și studii de documentare după lucrări/ opere de artă ale artiștilor plastici de referință români și străini - propuneri de proiecte în expresie plastică pentru un spațiu dat	

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Materiale utilizate pentru pictură	Instrumente și materiale utilizate pentru pictură : de exemplu, diferite culori de apă, pensule de diferite dimensiuni, paletă, creioane acuarelă, tușuri colorate, etc
Tehnicile picturii	Tratarea decorativă și tratarea picturală Generarea elementelor de limbaj plastic prin tehnici de pensulație specifice culorilor de apă (difuzie, diluție, suprapunere, amestec, amprentare), de obținere a formelor spontane și elaborate, etc.

Limbajul plastic	<p>Morfologia imaginii plastice: de la subiect la lucrarea de studiu</p> <p>Construcția formei prin culoare</p> <p>Contrastele cromatice (după I. Itten)</p> <p>Rolul compoziției în cadrul studiului după natură</p>
Compoziția	<p>Dezordine și ordine utilizând elementele de limbaj plastic</p> <p>Concentrare-dispersare utilizând elementele de limbaj plastic</p> <p>Organizarea spațiului plastic- direcții compoziționale (orizontal- vertical, ascendent-descendent, static- dinamic, etc)</p> <p>Compoziția plastică închisă</p> <p>Compoziția plastică deschisă</p> <p>Simetria, asimetria și echilibrul</p> <p>Ritmul formelor statice, ritmul formelor dinamice</p> <p>Crochiurile după silueta umană- cantități/ calități cromatice în compoziție</p>

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu mijloacele specifice artelor vizuale a reperelor expresive din realitatea obiectivă

Clasa a VIII-a
<p>1.1. Transpunerea din spațiul natural în spațiului plastic a realității obiective prin punct, linie, pată</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de constituire a spațiului plastic bidimensional și a formelor expresive prin puncte linii, pete colorate - elaborarea de schițe (crochiuri) după corpul uman în poziții statice și în mișcare după model și/ sau din memorie - elaborarea de schițe (crochiuri) după figura umană: construcție și expresie - exerciții urmărind expresia contrastului culorilor - realizarea pasajului prin culoare, cu aplicații la figura umană - amplificarea efectului de comunicare al culorilor pure în contrast cu culorile stinse - exerciții de expresivizare a imaginii picturale prin juxtapunerea albului și negrului - studii și experimentări cromatice urmărind efectul de mișcare și de spațialitate al culorilor - exerciții de realizare a tentei plate
<p>1.2. Remodelarea spațiilor și formelor printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici specifice picturii</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de variante compoziționale originale, pe baza unei forme din natură, stilizate - studiul formelor mari, funcționale, din categoriile: vegetal, animal, mineral, după natură și din memorie

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice picturii

Clasa a VIII-a
<p>2.1. Punerea în valoare a atributelor specifice tehnicilor picturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de pensulare pentru obținerea petelor valorice diferit structurate/ texturate - accentuarea contrastelor cromatice utilizând/ aplicând tehnici picturale combinate

Clasa a VIII-a
2.2. Amplificarea posibilităților de expresie plastică prin utilizarea tehnicilor mixte specifice picturii <ul style="list-style-type: none"> - accentuarea expresivității formei prin aplicarea de tehnici picturale mixte (grataj, tehnica imprimării țesăturilor, tehnica picturii pe apă-eburu, tehnica picturii pe sticlă, vitraliul) și utilizarea de instrumente diverse (pensule, cuțit de paletă, zgârierea cu bețișorul) - exerciții de relaționare cantitativă dintre lumina, umbra și tonul local în compoziții - exerciții de obținere a unei forme-modul și repetarea ei în obținerea ritmului decorativ - compunerea prin intersectarea, structurarea și sugerarea volumelor prin utilizarea formelor colorate configurate geometric

3. Exprimarea mesajelor intenționate utilizând limbajul cromatic în contexte variate

Clasa a VIII-a
3.1. Explorarea modalităților de exprimare a mesajelor prin compoziții originale <ul style="list-style-type: none"> - echilibrarea formelor colorate între ele prin raportul de cantitate, mare-mic, mic-mare - exerciții de sugerare a ritmului prin repetiția unor forme colorate în diverse direcții - sugerarea ritmului în echilibrul static prin repetiția formelor colorate orizontale, verticale - sugerarea mișcării prin repetiția formelor diagonale ascendente, descendente - utilizarea simetriei și asimetriei în compoziții picturale - obținerea unui modul colorat și repetarea lui pe o suprafață dată - compunerea formelor pe axe orizontale și verticale în compoziția statică - compunerea formelor pe axe diagonale ascendente, descendente, curbe, în compoziția dinamică - realizarea centrului de interes în cadrul unei compoziții cromatice închise - exerciții de compunere a formelor pe centre de interes în compoziția cromatică deschisă - trasare de axe în stabilirea centrului de greutate al proporțiilor formelor corpului uman - raportarea diversității formelor la unitatea și armonia compoziției - studii după fragmente ale corpului uman și raportarea lor la întreg - exerciții de proporționare a corpului uman
3.2 Valorificarea comunicării prin imagini pe baza expresivității limbajului pictural <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de schițe și studii după natură - realizarea de compoziții picturale și decorative în culori de apă pe o temă dată
3.3. Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operelor de artă <ul style="list-style-type: none"> - analiza de imagine - exerciții de argumentare, utilizând limbajul de specialitate - analiza comparativă a mai multor lucrări, pe baza unor criterii stabilite anterior
3.4 Dezvoltarea capacității de a ocroti și a pune în valoare patrimoniul artistic național și internațional <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de schițe și studii de documentare după lucrări/ opere de artă ale artiștilor de referință români și străini - realizarea de schițe și studii proprii noi în compoziții plastice și/ sau decorative bidimensionale

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Materiale utilizate pentru pictură	Instrumente și materiale utilizate pentru pictură : de exemplu, culori pe bază de ulei, diferite culori de apă, pensule de diferite dimensiuni și , paletă, culori acuarelă, tușuri colorate, pasteluri, creioane cerate, etc.

Tehnicile picturii în culori de apă	<p>Tehnici de de subliniere expresivă a unor repere în cadrul studiului după natură și a compozițiilor plastice</p> <p>Tehnici mixte specifice și tehnicilor picturii în culori de apă (monotip, encaustic, print, colaj, decolaj, etc.)</p> <p>Tehnici de obținere a petei vibrante și a petei plate</p> <p>Tehnici de obținerea petelor cromatice diferit structurate/ texturate</p> <p>Tehnici de redare a volumului prin culoare</p>
Limbajul plastic	<p>Morfologia imaginii plastice: de la subiectul aplicativ la problematica de studiu</p> <p>Construcția formei prin culoare</p> <p>Contrastele cromatice (după I.Itten)</p> <p>Expresivitatea și firescul prin structuri de exaltare optică în determinarea compozițiilor cu caracter figurativ</p> <p>Forma și expresia ornamentală</p> <p>Stilizarea</p> <p>Rolul compoziției în cadrul studiului după natură</p> <p>Portretul– expresia grafică a corpului și figurii umane</p> <p>Valorificarea contrastelor cromatice</p> <p>Studii și experimentări cromatice urmărind efectul de mișcare</p> <p>Studii și compoziții cu subiect, urmărind efectul termodinamic al culorilor</p> <p>Studiul modelării prin culoare și realizarea efectului de volumetrie</p> <p>Aplicații practice realizate în diverse tehnici și materiale</p>
Compoziția	<p>Ritm– forme bidimensionale: ritmul plin-gol, mare-mic; ritmul, linia și accentul, repetiția</p> <p>Ritmuri pe direcții ascendente și descendente</p> <p>Ritmul și mișcarea</p> <p>Simetria– asimetria și echilibrul</p> <p>Relația forme bidimensionale-repetiție-structuri</p> <p>Verticala și diagonală în sugerarea volumelor</p> <p>Axele și centrul de greutate</p> <p>Proporțiile corpului uman în compoziție</p> <p>Proporția corpului uman; Canonul, expresie a proporției ideale</p> <p>Diversitatea formelor în unitatea și armonia compoziției</p>

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Pictură*.

În receptarea mesajului artistic prin studii se va pune accent pe observarea directă, analiza și atitudinea critică în exprimarea originală a ideilor, a sentimentelor prin forme bidimensionale.

Domeniile de conținut corespund temelor plastice, iar exemplele de învățare corespund unităților de învățare.

Programa școlară permite o abordare didactică flexibilă, adaptată particularităților de vârstă și intereselor elevilor din ciclul gimnazial și lasă libertatea cadrului didactic de a propune teme și subiecte dorite de către aceștia.

Subiectul aplicativ este pretext al temei plastice. Se va urmări atât înțelegerea conceptelor, cât și utilizarea practică a acestora. Se vor dezvolta competențe de susținere orală a lucrărilor proprii.

Dobândirea competențelor generale și specifice stabilite în programă se realizează prin activități predominant practice. Se recomandă implicarea în proiecte, realizate individual și în grup și participarea la cât mai multe concursuri de artă și expoziții.

Pentru dezvoltarea creativității și imaginației artistice, alături de utilizarea tehnicilor specifice este recomandată folosirea de metode prin care experimentul artistic să fie acceptat și încurajat. Demersul didactic trebuie să nu fie unul rigid, care să impună un anumit rezultat sau o anumită soluție. Este nevoie să se bazeze pe anumite criterii, însă astfel încât să nu descurajeze libertatea artistică, inovația și exprimarea creativității. Experimentarea permanentă trebuie sprijinită, astfel încât preocuparea majoră să fie aceea de a formula întrebări, nu neapărat de a obține un anumit produs finit. Înțelegerea faptului că într-o creație artistică rezultatul final, cât și răspunsul artistic sunt importante, însă traseul parcurs de elev, prin încercare și eroare, este fundamental, conduce la formarea unui anumit tip de gândire și abordare artistică.

Pentru o mai bună organizare, este oferită o listă orientativă a materialelor și a instrumentelor de lucru:

- hârtie de desen albă și nuanțată de diferite grosimi și texturi diferite, carton;
- creioane, creioane colorate, creioane cerate, creioane acuarelă;
- cărbune;
- acuarele, tempera, guașe, culori pe bază de ulei;
- pensule de diferite mărimi;
- foarfece, cutter, adevizi.

În funcție de subiect, de unitatea de învățare sau de perioada din an (sărbători religioase, sărbători din folclor, zile din calendarul naturii, zile cu importanță pentru anul școlar etc.), pot fi organizate activități în afara școlii care susțin demersul didactic derulat la clasă, precum:

- vizite la Muzeul de Artă, la galerii de artă pentru vizionarea expoziției permanente sau pentru a participa la diferite ateliere;
- vizite la expoziții organizate cu diferite ocazii;
- participarea la expoziții stradale;
- participarea la târgurile cu produse tradiționale, realizate manual (de exemplu, târgul de *larnă*, târgul de Ziua Națională a României, târgul de *Mărțișor* etc.);
- participarea la ateliere tematice (de exemplu, reciclarea hârtiei și a plasticului, confecționarea de rame de tablouri, pictură pe sticlă, pe lemn, pe mobilă, realizarea de colaje/ afișe/ panouri etc.);
- organizarea de întâlniri cu artiști plastici consacrați, meșteri populari, oameni de cultură etc.;
- participarea la festivaluri de arte plastice pe diferite teme;
- participarea la concursuri școlare sau la simpozioane pentru elevi;
- participarea la activități de tip șezătoare alături de artiști sau specialiști în domeniu.

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și a învățării. Este recomandată cu prioritate abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare. Astfel, sunt potrivite metode precum: urmărirea progresului personal, observarea sistematică, autoevaluarea, interevaluarea, realizarea de proiecte care să valorifice achizițiile copiilor, dar să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei, construirea de portofolii sau mape de lucrări. Procesul de evaluare va pune, de asemenea, accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevii în mediul nonformal sau informal. Se recomandă evaluarea lucrărilor pe baza unor criterii specifice, cunoscute de către elevii sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

Grup de lucru:

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Traian Boicescu	Liceul de Arte "Victor Giuleanu" Rm Vâlcea
Stoica Elena	Școala gimnazială Corbeni, jud. Argeș
Laszlo Imets	Liceul de artă "Nagy Isvan" Miercurea Ciuc
Ioana Streinu	Inspectoratul Școlar al Municipiului București
Istvan Havadi	Colegiul de Muzică "Sigismund Toduță" Cluj-Napoca
Anda Tamaș	Liceul de artă "Sabin Drăgoi" Arad
Elena Cioclu	Școala gimnazială de artă "Victor Karpis"
Ioan Diaconu	Palatul copiilor Alexandria

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

RITMICĂ

CLASA a IV-a

învățământ integrat și suplimentar de artă – Coregrafie

București, 2022

Notă de prezentare

Programa disciplinei Ritmică – reprezintă o ofertă curriculară pentru învățământul gimnazial. Disciplina Ritmică, inclusă în aria curriculară Arte este prevăzută în Planul-cadru de Învățământ aprobat prin OMENCS nr.3590/ 5 aprilie 2016, având un buget de timp de 1 oră/săptămână, potrivit precizărilor referitoare la aplicarea planului-cadru pentru învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă-coregrafie

Programa disciplinei *Ritmică* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Construcția în spirală a programei, abordând elementele de limbaj ale dansului clasic, permite pe baza experienței acumulate, exprimarea evolutivă prin limbaj coregrafic, cu accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

În forme tot mai variate dansul face parte din viața artistică cotidiană și școala de balet românească trebuie să continue să formeze personalități marcante pentru scenele naționale și internaționale. Manifestările cu dans, alături de cele muzicale sunt abordări artistice nelipsite din viața cotidiană și reprezintă momente de satisfacție personală, de îmbogățire spirituală sau comuniune.

Studiul *disciplinei Ritmică* începe la vârsta de 10-11 ani și este condiționat de existența la elevi a unor aptitudini fizice specifice (proporționalitate fizică, mobilitate/flexibilitate, simț ritmic). Asimilarea elementelor de limbaj al dansului începe în clasa a IV-a și se termină în clasa a XII-a. Ciclul gimnazial continuă educația coregrafică inițiată în învățământul primar de coregrafie și formează competențele care constituie fundamentul pregătirii în domeniu.

Competențele prevăzute pe fiecare nivel de pregătire din cadrul ciclului gimnazial se traduc în sarcini tot mai complexe, pe măsura maturizării fizice și psihice a elevilor.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Ritmică* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului la sfârșitul ciclului gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare** care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Prezentă programă propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare în funcție de aptitudinile elevilor cu care lucrează. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Elemente de teorie muzicală
- Limbaj coregrafic;
- Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor .

Disciplina **Ritmica** își păstrează caracterul tradițional, însă cadrele didactice de specialitate își pot propune teme interdisciplinare, ce pot reveni (in următorii ani de studiu), care să exploreze relația dansului cu alte domenii, în special cu muzica, anatomia, dar și cu istoria, geografia, matematica, tehnologia informației, etc.

Sugestiile metodologice includ recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic în relație cu structurile ritmico- muzicale**
- 2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte, printr-un demers ritmico-muzical dat**
- 3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic**

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic în relație cu structurile ritmico-muzicale

Clasa a IV-a
1.1. Perceperea auditivă a sunetelor și duratelor - Exerciții de recunoaștere a duratelor sunetelor - Exerciții de intonare a sunetelor
1.2. Identificarea unor elemente de bază ale limbajului ritmico-muzical - Exerciții de citire ritmică - Alcatuirea unui acompaniament ritmic simplu pentru o melodie dată

2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte în cadrul unui demers ritmico-muzical dat

Clasa a IV-a
2.1. Corelarea structurilor ritmico-muzicale simple și complexe (binare, ternare) cu diferite mișcări specifice dansului - exerciții pentru recunoașterea și utilizarea structurilor ritmico-melodice concomitent cu mișcările diferitelor părți ale corpului - combinații din tipuri variate de mers și fuga cu bătaii ale picioarelor și palmelor; săltări; alergări în formă liberă și în diferite combinații pe ritmurile binare și ternare construite de profesor - organizarea acestor tipuri variate de mers, fuga, alergare, saltare, batai ale picioarelor și palmelor în fragmente coregrafice cu identitate proprie - studierea parametrilor mișcării prin intermediul apropierei lor de elemente ritmico-muzicale diferite și explorarea nuanțelor dintre structurile studiate
2.2. Explorarea conținutului semantic al discursului coregrafic prin raportarea acestuia la discursul ritmico-muzical - dezvoltarea capacității de a sesiza schimbările de ritm, durată, intensitate și dinamică a sunetului în raport cu mișcarea prin exerciții variate - corelarea parametrilor mișcării corporale (durată, intensitate, dinamică și spațialitate) cu structuri ritmico-melodice, în vederea sporirii expresivității corpului - coordonarea diferitelor seturi de mișcări și structuri ritmico-melodice, în spațiu/timp și dinamici diferite cu structuri ritmico-melodice de diferite intensități și dinamici în scopul nuanțării discursului coregrafic

3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini prin interpretarea unui fragment coregrafic

Clasa a IV-a
3.1. Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor - coordonarea mișcărilor proprii cu mișcările unuia sau a mai multor parteneri (grup, ansamblu) - explorarea capacității de a se auto-analiza și corecta prin raportare la exemplele formulate de profesor - realizarea unor jocuri de recunoaștere a unor elemente de limbaj coregrafic în construcții ritmico-melodice

3.2. Analizarea unui context artistic prin studierea unui fragment coregrafic în diferite interpretări

- transpunerea fragmentului studiat pe diferite traiectorii spațiale și în dinamici diferite
- învățarea fragmentului studiat pe grupe de elevi și coordonarea acestor grupe în forma unei orchestre în miniatură
- orchestrarea într-o cheie variată de mișcări și dinamici corporale a fragmentului studiat

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
1. Elementele limbajului muzical utilizate în discursul coregrafic	<p>Valorile muzicale: <i>notă întreagă, doime, pătrime, optime, șaisprezecime</i></p> <p>Pauzele și valorile lor.</p> <p>Ritmurile <i>binar și ternar, binar-sincopat, triolet-ul</i>.</p> <p>Contratimpul, sincopa, auftakt-ul (anacruza).</p> <p>Măsurile muzicale: <i>2/4, 3/4, 4/4 și 6/8</i>.</p> <p>Tempo-ul (<i>Lento, Adagio, Andante, Allegretto, Allegro și Presto</i>).</p> <p>Durata, ritmul muzical.</p> <p>Măsura; fraza-perioada.</p>
2. Elemente de dramaturgie coregrafică și conținut scenic	<p>Diferite tipuri de mers; bătăi ale picioarelor și palmelor; săltări; alergări în forma liberă și în diferite combinații.</p> <p>Utilizarea instrumentelor muzicale (de suflat: blockflöte, flaut, fluier și de percuție: tobă, tamburină, castagnete, linguri de lemn, conga, triangu, xilofon din lemn) și relația mers, săltare, alergare.</p> <p>Utilizarea pauzelor muzicale și relația mers, săltare, alergare.</p> <p>Operarea cu cunoștințele ritmice învățate și aplicarea lor în practică.</p> <p>Dinamica ritmică și dinamica corporală: Pianissimo (PP), Piano (P), Mezzofort (MZ), Forte (F), Fortissimo (FF) în conformitate cu Tempo-ul muzical. Coordonarea structurilor ritmico-muzicale concomitent cu mișcările diferitelor părți ale corpului.</p> <p>Crescendo-descrescendo; cadența perfectă și imperfectă (final în dans); - introducerea execuției pe „aufтакт” și restrângerea duratelor de execuție a mișcărilor</p> <p>-prelucrarea pozelor (mici și mari) în exercițiile de la bară, mijloc și „pointes”;</p> <p>- dezvoltarea coordonării mișcărilor în combinații mai complexe - cu poze statice și pași de legătură;</p> <p>-introducerea „adagio”-ului elementar compus din poze și „port de bras” legate cu elemente de limbaj existente în programă, cu accent sporit pe expresivitate în execuția mișcărilor</p> <p>-evidențierea în exerciții a diferențelor discursului muzical: binar, ternar și a dinamicilor imprimate mișcării de caracterele muzicale : „legatto”, „stacatto”, s.a.m.d.</p>

Sugestii metodologice

Programa școlară se adresează profesorilor care predau disciplina *Ritmică*. Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare care trebuie să ofere răspunsuri la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- Ce conținuturi voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- Cu ce voi face? (analiza resurselor materiale)
- Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe

specifice, la activități de învățare și de la acestea din urmă la conținuturi. Profesorii vor proiecta demersul de învățare în funcție de particularitățile individuale ale fiecărui elev, de baza materială de care dispun și de opțiunile elevilor.

Parcursul programei de dans clasic pentru gimnaziu are ca finalitate formarea competențelor necesare trecerii elevilor la ciclul liceal al învățământului coregrafic. Formarea acestor competențe specifice presupune un buget de timp de studiu supravegheat de profesorul de specialitate de minim două ore zilnic, dar și de o completare cu studiul individual în funcție de particularitățile fiecărui elev.

Strategii didactice

Programa școlară valorifică exemplele de activități de învățare care să permită trecerea de la centrarea pe conținuturi, la centrarea pe experiențe de învățare. În vederea formării competențelor, se recomandă ca strategiile didactice utilizate în predarea disciplinei „*Ritmică*” să pună accent pe construcția progresivă a cunoașterii specifice domeniului, pe flexibilitatea abordărilor și parcursul diferențiat.

Ținând cont de numărul limitat de ore de specialitate, gestionarea timpului didactic va trebui să pună în centrul preocupărilor cele mai eficiente formule de studiu pentru formarea deprinderilor de mișcare, fără rabat de la calitatea execuției.

Valorificând particularitățile elevilor, profesorii vor găsi demersuri care să facă accesibil și atractiv conținutul lecției de dans clasic.

Jocul devine metodă, mijloc și formă de organizare, efectuat sub formă de întrecere, adaptat capacităților motrice și psihice ale elevilor.

La începutul anului școlar se va urmări organizarea claselor pe grupe de specialitate separat fete/băieți sau mixte. În paralel cu activitatea motrică se va folosi limbajul de specialitate în limba franceză (cu traducere pentru înțelegerea optimă a caracterului mișcării), din care să nu lipsească metafora ca mijloc de formare a imaginii mentale și de valorificare a achizițiilor dobândite prin lecțiile de dans clasic. Profesorul de dans clasic din **ciclul gimnazial** trebuie să demonstreze fiecare mișcare predată, explicând cu meticulozitate, pe înțelesul elevilor principiile de execuție a elementelor studiate. Demonstrarea de către profesor cu acompaniament muzical, cu accent major pe ritmica dinamică și intensitatea mișcării este esențială. Construirea exercițiilor la fiecare nivel de studiu, trebuie să respecte dimensiunile și tempo-urile potrivite pe nivel de vârstă, aptitudini, receptivitate și asimilare al elevilor.

La clasa aV-a accentul studiului cade în continuare pe îmbunătățirea plasamentului în formă statică /dinamică și pe dezvoltarea forței fizice. Exercițiile sunt construite astfel încât să perfecționeze coordonarea picioarelor, brațelor și capului în timpul mișcărilor. Folosirea parametrilor spațiului: întoarceri, deplasări la începutul, în timpul și la sfârșitul discursului coregrafic vor fi repere în construcția exercițiilor de la mijloc. Un obiectiv major este utilizarea intensă a procedurii “en tournant”: întoarceri întregi pe două picioare și în picior la bară și în mijlocul sălii, la sarituri și “pointes”.

La clasa a VI-a se va intensifica execuția mișcărilor pe “demi pointe” (durată, tempo și dinamică), la bară și mijloc și va începe învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonală. La capitolul “Sarituri” se începe învățarea bateriilor (“royale”, “entrechat quatre”) și a săriturilor cu aterizarea pe un picior. În vederea dezvoltării continue a plasticii și expresivității elevilor în mișcare, exercițiile vor conține la bară și la mijloc (static și în

dinamică) toate pozele mici și mari, “en face” și în poze, în fraze de mișcare combinate logic și eficient, alternând studiul “port de bras-urilor” cu pasaje de dificultate tehnică sporită.

La clasa a VII-a ca procedeu specific de dezvoltare a forței musculare se va proceda la exerciții cu durată mai mare, cu mărirea numărului de repetări ale aceleiași mișcări (în special pe un picior). La combinații de mișcări cu complexitate sporită, care solicită coordonarea, memoria și concentrarea atenției, obiectivul major este transpunerea tuturor exercițiilor de la bară și mijloc pe “demi-pointe”. Atât în studiul exercițiilor de la bară cât mai ales la mijloc va continua și se va diversifica studiului întoarcerilor pe un picior și pe două și studiul turațiilor în diferite poziții. Va exista o preocupare continuă în special la mijloc pentru abordarea mișcărilor “en tournant” și pentru creșterea amplitudinii mișcărilor.

*Completarea studiului săriturilor cu adăugarea “battu-ului” impune alocarea unui buget de timp sporit iar studiul “pointelor” ar trebui să dispună de cel puțin un buget de timp de cel puțin 30 de min/zi (minim de trei ori pe săptămână).

La clasa a VIII-a, generalizarea execuției la “demi pointe” trebuie să fie caracteristica de bază a orei de dans clasic. Profesorul va viza în construcțiile frazelor coregrafice învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonală și implicit va concentra cea mai mare parte a orei spre exerciții la mijloc. Elevii clasei a opta vor fi provocați de structuri complexe de studiu cu diversitate ritmico-muzicală, din repertoriul consacrat de balet, centrate pe o mișcare și/sau combinații. Studiul „adagio-ului” la bară și mijlocul sălii, la „demi-pointes” și „pointes” este o preocupare majoră. Adoptarea și adaptarea de fragmente de rol din marele repertoriu pentru studiul expresivității mișcării trebuie să constituie o provocare atât pentru profesorul de dans clasic cât și pentru profesorul corepetitor. Partiturile de acompaniament nu sunt menite doar să dezvolte simțul ritmic, ci și să sprijine continuu formarea unei culturi muzicale pentru elevi și mai mult să realizeze la clasă emulația propice studiului solicitant al dansului clasic.

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Cocea, Nicoleta	Liceul de Coregrafie “Floria Capsali”, București
Tănăsescu, Andreea	Liceul de Coregrafie „Floria Capsali”, București

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

RITMICĂ

Clasa a V-a

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Coregrafie

Notă de prezentare

Programa disciplinei Ritmică – reprezintă o ofertă curriculară pentru învățământul gimnazial. Disciplina *Ritmică*, inclusă în aria curriculară Arte este prevăzută în Planul-cadru de Învățământ aprobat prin OMENCS nr.3590/ 5 aprilie 2016, având un buget de timp de 1 oră/săptămână, potrivit precizărilor referitoare la aplicarea planului-cadru pentru învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă-coregrafie.

Programa disciplinei *Ritmică* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Construcția în spirală a programei, abordând elementele de limbaj ale dansului clasic, permite pe baza experienței acumulate, exprimarea evolutivă prin limbaj coregrafic, cu accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

În forme tot mai variate dansul face parte din viața artistică cotidiană și școala de balet românească trebuie să continue să formeze personalități marcante pentru scenele naționale și internaționale. Manifestările cu dans, alături de cele muzicale sunt abordări artistice nelipsite din viața cotidiană și reprezintă momente de satisfacție personală, de îmbogățire spirituală sau comuniune.

Studiul *disciplinei Ritmică* începe la vârsta de 10-11 ani și este condiționat de existența la elevi a unor aptitudini fizice specifice (proporționalitate fizică, mobilitate/flexibilitate, simț ritmic). Asimilarea elementelor de limbaj al dansului începe în clasa a IV-a și se termină în clasa a XII-a. Ciclul gimnazial continuă educația coregrafică inițiată în învățământul primar de coregrafie și formează competențele care constituie fundamentul pregătirii în domeniu.

Competențele prevăzute pe fiecare nivel de pregătire din cadrul ciclului gimnazial se traduc în sarcini tot mai complexe, pe măsura maturizării fizice și psihice a elevilor.

Structura programei școlare include, pe lângă **Nota de prezentare**, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Ritmică* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului la sfârșitul ciclului gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare** care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Prezentă programă propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare în funcție de aptitudinile elevilor cu care lucrează. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Elemente de teorie muzicală
- Limbaj coregrafic;
- Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor.

Disciplina *Ritmică* își păstrează caracterul tradițional, însă cadrele didactice de specialitate își pot propune teme interdisciplinare, ce pot reveni (în următorii ani de studiu), care

să exploreze relația dansului cu alte domenii, în special cu muzica, anatomia, dar și cu istoria, geografia, matematica, tehnologia informației, etc.

Sugestiile metodologice includ recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic în relație cu structurile ritmico- muzicale**
- 2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte, printr-un demers ritmico-muzical dat**
- 3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic în relație cu structurile ritmico-muzicale

Clasa a V-a
1.1. Perceperea auditivă a duratelor sunetelor - exerciții de recunoaștere a duratelor sunetelor - exerciții de intonare a sunetelor - exerciții de recunoaștere a duratelor și formulelor ritmice într-un scurt fragment
1.2. Identificarea unor elemente de bază ale limbajului ritmico-muzical - exerciții ritmice - alcatuirea unui acompaniament ritmic simplu pentru o melodie dată - jocuri de combinare a unor formule ritmice simple

2.Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte în cadrul unui demers ritmico-muzical dat

Clasa a V-a
2.1. Explorarea receptării mesajului ritmico-muzical prin intermediul diferitelor tehnici de antrenament specifice - exerciții dirijate cu diferite tipuri de mers; bătăi ale picioarelor și palmelor; săltări; alergări în forma liberă și în diferite combinații - explorarea parametrilor mișcării: în relația mers, săltare, alergare, în cadrul combinațiilor specifice
2.2. Integrarea mesajelor exprimate în cadrul discursului coregrafic prin raportare la discursul muzical - explorarea elementelor coregrafice specifice, prin exerciții cu structură ritmico-muzicală diferită și în parametrii spațiali diverși - sporirea capacității de a identifica specificitatea fiecărui element coregrafic și în funcție de variabilele ritmico-melodice - exerciții de explorare a expresivității corpului în mișcare printr-o atentă corelare a mișcărilor cu sunetele
2.3. Exprimarea ideilor coregrafice prin utilizarea elementelor constitutive ale spațiului în mișcare și pe nivele de execuție - corelarea diferitelor elemente coregrafice în combinații specifice, prin diversificarea atenta a parametrilor spațiali - explorarea și corectarea mișcării corpului prin raportarea la spațiu - delimitarea elementelor coregrafice în funcție de parametrii spațiali prin folosirea diferențiată a mișcărilor periferice, centrale, secundare și transversale

3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini prin interpretarea unui fragment coregrafic

Clasa a V-a	
3.1. Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea structurilor ritmice concomitent cu mișcările diferitelor părți ale corpului - corelarea parametrilor mișcării corporale (durată, intensitate, dinamică și spațialitate) cu structuri ritmico-melodice în vederea sporirii expresivității corpului - realizarea unor jocuri de recunoaștere a unor elemente de limbaj coregrafic în construcții ritmic-melodice
3.2. Coordonarea mișcărilor proprii cu mișcările unuia sau a mai multor parteneri (grup, ansamblu)	<ul style="list-style-type: none"> - explorarea capacității de a se auto-analiza și corecta prin raportare la exemplele formulate de către profesor - recunoașterea unui context artistic cu ajutorul analizei unui fragment coregrafic în diferite interpretări (împreună cu profesorul)

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
1. Elementele limbajului muzical utilizate în discursul coregrafic	<p>Valorile muzicale: <i>notă întreagă, doime, pătrime, optime, șaisprezecime</i></p> <p>Pauzele și valorile lor.</p> <p>Ritmurile <i>binar și ternar, binar-sincopat, triolet-ul</i>.</p> <p>Contratimpul, sincopa, auftakt-ul (anacruza).</p> <p>Măsurile muzicale: <i>2/4, 3/4, 4/4 și 6/8</i>.</p> <p>Tempo-ul (<i>Lento, Adagio, Andante, Allegretto, Allegro și Presto</i>).</p> <p>Durata, ritmul muzical.</p> <p>Măsura; fraza-perioada.</p>
2. Elemente de dramaturgie coregrafică și conținut scenic	<p>Diferite tipuri de mers; bătăi ale picioarelor și palmelor; săltări; alergări în forma liberă și în diferite combinații.</p> <p>Utilizarea instrumentelor muzicale (de suflat: blockflöte, flaut, fluier și de percuție: tobă, tamburină, castagnete, linguri de lemn, conga, triangu, xilofon din lemn) și relația mers, săltare, alergare.</p> <p>Utilizarea pauzelor muzicale și relația mers, săltare, alergare.</p> <p>Operarea cu cunoștințele ritmice învățate și aplicarea lor în practică.</p> <p>Dinamica ritmică și dinamica corporală: <i>Pianissimo (PP), Piano (P), Mezzofort (MZ), Forte (F), Fortissimo (FF)</i> în conformitate cu Tempo-ul muzical. Coordonarea structurilor ritmico-muzicale concomitent cu mișcările diferitelor părți ale corpului.</p> <p>Crescendo-descrescendo; cadența perfectă și imperfectă (final în dans); - introducerea execuției pe „auftakt” și restrângerea duratelor de execuție a mișcărilor</p> <p>-prelucrarea pozelor (mici și mari) în exercițiile de la bară, mijloc și „pointes”;</p> <p>- dezvoltarea coordonării mișcărilor în combinații mai complexe - cu poze statice și pași de legătură;</p> <p>-introducerea „adagio”-ului elementar compus din poze și „port de bras” legate cu elemente de limbaj existente în programă, cu accent sporit pe expresivitate în execuția mișcărilor</p>

Domenii de conținut	Clasa a V-a
	-evidențierea în exerciții a diferențelor discursului muzical: binar, ternar și a dinamicilor imprimate mișcării de caracterele muzicale : „legatto”, „stacatto”, s.a.m.d.

Sugestii metodologice

Programa școlară se adresează profesorilor care predau disciplina *Ritmică*.

Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare care trebuie să ofere răspunsuri la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- Ce conținuturi voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- Cu ce voi face? (analiza resurselor materiale)
- Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la activități de învățare și de la acestea din urmă la conținuturi. Profesorii vor proiecta demersul de învățare în funcție de particularitățile clasei de elevi, de baza materială de care dispun și de opțiunile elevilor.

Parcursul programei de dans clasic pentru gimanzii are ca finalitate formarea competențelor necesare trecerii elevilor la ciclul liceal al învățământului coregrafic. Formarea acestor competențe specifice presupune un buget de timp de studiu supravegheat de profesorul de specialitate de minim două ore zilnic, dar și de o completare cu studiul individual în funcție de particularitățile fiecărui elev.

Strategii didactice

Programa școlară valorifică exemplele de activități de învățare care să permită trecerea de la centrarea pe conținuturi, la centrarea pe experiențe de învățare. În vederea formării competențelor, se recomandă ca strategiile didactice utilizate în predarea disciplinei „**Ritmică**” să pună accent pe construcția progresivă a cunoașterii specifice domeniului, pe flexibilitatea abordărilor și parcursul diferențiat.

Ținând cont de numărul limitat de ore de specialitate, gestionarea timpului didactic va trebui să pună în centrul preocupărilor cele mai eficiente formule de studiu pentru formarea deprinderilor de mișcare, fără rabat de la calitatea execuției.

Valorificând particularitățile elevilor, profesorii vor găsi demersuri care să facă accesibil și atractiv conținutul lecției de dans clasic.

Jocul devine metodă, mijloc și formă de organizare, efectuat sub formă de întrecere, adaptat capacităților motrice și psihice ale elevilor.

La începutul anului școlar se va urmări organizarea claselor pe grupe de specialitate separat fete/băieți sau mixte. În paralel cu activitatea motrică se va folosi limbajul de specialitate în limba franceză (cu traducere pentru înțelegerea optimă a caracterului mișcării), din care să nu lipsească metafora ca mijloc de formare a imaginii mentale și de valorificare a achizițiilor dobândite prin lecțiile de dans clasic. Profesorul de dans clasic din **ciclul gimnazial** trebuie să demonstreze fiecare mișcare predată, explicând cu meticulozitate, pe înțelesul elevilor principiile de execuție a elementelor studiate. Demonstrarea de către profesor cu acompaniament muzical, cu accent major pe ritmica dinamică și intensitatea mișcării este esențială. Construirea exercițiilor la fiecare nivel de studiu, trebuie să respecte dimensiunile și tempo-urile potrivite pe nivel de vârstă, aptitudini, receptivitate și asimilare al elevilor.

La clasa aV-a accentul studiului cade în continuare pe îmbunătățirea plasamentului în formă statică /dinamică și pe dezvoltarea forței fizice. Exercițiile sunt construite astfel încât să perfecționeze coordonarea picioarelor, brațelor și capului în timpul mișcărilor. Folosirea parametrilor spațiului: întoarceri, deplasări la începutul, în timpul și la sfârșitul discursului coregrafic vor fi repere în construcția exercițiilor de la mijloc. Un obiectiv major este utilizarea intensă a procedurii “en tournant”: întoarceri întregi pe două picioare și în picior la bară și în mijlocul sălii, la sarituri și “pointes”.

La clasa a VI-a se va intensifica execuția mișcărilor pe “demi pointe” (durată, tempo și dinamică), la bară și mijloc și va începe învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonală. La capitolul “Sărituri” se începe învățarea bateriilor (“royale”, “entrechat quatre”) și a săriturilor cu aterizarea pe un picior. În vederea dezvoltării continue a plasticității și expresivității elevilor în mișcare, exercițiile vor conține la bară și la mijloc (static și în dinamică) toate pozele mici și mari, “en face” și în poze, în fraze de mișcare combinate logic și eficient, alternând studiul “port de bras-urilor” cu pasaje de dificultate tehnică sporită.

La clasa a VII-a ca procedeu specific de dezvoltare a forței musculare se va proceda la exerciții cu durată mai mare, cu mărirea numărului de repetări ale aceleiași mișcări (în special pe un picior). La combinații de mișcări cu complexitate sporită, care solicită coordonarea, memoria și concentrarea atenției, obiectivul major este transpunerea tuturor exercițiilor de la bară și mijloc pe “demi-pointe”. Atât în studiul exercițiilor de la bară cât mai ales la mijloc va continua și se va diversifica studiul întoarcerilor pe un picior și pe două și studiul turațiilor în diferite poziții. Va exista o preocupare continuă în special la mijloc pentru abordarea mișcărilor “en tournant” și pentru creșterea amplitudinii mișcărilor.

*Completarea studiului săriturilor cu adăugarea “battu-ului” impune alocarea unui buget de timp sporit iar studiul “pointelor” ar trebui să dispună de cel puțin un buget de timp de cel puțin 30 de min/zi (minim de trei ori pe săptămână).

La clasa a VIII-a, generalizarea execuției la “demi pointe” trebuie să fie caracteristica de bază a orei de dans clasic. Profesorul va viza în construcțiile frazelor coregrafice învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonală și implicit va concentra cea mai mare parte a orei spre exerciții la mijloc. Elevii clasei a opta vor fi provocați de structuri complexe de studiu cu diversitate ritmico-muzicală, din repertoriul consacrat de balet, centrate pe o mișcare și/sau combinații. Studiul „adagio-ului” la bară și mijlocul sălii, la „demi-pointes” și „pointes” este o preocupare majoră. Adoptarea și adaptarea de fragmente de rol din marele repertoriu pentru studiul expresivității mișcării trebuie să constituie o provocare atât pentru profesorul de dans clasic cât și pentru profesorul corepetitor. Partiturile de acompaniament nu sunt menite doar să dezvolte simțul ritmic, ci și să sprijine continuu formarea unei culturi muzicale pentru elevi și mai mult să realizeze la clasă emulația propice studiului solicitant al dansului clasic.

Lecția de **ritmică** rămâne o creație a fiecărui profesor, ce trebuie să reflecte competențele sale profesionale, capacitatea de a se adapta condițiilor concrete de desfășurare a activității didactice și particularităților elevilor, ajutându-se de o serie de îndrumări/sugestii metodologice, oferite prin această programă prin:

- Prezentarea de către profesor a conținuturilor care vor fi abordate, a probelor și criteriilor de evaluare și a repartizării acestora pe semestre;
- Realizarea evaluării predictive a nivelului de pregătire a elevilor;
- Eliminarea din relația profesor-elev a oricărei forme de agresare verbală sau fizică asupra elevului;
- Menținerea de către profesor a unei relații constante cu dirigintele clasei mai ales pentru următoarele probleme:
 1. evidențierea ritmică, de către profesor, în catalogul clasei, a rezultatelor evaluării curente;
 2. situația la învățătură - cultură generală, mai ales în perioadele spectacolelor, concursurilor și olimpiadelor, ale colaborărilor cu instituțiile de spectacol;
 3. programarea evenimentelor artistice școlare, extrașcolare și extracurriculare;
 4. Menținerea de către profesor a unei relații strânse cu familia elevilor clasei, în special legat de:
 - asigurarea unui climat familial stimulat (participarea activă a familiei la dezvoltarea personalității artistice a copilului);
 - preocuparea pentru stilul de viață sănătos (alimentație, odihnă, recreere, studiu individual);
 - dobândirea și păstrarea încrederii elevului în profesorul de specialitate.

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Cocea, Nicoleta	Liceul de Coregrafie “Floria Capsali”, București
Tănăsescu, Andreea	Liceul de Coregrafie “Floria Capsali”, București

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

DANS CLASIC

Clasa a IV-a

învățământ integrat și suplimentar de artă – Coregrafie

București, 2022

Notă de prezentare

Programa disciplinei Dans Clasic – reprezintă o ofertă curriculară pentru învățământul primar. Disciplina *Dans clasic* are un buget de timp de 7 ore/săptămână, potrivit precizărilor referitoare la aplicarea planului-cadru pentru învățământul cu program integrat și suplimentar de artă-coregrafie.

Programa disciplinei *Dans Clasic* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar. Construcția în spirală a programei, abordând elementele de limbaj ale dansului classic, permite pe baza experienței acumulate, exprimarea evolutivă prin limbaj coregrafic, cu accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

În forme tot mai variate dansul face parte din viața artistică cotidiană și școala de balet românească trebuie să continue să formeze personalități marcante pentru scenele naționale și internaționale. Manifestările cu dans, alături de cele muzicale sunt abordări artistice nelipsite din viața și reprezintă momente de satisfacție personală, de îmbogățire spirituală sau comuniune. Studiul *dansului clasic* începe la vârsta de 10-11 ani și este condiționat de existența la elevi a unor aptitudini fizice specifice (proporționalitate fizică, mobilitate/flexibilitate, simț ritmic). Asimilarea elementelor de limbaj al dansului începe în clasa a IV-a și se termină în clasa a XII-a. Ciclul gimnazial continuă educația coregrafică inițiată în învățământul primar de coregrafie și formează competențele care constituie fundamentul pregătirii în domeniu. Competențele prevăzute pe fiecare nivel de pregătire din cadrul ciclului gimnazial se traduc în sarcini tot mai complexe, pe măsura maturizării fizice și psihice a elevilor.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *dans clasic* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului la sfârșitul ciclului primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de **activități de învățare** care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Prezenta programă propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare în funcție de aptitudinile elevilor cu care lucrează. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Plasament corporal;
- Limbaj coregrafic;
- Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor.

Disciplina *Dans clasic* își păstrează caracterul tradițional, însă cadrele didactice de specialitate își pot propune teme interdisciplinare, ce pot reveni (în următorii ani de studiu), care să exploreze relația dansului cu alte domenii: muzica, literatura, artele plastice, anatomie, sociologia, istoria, geografia, matematica, tehnologia informației, alte științe etc.

Sugestiile metodologice includ recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Competențe generale:

- 1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic de la forma elementară la cea scenic**
- 2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte, printr-un demers artistic intenționat**
- 3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic**

CLASA a IV-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic de la forma elementară la cea scenică**

Clasa a IV-a
1.1. Identificarea segmentelor corporale implicate în adoptarea unui plasament corporal ale propriului corp în vederea adoptării unei poziții corecte <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții la sol pentru identificarea segmentelor corporale; mobilitate articulară, flexibilitate și tonifierea musculaturii</i> - <i>Exerciții elementare de coordonare a mișcării segmentelor corpului la sol</i> - <i>Executarea ritmică, cu acompaniamentul pianului, a succesiunilor de mișcări</i>
1.2. Poziționarea corectă a corpului în relație cu spațiul de mișcare în vederea abordării limbajului coregrafic <ul style="list-style-type: none"> - <i>Identificarea axelor spațiale pentru orientarea în spațiul de studiu/ dans</i> - <i>Exerciții de poziționare individuală a corpului: torsului, membrilor și capului (la bară și în centrul sălii)</i> - <i>Coordonarea mișcării segmentelor corpului la sol, la bară și în mijlocul sălii</i>
1.3 Utilizarea elementelor de bază ale limbajului de dans clasic <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții pentru forma elementară a mișcărilor fundamentale în limbajul dansului clasic la bară</i> - <i>Combinații cu abordare ritmică progresivă a formelor elementare ale mișcărilor la bară și în centrul sălii</i> - <i>Explorarea propriilor limite de efort fizic în executarea mișcărilor</i>

2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte în cadrul unui demers artistic intenționat

Clasa a IV-a
2.1. Diferențierea caracteristicilor unor elemente fundamentale de limbaj specifice dansului clasic <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții cu structură rimico-muzicală diferită pentru identificarea fiecărui element de limbaj</i> - <i>Observarea caracteristicilor diferitelor mișcări</i> - <i>Exerciții de identificare expresivă a unor elemente prin acompaniamentul cu pianul</i>
2.2. Demonstrarea prin combinații simple de mișcări a caracteristicilor elementelor identificate <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții ritmice pentru fiecare mișcare în parte cu accent pe caracterul /dinamica mișcării</i> - <i>Jocuri de recunoaștere a unor elemente în demonstrații practice ale profesorului de specialitate</i> - <i>Jocuri de compunere a unor exerciții</i>

3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic

Clasa a IV-a
3.1 Manifestarea interesului pentru redarea ideilor și sentimentelor prin intermediul discursurilor coregrafice <ul style="list-style-type: none"> - <i>Transpunerea mișcărilor cu accent pe plastica statică și dinamică în fraze coregrafice</i> - <i>Corelarea propriilor trăiri cu execuția diferitelor mișcări</i> - <i>Exerciții de redare a unei idei prin intermediul unui discurs coregrafic</i>

3.2. Corelarea elementelor de limbaj specific tehnicii coregrafice cu fragmentul ritmico-muzical dat

- Adecvarea fragmentelor de repertoriu consacrat cu nivelul elevilor
- Integrarea mișcărilor cu diferite caracteristici într-un discurs coregrafic
- Identificarea elementelor de limbaj cu textul ritmico-muzical corespunzător

Conținuturi:

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
1. Plasamentul corporal specific dansului clasic	<ul style="list-style-type: none"> - Controlul corporal elementar - Orientarea în spațiul de dans: punctele sălii, diagonale, direcții; - Noțiunile de <i>en dehors</i> și <i>en dedans</i> - Pozițiile picioarelor și brațelor; <i>Port de bras I, II și III</i>; Pozele mici și mari ale brațelor (principale și combinate); - Pozele de bază: <i>en face</i>, <i>epaulement: effacé, croisé; ecarté</i>: față și spate; <i>arabesque: 1, 2 și 3</i>; - <i>Cambré</i> spate și lateral (cu fața la bară) - Pozițiile <i>sur le cou de pied</i>; - <i>Relevé</i> pe <i>demi-pointe</i> în pozițiile <i>I, II, V</i> cu picioare întinse și cu <i>plié</i>
2. Limbajul dansului clasic	<p>BARĂ (la sfârșitul anului cu o mână pe bară):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Demi plie</i> :poz I,II,V ; <i>Grand plie</i> (poz IV se învață la sfârșitul anului) - <i>Battement tendu</i> : pe direcții din din poz. I și a V, cu trecerea greutateii cu <i>demi plie</i> ,cu <i>passe par terre</i>, - <i>Demi rond de jambe</i> și <i>rond de jambe en dehors</i> și <i>en dedans</i>; - <i>Battement tendu jete</i>: pe direcții din poz. I și V, cu <i>demi-plie</i> ; <i>pointe</i> pe direcții; - <i>Battement frappe</i>: simplu -pe direcții <i>par terre</i> și la 30° și dublu <i>frappe</i> (idem) - <i>Battement tendu-plie-soutenu</i>: pe direcții, din poz. I și V; - <i>Battement fondu</i> pe direcții <i>par terre</i> și la 45° . - <i>Petit battement sur le cou de pied</i> : egal și cu accent față/spate; - <i>Battement releve lent</i> la 90° : pe direcții din poz. I și V - <i>Retiree</i> (cu revenire și cu trecere din față spre spate și invers) - <i>Battement developpe</i> lateral și spate; - <i>Rond de jambe en l'air en dehors</i> și <i>en dedans</i>; - <i>Pas de bourre simple</i> și <i>souvi</i> pe <i>demipointes</i>; - Întoarcere pe două picioare în poz V pe <i>demi pointes en dehors</i> și <i>en dedans</i> <p>MIJLOC (en face) :</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Demi plie</i>: poz. I, II en face și a III și V-<i>epaulement</i>; <i>Grand plie</i> - <i>Battement tendu</i> pe direcții din poz. I și V; cu <i>demi plie</i> , cu trecerea greutateii și cu <i>passe par terre</i> - <i>Battement tendu jete</i> pe direcții din poz I și V; cu <i>demi plie</i> - <i>Demi rond</i> și <i>rond de jambe par terre en dehors</i> și <i>en dedans</i>; - <i>Battement frappe par terre</i> : simplu și dublu, pe direcții - <i>Battement tendu-plie-soutenu</i> pe direcții - <i>Battement fondu</i> pe direcții, <i>par terre</i>

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Battement releve lent</i> la 90° pe direcții, din poz I și V; - <i>Grand battement jete</i> pe direcții din poz I și V - <i>Temps lie par terre</i> - Întoarcere pe două picioare în poz V pe <i>demipointes en dehors</i> și <i>en dedans</i> <p>ALLEGRO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Temp saute</i> în poz I, II, și V; - <i>Changements de pieds</i>; - <i>Pas echappe</i> în poz II; - <i>Pas assemble</i> (cu deschiderea piciorului lateral); - <i>Pas glissade</i> (lateral); - <i>Sissonne simple</i>; - <i>Sissonne fermee</i> lateral; - <i>Pas balance</i> <p>POINTES:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Releve</i> în poz. I, II și V - <i>Pas echappe</i> la poz. I, II și V - <i>Pas assemble soutenu</i> (cu deschiderea piciorului lateral) - <i>Pas de bourre simple</i> (cu schimbarea picioarelor) - <i>Pas de bourre soulevi</i> (pe loc și cu deplasare lateral) - <i>Pas glissade</i> (cu deplasare lateral)
3.Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor	<ul style="list-style-type: none"> - Structuri de studiu cu diversitate ritmică centrate pe o mișcare și/sau combinații elementare - <i>Port de bras</i> I, II și III; Pozele mici și mari ale brațelor (principale și combinate); - Pozele de bază: <i>en face</i>, <i>epaulement: efface, croise</i>; - <i>Ecarte</i>: față și spate; <i>arabesque</i>: 1, 2 și 3;

Sugestii metodologice

Programa școlară se adresează profesorilor care predau disciplina *Dans clasic*.

Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare care trebuie să ofere răspunsuri la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- Ce conținuturi voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- Cu ce voi face? (analiza resurselor materiale)
- Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

În mod logic, lectura se realizează pornind de la competențe generale, la competențe specifice, la activități de învățare și de la acestea din urmă la conținuturi.

Profesorii vor proiecta demersul de învățare în funcție de particularitățile clasei de elevi și de opțiunile elevilor. Parcurgerea programei de dans clasic pentru clasa a IV-a, ciclul primar are ca finalitate formarea competențelor necesare trecerii elevilor la ciclul gimnazial al învățământului coregrafic. Formarea acestor competențe specifice presupune un buget de timp de studiu, supravegheat de profesorul de specialitate, de minim două ore zilnic, dar și de o completare cu studiul individual în funcție de particularitățile fiecărui elev.

Strategii didactice

Programa școlară pentru disciplina *Dans Clasic* valorifică exemplele de activități de învățare care să permită trecerea de la conținuturi, la experiențe de învățare. În vederea formării

competențelor, se recomandă ca strategiile didactice, adaptate specificului fiecărei grupe de elevi și utilizate creativ în predarea disciplinei *Dans clasic*, să pună accent pe construcția progresivă a cunoașterii specifice domeniului, adaptându-se cu atenție la curba de efort fizic și la maturizarea psihică a copiilor. Ținând seama de particularitățile elevilor, profesorii vor folosi demersuri care să facă accesibil și atractiv conținutul lecției de dans clasic. La începutul anului școlar se va urmări organizarea claselor pe grupe de specialitate separat fete/băieți sau mixte.

La clasa a IV-a se va pune accentul pe dobândirea forței musculare, a mobilității, flexibilității articulare, pe dezvoltarea simțului ritmic și a muzicalității. Finalitatea majoră a primului an de studiu este fundamentarea unui plasament corporal optim care să permită acumulările tehnice din ciclul gimnazial. Lucrul în perechi și în grup, favorizează integrarea, ajutorarea și stimularea reciprocă, forța exemplului elevilor mai receptivi venind să întărească modelul furnizat de profesorul care demonstrează practic fiecare element de limbaj de dans studiat. Acordarea timpului de studiu convenit-două ore zilnic- este condiția unui demers didactic de succes în formarea elevilor din ciclul primar al învățământului coregrafic, reducând la minim riscul producerii de accidente în sala de balet. Se recomandă utilizarea continuă a evaluării cu accent pe valorizarea rezultatelor învățării prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev.

Jocul devine *metodă, mijloc și formă de organizare*, efectuat sub formă de întrecere, adaptat capacităților motrice și psihice ale elevilor.

Se va folosi intens limbajul de specialitate, cu terminologia de dans clasic în limba franceză, asociind traducerea termenilor pentru o mai bună asimilare caracteristicilor diferitelor mișcări.

Metafora ca mijloc de formare a imaginii mentale se va folosi ca mijloc de valorificare a achizițiilor dobândite prin lecțiile de dans clasic.

În perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea continuă a evaluării cu accent pe valorizarea rezultatelor învățării prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev.

Lecția de dans clasic rămâne o creație a fiecărui profesor, ce trebuie să reflecte competențele sale profesionale, capacitatea de a se adapta condițiilor concrete de desfășurare a activității didactice și particularităților elevilor, ajutându-se de o serie de îndrumări/sugestii metodologice, oferite prin această programă, astfel:

- Prezentarea de către profesor a conținuturilor care vor fi abordate, a probelor și criteriilor de evaluare și a repartizării acestora pe semestre.
- Realizarea evaluării predictive a nivelului de pregătire a elevilor.
- Eliminarea din relația profesor-elev a oricărei forme de agresare verbală sau fizică asupra elevului.
- Menținerea de către profesor a unei relații constante cu învățătorul/învățătoarea clasei, în special pe următoarele probleme:
 - responsabilitatea deplasării elevilor la și de la locul de desfășurare a activității;
 - evidențierea ritmică, de către profesor, în catalogul clasei, a rezultatelor evaluării curente.

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Georgescu, Doina	Liceul de Coregrafie „Floria Capsali”, București
Istrate, Rodica	Liceul de Coregrafie „Octavian Stroia”, Cluj-Napoca
Tănăsescu, Andreea	Liceul de Coregrafie „Floria Capsali”, București
Angela Teșileanu	Institutul de Științe ale Educației
Todi, Cristina	Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, Iași

Anexa nr. 21

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

DANS CLASIC

Clasele V – VIII

Învățământ integrat și suplimentar de artă – Coregrafie

București, 2022

Notă de prezentare

Programa disciplinei Dans Clasic – reprezintă o ofertă curriculară pentru învățământul gimnazial. Disciplina Dans clasic, inclusă în aria curriculară Arte este prevăzută în Planul-cadru de Învățământ aprobat prin OMENCS nr.3590/ 5 aprilie 2016, având un buget de timp de 8 ore/săptămână, potrivit precizărilor referitoare la aplicarea planului-cadru pentru învățământul gimnazial cu program integrat și suplimentar de artă-coregrafie

Programa disciplinei *Dans Clasic*¹ este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Construcția în spirală a programei, abordând elementele de limbaj ale dansului clasic, permite pe baza experienței acumulate, exprimarea evolutivă prin limbaj coregrafic, cu accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

În forme tot mai variate dansul face parte din viața artistică cotidiană și școala de balet românească trebuie să continue să formeze personalități marcante pentru scenele naționale și internaționale. Manifestările cu dans, alături de cele muzicale sunt abordări artistice nelipsite din viața cotidiană și reprezintă momente de satisfacție personală, de îmbogățire spirituală sau comuniune.

Studiul *dansului clasic* începe la vârsta de 10-11 ani și este condiționat de existența la elevi a unor aptitudini fizice specifice (proporționalitate fizică, mobilitate/flexibilitate, simț ritmic). Asimilarea elementelor de limbaj al dansului începe în clasa a IV-a și se termină în clasa a XII-a. Ciclul gimnazial continuă educația coregrafică inițiată în învățământul primar de coregrafie și formează competențele care constituie fundamentul pregătirii în domeniu.

Competențele prevăzute pe fiecare nivel de pregătire din cadrul ciclului gimnazial se traduc în sarcini tot mai complexe, pe măsura maturizării fizice și psihice a elevilor.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *dans clasic* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului la sfârșitul ciclului gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare** care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Prezentă programă propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare în funcție de aptitudinile elevilor cu care lucrează. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Plasament corporal;

¹ Terminologia dansului clasic s-a păstrat la nivel modal în limba franceză, de aceea redactarea conținuturilor îmbină limba română cu denumirile franceze ale mișcărilor, fără ca acestea din urmă să mai fie prevăzute cu ghilimele.

- Limbaj coregrafic;
- Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor.

Disciplina **Dans clasic** își păstrează caracterul tradițional, însă cadrele didactice de specialitate își pot propune teme interdisciplinare, ce pot reveni (în următorii ani de studiu), care să exploreze relația dansului cu alte domenii: muzica, literatura, artele plastice, anatomia, sociologia, istoria, geografia, matematica, tehnologia informației, alte științe etc.

Sugestiile metodologice includ recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Competențe generale

- 1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic - de la forma elementară la cea scenică**
- 2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte, printr-un demers artistic intenționat**
- 3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare:****1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic de la forma elementară la cea scenică**

Clasa a V-a
1.1. Identificarea elementelor coregrafice care influențează adoptarea unui plasament corporal corect <ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea mobilității articulare, a flexibilității și pentru tonifiere musculară prin exerciții specifice la sol („barre au sol”) - Efectuarea de exerciții echilibrate din punct de vedere al desenului spațial și ritmic-temporal la bară și în centrul sălii pentru dobândirea capacității de a susține prin efort muscular și articular pozițiile și traseele specifice - Exerciții pentru dobândirea unui plasament corporal adecvat și a capacității de a menține efortul muscular pe durata frazei muzicale folosite pentru studiu - Coordonarea segmentelor corporale în spațiu, exploatând dinamicile specifice ale mișcărilor, centrele de greutate, punctele de sprijin, forța musculară, detenta și elanul
1.2. Dobândirea capacității de cunoaștere a corpului și de gestionare a limitelor corporale în cadrul efortului fizic și intelectual specific dansului clasic <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru dezvoltarea capacității de concentrare - combinații variate cu treceri succesive între pozițiile specifice dansului clasic - Sporirea tonicității musculare prin alternarea exercițiilor de menținere a poziției cu exerciții pentru creșterea detentei și a rapidității în mișcare - Deprinderea abilității de a identifica corect fiecare element coregrafic, de a-l vizualiza mental pentru articularea corectă a segmentelor corporale cu rol în mișcarea efectuată
1.3. Dobândirea capacității intelectuale de a corela, memora și analiza discursul coregrafic propus în cadrul colectivului de lucru <ul style="list-style-type: none"> - Repetarea unor combinații de mișcări și diversificarea elementelor din cadrul acestora pentru dezvoltarea capacității de memorare a exercițiilor - Exerciții specifice pentru dobândirea autonomiei în mișcarea diferitelor elemente corporale și în interpretarea și realizarea frazelor coregrafice - Repetarea unor exerciții specifice pentru sporirea capacității de a doza efortul muscular, de a anticipa elanul și dinamicile mișcărilor

2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte în cadrul unui demers artistic intenționat

Clasa a V-a
2.1. Explorarea sensibilizării la mesaje artistice prin intermediul diferitelor tehnici de antrenament specifice <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții dirijate cu un element sau cu o succesiune de elemente coregrafice în direcții, cu coordonări și dinamici diferite - Explorarea mișcării în funcție de parametrii acesteia: intensitate, durată, viteza de execuție, în cadrul combinațiilor specifice la bară și la mijloc - Succesiuni de mișcări structurate în trasee și varietăți ritmico-dinamice la bară, centrul sălii și în cadrul săriturilor mici
2.2. Integrarea mesajelor exprimate în cadrul discursului coregrafic prin raportare la discursul muzical: <ul style="list-style-type: none"> - Explorarea elementelor coregrafice specifice, prin exerciții cu structură ritmico-muzicală diferită și în parametrii spațiali diverși - Sporirea capacității de a identifica specificitatea fiecărui element coregrafic și în funcție de

Clasa a V-a
<p>variabilele ritmico-melodice</p> <p>- Exerciții de însușire a expresivității corpului în mișcare printr-o atentă corelare a mișcărilor cu sunetele</p>
<p>2.3. Exprimarea ideilor coregrafice prin utilizarea elementelor constitutive ale spațiului în mișcare și pe nivele de execuție:</p> <p>- Corelarea diferitelor elemente coregrafice în combinații specifice, prin diversificarea atenției a parametrilor spațiali</p> <p>- Explorarea și corectarea mișcării corpului prin raportarea la spațiul scenic</p>

3.Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini prin interpretarea unui fragment coregrafic

Clasa a V-a
<p>3.1. Demonstrarea caracteristicilor elementelor identificate prin combinații complexe de mișcări</p> <p>- Integrarea în exerciții a capacității de a formula concepte, de a analiza contexte coregrafice pe baza cunoștințelor asupra elementelor tehnice</p> <p>- Dobândirea capacității de a asculta și a reacționa pornind de la indicațiile profesorului pe baza analizei fenomenelor studiate și a unor exemple clare de studiu</p> <p>- Realizarea unor exerciții de recunoaștere a unor elemente de limbaj în construcții coregrafice</p>
<p>3.2. Explorarea prin intermediul media a traiectoriilor complexe ale mișcării</p> <p>- Explorarea capacității de a se auto-analiza și corecta prin raportare la exemplele formulate de către profesor folosind instrumentele de redare media</p> <p>- Recunoașterea unui context artistic prin vizionarea unui fragment coregrafic în diferite interpretări (împreună cu profesorul)</p> <p>- Adaptarea executării elementelor coregrafice la maniera de execuție impusă</p>

Conținuturi:

Domenii de conținut	Clasa a V-a
1.Plasamentul corporal specific dansului clasic	<p>-Dezvoltarea forței fizice;</p> <p>-Învățarea mișcărilor de la bară pe demi-pointe;</p> <p>-Pozele „epaulement” la bară și la mijloc;</p> <p>-Toate pozele mici și mari, „arabesque”, „écarté”;</p> <p>-Primul contact cu tehnica întoarcerilor pe două picioare;</p> <p>-Învățarea săriturilor cu aterizarea pe un picior;</p> <p>-Prelucrarea/introducerea pozelor în exercițiile de la bară, mijloc și „pointes”;</p>
2. Limbajul dansului clasic	<p>BARĂ:</p> <p>-Poze mici și mari: „croisé”, „effacé”, „écarté” față /spate și „arabesque” II „par terre” (exerciții elementare și combinații);</p> <p>-„Battement tendu”: talon („par terre” și „en l’air”); dublu (cu două coborâri ale călcâiului la poziția all-a); în toate pozele mari și mici</p> <p>-„Battement tendu”, „jete”, „balancoire”;</p> <p>-„Demi-rond” și „rond de jambe” la 45° fata de sol, „en dehors” și „en dedans” pe toată talpa și pe „demi-pointe”;</p> <p>-„Rond de jambe par terre”, „en dehors” și „en dedans”: în „demi-plié” și la 45° fata de sol;</p> <p>-„Battement fondu”: în poze pe toată talpa, „par terre” și la 45° ; „en face” și în poze pe „demi-pointe”; cu „plié-relevé” pe toată talpa „en face”;</p> <p>-„Battement soutenu” (în toate direcțiile), pe toată talpa și cu</p>

Domenii de conținut	Clasa a V-a
	<p>ridicare pe "demi-pointe", „en face” și în poze, cu vârful activ pe podea și la 45⁰ ;</p> <ul style="list-style-type: none"> -„Battement frappé” simplu și dublu în toate direcțiile pe „demi-pointe”; -„Petit battement sur-le -cou-de-pied” la „demi-pointe”; -„Flick” față/spate; -„Pas tombé” pe loc (celălalt picior „sur -le-cou-de-pied”); -„Rond de jambe” „en l’air” „en dehors” și „en dedans” pe „demi-pointe”; -„Petit temps” „releve en dehors” și „en dedans”; -„Battement relevé lent” la 90⁰ și „battement développé” în pozele: „croisé”, „éffacé”, „écarté” (față, spate), „attitude”; -„Grand battement jeté”: în toate pozele și cu „pointé”, în toate direcțiile; -Jumatate de întoarcere pe două picioare în poziția a V-a; -Întoarcere „fouette” (1/8 și 1/4 de cerc), „en dehors” și „en dedans” cu vârful activului pe podea <p>Preparație pentru „pirouettes” din poziția a V-a.</p> <p>MIJLOC:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Pozele mici: „croisé”, „effacé”, „ecarté” (față/spate), „arabesque” I,II,III, „par terre” (exerciții elementare și combinații); -„Grande plié” în poziția a IV-a („en face” și „epaulement” – „croisé/effacé”); -„Battement tendu”: în toate pozele mici și mari; „double” în poziția a I-a; -„Battement jete”: în toate pozele mici și mari, „cu pointé”; -„Demi-rond” și „rond de jambe” la 45⁰ „en dehors” și „en dedans” în „plié” „par terre” și cu piciorul la 45⁰ fata de sol; -Battement fondu în toate direcțiile en face: par terre și la 45⁰ -„Battement soutenu” în toate direcțiile „en face” și în poze „epaulement”; -„Battement frappe” în poze mici și mari „par terre” și la 45⁰ ; -„Petit battement sur-le-cou-de-pied’ egal și cu accent (față/spate); -„Pas tombé” pe loc (activul la sur-le-cou-de-pied); -„Rond de jambe” „en l’air” „en dehors” și „en dedans”; -„Battement relevé lent” și „battement developpé” „en face” și în pozele „croisé” și „effacé”, „arabesque” I,II,III; -„Grande battement jeté” în toate pozele „en face”; -„Port de bras” nr.V în poziția a V-a; -„Temps lié par terre” cu „cambré” (spate, față, lateral); -„Relevé” și echilibru pe „demi-pointe” în poziția a IV-a și aV-a -Jumatate de întoarcere pe două picioare în poziția a V-a -„Pas de bourré ballotté” în „effacé” și „croisé” „par terre” -Preparație pentru „pirouettes” „sur-le-cou-de-pied” „en dehors” și „en dedans” în pozițiile a V-a și a II-a <p>ALLEGRO:</p> <ul style="list-style-type: none"> -„Temps sauté” în poziția a IV-a -„Petit și Grand changements de pieds” -„Petit și Grand echappé” -„Pas assemble” în față și spate -„Temps leveés” cu piciorul activ la „sur-le-cou-de-pied” -„Sissonne simple” în poze mici

Domenii de conținut	Clasa a V-a
	<ul style="list-style-type: none"> - „Petit pas jeté” - „Pas glissade” în toate direcțiile en face - „Petit pas chasse” în față - „Pas de chat” - „Sissonne fermé” în toate direcțiile și în pozele mici - „Sissonne ouverte” la 45° în toate direcțiile „en face” - „Pas emboîte” în față cu activul sur-le-cou-de-pied și la 45° - „Pas de basque” „en dehors” și „en dedans” - „Sissonne scenic” <p>POINTES:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Releve” în poziția a IV-a „en face” și „epaulement croisé” - „Pas echappe” în poziția a IV-a „croisé” - „Assemblé-soutenu” în toate direcțiile și pozele mici - „Pas de bourré simple” (cu schimbarea picioarelor) - „Pas de bourré souvi” „en face”, în toate pozele mici și mari, cu deplasare lateral - „Pas couru” - „Pas glissade” cu deplasare pe direcții, în poze mici - „Temp lié” „par terre” spre față și spate - „Sissonne simple” „en face” și în poze mici „epaulement” - „Petit pas jeté” pe loc (cu deschiderea piciorului lateral) și cu deplasare - „Pas coupé-ballonné” cu deschiderea piciorului lateral
3.Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor	<ul style="list-style-type: none"> - introducerea execuției pe „aufakt” și restrângerea duratelor de execuție a mișcărilor - prelucrarea pozelor (mici și mari) în exercițiile de la bară, mijloc și „pointes”; - dezvoltarea coordonării mișcărilor în combinații mai complexe - cu poze statice și pași de legătură; - introducerea „adagio”-ului elementar compus din poze și „port de bras” legate cu elemente de limbaj existente în programă, cu accent sporit pe expresivitate în execuția mișcărilor - evidențierea în exerciții a diferențelor discursului muzical: binar, ternar și a dinamicilor imprimate mișcării de caracterele muzicale : „legatto”, „stacatto”, s.a.m.d.

CLASA a VI-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic de la forma elementară la cea scenică**

Clasa a VI-a
1.1. Identificarea elementelor coregrafice care influențează adoptarea unui plasament corporal corect <i>- Efectuarea unor exerciții specifice la sol pentru mobilitate articulară, flexibilitate și tonifiere musculară („barre au sol”);</i> <i>- Dobândirea capacității de a susține prin efort muscular și articular pozițiile și traseele specifice la bară și mijloc prin exerciții echilibrate din punct de vedere al desenului spațial și ritmico-temporal, la bară și mijloc;</i> <i>- Actualizarea pozițiilor și a treseelor specifice la bară și mijloc pentru îmbunătățirea posturii corporale și a capacității de a menține efortul muscular pe durata exercitiului;</i> <i>- Exerciții specifice pentru sporirea capacității de coordonare a segmentelor corporale în spațiu, folosind dinamicile mișcării, centrele de greutate, punctele de sprijin, forța musculară, detenta și elanul</i>
1.2. Dobândirea capacității de cunoaștere a corpului și de gestionare a limitelor corporale în cadrul efortului fizic și intelectual specific domeniului <i>- Exerciții elementare și combinații diverse cu treceri succesive variate între pozițiile specifice dansului clasic pentru dezvoltarea capacității de concentrare</i> <i>- Sporirea tonicității musculare prin alternarea între exercitiile de menținere a poziției și exerciții pentru creșterea detentei și a rapidității în execuție</i> <i>- Exerciții specifice pentru identificarea corectă a fiecărui element coregrafic, pentru vizualizarea sa mentală și pentru identificarea corectă a segmentelor corporale implicate într-o anumită mișcare</i>
1.3. Dobândirea capacităților intelectuale de a corela, memora și analiza discursul coregrafic propus în cadrul colectivului de lucru: <i>- Dezvoltarea capacității de memorare a exercițiilor, prin repetarea unor combinații și diversificarea elementelor din cadrul combinațiilor</i> <i>- Exerciții pentru dobândirea autonomiei corporale în interpretarea elementelor de limbaj și exerciții specifice pentru realizarea unor ansambluri de mișcări</i> <i>- Dozarea efortului muscular, anticiparea elanului și identificarea dinamicilor specifice fiecărei mișcări, prin repetarea unor exerciții specifice</i>

2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte în cadrul unui demers artistic intenționat

Clasa a VI-a
2.1. Explorarea receptării mesajului artistic prin intermediul diferitelor tehnici de antrenament specifice <i>- Explorarea unui element sau a unei succesiuni de elemente coregrafice în direcții, coordonări și dinamici diferite</i> <i>- Corelarea, identificarea elementelor de limbaj coregrafic și folosirea lor eficientă în cadrul unei varietăți de trasee și coordonate ale mișcării, varietăți ritmico-dinamice, atât la bară, mijloc cât și în cadrul săriturilor mici</i> <i>- Explorarea parametrilor mișcării: intensitate, durata, viteza de execuție, în cadrul combinațiilor specifice la „bară” și la mijloc</i>
2.2. Integrarea mesajelor exprimate în cadrul discursului coregrafic prin raportare la discursul muzical <i>- Explorarea elementelor coregrafice specifice prin exerciții cu structură ritmico-muzicală diferită și în diferiți parametri spațiali</i> <i>- Identificarea specificității fiecărui element coregrafic în funcție de variabilele ritmico-melodice</i>

Clasa a VI-a
- <i>Explorarea expresivității corpului în mișcare printr-o corelare a mișcărilor cu sunetele</i>
2.3. Exprimarea ideilor coregrafice prin utilizarea elementelor constitutive ale spațiului în mișcare și pe nivele de execuție
- <i>Corelarea diferitelor elemente coregrafice în combinații specifice prin raportarea corpului la parametrii spațiali</i>
- <i>Explorarea și corectarea mișcării corpului pe diferite nivele de execuție în raport cu forma ideală a mișcării</i>

3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic

Clasa a VI-a
3.1. Insusirea caracteristicilor diferitelor elemente de limbaj al dansului clasic în cadrul unor combinații complexe de mișcări
- <i>Exerciții pentru dezvoltarea capacității de a formula concepte, de a analiza contexte coregrafice pe baza cunoștințelor despre tehnica elementelor de limbaj al dansului clasic</i>
- <i>Dezvoltarea capacității de a asculta și reacționa pornind de la indicațiile profesorului pe baza analizei fenomenelor studiate și a unor exemple clare</i>
- <i>Realizarea unor exerciții de recunoaștere a unor elemente de limbaj în construcții specifice</i>
3.2. Explorarea prin intermediul media a traiectoriilor complexe de mișcare
- <i>Dezvoltarea capacității de a se auto-analiza și corecta pe baza indicațiilor formulate de către profesor și folosind instrumente media</i>
- <i>Analizarea, împreună cu profesorul a unui context artistic coregrafic în diferite interpretări pentru insusirea caracteristicilor stilistice ale acestuia</i>
- <i>Explorarea unor elemente coregrafice în maniere de execuție diferite</i>

Conținuturi:

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
1. Plasamentul corporal specific dansului clasic	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea continuă a forței fizice; - Perfecționarea coordonării picioarelor, brațelor și capului în execuția mișcărilor; - Perfecționarea plasamentului trunchiului, capului, picioarelor și brațelor în formă statică și dinamică; - Folosirea parametrilor spațiului: întoarceri, deplasări la începutul, în timpul și la sfârșitul discursului coregrafic; - Utilizarea intensă a procedurii “en tournant”: întoarceri întregi pe două picioare și pe un picior la bară și în mijlocul sălii (“allegro” și “pointes”); - Intensificarea execuției mișcărilor pe “demi pointe” (durată, tempo și dinamică), la bară și mijloc; - Învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonal; - Învățarea “bateriilor” (“royale”, “entrechat quatre”)

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
2. Limbajul dansului clasic	<p>BARĂ:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Battement tendu „pour batteries” -„Demi-rond” și „rond de jambe” la 45⁰ și 90⁰ „en dehors” și „en dedans” în „demi-plié” și „demi-pointe” -„Battement fondu”: „double” pe „demi-pointe”, „plié-relevé” și „demi-rond” la 45⁰ „en dehors” și „en dedans”; la 90⁰ -pe toată talpa - „Battement soutenu” la 45⁰ și 90⁰ , „en face” și în poze pe „demi-pointe” - „Battement frappe” simplu și dublu: în toate pozele la 30⁰ ; cu terminare în plié - „Petit battement sur-le-cou-de-pied” : pe „demipointe”; „cu demi-plié” - „Flick-Flack” „en face” -„Pas tombé”: cu deplasare (activul la sur-le-cou-de-pied , cu vârful pe podea și la 45⁰); cu demi-întoarcere (activul la sur-le-cou-de-pied) - „Rond de jambe” „en l’air” terminat în „plié” -„Battement relevé lent” și „battemnt developpé” „en face” și în poze cu ridicare pe „demi-pointe” și în „demi-plié” -„Grand battement jeté” „passé par terre” terminat cu vârful pe podea în față /spate -„Port de bras”: nr.III (cu piciorul întins în „battement tendu” față/spate în „demi-plié”, cu și fără trecere de pe piciorul de bază); nr.V (în poziția a V-a; cu piciorul activ întins în „battement tendu” față/spate) - Întoarcere pe două picioare („soutenu”) în poziția a V-a : cu picioarele întinse; din „plié” în „plié” sau cu activul de la 45⁰ -Demi-întoarcere: cu piciorul activ la „sur-le-cou-de-pied”; cu înlocuirea piciorului de bază („couppé”) pe toată talpa, pe „demi-pointe” și „plié” -„Pirouettes” din poziția a V-a <p>MIJLOC :</p> <ul style="list-style-type: none"> -„Battement tendu” „en tournant” pe 1/8 de cerc „en dehors” și „en dedans” -„Battement jeté” „balancoire” „en face” și în poze „epaulement” -„Demi-rond de jambe” „en dehors” și „en dedans” la 45⁰ pe „demi-pointe” și în „plié” -„Battement fondu”: pe „demi-pointe” „en face” și în poze; cu „plié-relevé” și „demi-rond” pe toată talpa „en face”; „double” pe toată talpa și pe „demi-pointe” -„Battement soutenu” la 90⁰ „en face” și în poze -„Battement frappé”: pe „demi-pointe” și terminat în „plié” -„Petit battement” „sur-le-cou-de-pied” pe „demi-pointe” -„Fick-flack” „en face” -„Pas tombé” cu deplasare (piciorul activ la „sur-le-cou-de-pied”, pe direcții-cu vârful activului pe podea și la 45⁰) -„Petit temps relevé” pe toată talpa -„Battement releve lent” „en face” și în poze cu ridicare pe „demi-pointe” -„Battement developpé” „en face” și în poze cu ridicare pe demi-pointe, cu „plié”, cu trecerea greutății de pe un picior pe altul

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
	<p>- „Temp lié” la 90⁰</p> <p>- „Grand battement jeté” „passé par terre” terminat cu vârful activului pe podea în „battement tendu” față/spate</p> <p>- „Port de bras” : nr.III cu baza în „plié” și activul în „battement tendu” față/spate, fără sau trecere de pe piciorul de bază</p> <p>- „Pas de bourré” : „dessous-dessus”; „ballotté simple” și „ballotté en tournant” pe ¼ de cerc</p> <p>- „Pas couru”</p> <p>- „Soutenu en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ½ de cerc și cu întoarcere întreagă</p> <p>- „Pas glissade” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ½ de cerc și cu întoarcere întreagă</p> <p>- „Fouette en dehors” și „en dedans” cu 1/8, 1/4 și ½ de întoarcere din poză în poză, cu vârful pe podea</p> <p>- Preparații pentru pirouettes din poziția a IV-a en dehors și en dedans</p> <p>- Pirouettes din poziția aV-a, all-a, a IV-a</p> <p>„ALLEGRO”:</p> <p>- „Tems saute” în poziția a V-a cu deplasare pe direcții</p> <p>- „Petit changement” „en tournant” : 1/8 și ¼ de întoarcere; cu deplasare față/spate</p> <p>- „Pas echappe” : cu terminare pe un picior; en tournant cu ¼ și ½ de întoarcere</p> <p>- „Sissonne simple” „en tournant” cu ¼ și ½ de întoarcere</p> <p>- „Petit pas jete” : cu deplasare lateral, „en face” și în poze mici (cu activul la „sur-le-cou-de-pied”)</p> <p>- „Pas de chat”</p> <p>- „Tems leve” cu piciorul activ „sur-le-cou-de-pied” față/spate – maxim patru repetări succesive</p> <p>- „Sissonne par developpé” pe direcții „en face” și în poze mici</p> <p>- „Sissonne ouverte” la 45⁰ în poze mici</p> <p>- „Sissonne tombé” „en face” și în poze mici</p> <p>- „Tems lié saute”</p> <p>- „Pas couppé ballonné” și „pas ballonné” pe direcții „en face” și în poze, fără deplasare</p> <p>- „Pas emboîté” spate cu activul „sur-le-cou-de-pied” și la 45⁰ , pe loc</p> <p>- „Pas echappé” „ouverte” și „fermé battu”</p> <p>- „Tour en l’air”</p> <p>- „Pas ballancé” „en tournant” cu ¼ de întoarcere</p> <p>POINTES:</p> <p>- „Pas echappé” : terminat pe un picior; „en tournant” cu ¼ de întoarcere în poz.all-a</p> <p>- „Pas assemble en tournant” cu ½ de întoarcere și cu întoarcere întreagă</p> <p>- „Pas de bourré” : „dessus-dessous”; „ballotté” în „effacé”</p> <p>- „Pas glissade en tournant” cu ½ de întoarcere</p> <p>- „Sissonne simple en tournant en dehors” și „en dedans” cu ¼ de întoarcere</p> <p>- „Sissonne ouverte” la 45⁰ în toate direcțiile și pozele fără deplasare; „par developpé”, „en face”, lateral</p>

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
	<ul style="list-style-type: none"> - „Pas tombé” din poză în poză la 45° - „Relevé” pe un picior (activul „sur-le-cou-de-pied”) - „Pas ballonné” în față la „effacé” și lateral - „Pas jeté fondu” în față și spate pe diagonală - „Pas jeté pique” la 45° terminat în „demi-plié” - „Sous-sous” - Preparație pentru „pirouettes” „en dehors” și „en dedans” din poziția a V-a - Sărituri pe „pointes”: „temps sauté” în poziția a V-a pe loc; „changement de pieds”, „en face”
3. Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor	<ul style="list-style-type: none"> - Construirea amplă a „adagio”-ului la bară și în centrul sălii (combinații de mișcări cu accent pe expresivitatea pozelor, pe amplitudinea statică și dinamica specifică a elementelor de limbaj studiate); - Diversitate ritmico-muzicală în structurile de studiu ale mișcărilor; - Adoptarea fragmentelor muzicale din repertoriul consacrat de balet clasic pentru studiul stimulării expresivității mișcării

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic de la forma elementară la cea scenică

Clasa a VII-a
1.1. Identificarea elementelor coregrafice care influențează adoptarea unui plasament corporal corect <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții specifice la sol pentru mobilitate articulară, flexibilitate și tonifiere musculară („barre au sol”) - Perfecționarea posturii corporale și a capacității de a menține efortul muscular pe durata exercițiului - Dezvoltarea capacității de a îmbina și a combina elementele de limbaj, gestionând corect tensiunea musculară, dinamicile corporale pentru dobândirea calității specifice atribuite fiecărui element coregrafic studiat - Coordonarea segmentelor corporale în spațiu, folosind dinamicile mișcării, centrele de greutate, punctele de sprijin, forța musculară, detenta și elanul datorat proiecției gesturilor în spațiu - Exerciții pentru explorarea unei anverguri sporite în mișcare, în trecerile dintre mișcări și poziții specifice dansului clasic
1.2. Dobândirea capacității de control a corpului și de reducere a gradului de limitare corporala în cadrul efortului fizic și intelectual specific domeniului <ul style="list-style-type: none"> - Cresterea gradului de motricitate corporala prin exercitii specifice - Exerciții specifice pentru dezvoltarea rezistenței la efort fizic prin îmbinarea, redarea și folosirea eficientă a principiilor corecte de mișcare, a traseelor și pozițiilor specifice dansului clasic - Sporirea capacității de concentrare în condiții de efort muscular și intelectual intens prin amplificarea gradului de dificultate al exercitiilor executate la bară, centrul sălii și sărituri
1.3. Dobândirea capacității de a corela, memora și analiza discursul coregrafic <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de învățare, articulare, memorare, redare a elementelor specifice domeniului dansului

Clasa a VII-a
<i>clasic prin repetarea și îmbinarea lor coerenta</i> - Identificarea fiecărui element coregrafic, pentru sesizarea, vizualizarea mentală a segmentelor corporale cu rol în mișcarea efectuată

2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte în cadrul unui demers artistic intenționat

Clasa a VII-a
2.1. Explorarea mesajului artistic prin intermediul diferitelor tehnici de antrenament specific - Adoptarea unor strategii de antrenament pentru depășirea limitelor corporale și asumarea expresivității - Dobândirea capacității de a corela, identifica elementele de limbaj coregrafic și de a le folosi eficient în cadrul unei varietăți de trasee și coordonate ale mișcării, varietăți ritmico-dinamice atât la bară, mijloc cât și în cadrul săriturilor mici - Explorarea unui element sau a unei succesiuni de elemente coregrafice prin tehnici de lucru specifice
2.2. Integrarea mesajelor exprimate în cadrul discursului coregrafic prin raportare la discursul muzical - Exerciții pentru dobândirea unei autonomii a corpului în mișcare corelate cu dinamica muzicale - Adaptarea mișcărilor și frazelor coregrafice la variațiile de ritm și tempo - Exerciții cu structură ritmico-muzicală diferită în parametri spațiali și dinamici corporali diversi pentru dezvoltarea creativității
2.3. Exprimarea ideilor coregrafice prin utilizarea elementelor constitutive ale spațiului de mișcare pe nivele de execuție diferite - Abordarea unor trasee dinamice mai ample pentru îmbunătățirea coordonării elementelor de mișcare, pe segmente spațiale specifice elementelor baletului clasic - Explorarea diferitelor traiectorii ale mișcării în spațiu prin forme concrete realizate de corp în mișcare și forme virtuale folosind gândirea și intenția - Integrarea centrilor de forță și dinamică ai mișcării, prin schimbarea succesivă și alternativă a pozițiilor picioarelor și a corpului, pe baza alternării și constientizării centrilor de greutate - Exerciții de coordonare a elementelor corpului în mișcare prin respectarea distanțelor, a plasamentului dat de diferitele direcții specifice și a proiecției gestului în spațiu

3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic

Clasa a VII-a
3.1. Explorarea caracteristicilor elementelor limbajului specific dans clasic prin combinații complexe de mișcări - Exerciții pentru dezvoltarea capacității de a asculta și reacționa pe baza analizei asupra fenomenelor studiate pornind de la indicațiile profesorului - Exerciții de recunoaștere a unor elemente de limbaj în construcții specifice - Exerciții-joc de asociere a elementelor de limbaj studiate în explorări creative ale mișcării
3.2. Explorarea traiectoriilor complexe de mișcare prin raportare la fragmente coregrafice video - Recunoașterea unui context artistic analizând un fragment coregrafic media în diferite interpretări (împreună cu profesorul) - Explorarea elementelor coregrafice în maniere diferite de execuție - Transpunerea scenică (pentru solo și grup) a unor exerciții de studiu

Conținuturi:

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
1. Plasamentul corporal specific dansului clasic	<ul style="list-style-type: none"> -Dezvoltarea forței musculare prin mărirea numărului de repetări ale aceleiași mișcări (în special pe un picior); -Combinații de mișcări cu complexitate sporită, care solicită coordonarea, memoria și concentrarea atenției; -Continuarea și diversificarea studiului întoarcerilor pe un picior și pe două picioare; -Intensificarea studiului turațiilor în diferite poziții și al mișcărilor „en tournant”; -Creșterea amplitudinii mișcărilor; -Transpunerea tuturor exercițiilor de la bară și mijloc pe „demi-pointe”; -Completarea studiului săriturilor cu adăugarea „battu-ului”; -Alocarea unui buget de timp sporit studiului săriturilor și „pointelor”.
2. Limbajul dansului clasic	<p>BARĂ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Battement fondu” la 90° „en face” și în poze pe „demi-pointe” - „Battement double frappé” „en tournant” (¼ și ½ de întoarcere) - „Flick-flack” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” - „Rond de jambe en l’air” „en dehors” și „en dedans” cu „plié-relevé” - „Battement relevé lent” și „battement développé” „en face” și în poze pe „demi-pointe” - „Battement développé ballotté” - „Grand rond de jambe jeté” „en dehors” și „en dedans” (pe patru, apoi pe două măsuri) - „Grand battement jeté développé” - Întoarceri „fouetté”: 1/8, 1/4 și 1/2 întoarcere cu activul ridicat în față/spate la 45° (pe „demi-pointe”; cu „plié-relevé”) - „Soutenu en tournant” („en dehors” și „en dedans”) pe 1/2 de cerc și cu întoarcere completă din poză mare în poză mare - „Temps relevé” - preparare pentru „pirouettes” <p>MIJLOC :</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Battement tendu” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ¼ și ½ de cerc - „Battement jeté” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe 1/8 și ¼ de cerc - „Rond de jambe” : „par terre” „en tournant en dehors” și „en dedans” pe 1/8 și 1/4 de cerc; la 45° (en dehors și en dedans) pe „demi-pointe” și în „plié” - „Battement fondu”: cu „plié”- „relevé” și „demi-rond de jambe” la 45° din poză în poză pe „demi-pointe”; la 90° „en face”, în poze pe toată talpa și pe „demi-pointe” - „Battement soutenu” la 90° „en face” și în poze - „Petit battement jeté” „en tournant” pe ½ de cerc cu deplasare lateral - „Battement frappé” în poze pe „demi-pointe” - „Battement double” „frappé” cu „plié-relevé” - „Rond de jambe” „en l’air” „en dehors” și „en dedans” cu terminare în „plié” la bază - „Battement relevé lent” și „battement développé”: în arabesque IV și „écarté” ; cu „rond de jambe” pe „demi-pointe” din poză în

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
	<p>poză</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Pas tombé” : pe loc cu jumătate de întoarcere (activul la „sur-le-cou-de-pied”); din poză în poză (la 45° ,90°) și cu terminare pe podea - „Temps lié” cu trecerea pe „demi-pointe” - „Tours lents” în toate pozele mari (fără „arabesque” IV și „écarté”) - „Grand battement” „jeté-développé” „en face” și în poze - „Port de bras”: nr.5 cu „plié” în poziția a IV-a; nr.6 - „Pas de bourré” simple „en tournant” (en dehors si en dedans) - „Soutenu en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ½ de cerc și cu întoarcere întreagă, cu piciorul activ deschis în față/spate la 45° - „Pirouettes” „en dehors” și „en dedans” din pozițiile: aV-a, a IV-a și a II-a în poze mari: „à la seconde”, „attitude”, „arabesque” <p>SARITURI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Pas echappé battu”: la deschidere și la închidere, cu terminare pe un picior - „Grand echappé” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ¼ și ½ de cerc - „Petit pas jeté” cu deplasare - „Pas assemblé battu” - „Royale” - „Entrechat- quatre” - „Entrechat - trois” - „Entrechat-cinq” - „Temps levé” cu activul la 45° (în față, lateral sau în spate) - „Pas assemblé” cu deplasare, cu „glissade” și „pas coupé” - „Grande sissonne” „ouverte” în toate direcțiile (fără deplasare) - „Grande sissonne” „par développé” în toate pozele - „Grand pas chassé” în toate direcțiile și pozele - „Sissonne simple” „en tournant” <p>POINTES:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Pas echappé” „en tournant” în pozițiile a IV-a și a II-a, pe ½ de cerc - „Pas de bourré” „en tournant” „en dehors” și „en dedans”: „simple”, „dessus-dessous” și „ballotte” pe ¼ de cerc - „Pas couru” - „Pas de basque” „en tournant” - „Sissonne ouverte” „par développé” în față și spre spate la 45° - „Sissonne ouverte” la 45° în poze, cu deplasare - „Grande sissonne” „ouverte” „par développé” cu deplasare - „Pas jeté” „piqué” în poze mari terminat în „plié” - „Relevé” pe un picior în poze la 45°
<p>3. Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Structuri complexe de studiu cu diversitate ritmico-muzicală , din repertoriul consacrat de balet, centrate pe o mișcare și/sau combinații; - Accent pe studiul „adagio-ului” la bară și mijlocul sălii, la demi-„pointes” și „pointes”; - Adoptarea de fragmente muzicale din rolurile de balet pentru studiul expresivității mișcării.

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Operarea cu elemente de limbaj coregrafic de la forma elementară la cea scenică**

Clasa a VIII-a
1.1. Identificarea elementelor coregrafice care influențează adoptarea unui plasament corporal corect <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții la sol pentru mobilitate articulară, flexibilitate și tonifierea musculaturii</i> - <i>Izolarea, coordonarea și disocierea prin mișcare a fiecărei părți a corpului: membre, extremități, articulații, cap, coloană vertebrală, masă musculară, oase și tendoane</i> - <i>Explorarea și folosirea punctelor de suspensie, sprijin sau suport ale corpului pentru obținerea desăvârșirii plasamentului corporal</i>
1.2. Poziționarea corectă a corpului în relație cu spațiul scenic în vederea abordării limbajului coregrafic <ul style="list-style-type: none"> - <i>Stabilirea și folosirea centrilor de greutate ai corpului pentru sesizarea diferențelor dintre greutate și lipsa acesteia în cadrul unei mișcări</i> - <i>Exerciții de studiu al echilibrului prin integrarea coordonatelor spațiale ale mișcării</i>
1.3. Perfectionarea elementelor de limbaj coregrafic pentru redarea formei scenice a mișcării <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exersarea unor combinații complexe de mișcări fundamentale și îmbinarea lor eficientă pe categorii de elemente specifice</i> - <i>Integrarea în exerciții a unor elemente cu grad ridicat de dificultate ritmico-structurală.</i> - <i>Explorarea elementelor coregrafice specifice coregrafiei de grup</i>

2. Receptarea mesajelor exprimate în diferite contexte în cadrul unui demers artistic intenționat

Clasa a VIII-a
2.1. Diferențierea caracteristicilor unor elemente fundamentale de limbaj specifice dansului clasic <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții cu structură ritmico-muzicală diferită asociate elementelor specifice limbajului coregrafic</i> - <i>Exerciții de însușire a caracteristicilor mișcărilor în raport cu parametrii spațiali complexi</i> - <i>Experimentarea schimbării de flux energetic pentru fiecare element coregrafic specific</i>
2.2. Demonstrarea caracteristicilor elementelor identificate prin combinații complexe de mișcări <ul style="list-style-type: none"> - <i>Exerciții ritmice asociate unor mișcări punând accent pe caracterul sau dinamica mișcării</i> - <i>Exerciții de recunoaștere a unor elemente de limbaj integrate unor construcții coregrafice specifice</i> - <i>Explorarea prin intermediul fragmentelor coregrafice înregistrate a unor traiectorii complexe de mișcare</i>

3. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unui fragment coregrafic

Clasa a VIII-a
3.1 Manifestarea interesului pentru redarea ideilor și sentimentelor prin intermediul discursurilor coregrafice <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de dezvoltare a expresivității gestuale pentru transmiterea unui mesaj artistic intenționat</i> - <i>exersarea diferitelor tehnici de studiu a aceluiași element sau succesiuni de elemente specifice unui fragment coregrafic</i> - <i>adaptarea unui discurs coregrafic de la execuția individuală la cea în grup</i>

3.2. Transpunerea nuanțelor și intensității discursului muzical la paramentrii specifici ai discursului coregrafic

- exersarea elementelor de tehnica coregrafica in structuri variate ritmico-melodic
- adaptarea executării elementelor coregrafice la caracterul discursului muzical
- corelarea elementelor de tehnica coregrafica cu fragmentul ritmico-muzical dat

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
1. Plasamentul corporal specific dansului clasic	<ul style="list-style-type: none"> - Accent pe ridicarea execuției pe demi pointe (la bară și în centrul sălii) - Învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonală - Concentrarea celei mai mari părți a orei spre exerciții la mijloc - "Grand port de bras"-preparație pentru „tour” în poze mari
2. Limbajul dansului clasic	<p>BARĂ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dublu „rond de jambe” „en l’air” „en dehors” și „en dedans” pe toată talpa și pe „demi-pointe” - „Flick-flack” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” din poză în poză și la 45° - „Battement développé” cu „tombe” „en face” și în poze, terminat cu vârful pe podea și la 90° cu „balancé”; - „Grand temp” „releve” pe toată talpa și pe „demi pointe” „en dehors” și „en dedans”; - „Grand battement jete”: pe „demi pointe”, cu „balancoire” și cu „développé” pe „demi pointes”; - „Demi” întoarcere prin „passe” „en dehors” „en dedans”, din poză în poză, la 45° și 90°, pe „demi-pointe” și cu „plié releve”; - Întoarcere „fouette” „en dehors” și „en dedans”: pe ¼ și ½ de cerc, cu piciorul activ întins spre față sau spate la 90°, pe toată talpa, pe „demi pointe” și de pe „demi pointe” în „plié”; - „Pirouettes” „en dehors” și „en dedans”: începând cu piciorul activ la la „sur le cou de pied”; terminata în poziția a V-a sau în diferite poze fi începute cu piciorul activ deschis pe direcție la 45° sau 90°; din „temps releve”; - jumătate de „tour” en dehors” și „en dedans”, începând cu „plié”-„releve”, cu piciorul activ întins în față/ spate la 45° /90°; - „tour fouette souvi” la 45° „en dehors” și „en dedans”; <p>MIJLOC :</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Battement fondu” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ½ de cerc; - „Battement frappe” și dublu „frappe en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ¼ de cerc cu vârful pe podea; - „Battement battu” „epaulement”; - „Flick-flack” „en tournant” „en dehors” și „en dedans”; - „Rond de jambe” „en l’air” „en dehors” și „en dedans” pe toată talpa: dublu și „en tournant” „en dehors” și „en dedans”; - „Battement développé”: „tombe” din poză în poză și la 90°; „ballotte”; - „Demi-rond de jambe” „en dehors” și „en dedans” la 90° din poză în poză: „pe demi-pointe”, în „demi-plié”, cu „plié-releve”; - „Tour lent”: prin „passe” la 90°, în „demi-plié”, din poză în poză;

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
	<ul style="list-style-type: none"> - „Grand battement” „jete” pe „demi-pointe”; - „Grand port de bras”-preparație pentru „tour” în poze mari; - „Battement divise en quart” la 90° ; - „Temp lie” „par terre” cu „pirouettes” „en dehors” și „en dedans”; - Întoarcere din poză în poză, „en dehors” și „en dedans”, prin „passe” la 45° , cu „plié -releve”; - „Pirouettes” „en dehors” și „en dedans” din pozițiile a II-a, a-V-a și a IV-a-(două întoarceri), din „temps releve”, „souivi en dehors” (zdup), cu piciorul activ la poziția „sur le cou de pied” (2-4 fără așezarea activului în poziția a V-a), din „grand plié” poziți a I-a și a V-a , din „temp saute” în poziția a V-a și din „pas echappe” în poziția a II-a și a IV-a - Rotații pe diagonală : „en dehors degagé” (4-8), „tours piques” (4-8) și „chaînes”; <p>SARITURI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Entrachat quatre” cu deplasare; - „Royale”; - „Pas assemble” „tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ½ de cerc; - „Petit pas jete” „battu”; - „Brise” față /spate; - „Pas jete” „ferme” în toate direcțiile și pozele; - „Pas ballotte” „par terre”; - „Pas failly” față/spate; - „Sissonne simple” „en tournant” „en dehors” și „en dedans”; - „Sissonne ouverte par développé” „en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ¼ de cerc; - „Grand sissonne ouverte” în toate pozele, cu deplasare; - „Pas ballonne battu” lateral, fără deplasare; - „Rond de jambe en l’air” „saute” („en dehors” și „en dedans”); - „Cabriole” la 45° în față și spate din: „pas coupe”, „glissade” și „sissonne tombe”; - „Grand pas assemble” lateral și față în „epaulement” din poziția a V-a, cu „pas coupe” și „glissade”; - „Temps leve” în poze la 90° ; - „Pas emboîte en tournant” cu deplasare lateral și pe diagonală. <p>„POINTES”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Petit pas jete” „en tournant” pe ½ de cerc cu deplasare laterală; - „Pas de bourré souivi” în toate direcțiile și pe cerc; - „Pas couru” în diferite direcții; - „Sissonne ouverte” „par développé” la 45° „en tournant” „en dehors” și „en dedans”; - „Grand sissonne ouverte” în toate pozele cu deplasare; - „Pas tombe” din poză în poză la 90° ; - „Rond de jambe” „en l’air” „en dehors” și „en dedans”; - „Grand battement jete” în toate direcțiile și pozele; - „Releve” pe un picior în toate pozele la 45° și 90° , cu deplasare; - „Soutenu en tournant” „en dehors” și „en dedans” pe ½ de cerc și cu întoarcere întreagă începând din poze la 45° și 90° în „plié”;

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
	<ul style="list-style-type: none"> - „Pirouettes” din pozițiile a V-a și a IV-a cu terminare în poze „par terre”, câte una „souivi” din poz a V-a; - Rotații pe diagonală: „pas de basque” „en tournant” (nu mai puțin de 8), „en dehors” cu „degagé” (4-8), „piqué” (4-8), „tours chaînés” (4-8); - Sărituri pe „pointes” : „emboîtes” „sur le cou de pied”, pe loc și cu deplasare;
3.Coordonarea plastic-expresivă și muzicalitatea în execuția mișcărilor	<ul style="list-style-type: none"> - Structuri complexe de studiu cu diversitate ritmico-muzicală, din repertoriul consacrat de balet, centrate pe o mișcare și/sau combinații; - Accent pe studiul „adagio”-ului la bară și mijlocul sălii, la „demi-pointes” și „pointes”; - Adoptarea de fragmente de rol din marele repertoriu pentru studiul expresivității mișcării.

Sugestii metodologice

Programa școlară se adresează profesorilor care predau disciplina *Dans clasic*.

Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare care trebuie să ofere răspunsuri la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- Ce conținuturi voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- Cu ce voi face? (analiza resurselor materiale)
- Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la activități de învățare și de la acestea din urmă la conținuturi. Profesorii vor proiecta demersul de învățare în funcție de particularitățile clasei de elevi, de baza materială de care dispun și de opțiunile elevilor.

Parcursul programelor de dans clasic pentru gimanzii are ca finalitate formarea competențelor necesare trecerii elevilor la ciclul liceal al învățământului coregrafic. Formarea acestor competențe specifice presupune un buget de timp de studiu supravegheat de profesorul de specialitate de minim două ore zilnic, dar și de o completare cu studiul individual în funcție de particularitățile fiecărui elev.

Strategii didactice

Programa școlară valorifică exemplele de activități de învățare care să permită trecerea de la centrarea pe conținuturi, la centrarea pe experiențe de învățare. În vederea formării competențelor, se recomandă ca strategiile didactice utilizate în predarea disciplinei „**Dans clasic**” să pună accent pe construcția progresivă a cunoașterii specifice domeniului, pe flexibilitatea abordărilor și parcursul diferențiat.

Ținând cont de numărul de ore de specialitate, gestionarea timpului va trebui să pună în centrul preocupărilor cele mai eficiente formule de studiu pentru formarea deprinderilor de mișcare.

Valorificând particularitățile de dezvoltare ale fiecărui elev, profesorii vor găsi parcursuri individualizate care să eficientizeze lecțiile de dans clasic.

Jocul ca metodă de predare, ca mijloc și formă de organizare didactică, efectuat uneori și sub formă de competiție, adaptat capacităților motrice și psihice ale elevilor poate completa în mod eficient demersul didactic.

La începutul anului școlar se va urmări organizarea claselor pe grupe de specialitate separat fete/băieți sau mixte. În paralel cu activitatea motrică se va folosi limbajul de specialitate în limba franceză (cu traducere pentru înțelegerea optimă a caracterului mișcării), din care să nu lipsească metafora ca mijloc de formare a imaginii mentale și de valorificare a achizițiilor dobândite prin lecțiile de dans clasic. Profesorul de dans clasic din **ciclul gimnazial** trebuie să

demonstreze fiecare mișcare predata pe înțelesul elevilor, în special principiile de execuție a elementelor studiate. Demonstrarea de către profesor cu acompaniament muzical, punând accent pe ritmica dinamică și intensitatea mișcării este esențială. Construcția exercițiilor la fiecare nivel de studiu trebuie să respecte dimensiunile și tempo-urile potrivite pe nivel de vârstă, aptitudini, receptivitate și posibilitățile de asimilare ale elevilor.

La clasa a V-a, accentul studiului cade în continuare pe îmbunătățirea plasamentului în formă statică /dinamică și pe dezvoltarea forței fizice. Exercițiile sunt construite astfel încât să perfecționeze coordonarea picioarelor, brațelor și capului în timpul mișcărilor. Folosirea parametrilor spațiului: întoarceri, deplasări la începutul, în timpul și la sfârșitul discursului coregrafic vor fi repere în construcția exercițiilor de la mijloc. Un obiectiv important este utilizarea intensă a procedurii “en tournant”, la bară și în mijlocul sălii, la sarituri și “pointes”.

La clasa a VI-a se va intensifica execuția mișcărilor pe “demi pointe” (durată, tempo și dinamică), la bară și mijloc și va începe învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonală. La capitolul “Sarituri” se începe învățarea bateriilor (“royale”, “entrechat quatre”) și a săriturilor cu aterizarea pe un picior. În vederea dezvoltării continue a plasticității mișcărilor, exercițiile vor conține la bară și la mijloc, static și în dinamică, toate pozele mici și mari, “en face”, pe “efface” și pe “croise”. În vederea dezvoltării expresivității mișcărilor se recomandă exersarea de fraze de mișcare, combinate logic și eficient, alternând studiul “port de bras-urilor” cu combinații complexe de pași de legatură.

La clasa a VII-a ca procedeu specific de dezvoltare a forței musculare se va proceda la exerciții cu durată mai mare, cu mărirea numărului de repetări ale aceleiași mișcări (în special pe un picior). La combinații de mișcări cu complexitate sporită, care solicită coordonarea, memoria și concentrarea atenției, obiectivul major este transpunerea tuturor exercițiilor de la bară și mijloc pe “demi-pointe”. Atât în studiul exercițiilor de la bară cât mai ales la mijloc va continua și se va diversifica studiul întoarcerilor pe un picior și pe două și studiul turațiilor în diferite poziții. Va exista o preocupare continuă în special la mijloc pentru abordarea mișcărilor “en tournant” și pentru creșterea amplitudinii mișcărilor.

*Completarea studiului săriturilor cu adăugarea “battu-ului” impune alocarea unui buget de timp sporit iar studiul “pointelor” ar trebui să dispună de cel puțin un buget de timp de cel puțin 30 de min/ zi (minim de trei ori pe săptămână).

La clasa a VIII-a, generalizarea execuției la “demi pointe” trebuie să fie caracteristica de bază a orei de dans clasic. Profesorul va sprijini, în construcțiile frazelor coregrafice, învățarea piruetelor din diferite preparații, pe loc și cu deplasări pe diagonală și implicit va concentra cea mai mare parte a orei spre exerciții la mijloc. Studiul “adagio-ului” la bară și mijlocul sălii, la “demi-pointes” și “pointes” este o preocupare majoră. Adoptarea și adaptarea de fragmente de rol din marele repertoriu pentru studiul expresivității mișcării trebuie să constituie o provocare atât pentru profesorul de dans clasic cât și pentru profesorul corepetitor. Partiturile de acompaniament nu sunt menite doar să dezvolte simțul ritmic, ci și să sprijine continuu formarea unei culturi muzicale pentru elevi și mai mult să realizeze la clasă emulația propice studiului solicitant al dansului clasic.

Lecția de **dans clasic** presupune și o parte de contribuție creativă, personală, a fiecărui profesor, ce trebuie să reflecte competențele și experiența sa profesională, capacitatea de a se adapta condițiilor concrete de desfășurare a activității didactice și particularităților de dezvoltare ale elevilor, ajutându-se și de o serie de îndrumări/ sugestii metodologice, oferite prin această programă.

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Brăescu, Adrian	Ministerul Educației
Streche, Loredana	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
Solomon Vasile	Academia de Muzică “Gheorghe Dima” Cluj-Napoca
Popa Mihaela-Camelia	Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică “I.L. Caragiale” București
Cocea, Nicoleta	Liceul de Coregrafie “Floria Capsali”, București
Chilea, Carmen	Colegiul Național de Arte “Regina Maria”, Constanța
Tănăsescu, Andreea	Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică “I.L. Caragiale” București

Todi, Cristina	Colegiul Național de Artă "Octav Băncilă", Iași
Toader, Luminița	Liceul de Coregrafie și Artă Dramatică "Octavian Stroia", Cluj-Napoca
Xenis Oprea, Roxana	Colegiul Național de Arte "Regina Maria", Constanța
Ciupe, Anca Elena	Liceul de Coregrafie și Artă Dramatică "Octavian Stroia", Cluj-Napoca
Istrate, Rodica	Liceul de Coregrafie „Octavian Stroia”, Cluj-Napoca
Karda Marialis	Liceul de Coregrafie "Floria Capsali" București
Mateescu Diana Claudia	Liceul de Coregrafie "Floria Capsali" București
Vasilovici Mihaela	Liceul de Coregrafie "Floria Capsali" București
Vitan Brandusa	Liceul de Coregrafie "Floria Capsali" București